

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

नागपूर जिल्हा

१९९९-२०००

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई.

मूलतः कार्यालयीन उपयोगाकरिता

विद्यार्थी संश्लेषण

३

संश्लेषण संश्लेषण

१९९९ - २०००

विद्यार्थी संश्लेषण

विद्यार्थी संश्लेषण कार्यालय,
अर्थ व संश्लेषण संश्लेषण,
महाराष्ट्र शासन,
नामपत्र

अनुक्रमणिका

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन 1999-2000

अ. क्र.	संज्ञा क्र.	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
		<u>भाग - 1 - दृष्टीक्षेपात जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन</u>	1 ते 7
		<u>भाग - 2 - 1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या</u>	1 ते 21
1.	1.1	1991च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या	1
2.	1.2	1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक वाढ	3
3.	1.3	1991च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण	9
4.	1.4	1991च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण	11
5.	1.5(अ)	1991च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणाऱ्यांची संख्या	13
6.	1.5(ब)	1991 च्या जनगणनेनुसार मुख्यतः काम करणाऱ्या व्यक्तींची उद्योगगट क्षेत्रनिहाय विभागणी	17
7.	1.6(अ)	लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण जनगणना-1981	18
8.	1.6(ब)	लोकसंख्येचे धर्मानुसार वर्गीकरण जनगणना 1991	19
9.	1.7	1991च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व जमातीकरिता आकडेवारी	20
10.	1.8	भिती/छपरे यासाठी वापरलेल्या साधन सामुग्रीनुसार घरांचे वर्गीकरण	22
11.	1.9	आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण/नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण	23
12.	1.10	जनगणना घरे आणि त्यांचा वापर	24
		<u>2. हवामान</u>	
13.	2.1	निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य 1998	25
14.	2.2	निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तापमान 1998	30
		<u>3. कृषी</u>	
15.	3.1	जमिनीचा वापर सन 1995-96 व 1997-98 करिता	31
16.	3.2	तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र (1995-96 व 1997-98)	35
17.	3.3	मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पादन व एकूण उत्पादन (1999-2000)	47
18.	3.4	विविध साधनानी ओलीताखाली असलेले तालुकावार क्षेत्र (1995-96 व 1997-98)	48
19.	3.5	निरनिराळ्या पिकांखालील ओलीताचे तालुकावार क्षेत्र सन 1995-96 व 1997-98 या वर्षांकरिता	50

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
20.	3.6(अ)	तालुकावार सिंचन विहीरी आणि इतर विहीरी 1995-96 व 1997-98	58
21.	3.6(ब)	तालुकावार कुपनलीका, हातपंप चालू असलेल्या हातपंप व विद्युत पंपांची संख्या (1999-2000)	60
22.	3.7	विहीरी खेरीज लघु पाटबंधा-यांची कामे (1999-2000)	61
23.	3.8	मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे भिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे 30 जून, 2000 अखेरची	63
24.	3.9	वहित धारण जमीनीची संख्या व त्यांचे क्षेत्रफळ, ओलीता-खाली असलेली वहितधारण जमीन आणि ओलीताखालील निव्वळ क्षेत्रे व वहितीच्या व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमीनीची संख्या (1990-91)	67
25.	3.10	कृषी विषयक अंजारे कृषी गणना 1992	70
26.	3.11	दुष्काळ, टंचाई व टंचाई सदृश परिस्थितीची माहिती 1999-2000	71
27.	3.12	टंचाईच्या पूर्वतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती 1999-2000	74
4. पशुसंवर्धन			
28.	4.1	तहसिलवार पशुधन (1992च्या पशुगणनेप्रमाणे)	76
29.	4.2	जिल्ह्यातील पशुवैद्यकीय संस्थांची तालुकावार संख्या 1999-2000	83
30.	4.3	रोगांच्या प्रकारानुसार पशुंच्या मृत्यूंची संख्या वर्ष (1999-2000)	85
31.	4.3(अ)	विविध पशुवैद्यकीय संस्थांचे कार्य वर्ष 1999-2000	86
32.	4.4	मान्यताप्राप्त पशुवधगृहे आणि प्रत्येक पशुवधगृहात कुत्तल केलेल्या पशुंची संख्या (1999-2000)	87
33.	4.5	जिल्ह्यातील वनक्षेत्र वर्ष 1999-2000	88
34.	4.6	जिल्ह्यातील मूल्य व गौण वनउत्पादने वर्ष (1999-2000)	89
35.	4.7	जिल्ह्यातील भूजल मत्स्यव्यवसाय वर्ष (1999-2000)	90
36.	4.8	जिल्ह्यातील सागरी मत्स्यव्यवसाय वर्ष (1999-2000)	
5. रोजगार उद्योग, खनीकर्म व वीज			
37.	5.1	कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष 1999-	91
38.	5.2	चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1999	97
39.	5.3	कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार चालू असलेल्या कारखान्यांचे वर्गीकरण वर्ष 1999	101
40.	5.4	उद्योगाच्या महत्वाच्या बाबींचा तपशिल (वार्षिक उद्योग पाहणी) वर्ष 1996-97	105
41.	5.5	रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी वर्ष 1999	107
42.	5.6	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम वर्ष 1999-2000	109
43.	5.7	जिल्ह्यातील कर्मचा-यांची संख्या (कर्मचारी गणना 1999)	110

अ. क्र.	तरता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
44.	5.8	निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार (31 मार्च, 2000 ला संपणा-या वर्षाकरिता)	111
45.	5.9	विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या व त्यांची लोकसंख्या 31 मार्च, 2000 अखेर	112
46.	5.10	विजेचा वापर 1999-2000 या वर्षाकरिता	114
47.	5.11	कृषी व बिगर कृषी उद्योग (आर्थिक गणना 1998)	115
48.	5.12	प्रमुख उद्योग गटानुसार (कृषी व बिगर कृषी उद्योग) उद्योगांची संख्या आणि सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना 1998)	117
49.	5.13	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनांची संख्या (आर्थिक गणना 1998)	118
50.	5.14	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनांतील कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना 1998)	119
51.	5.17(अ)	वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा या गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	120
52.	5.17(ब)	वस्तुनिर्माण व दुरुस्तीसेवा उद्योगगटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	121
53.	5.18(अ)	घाऊक व किरकोळ व्यापारामधील स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	122
54.	5.18(ब)	घाऊक व किरकोळ व्यापार उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	123
55.	5.19(अ)	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा मधील एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	124
56.	5.19(ब)	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवामधील आस्थापनेची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	125
57.	5.20(अ)	सर्व उद्योग गट मिळून एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	128

अ. क्र.	तयता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
58.	5.20(ब)	सर्व उद्योग गट मिळून एकूण उद्योग गटामधील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	127
6. सहकार			
59.	6.1	विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था 31. 3. 2000 अखेर	128
60.	6.2	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची माहिती (31. 3. 2000 ला संपणाऱ्या वर्षाकरिता)	129
61.	6.3	जिल्ह्यातील सहकारी संस्थांची लेखा परीक्षण वर्गाप्रमाणे वर्गवारी 31. 3. 2000 अखेर	130
62.	6.4	जिल्ह्यातील राज्य आणि जिल्हा पातळी वरील सहकारी बँकेची कार्ये 31. 3. 2000 अखेर	131
63.	6.5	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषी सहकारी संस्थांचे कार्य 31. 3. 2000 अखेर	132
64.	6.6	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य 31. 3. 2000 अखेर	
65.	6.7	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य 31. 3. 2000 अखेर	135
66.	6.8	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषी सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31. 3. 2000 अखेर	138
67.	6.9	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31. 3. 2000 अखेर	
68.	6.10	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31. 3. 2000 अखेर	139
69.	6.11	जिल्ह्यातील बिगर कृषी सहकारी पतसंस्थांचे कार्य 31. 3. 2000 अखेर	140
70.	6.12	जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य 31. 3. 2000 अखेर	141
71.	6.13	जिल्ह्यातील उत्पादन आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य 31. 3. 2000 अखेर	144
72.	6.14	जिल्ह्यातील उत्पादन संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्था यांचे प्रमुख कार्यांचा तपशिल 31. 3. 2000 अखेर	145
73.	6.15	जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती 31. 3. 2000 अखेर	146
74.	6.16	जिल्ह्यातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे 31. 3. 2000 अखेर	154
7. वैद्यकीय व आरोग्य सेवा			
75.	7.1	सार्वजनिक व अर्थ सहाय्यीत संस्थामार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची माहिती 1999	155
76.	7.2	नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्युंची संख्या 1999	157
77.	7.3	विविध कारणानुसार मृत्युंची संख्या 1999	158
78.	7.4	माता बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोचणी 1999-2000 वर्षाकरिता	159
79.	7.5	जिल्ह्यातील कुटूंब नियोजन केंद्राची संख्या 1999-2000	160

टिप:- * तयत्यातील माहिती निरंक आहे.

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
8. शिक्षण			
80.	8.1	1991 च्या जनगणने नुसार तालुकावार साक्षरता	161
81.	8.2	शैक्षणिक संस्था आणि शिक्षकांची आणि विद्यार्थ्यांची संख्या 1998-99	162
82.	8.3	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी 1998-99	163
83.	8.4	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था 1998-99	165
84.	8.5	आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणाऱ्या शैक्षणिक सवलती 1998-99	166
85.	8.6	प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च 1999-2000	167
86.	8.7	जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन (कनिष्ठ महाविद्यालये) व तांत्रिक शाळा (आठवी ते बारावी) 1999-2000	168
87.	8.8 *	जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम 1998-99	
88.	8.9	शिक्षकाकरीता प्रशिक्षण संस्था 1998-99	169
9. वाहतूक व दळणवळण			
89.	9.1(अ)	रेल्वे मार्गाची लांबी (31.3.2000 या वर्षाअखेर)	170
90.	9.1(ब)	रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी (31.3.2000 या दिवशीची)	171
91.	9.2	प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार रस्त्यांची लांबी 31 मार्च 2000 अखेर	172
92.	9.3	वापरात असलेली मोटर वाहनांची संख्या 31 मार्च 2000 वर्षाअखेर	173
93.	9.4	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची (प्रवासी) वाहतूक आकडेवारी (99-2000) वर्षाकरिता	174
94.	9.5	महत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना 1999 या वर्षाकरिता (वाहतूक गणना मे, 1999)	175
95.	9.6	पोस्ट, तारघरे व दुरध्वनी सेवा व दुरदर्शन संच यांची आकडेवारी (वर्ष 31 मार्च 2000) अखेर	182
10. स्थानिक संस्था			
96.	10.1	स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च (वर्ष 1999-2000 करिता)	183
97.	10.2	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च 1999-2000 या वर्षाकरिता	184
98.	10.3	जिल्हापरिषदेचे बाबवार उत्पन्न व खर्च (1999-2000 या वर्षाकरिता)	187
99.	10.4	महानगरपालिका कटकमंडळे व महानगर पालिकांचे उत्पन्न व खर्च (1999-2000 वर्षाकरिता)	189

टिप :- तक्त्यातील माहिती निस्क आहे.

पुढे चालु ...

सहा

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
<u>11. नियोजन</u>			
100.	11.1	विविध विकास शिर्षाखाली झालेला योजनाअंतर्गत खर्च 1999-2000	191
101.	11.2	योजनेखालील महत्वाची भौतिक साधने 1999-2000 या वर्षाकरिता	193
102.	11.3	रोजगार हमी योजना (1999-2000 या वर्षाकरिता)	202
103.	11.4	रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार व खर्च 1999-2000 या वर्षाकरिता	203
104.	11.5	पिण्याच्या पाण्याच्या सोई व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाययोजना 1999-2000 या वर्षाकरिता	204
105.	11.6	संकरीत व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र (1999-2000 वर्षाकरिता)	207
106.	11.7	जिल्ह्यातील रासायनिक खताचे वाटप (वर्ष 1999-2000 या वर्षाकरिता)	214
107.	11.8	जिल्ह्यातील साखर कारखाने 1999-2000 या मळीत हंगामाकरिता	215
108.	11.9	दुग्ध संध्याची संख्या (वर्ष 1999-2000)	216
109.	11.10	अवर्षण प्रवण कार्यक्रमांची प्रगती दर्शविणारा तक्ता (वर्ष 1999-2000)	217
110.	11.11	जिल्ह्यातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती व त्यावरील तरतुद व खर्च (वर्ष 1999-2000)	218
111.	11.12	वीस कलमी कार्यक्रम (1999-2000 वर्षाकरिता)	220
112.	11.13	विशेष घटक योजना (1999-2000 या वर्षाकरिता)	221
113.	11.14	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम (वर्ष 1999-2000)	222
<u>12. किंमती व निर्देशांक</u>			
114.	12.1	जिल्ह्यातील निजवळ शेतीमालाच्या सरासरी घाडुक किंमती एप्रिल 1999 ते मार्च 2000	224
115.	12.2	जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाचा वस्तुंच्या मासिक सरासरी किरकोळ किंमती वर्ष 1999	226
116.	12.3	महत्वाच्या ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक सन 1999-2000	232

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
<u>13. न्याय व प्रशासन</u>			
117.	13.1	जिल्ह्यातील पोलीस अधिकारी/कर्मचाऱ्यांची एकूण संख्या सन 1999-2000	233
118.	13.2	जिल्ह्यातील गुन्ह्यासंबंधीची आकडेवारी सन 1999-2000	234
119.	13.3	तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार सन 1999-2000	236
120.	13.4	तुरुंगात दाखल केलेल्या गुन्हेगारांचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण 1999-2000	237
121.	13.5	दिवाणी व फौजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कामे/प्रकरणे सन 1999-2000	238
<u>14. बँकींग व विमा</u>			
122.	14.1	जिल्ह्यातील बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकांची संख्या, ठेवी व कर्जे सन 1999-2000	239
123.	14.2	जिल्ह्यातील 31 मार्च 2000 रोजी चालू असलेल्या संयुक्त भांडवलाची संख्या	240
124.	14.3	उतरविलेल्या विमा पत्रांची संख्या व विम्याची रक्कम (1999-2000)	240
<u>15. संकिर्ण</u>			
125.	15.1	जिल्ह्यातील चित्रपट गृहाविषयी आकडेवारी सन 1999-2000	241
126.	15.2	गोळा केलेली अल्पबच्चन गुंतवणुक व खातेदारांची संख्या सन 1999-2000	242
127.	15.3	तहसिल निहाय गोळा केलेला जमीन महसूल सन 1999-2000	243
128.	15.4	मुद्रणालये आणि त्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे आणि नियमकालिके 31.3.2000 या दिवशी	244
129.	15.5	स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदुळ, गहू व साखर सन 1999-2000	246
130.	15.6	जिल्ह्यातील मागणी व वसूल केलेले धान्य सन 1999-2000	246
131.	15.7	जिल्ह्यातील 1999 मधील लोकसभा व 1999 मधील विधानसभा निवडणुक संबंधी आकडेवारी	247
132.	15.8	जिल्ह्यातील 31.3.2000 रोजीची अधिकारी व प्रवासी यांचेसाठी असलेल्या विश्रामगृहांची तालुका निहाय यादी	251
133.	15.9	निवडक निर्देशांकाचे कल 1999-2000	253

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन 1999-2000

दृष्टिक्षेपात जिल्हा - नागपूर

अ क्र	बाब	परिमाण	जिल्हा नागपूर	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
एकी	प्राकृतिक रचना			
	अ) भौगोलिक स्थान		0	0
	1) उत्तर अक्षांश	अंश	20.35 ते 21.44	16.4 ते 22.1
	2) पूर्व रेखांश	अंश	78.15 ते 79.40	72.6 ते 80.9
	ब) हवामान			
	तापमान (1998-99)			
	1) किमान	डिग्री सेल्सिअस	6.6	2.4
	2) कमाल		46.8	47.7
	3) पर्जन्य [सरासरी]	मिमी	(1999)1158.3	1292.53(1995)
	क) प्रशासकिय विभागा(1999-2000)			
	1) तहसिल	संख्या	14	328
	2) पंचायत समित्या	संख्या	13	320
	3) टंचाई गस्त तालुके	संख्या	1	उ.ना.
	4) एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प	संख्या	1	उ.ना.
	5) शहर	संख्या	28	336
	6) गावे [एकूण 1991 प्रमाणे	संख्या	1878	43864
	1) निर्जन	संख्या	243	2813
	2) वस्ती असलेली	संख्या	1635	41251
	7) क्षेत्रफळ	चौकिमी	9931	307713
दोनां	प्रशासकिय संस्था (1999-2000)			
	1) पंचायत समित्या	संख्या	13	320
	2) महानगरपालिका	संख्या	1	15
	3) नगरपरिषदा	संख्या	10	228
	4) कटक मंडळे	संख्या	1	7
	5) ग्रामपंचायती	संख्या	778	27627
	6) पोलीस ठाणी	संख्या	61	905(1997)
	7) पोलीस आऊट पोस्ट	संख्या	42	1584(1997)

अक्र	बाब	परिणाम	जिल्हा नागपूर	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
तीन)	लोकसंख्या (1991) प्रमाणे			
1)	ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारात	1256	48395
2)	नागरी लोकसंख्या	आकडे हजारात	2031	30542
3)	एकूण लोकसंख्या	आकडे हजारात	3287	78937
4)	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	619	8758
5)	अनुसूचित जातीच्या लोकसं घेची एकूण लोकसंघेची टक्केवारी	टक्केवारी	18.84	11.09
6)	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	458	7318
7)	अनुसूचित जमातीच्या लोक संघेची एकूण लोकसंघेची टक्केवारी	टक्केवारी	13.92	9.27
8)	पुरुष	आकडे हजारात	1710	40826
9)	स्त्रिया	आकडे हजारात	1577	38111
10)	स्त्रि-पुरुष प्रमाण	1000 पुरुषामागे स्त्रियांचे प्रमाण	922	934
11)	घनता	दर चौरस किमि क्षेत्रातील लोकसंख्या	332	257
12)	साक्षरतेचे प्रमाण (1991)			
1)	एकूण	टक्केवारी	73.6	64.9
2)	पुरुष	टक्केवारी	81.8	76.2
3)	स्त्रिया	टक्केवारी	64.7	52.3
4)	राज्यामध्ये जिल्हयाचा क्रमांक	संख्या	3	-
चार)	हवि (अस्थायी)		[1997-98]	[1998-99]
अ)	भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	986	30758
ब)	जंगलव्याप्त क्षेत्र	हजार हेक्टर	133	5366
	त्याची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	टक्केवारी	13.49	17.45
3)	शेतीस उपलब्ध नसलेली जमीन			
अ)	बिगर शेती वापराखालील जमीन	हजार हेक्टर	58	1239
ब)	पडीत आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	49	1702
क)	एकूण (अ + ब)	हजार हेक्टर	107	2941

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा नामपूर	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
4)	पडीत जमिनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमिन			
1)	कायम गुरे चरण आणि इतर	हजार हेक्टर	54	1341
2)	झाडे सुडपाखालील जमीन	हजार हेक्टर	13	222
3)	लागवडीयोग्य परंतु पड जमीन	हजार हेक्टर	62	888
5)	पडीत जमीन			
1)	चालू पड	हजार हेक्टर	22	1182
2)	इतर पड	हजार हेक्टर	59	1139
6)	पिकाखालील जमीन			
1)	पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	589	17782
2)	दुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	77	4428
3)	एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	616	22155
7)	ओलित क्षेत्र			(1998-99)
1)	निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	84	2588
2)	एकूण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	146	3374
8)	महत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र (अन्नधान्य)	हजार हेक्टर	288	13642
9)	वहित धारण जमिन [अंतिम (1990-91)]			
1)	2 हेक्टरपेक्षा कमी	हजार हेक्टर	114	6083
2)	2 ते 10 हेक्टर	हजार हेक्टर	97	3297
3)	10 हेक्टरपेक्षा जास्त	हजार हेक्टर	4	171
10)	जमिन महसूल वसुली [1999-2000]लास सुधारीत)		20.50	9200
11)	जिल्हा परिषदाचा उपकर	हजार रुपये	12277	उ. ना.
12)	पंचायत समित्यांचा उपकर	हजार रुपये	2741	उ. ना.
पाथे)	पशुसंवर्धन (पशुगणना)		(1992)	(1997)
1)	एकूण पशुधन	संख्या हजारात	1061	39793
2)	गायी व बैल	संख्या हजारात	635	17949
3)	म्हशी व रेडे	संख्या हजारात	88	6484
4)	मेंढ्या व शेळ्या	संख्या हजारात	325	14716
5)	कोंबड्या व बदके	संख्या हजारात	599	34984

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा नागपूर	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
सहा)	<u>सहकार (1999-2000)</u>			
	1) सहकारी संस्था	संख्या	3945	152745
	2) प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्था	संख्या	583	20529
	3) प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्थाची सभासद संख्या	संख्या हजारात	204	9750
	4) सहकारी दुग्ध संस्था	संख्या	197	22096
	5) प्राथमिक कृषि पत संस्थांनी दिलेली कर्जे	रुपये कोटीत	41.65	2646
सात)	<u>जलसिंचन</u>			
	अखेरपर्यंत पुणे झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र			(7/2000 अखेर)(6/99 अखेर)
	1) मोठे प्रकल्प	संख्या	1	29
	2) मध्यम प्रकल्प	संख्या	15	156
	3) लघु प्रकल्प (राज्यक्षेत्र) लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	248	उना
	4) सिंचन विहीरीखाली मिजणारे क्षेत्र	संख्या	46	2187
		हजार हेक्टर	17	उ. ना.
		हजार हेक्टर	39	1400
आठ)	<u>उद्योग (1999 अखेर)</u>			
	1) नोंदणीकृत कारखान्याची संख्या	संख्या	1807	33626
	2) नोंदणीकृत चालू कारखान्याची संख्या (उत्पादन चालू कारखाने)	संख्या	1478	28678
	3) सहकारी साखर कारखान्याची संख्या (1999-2000)	संख्या	3	188
	4) सहकारी साखर कारखान्यातील उत्पादन (1999-2000)	हजार मेटन	2	6356
	5) सर्व सुत गिरण्यांची संख्या (1999-2000)	संख्या	7	226
नऊ)	<u>बीज</u>			
	1) बीजपुरवठा केलेली शहरे व त्सेडी	संख्या	(31. 3. 2000) 1901	(31. 3. 98) 39413
	2) विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	1878	उना

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा नामपूर	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
	3) वीज पुरवठा केलीले पंप संघ (मार्च 2000 अखेरपर्यंत)	संख्या "000"	62	2274
	4) बसविण्यात आलेले गोबरगॅस संयंत्रे	संख्या	14200	उ. ना.
दहा)	<u>सार्वजनिक आरोग्य (1999-2000)</u>			
	1) रुग्णालये	संख्या	23	887
	2) दवाखाने (प्रा. आ. केंद्र म्हणून श्रेणी वाढीमुळे संयंत घट)	संख्या	124	1396
	3) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	45	1762
	4) प्राथमिक आरोग्य पथके (अस्थायी)	संख्या	-	169
अकरा)	<u>शिक्षण</u>		<u>1998-99</u>	<u>1999-2000</u>
	1) एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	2405	65338
	2) प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारात	451	12232
	3) प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	13	314
	4) प्रत्येक शिक्षकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	35	39
बारा)	<u>माध्यमिक शिक्षण</u>			
	1) दुय्यम शाळा	संख्या	974	14918
	2) शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	395	8746
	3) शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	12	240
	4) प्रत्येक शिक्षकामागे माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	30	36
तेरा)	<u>उच्च शिक्षण (1999-2000)</u>			
	1) संस्था	संख्या	141	1541
	2) एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	84	928
चौदा)	<u>प्रौढ शिक्षण (1999-2000)</u>			
	1) प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	उ. ना.	उ. ना.
	2) प्रौढांची उपस्थिती (साक्षर)	संख्या हजारात	उ. ना.	उ. ना.

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा नागपूर	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
	ब) तांत्रिक व व्यवसाय शिक्षण		[1999-2000]	[1999-2000]
	1) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	46	616
	1) शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	30	347
	2) अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	16	269
	2) शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता	संख्या	6720	94488
	3) पदवी अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था व त्यांची पहिल्या वर्षा साठी प्रवेश क्षमता	संख्या- संख्या	8 1928	128 35309
	4) पदवीका अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था व त्यांची पहिल्या वर्षासाठी प्रवेश क्षमता	संख्या- संख्या	10 2420	182 32244
	5) व्यवसाय शिक्षण संस्था [माध्यमिक व उच्च माध्यमिक स्टा] व त्यांची प्रवेश क्षमता	संख्या संख्या हजारात	89 10	उना उना
पंधरा)	परिवहन आणि दळणवळण			
	माचे 1999 अखेर]			
	1) एकूण रूवे मार्गे लांबी	किमि	421	5396
	2) रस्त्यांनी जोडलेली गावे			
	अ) बारमाही	संख्या	739	34744
	ब) हंगामी	संख्या	493	3501
	3) एकूण रस्त्यांची लांबी [पृष्ठा कित्ता [1998-99]	किमि	8933	213951
	4) राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	किमि	346	3735
	5) राज्य महामार्गाची लांबी	किमि	871	33165
	6) महत्वाच्या जिल्हा रस्त्याची लांबी	किमि	953	46473
	7) इतर जिल्हा रस्त्याची लांबी	किमि	1348	43005
	8) ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	किमि	3446	87573

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा नागपूर	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
सोळा]	एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम			(1997-98)
	1) दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबे 1992-93 च्या सर्वेक्षणानुसार स्वर्णज्योती ग्राम रुवरोजगार योजना	संख्या लाखात	2.05	38.19
	1) स्वरोजगाराची संख्या(1999-2000)	संख्या	1305	87994
सतरा]	रोजगार निर्मिती (1999-2000)			
	अ) रोजगार हमी योजना	मनुष्य दिवस [लाखात]	5.704	949.29
	ब) जवाहर ग्रामसमृद्धी योजना (1999-2000 अखेर)	-----	10.17	341
अठरा]	आदिवासी कल्याणकारी योजना		1 1999-2000	197-98
	आदिवासीकरीता आश्रमशाळा विद्यार्थी	संख्या	7	731
		संख्या	2106	248298
एकोणवीस]	मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना		(1998-99)	(1994-95)
	अ) मागासवर्गीयांसाठी वसतीगृहे	संख्या	9	192
	ब) वसतीगृहात राहणारे विद्यार्थी	संख्या	800	12797
वीस]	जिल्हा नियोजन (1999-2000)			
	1) वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रुपये कोटीत	84.39	4219.42
	2) अनुशेष भरून काढण्यासाठी तरतूद	रुपये कोटीत	34.65	379.55
एकेवीस]	नागरी प्रवठा (1999-2000)			
	1) रास्त भावाची दुकाने	संख्या	1396	46705
	2) पुरविलेला एकूण साठा (एप्रिल 99 ते मार्च 2000)			
	अ) गहू	हजार टन	78	1067
	ब) तांदूळ	हजार टन	29	689
	3) शासकिय गोदामे (30.6.2000)	संख्या	13	994
	4) साठविण्याची क्षमता(30.6.2000)	मेटन हजार टनात	15400	584

टिप : 1) कृषी विषयक आकडेवारी 1998-99 या वर्षासाठी उपलब्ध नसल्यामुळे 1997-98 या वर्षाची आकडेवारी सदर तक्र्यात नमूद करण्यात आली आहे.

2) उना = उपलब्ध नाही

आधार - 1) अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

2) जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, नागपूर.

भाग - I

सामान्य

1999 - 2000

.....1.....
सामाजिक व आर्थिक समालोचन 1999-2000

जिल्हा - नागपूर

1. स्थान व भौगोलिक वैशिष्ट्ये

1.1 भौगोलिक स्थान

गोंड राजा बहूत बुलंद यांनी इतरांच्या इतकात नागपूर वसविले व सहराच्या नावावरून नागपूर जिल्हा हे नांव या जिल्ह्यास देण्यात आले. पुढे भोसले घराण्याने नागपूरला आपली राजधानी केली व या सहराचा आणि जिल्ह्याचा विकास केला. सन 1817 मध्ये सिताबडीच्या युद्धात ब्रिटीशांनी भोसले घराण्यावर विजय मिळविला. सन 1858 मध्ये भोसले घराण्याचा हास होऊन ब्रिटीश राजवटीस सुरुवात झाली. मध्य प्रांत व बहाड याची राजधानी ब्रिटीशांनी नागपूर येथेच ठेवली. सन 1867 मध्ये गेट इंडियन पेनीनसुला रेल्वे (मध्याची मध्य रेल्वे) मुळे या सहराचा इतर प्रमुख शहरांशी संबंध जोडण्यात आला. त्यामुळे नागपूर शहराच्या आणि जिल्ह्याच्या विकासास गती मिळाली. सन 1947 ला स्वातंत्र्य प्राप्ती नंतर मध्य प्रदेशाची निर्मिती झाली तेव्हा पासून 1956 पर्यंत नागपूर हे राजधानीचे ठिकाण होते. भाषावार प्रांत रचनेनंतर नागपूर जिल्हा द्विभाषिक मुंबई राज्यात समाविष्ट करण्यात आला. त्यामुळे नागपूरच्या राजधानीचे स्वल्प संपुटात आले. दिनांक 1 मे 1960 रोजी महाराष्ट्र राज्याच्या निर्मिती नंतर नागपूर करारानुसार नागपूरला उपराजधानीचे स्थान देण्यात आले. नागपूर हा जिल्हा उत्तर अक्षांश 21. 35 ते 21. 44 व पूर्व रेखांश 78. 18 ते 79. 40 चे व्यापण वसतलेला आहे. जिल्ह्याचे मुख्यालय नागपूर येथे असून ते भारताचे मध्यवर्ती ठिकाण आहे. जिल्ह्याच्या उत्तरेस मध्यप्रदेशातील छिंदवाडा व शिवनी जिल्हा व पूर्वेस भंडारा, दक्षिणेस चंद्रपूर आणि पश्चिमेस वर्धा जिल्हा आहे.

1.2 क्षेत्रफळ व प्रशासकीय विभाग

नागपूर जिल्ह्याचे क्षेत्रफळ 9991 चौ. कि. मी. असून महाराष्ट्राच्या 3.28 टक्के आहे. तालुक्याच्या पूर्वेरचनेपूर्वी पूर्ण जिल्हा पांच विभागात विभागलेला होता. त्या पांच विभागाचे मुख्यालय अनुक्रमे नागपूर, काटोल, सावनेर, रामटेक व उमडे येथे होते. उपविभागीय अधिकारी यांकरिता त्या त्या उपविभागाची प्रशासकीय जबाबदारी होती. 1 मे 1981 नंतर तालुक्यांची पूर्वेरचना करण्यात येऊन एकूण 14 तालुके निर्माण करण्यात आले. नागपूर - शहर हा तालुका सोडल्यास सर्व तालुक्यांचे मुख्यालय पंचायत समितीचे जे मुख्यालय होते तेच ठेवण्यात आले.

1991 चे जनगणनेप्रमाणे नागपूर जिल्ह्यात 11 गणना शहरे तसेच एकूण 1878 खेडी असून त्यापैकी 1635 लोकवस्ती असलेली व 243 असाड खेडी आहेत. जिल्ह्यामध्ये 778 गानपंचायती असून 10 कृषी उत्पन्न बाजार समिती आहेत. जिल्ह्यामध्ये 10 नगरपालिका 1 कटकमंडळ व 1 महानगरपालिका कार्यरत आहे.

1.3 भौगोलिक वैशिष्ट्ये :

भौगोलिकदृष्ट्या नागपूर जिल्हा साधारणतः तीन विभागांमध्ये विभागल्या जातो. उत्तरेकडील टेकड्यांचा प्रदेश, पश्चिमेकडील डोंगराळ भाग व कन्हान, वेणा नदीच्या खोऱ्यातील सखल भाग. उत्तरेकडील टेकड्यांच्या प्रदेशात पिठकापार, महादमड गरमसुर, पिपडीह, जामगड, चापेगडी ह्या प्रमुख टेकड्या असून ईशान्येस जंबागड आहे. रामटेकच्या टेकडीवर प्रसिद्ध कालीदास स्मारक उभाण्यात आले आहे. जिल्हयाची उत्तरेसपाटीपासून कमीत कमी उंची 274 मी. व जास्तीत जास्त उंची 652 मी. आहे.

1.4 भूगर्भ रचना :

नागपूर जिल्हयाच्या भूगर्भाची रचना विविध प्रकारच्या सनिजयुक्त सडका-पासून तयार झाली आहे. जिल्हयातील कन्हान खोऱ्यात कोळसा, लाया, सावनेर व रामटेक विभागात सॅण्टोन, भिवापूर व उमळ तालुक्यांमध्ये कच्चे लोखंड नूनसडी दमड, रामटेक व सावनेर तालुक्यातील कांदी, पटंगोवारी व देवलापार विभागात डोंगरमाईट दमड फार मोठ्या प्रमाणात आढळून येतो. याशिवाय फेरसपार, र्वॉटर्स व टंगहटन ही सनिजे आणि इमारतीकरीत उपयुक्त असणारे दमड या जिल्हयात सर्वत्र आढळून येतात. रकंदरीत या जिल्हयाची भूगर्भ रचना उपयुक्त सनिजामुळे अतिशय समृद्ध झालेली आहे.

1.5 नद्या :

जिल्हयाच्या पश्चिम सीमेवून वर्धा व पूर्व सीमेकडून वैनगंगा नदी वाहत वैनगंगा नदीमुळे मंडार जिल्हयाची आणि वर्धा नदीमुळे अमरावती जिल्हयाची सीमा निश्चित झालेली आहे. जाम व वेणा ह्या नद्या वर्धा नदीच्या उपनद्या असून जाम नदी काटोल तालुक्यातून वाहत जाऊन वर्धा नदीस मिळते. वेणा नदी कवडस पठारातून उगम पावून नागपूर तालुक्यातून वाहते. कन्हान नदी सातपुडा पर्वतातून उगमपावून वैनगंगेस मिळते. पंच कोत्तार आणि नाग नदी ह्या कन्हान नदीच्या उपनद्या आहेत. कन्हान व पंच नदीपासून नागपूर शहरास पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा होतो. कन्हानच्या खोऱ्यातील जमीन अतिशय सुपीक समजली जाते.

1.6 हवामान व पर्जन्य :

जिल्हयातील हवामान विषम स्वरूपाचे असून उन्हाळ्यात उष्ण तर हिवाळ्यात थंड असते. 1997 वर्षातील जून महिन्यात नागपूर विमानतळा येथील उष्णतेचे जास्तीत जास्त प्रमाण 45.2 डिग्री सेल्सिअस तर 1998 मध्ये हे प्रमाण 48.8 डिग्री सेल्सिअस पर्यंत नोंदल्या गेले. डिसेंबर 38 महिन्यात घाच केंद्राचे उष्णतामान कमीत कमी 8.6 डिग्री सेल्सिअस असण्याचे आढळून येते.

1999 मध्ये जिल्हयाचे वार्षिक सरासरी पर्जन्यमान 933.8 मि.मी. तर वार्षिक पर्जन्य 1158.8 मि.मी. असून सर्वात जास्त पाऊस काटोल, नाखेड, कळमेरुवर या तालुक्यात पडतो. जाच वर्षात सावनेर, पारशिवनी व रामटेक तालुक्यात पावसाचे प्रमाण इतर तालुक्यापेक्षा सर्वात कमी होते. साधारणतः जून ते ऑक्टोबर या महिन्यात 59 ते 82 दिवस पाऊस पडतो. त्यातही पावसाचे प्रमाण जून, जुलै व ऑगस्ट या महिन्यातच अधिक असते.

1.7 जमीन व तिचे प्रकार :

नागपूर जिल्ह्यात प्रामुख्याने काळी, मोराड, सरडी व बरडी प्रकारची जमीन जडळून येते. मध्यम काळी जमीन प्रामुख्याने सावनेर व कळमेश्वर तालुक्यातील चर्धा नदीच्या सोऱ्यात आणि नागपूर व कामठीचे जवळपास जडळून येत असून कापसाचे उत्पादन करीता उपयुक्त समजली जाते. या जिल्ह्यात 'मोराड' प्रकारची जमीन सर्वत्र तालुक्यामध्ये जडळून येत असून ज्वारीच्या पिकाकरीता उपयुक्त समजली जाते. सरडी, बरडी जमीन रामटेक तालुक्याचे उत्तरे व काटील तालुक्याचे डोंगराळ प्रदेशात जडळून येते.

2. लोकसंख्या

2.1 जनगणना :

1991 चे जनगणनेप्रमाणे नागपूर जिल्ह्याची लोकसंख्या 32,87,129 असून त्यापैकी 17,10,494 पुरुष व 15,76,735 स्त्रिया आहेत. सन 1981 ते 1991 या दशकामध्ये नागपूर जिल्ह्याची लोकसंख्या 28.96 % ने वाढल्याचे, जडळते. जिल्ह्याच्या एकूण लोकसंख्येपैकी नागपूर शहर तालुक्याची लोकसंख्या 49.43 %, सावनेर तालुका 6.70 %, पारशिवनी तालुका 2.85 %, रामटेक तालुका 2.89 %, मौदा तालुका 2.28 %, कामठी तालुका 5.58 %, कुही तालुका 3.28 %, मिवापूर तालुका 2.29 %, उमरेड तालुका 2.98 %, नागपूर (ग्रामीण) तालुका 4.09 %, हिंगणा तालुका 2.48 %, काटील तालुका 4.25 %, नरसेड तालुका 2.94 %, कळमेश्वर तालुका 2.98 % एवढी आहे.

2.2 लोकसंख्येची घनता (1991) :

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे क्षेत्रफळ व लोकसंख्येच्या दृष्टीने विचार केल्यास नागपूर जिल्ह्याचे क्षेत्रफळ महाराष्ट्र राज्याच्या क्षेत्रफळाच्या 2.23 % आहे. व लोकसंख्या 4.17% आहे. नागपूर जिल्ह्याकरीता लोकसंख्येची घनता दर चौ. कि.मी. मागे 331 असून हे महाराष्ट्र राज्याकरीता दर चौ. कि.मी. मागे 287 आहे तर भारताने दर चौ. कि.मी. मागे 287 आहे.

2.3 नागरी व ग्रामीण लोकसंख्येचे प्रमाण :

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे जिल्ह्याच्या एकूण लोकसंख्येपैकी नागरी भागामध्ये 61.78 % व ग्रामीण भागामध्ये 38.22 % लोक वास्तव्य करीत आहेत. जिल्ह्याची नागरी लोकसंख्या 20,21,914 असून त्यापैकी एकट्या नागपूर शहरात 16,24,752 एवढे लोक वास्तव्य करीत आहेत. म्हणजेच जिल्ह्यातील एकूण नागरी लोकसंख्येपैकी 80 % लोकसंख्या एकट्या नागपूर शहरामध्ये व उर्वरित 20 % लोकसंख्या कामठी, कामठी, कटकमंडळ, काटील, नरसेड, मोवाड, सावनेर, साया, कळमेश्वर, मोहया, रामटेक, उमरेड, डिगडोह, वाडी, चिंचोली, चलणी, सिरलेवाडा, कन्हान (पिंपरी), टेकाडी, कांदी, महाबुला, कोराडी व तोतलाडोह अशा बऱ्याच नागरी विभागात विभागल्या गेली आहे.

24

लोकसंख्येतील स्त्री-पुरुष प्रमाण :

जिल्ह्यात दर हजार पुरुषांमध्ये स्त्रियांचे प्रमाण 1991 च्या जनगणनेप्रमाणे 922 असून महााराष्ट्राच्या 934 च्या तुलनेत हे प्रमाण कमी आहे. ग्रामीण भागात हे प्रमाण 933 असून नागरी भागात हे प्रमाण 915 आहे.

25

अनुसूचित जाती व जमाती (1991) :

जिल्ह्यातील एकूण लोकसंख्येत अनुसूचित जातीचे नववर्षाच्यासह प्रमाण 18.88 % असून अनुसूचित जमातीचे प्रमाण 13.93 % आहे. हेच प्रमाण राज्याकरीता अनुक्रमे 11.09 व 1.27 % आहे.

26

कामगार :

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे नागपूर जिल्ह्यामध्ये एकूण मुख्यतः काम करणारे 11,07,300 असून 64,000 सिमांतीय कामगार आहेत. उरलेले 20,54,400 हे काम न करणारे आहेत. मुख्य कामगारांपैकी 2,14,700 शेतकरी, 2,80,200 शेतकरी, 25,200 वस्तू निर्माण प्रक्रीया, हेवा व कुतल्या हे परगती उद्योगात काम करणारे असून 6,47,700 कामगार इतर व्यवसायात गुंतलेले आहेत.

27

लोकसंख्येची वयोगटानुसार रचना :

1991 च्या जनगणनेनुसार नागपूर जिल्ह्यामध्ये 0 ते 14 या वयोगटात 9,88,514; 15 ते 19 या वयोगटात 2,59,938, 20 ते 24 या वयोगटात 2,36,207, 25 ते 29 या वयोगटात 1,91,658, 30 ते 34 या वयोगटात 1,63,499, 35 ते 39 या वयोगटात 1,52,900, 40 ते 49 या वयोगटात 2,55,200, 50 ते 59 या वयोगटात 1,65,645 व 60 वर्षांपेक्षा अधिक या वयोगटात 1,78,771 लोकसंख्या आहे. वय अनिर्दिष्ट लोकसंख्या 6,500 इतकी आहे.

28

साक्षरता (ग्रामीण व नागरी) :

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे एकूण लोकसंख्येपैकी 73.64 % लोकसंख्या साक्षर असून ग्रामीण भागात 61.08 % व नागरी भागात 89.91 % आहे. साक्षरतेचे स्त्री व पुरुष यांचेसाठी प्रमाण अनुक्रमे 64.74 व 81.79 % आहे.

29

वापरातील निवासी घरांची व कुटुंबांची संख्या :

1991 च्या जनगणनेनुसार जिल्ह्यातील एकूण कुटुंबांची संख्या 6,10,795 एवढी असून त्यापैकी 2,44,165 ग्रामीण भागात व 3,66,630 नागरी भागात आहेत. एकूण कुटुंबांच्या संख्येत येथे कुटुंबांचा समावेश असून त्यात संस्था कुटुंबांचा समावेश नाही. एकूण निवासी घरांची संख्या 7,73,170 एवढी असून ग्रामीण भागात 3,13,700 व नागरी भागात 4,59,470 घरे आहेत.

३.१ जिह्यातील एकूण वनक्षेत्र :

१९९९-२००० वर्षासाठी, जिह्यातील एकूण अस्थायी वनक्षेत्र २७७६ चौ.कि.मी. असून ते जिह्याच्या एकूण क्षेत्राच्या २६.०३ % आहे. या जिह्यातील बहुतांश वनभाग रामटेक तालुक्यातील पेंव नदीच्या दोन्ही किनाऱ्यावर सातपुडा टेकड्यांच्या पायथ्याशी आहे. तसेच काटोल तालुक्याचा पश्चिम भाग, नरसेड, उमडे, कुही, हिंमणा आणि भिवापूर या तहसीलांमध्ये कमी अधिक प्रमाणात वनक्षेत्र आहे. एकूण वनक्षेत्राची राखीव, सुरक्षित व अवर्गीकृत जगा तीन भागांमध्ये विभागणी करण्यात येते. त्यापैकी १९१ चौ.कि.मी. (६.९१%) अवर्गीकृत क्षेत्र हे महसूल विभागाच्या देखरेखीखाली येते आणि २५७४ चौ.कि.मी. (९३.०९%) राखीव व सुरक्षित वनक्षेत्र वनविभागाच्या देखरेखीखाली येते. एकूण वनक्षेत्रात क्षेत्राच्या नागाने राखीव वनक्षेत्र ७६ %, सुरक्षित वनक्षेत्र २६ % व अवर्गीकृत वनक्षेत्र १९ % एवढे आहे. वनविभागाचे राखीव वनक्षेत्रात महाराष्ट्र वनविकास महामंडळाकडे हस्तांतरित करण्यास आलेल्या वनक्षेत्राचा अंतिम वनक्षेत्रात आलेला आहे.

३.२ वनोत्पादन :

रामटेक, सावनेर, हिंमणा, नरसेड, भिवापूर व कुही या परिक्षेत्रांमध्ये उत्तम दर्जाची सामवानी झाडांची वने आढळून येतात. सामवानी झाडासोबतच या जिह्यामध्ये सालई, धावडा, हळू, बांबू, यजस व तेंदू या जातीची झाडे आढळून येतात. मुख्य व गौण वनोत्पादनापासून १९९९-२००० या वर्षांमध्ये १९९२६६ लाख रुपये एवढे उत्पन्न झाले. ते गेल्या वर्षीच्या तुलनेत अंदाजे ३१.९७ टक्क्यांनी वाढ झाल्याचे दिसून येते.

३.३ वनविकास कार्यक्रम :

धूपजोराच्या पाण्याचा निचरा व पूर यापासून जमिनीचे संरक्षण आणि जमिनीचा कस टिकवून शेतीस सहाय्य करण्याच्या दृष्टीने वने महत्त्वाची कामगिरी बजावतात. त्यादृष्टीने वनविकासाकरिता जिह्यास्तरावर (अ) मध्यवर्ती रोपवाटिकांची स्थापना (ब) निवृत्त वनांचे पुनर्वनीकरण (क) औद्योगिक व व्यापारी उपयोगासाठी लागणऱ्या वन झाडांच्या जातींच्या लागवडीची योजना (ड) वैरण साधन संपत्तीचा विकास (इ) किरकोळ जंगल उत्पन्नाचा विकास वनसंयुक्त योजना व कंत्राटदारांचे उत्पादन इत्यादी महत्त्वाच्या योजना राबविण्यात येतात. नागपूर जिह्यामध्ये सन १९९९-२००० या वर्षात वनविभागातील विंगर आदिवासी व आदिवासी योजनेअंतर्गत एकूण ३३.०६ लाख रुपये खर्च करण्यात आले. १९९८-९९ वर्षाच्या तुलनेत १९९९-२००० वर्षात वन विभागातील योजनेवर ९.९१ % नी खर्च कमी करण्यात आल्याचे दिसते.

4. कृषी

4.1 जमीनीचा वापर

1997-98 वर्षात जिल्ह्यातील एकूण भौगोलिक क्षेत्र 986 हजार हेक्टर होते. त्यापैकी 70.49 टक्के क्षेत्र लागवडीलायक असून 5.44 % क्षेत्र कायम गुरे चरण व इतर चरायची जमीन याखालील होते. तसेच 10.84 % क्षेत्र शेतीकरीता उपयुक्त नसलेले क्षेत्र होते. 1997-98 वर्षामध्ये 695 हजार हेक्टर लागवडीलायक क्षेत्रापैकी 539 हजार हेक्टर क्षेत्र निव्वळ पिकाखालील क्षेत्र असून ते एकूण क्षेत्राच्या 87.50 % एवढे होते व लागवडीलायक क्षेत्राच्या 77.55 % एवढे होते. दुबार पिकाखालील क्षेत्र निव्वळ पिकाखालील क्षेत्राच्या 14.29 % होते.

4.2 वहित धारण जमीनीची संख्या, त्यांचे क्षेत्रफळ आणि वर्गीकरण

वहिताखालील जमीन धारणाचे गटाप्रमाणे भूधारकाची व क्षेत्राची टक्केवारी खालील प्रमाणे होती.

अ. क्र.	धारणगट - हेक्टर	भूधारक (टक्केवारी)		क्षेत्र (टक्केवारी)	
		1985-88	1990-91	1985-88	1990-91
1	2	3	4	5	6
1.	2 पर्यंत	46	53	18	23
2.	2 ते 5	37	34	36	40
3.	5 ते 10	14	11	31	26
4.	10 ते 20	3	2	13	9
5.	20 व त्यापेक्षा जास्त	-	-	2	2

1990-91 चे कृषी गणनेचे अस्थायी आकडेवारीनुसार एकूण भूधारकापैकी 96.18 % वैयक्तिक भूधारक, 3.62 % संयुक्त धारक, व 0.20 % संस्थांचे धारक होते. 1985-88 च्या तुलनेत 1990-91 वर्षी 2 हेक्टर पर्यंतच्या भूधारकांच्या संख्येत 15 टक्क्यांनी वाढ झालेली आहे. मात्र इतर गटात घट आढळते. तसेच क्षेत्रफळाचे बाबतीत 2 हेक्टर पर्यंतच्या गटात 28 % आणि 2 ते 5 पर्यंतच्या गटात 11 % वाढ झालेली आहे. परंतु इतर गटात घट झालेली आहे.

4.3 पीक पध्दती

1997-98 वर्षात जिल्ह्यातील एकूण पिकाखालील 616418 हेक्टर क्षेत्रापैकी अन्नधान्ये पिकाखालील 288004 हेक्टर क्षेत्र म्हणजेच 46.72 % एवढे होते. अन्नधान्ये पिकापैकी सर्वात जास्त क्षेत्र ज्वारी पिकाखाली म्हणजे 33.74 % होते. दाळी वर्गीय पिकाखालील 33.32 %, गव्हाखालील 17.54 %, धानाखालील 15.11 % इतके होते. तसेच एकूण पिकाखालील क्षेत्रापैकी कापूस याखाली 9.80 %, फळे व भाजीपाला या पिकाखाली 5.61 %, व मळीताचे पिकाखालील क्षेत्र 37.11 % होते.

4.4 पिकांचे उत्पादन :

1998-99 या वर्षात तृणधान्याचे उत्पादन 166200 मे. टन झाले असून मागील वर्षाचे तुलनेत 94.43 टक्क्याने घट झाल्याचे आढळून येते. कडधान्याचे उत्पादनात मागील वर्षाचे तुलनेत 83.83 टक्के वाढ झाली आहे. तसेच तेलबियाचे उत्पादनात चालू वर्षी 17.67 टक्क्याने घट झाल्याचे आढळून येते. तेलबियामध्ये नागपूर जिल्ह्यात सर्वात जास्त उत्पादन सोयाबीन पिकाचे असल्याचे निदर्शनास येते.

4.5 मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पादन :

जिल्ह्यामध्ये ज्वारी, गहू, धान, कापूस, हरभरा, तूर, शेंगदाणा, जवस, तीळ, मिरची व संत्री ही महत्वाची पिके होत. सन 1999-2000 मध्ये ज्वारीचे दर हेक्टरी उत्पादन 754 कि.ग्रॅम, गहू 1133 कि.ग्रॅम, तांदूळ 1119 कि.ग्रॅम, तूर 911 कि.ग्रॅम, हरभरा 581 कि.ग्रॅम, भुईमूग 786 कि.ग्रॅम, जवस 312 कि.ग्रॅम, मिरची 182 कि.ग्रॅम व हळद 943 कि.ग्रॅम होते. तसेच कापसाचे दर हेक्टरी उत्पादन 278 कि.ग्रॅम एवढे होते. 1998-99 वर्षाचे तुलनेत कापसाचे दर हेक्टरी उत्पादनात 1999-2000 वर्षामध्ये 67.41 टक्क्याने वाढ झालेली आढळते.

4.6 अधिक उत्पन्न देणा-या पिकांचे क्षेत्र :

तृणधान्यासालील संकरीत व जादा उत्पन्न देणा-या पिकांमध्ये प्रामुख्याने गहू, ज्वारी, भात (धान) या पिकांचा समावेश होतो. ज्वारीच्या एकूण पिकासालील क्षेत्रापैकी संकरीत व जादा उत्पन्न देणा-या ज्वारीचे क्षेत्र 77.51 %, गव्हाचे एकूण क्षेत्रापैकी व जादा उत्पन्न देणा-या गव्हाचे क्षेत्र 87.48% व एकूण धान या पिकासालील क्षेत्रापैकी व जादा उत्पन्न देणा-या धानाचे क्षेत्र 92.46% एवढे होते. एकंदरीत 1998-99 च्या तुलनेत अधिक उत्पादन देणा-या तसेच संकरीत पिकांच्या क्षेत्रात ब-याच तालुक्यात घट झालेली आढळते.

4.7 रासायनिक खतांचे वाटप :

जिल्ह्यात सन 1999-2000 मध्ये 162095 मे. टन रासायनिक खताचे वाटप करण्यात आले. 1998-99 च्या तुलनेत 1999-2000 मध्ये रासायनिक खताचे वाटपात जवळजवळ 69.15 टक्क्याने वाढ झालेली दिसून येते.

4.8 पीक संवर्धन :

पीक संवर्धन मोहिमेअंतर्गत जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना विशेष अन्नधान्य उत्पादन कार्यक्रमांतर्गत भात बियाणाचे वाटप केल्या जाते. या योजनेअंतर्गत बिगर आदिवासी योजनेअंतर्गत 2.75 लाख रुपये, आदिवासी योजनेतून 0.55 लाख रुपये, आणि ओ.टी.एस.पी. योजनेतून 1.11 लाख रुपये खर्च करण्यात आले. कडधान्य उत्पादन कार्यक्रमांतर्गत केंद्र शासनाद्वारे बिगर आदिवासी योजनेअंतर्गत 1.50 लाख रुपये

टी.एस.पी. साठी 0.35 लाख रुपये व ओ.टी.एस.पी. साठी 0.45 लाख रुपये खर्च करण्यात आले. फलोत्पादन विकासाकरीता बिगर आदिवासी व आदिवासी योजना तसेच विशेष घटक योजना मिळून एकंदर 32.03 लाख रुपये खर्च करण्यात आले. त्यात गावठी रोपे बोर,आंबा व काजू झाडांचे वाटप सुधारित जातीत रूपांतर करण्यासाठी कलमा व वाटप करण्यात आली. तसेच अल्पभूधारक सिमांतीक शेतकऱ्यांना फलोत्पादनाच्या विकासासाठी भांडवल अनुदान योजनाही राबविण्यात आली.

4.9 शेतमाल साठवणुकीच्या व नियंत्रित बाजारपेठेच्या सोयी :

जिल्ह्यामध्ये एकूण 10 कृषी उत्पन्न बाजार समित्या कार्यरत असून त्या सर्व ठिकाणी शेतकऱ्यांनी आणलेल्या विक्री योग्य मालाच्या साठवणुकीची सोय आहे. तसेच इतरही सोय उपलब्ध आहे. सन 1999-2000 मध्ये जिल्ह्यातील कृषी उत्पन्न बाजार समितीमार्फत तांदूळ 28706 मे.टन, गहू 19749 मे.टन, ज्वारी 1012 मे.टन, कापूस 41569 मे.टन, तूर 8681 मे.टन, मूग 118 मे.टन, उडीद 32 मे.टन, हरभरा 9499 मे.टन, भईमूग 1886 मे.टन, जवस 607 मे.टन, तीळ 5 मे.टन, सोयाबीन 114004 मे.टन, सुकलेली मिरची 34075 मे.टन, व संत्रा 101947 मे.टन, कृषी उत्पन्नाची विक्री करण्यात आली. या सर्वांचे एकूण मूल्य 8837456 हजार रुपये होते.

4.10 जमीन सुधारणा :

विभागीय मृदसंधारण अधिकारी, नागपूर यांचेमार्फत जमीन विकासाची कामे केल्या जातात. जमिनीला बांध घालणे, व उतारावर समतल घालणे इत्यादी उपायांद्वारे जमिनीचा विकास करण्यात येतो. कामावरील खर्च हा रोजगार हमी योजनेतून केल्या जातो. सन 1999-2000 मध्ये रोजगार हमी योजनेअंतर्गत 601.50 लाख रुपये खर्च करण्यात आले. तसेच विशेष घटक योजनेअंतर्गत जिल्हा कृषी अधिकाऱ्यामार्फत निवडक अनुसूचित जातीच्या व नवबौध्द शेतकऱ्यांना जमीन सुधारणेकरीता अर्धसहाय्य देण्यात येते. ओलिताच्या सोयीची उपलब्धता वाढविण्याकरीता शेतकऱ्यांना विहीरी बांधण्यासाठी जिल्ह्यातील भूविकास अधिकार्यामार्फत कर्जाचे वाटप करण्यात येते.

4.11 इतर विकास कार्यक्रमा :

कृषी विकासाच्या दृष्टीने जिल्हा वार्षिक योजनेअंतर्गत निरनिराळे कार्यक्रम राबविले जातात. उदा (1) तालुका बीजगुणन क्षेत्राचा विकास (2) एकात्मिक भात विकास कार्यक्रम (3) कडधान्य व तेलबिया उत्पादन कार्यक्रम फलोत्पादन कार्यक्रमांतर्गत खालील विकासाच्या योजना राबविण्यात येतात. (1) बागायती रोपमळ्यांचे बळकटीकरण (2) गावठी बोर व आंब्याच्या झाडांचे पुनरुज्जीवन व ग्रामपंचायतींना आंब्याच्या झाडाच्या नुतनीकरणासाठी प्रोत्साहन सहाय्य योजना.

पीक संवर्धन व फलोत्पादन या योजनेअंतर्गत बिगर आदिवासी व आदिवासी योजनेअंतर्गत नागपूर जिल्ह्यामध्ये सन 1998-99 वर्षाकरीता अनुक्रमे 72.32 व 8.02 लाख रुपये खर्च करण्यात आले. तसेच मृद व जलसंधारण या योजनेअंतर्गत 28.96 लाख रुपये खर्च करण्यात आला.

5. जलसिंचन

5.1 जलसिंचनाची कामे

जिल्ह्याच्या कृषी विषयक उत्कर्ष साधण्यासाठी व सर्वसाधारण आर्थिक सुस्थितीसाठी सिंचन क्षमता वाढविणे ही एक महत्वाची बाब होय. जिल्ह्यामध्ये विहिरी लहान पाटबंदारे, मध्यम प्रकल्प, मोठे प्रकल्प व उपसा सिंचन योजना यांद्वारे तसेच नदी नाल्यांचेर पंप बसवून सिंचन करण्या जाते. जिल्ह्यामध्ये सन 1997-98 मध्ये एकूण निव्वळ पिकांखालील क्षेत्रापैकी फक्त 13.70 % हेक्टर क्षेत्र निव्वळ ओलिताखाली होते. सन 1997-98 मध्ये जिल्ह्यात एकूण सिंचन विहिरींची संख्या 50619 एवढी होती. पैकी 37853 विहिरी फक्त बागायतीसाठी उपयोगात आणल्या गेल्या.

5.2 निरनिराळ्या पिकांखालील ओलिताचे क्षेत्र

सन 1997-98 मध्ये एकूण ओलिताचे क्षेत्रापैकी तुष धान्ये 58.18 टक्के, कडधान्ये 24.12 टक्के, उस 0.63 टक्के, मिरची व मसाल्याचे पदार्थ 0.78 टक्के, फळे व भाजीपाला 18.15 टक्के, कापूस 2.66 टक्के, गळीताची पिके 0.76 टक्के, व इतर पिके 0.29 टक्के एवढे ओलित करण्यात आले.

5.3 सिंचन क्षेत्र

जिल्ह्यामध्ये सन 1997-98 मध्ये निव्वळ भिन्नपारे क्षेत्र 84455 हेक्टर एवढे होते. पैकी विहिरींद्वारे 39229 हेक्टर आणि तळी व कालवे यांद्वारे 45226 हेक्टर क्षेत्राचे सिंचन करण्यात आले.

5.4 सिंचन प्रकल्प

नागपूर जिल्ह्यातील पूर्ण झालेल्या सिंचन प्रकल्पांचे एकूण लाभक्षेत्र 247828 हेक्टर असून 1999-2000 या वर्षामध्ये ओलिताखाली असलेले एकूण क्षेत्र 81641 हेक्टर म्हणजेच 32.94 टक्के इतके होते.

6. पशुसंवर्धन व पशुवैद्यकीय सेवा

6.1 पशुधन

नागपूर जिल्ह्यामध्ये 1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे एकूण पशुधनाची संख्या 1060836 एवढी आहे. हीच पशुगणनेची संख्या 1987 मध्ये 1121207 एवढी होती. 1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे एकूण पशुधनापैकी गायी व बैल 59.82 टक्के, म्हशी, रेडे 8.28 टक्के, मेंढरा, बकरे 30.62 टक्के व इतर पशुधन 1.28 टक्के आढळून येते. 1987 ते 1992 या पाच

वर्षाचे काळात पशुधनांची संख्या 5.7 टक्क्यांनी कमी झाल्याचे आढळून येते. तर कुक्कुटांची संख्या 28 टक्क्यांनी वाढल्याचे आढळून येते. शेतीला जोडधंदा म्हणून विस्तृत प्रमाणात ग्रामीण भागात कुक्कुट घालनाचा व्यवसाय करण्यात येतो. 1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे दर चौ. कि. मी. मागे पशुधनाची घनता 105 आढळून येते.

6.2 पशु उत्पादन व दुग्ध उत्पादन :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये शेतीला जोडधंदा म्हणून दुग्ध व्यवसाय केला जातो. 1999-2000 या वर्षात नागपूर जिल्ह्यात 11388000 लिटर दुधाचे उत्पादन झाले असल्याचे आढळून येते. म्हणजेच प्रति दिन सरासरी 31000 लिटर दूध गोळा करण्यात येते.

6.3 पशुवैद्यकीय सेवा :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये 1 पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय, 44 दवाखाने व 47 पशुवैद्यकीय प्रथमोपचार केंद्रे आहेत. हयाशिवाय 1 फिरते पशुरोग नियंत्रण पथक 1 दक्षता पथक, व 2 फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने आहेत. कृत्रिम गर्भधारणेकरीता जिल्ह्यामध्ये 176 कृत्रिम रेतन केंद्रे आहेत. चिकित्सालय दवाखाने व मदत केंद्रांमध्ये उपचार केलेल्या पशुंची संख्या सन 1999-2000 मध्ये 472177 एवढी आहे. तसेच 176 कृत्रिम गर्भधारणे केंद्रांमध्ये 45240 पशुंवर कृत्रिम गर्भधारणा करण्यात आली. आणि 1097141 जनावरांना विविध पशुवैद्यकीय संस्थांद्वारे लसी टोचण्यांत आल्या.

6.4 पशुधन विकासाचे कार्यक्रम :

पशुधन विकासाकरीता जिल्हा योजनेअंतर्गत खालील महत्वाचे कार्यक्रम राबविले जातात. 1) पशुवैद्यकीय दवाखाना व पशु प्रथमोपचार केंद्र बांधणे 2) तोंडाचे व पायाचे रोगावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी अर्थसहाय्य 3) मध्यवर्ती अंडी उबविण्याकरीता यंत्रे खरेदी व निवासी व बिगर निवासी इमारतीचे बांधकाम 4) आधारभूत ग्रामकेंद्राची/विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्राची स्थापना 5) संकरीता कालवडी जोपासण्याकरीता सहाय्य 6) अनुसूचित जाती व दुर्बल घटकासाठी बंदकांच्या पिलांचे गट वाटप इ. तसेच दुग्ध व्यवसाय विकासाकरीता अ) दुग्ध उत्पादक/दुग्ध व्यवसाय विकास संस्था/संघ महासंघ यांना व्यवसाय स्थापण्यासाठी आर्थिक सहाय्य ब) भाकड-गाभण म्हशींची पुरवठा (वाहतूक व खाद्य अनुदानासह) क) देशी गार्गीचे वाटप ड) मुंबईच्या तबेल्यातील 1 वर्षे वयाच्या उच्च पैदास क्षमतेच्या पारड्यांना पुरवठा इ. योजना राबविण्यात येतात.

1999-2000 या वर्षात पशुसंवर्धन व दुग्ध विकास विभागाद्वारे जिल्हा योजनेअंतर्गत (आदिवासी व बिगर आदिवासींसाठी) अनुक्रमे 21.75 व 1.72 लाख रुपये खर्च करण्यात आले.

7. मत्स्यव्यवसाय

7.1 मत्स्योत्पादन :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये एकूण 11424 हेक्टर क्षेत्र मत्स्योत्पादनासाठी अनुकूल आहे. याशिवाय 650 कि.मी. लांबीचे नदीचे पात्र देखील मत्स्यव्यवसायासाठी अनुकूल आहे. जिल्ह्यामध्ये साधारणतः मरळ, कतला, मगर, कटवा, पोष्टी, कोलस, सिंगा इत्यादी प्रकारचे मासे आढळून येतात. सन 1999-2000 मध्ये मत्स्यव्यवसायासाठी उपयोगात आणलेल्या 11424 हेक्टर क्षेत्रापासून 8900 मे.टन. भूजल मत्स्योत्पादन घेण्यात आले. त्याचे एकूण मूल्य 1656 लाख रुपये एवढे आहे. तसेच मत्स्यबीज उत्पादन केंद्रांना मत्स्यव्यवसायासाठी 220 लाख मत्स्यबीजे पुरविण्यात आली. 1992 च्या पशुगणनेनुसार मासेमारी व्यवसायात गुंतलेले लोकांची लोकसंख्या 5092 इतकी असल्याचे दिसून येते.

7.2 मत्स्य विकास उत्पादनाचे कार्यक्रम :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये मत्स्यव्यवसायाचा विकास करण्याकरीता जिल्हा योजनेअंतर्गत खालील प्रमाणे कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे.

- 1) मत्स्यबीज उत्पादन केंद्राची स्थापना.
- 2) अवहृद्द पोण्यातील मत्स्य संवर्धन.
- 3) मच्छीमार युवकांना प्रशिक्षण.
- 4) मत्स्यव्यवसाय विकास संस्था स्थापन करणे.

तसेच इतरही महत्वाच्या योजना राबविण्यात येतात. सन 1999-2000 मध्ये मत्स्योत्पादन कार्यक्रमांतर्गत बिगर आदिवासी व आदिवासी उपयोजनेअंतर्गत एकूण 21.27 लाख रुपये खर्च करण्यात आले.

8. विद्युत

8.1 विद्युतीकरण :

1991 चे जनगणनेनुसार नागपूर जिल्ह्यामध्ये 1635 वस्ती असलेली व 243 आसाड अशी एकूण 1878 गावे आणि 23 शहरे आहेत. मार्च 1987 पर्यंत सर्व गावांचे व शहरांचे महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळांद्वारे विद्युतीकरण पूर्ण करण्यात आले आहे. म्हणजेच तेव्हा पासून नागपूर जिल्ह्यामध्ये 100 % विद्युतीकरण झाले आहे.

8.2 विद्युतीकरण केलेले शेतीचे पंध :

जिल्ह्यामध्ये 31 मार्च 2000 पर्यंत महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळामार्फत एकूण 62333 शेतीचे पंधांना बीज पुरवठा करण्यात आला.

8.3 वीजेचा वापर :

1999-2000 मध्ये 1846521 हजार कि.वॅट. तास वीजेचा वापर करण्यात आला. त्यापैकी घरगुती वापरासाठी 25.17 % , व्यापारी कामासाठी व लघुशक्तीसाठी 5.24 %, औद्योगिक वापरासाठी 50.57 %, सार्वजनिक दिवाबत्तीसाठी 1.83 %, कृषीकामाकरीता 1.48%, व इतर कामाकरीता 15.70%, विद्युत वापर करण्यात आला. तसेच जिल्हयामध्ये 257647 विद्युत संवर्धने (कनेक्शन्स) दिल्या गेलेले आहेत. यावरून असे आढळून येते की, मागील वर्षाच्या तुलनेत 1999-2000 या वर्षात वीजेच्या वापरात 8.34 % वाढ व संबंधनात 0.39 % नी घट झालेली आहे.

8.4 विद्युत उत्पादन केंद्रे :

नागपूर जिल्हयामध्ये स्वापरसेडा व कोराडी याठिकाणी कोळशाच्या सहाय्याने विद्युत निर्मिती केली जाते. तसेच पंच प्रकल्पापासून जलविद्युत निर्माण केली जाते.

9. साणकाम व उद्योग :

9.1 खनिज उत्पादने :

नागपूर जिल्हा खनिजाचे बाबतीत समृद्ध आहे. जिल्हयामध्ये आढळणारी महत्त्वाची खनिजे म्हणजे कोळसा, मँगनीज, डोलोमाईट व चुन्याचे दगड, पांढरी माती व लोखंड ही होत. मँगनीज या खनिजाचे साठे मुख्यत्वे करून नागपूर व भंडारा जिल्हयामध्ये असल्यामुळे मँगनीज उत्पादनाचे बाबतीत नागपूर जिल्हयाला भारतामध्ये महत्त्वाचे स्थान प्राप्त झालेले आहे. कच्चे लोखंड भिवापूर तालुक्यामध्ये भिवापूर नजीक 3 कि.मी. परिसरामध्ये आढळून येते. तेथील दगडांमध्ये 55 ते 58 % लोखंडाचे प्रमाण असल्याबाबतचे अनुमान काढण्यात आलेले आहे. चुन्याचे दगड सावनेर, पारशिवनी व रामटेक तालुक्यामध्ये आढळून येतात. अभ्रक आणि टंगस्टन हे देखील नागपूर जिल्हयामध्ये आढळून येतात. उत्तम महत्त्वाचे म्हणजे इमारती बांधकामाच्या उपयोगात वापरल्या जाणारी कन्हान नदीतील रेंती उत्कृष्ट दर्जाची समजल्या जाते. या रेंतीचा साठा नागपूर जिल्हयामध्ये भरपूर प्रमाणात आढळून येतो. इतर खनिजात पीगमेंट, फेल्सपार, क्वार्ट्ज, टंगस्टन, लॅटीमनी व इमारतीस उपयुक्त दगड नागपूर जिल्हयामध्ये थोड्याफार प्रमाणात आढळून येतो.

9.2 उद्योग व कामगार :

नागपूर हे शहर महाराष्ट्रातील इतर औद्योगिक शहरांपैकी एक होय. जिल्हयामध्ये औद्योगिकरण प्रामुख्याने नागरी भागातच आढळून येते. जिल्हयामध्ये प्रामुख्याने आढळणारे उद्योग म्हणजे कापसापासून सरकी काढणे व गासंड्या बांधणे,

सुतगिरणी, लाकूड कटाई, कापड गिरण्या, पेपर व स्टॉर्बोर्ड तयार करणे, रसायने व रासायनिक पदार्थ - फेरोगॅंगनीज, प्रकाशनासंबंधी उद्योग, औषधी कारखाने, यंत्रसामुग्री, तांत्रिक अवजारे व सुट भाग, मूलभूत धातू व मिश्र धातू, रबर प्लॅस्टिक वगैरे हे होत. जिल्ह्यात नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या 1999 मध्ये 1807 होती. व 1349 चालू कारखान्यामध्ये 52161 कामगारांना रोजगार उपलब्ध करून देण्यात आला.

9.3 औद्योगिक वसाहत

जिल्ह्यामध्ये उद्योगाचे विकासाकरीता महाराष्ट्र राज्य औद्योगिक विकास महामंडळामार्फत नागपूर पासून 8 कि.मी. अंतरावर हिंगणा येथे औद्योगिक वसाहत स्थापन करण्यात आली आहे. त्याचे एकूण क्षेत्र 746.65 हेक्टर क्षेत्रात औद्योगिक वसाहत स्थापन करण्यात आली आहे.

9.4 बुटीबोरी औद्योगिक वसाहत

नागपूर विभागात नागपूर पासून 20 कि.मी. अंतरावर हेंद्राबादकडे जाणा-या महामार्गावर बुटीबोरी येथे 2500 हेक्टर जागेवर औद्योगिक वसाहत उभारण्या गेली आहे. कायमस्वरुपी पाण्याच्या सोयीसाठी वडगांव व नांद धरणातून तसेच कृष्णा नदीतून पाणी देण्यात येत आहे. 11200 चौ.कि.मी जागा दूरध्वनी केंद्रासाठी मंजूर केली असून या केंद्राची क्षमता 1400 लाईन्स एवढी आहे. ऑप्टिकल फायबर या नवीनतम तंत्रज्ञानावर आधारित असल्यामुळे देश-विदेशाच्या संपर्कासाठी त्याचा फायदा होईल. औद्योगिक वसाहतीपासून विमानतळ केवळ 22 कि.मी. अंतरावर आहे. त्याचेही विस्तारिकरण होत आहे. सध्या औद्योगिक वसाहतीत येणा-या उद्योगात निर्यात प्रमुख उद्योगही असल्यामुळे त्यांच्या सोयीसाठी कन्टेनर कॉर्पोरेशन मार्फत डेपो उभारण्यात आला असून निर्यात फोन सुरु करण्यात आले आहेत. उद्योजकांना वित्तीय सहाय्य पुरविण्यासाठी 2 राष्ट्रीयस्त बँकांनी येथे शाखा उघडल्या असून त्यातील एक औद्योगिक बँकेची शाखा आहे.

चरोल विवेचनावरून असे दिसले की, बुटीबोरी येथील औद्योगिक वसाहतीत नागपूर विभागातील इतर जिल्ह्यातील लोकांना रोजगार मिळेल व अनेक पुरक उद्योग येथे सुरु होऊ शकतील.

9.5 सुशिक्षित बेरोजगारांसाठी नवीन बीज भांडवल योजना :

सुशिक्षित बेरोजगारांना स्वतःचा छोटा उद्योग किंवा व्यवसायामधून स्वयंरोजगारासाठी प्रवृत्त करण्यासाठी पुर्वीच्या योजनेत कांही ठळक फेरबदल करून अधिक व्यापक पध्दतीने नवीन बीज भांडवल योजनेत 1 ऑक्टोबर 1993 पासून लागू करण्यात आली आहे. यासाठी 18 ते 50 वयोगटातील किमान 7 वी पास व्यक्ती किंवा समूह यांना प्रकल्प किंमतीच्या 15 % पर्यंत, जास्तीत जास्त 1.50 लाख रुपये किंवा आर्थिक दुर्बल किंवा अ.जा. जमातीपैकी 1 लाख रुपयापर्यंत प्रकल्प किंमत असल्यास 20 % व 22.5 % पर्यंत मदत मिळू शकते. सदर रक्कम दरसाल 10 % व्याजदराने असून पुढील 7 वर्षांत परतफेड करावयाची आहे. ही योजना पूर्णपणे जिल्हा उद्योग केंद्रामार्फत राबविण्यात येत आहे.

सन 1999-2000 मध्ये बीज भांडवल योजनेअंतर्गत टी.एस.पी. व ओ.टी.एस.पी. योजनेसाठी 1.04 लाख रुपयाची तरतूद करण्यात आली असून या योजनेचा 4 लाभाध्यांना लाभ मिळालेला आहे.

10. वाहतूक व दळणवळण

10.1 लोहमार्ग :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये एकेरी, दुहेरी व नॅरोगेज लोहमार्गाची लांबी अनुक्रमे 99.39, 186.27 व 135.00 कि.मी. आहे. नागपूर शहर हे भारताचे मध्यवर्ती ठिकाण असून ते दिल्ली, मद्रास, मुंबई व कलकत्ता इ. प्रमुख शहरांना लोहमार्गाने जोडलेले आहे. नागपूर जिल्ह्यामध्ये महत्वाच्या रेल्वेमार्गाचे विद्युतीकरण पूर्ण करण्यात आले असून सर्व प्रवासी गाड्या विद्युत इंजिनांद्वारे धावू लागलेल्या आहेत.

10.2 रस्त्यांची लांबी :

जिल्ह्यामध्ये मार्च 2000 पर्यंत 6839 कि.मी. लांबीच्या रस्त्याचे काम गाामीण भागात व 2094 कि.मी. लांबीच्या रस्त्याचे काम नगरपरिषदेच्या हद्दीत पूर्ण करण्यात आले.

10.3 नोंदणी करण्यात आलेली वाहने :

जिल्ह्यामध्ये निरनिराळ्या प्रकारच्या नोंदणी झालेल्या मोटार वाहनांची संख्या मार्च 2000 अखेर 504355 एवढी आहे. त्यात 84 % मोटार सायकली व स्कुटर, 7 % मोटारी व जीप, 4 % मालमोटारी व 5 % इतर वाहने आहेत. मागील वर्षाच्या तुलनेत नोंदणी केलेल्या वाहनात चालू वर्षी 0.97 टक्क्यांनी वाढ झालेली आढळते.

10.4 टपाल व तार कार्यालये

जिल्हयामध्ये मार्च 2000 अखेर 349 टपाल कार्यालये व 90 तार कार्यालये कार्यरत आहेत. दरलास लोकसंख्येमागे 9.04 टपाल कार्यालये व 2.36 तार कार्यालये उपलब्ध आहेत. जिल्हयामध्ये दूरध्वनीची संख्या 155031 इतकी आहे. 1998-99 च्या तुलनेत 1999-2000 मध्ये 16.18 टक्क्यांनी दूरध्वनीच्या संख्येत वाढ झालेली आहे. तसेच जिल्हयामध्ये पोस्टांची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या 1177 आहे.

10.5 दूरदर्शन

जिल्हयामध्ये दूरचित्रवाणीची सोय उपलब्ध करण्यात आली असून काही दूरचित्रवाणीद्वारे ग्रामीण जनतेला ज्ञान मिळण्याचे दृष्टीने महाराष्ट्र शासनातर्फे ग्रामपंचायतींना अनुदान तत्वावर सामुहिक दूरदर्शन संच पुरविण्यात आलेत. 31 मार्च 2000 अखेर वाटप केलेल्या दूरदर्शनची संख्या 690 इतकी आहे.

11. कामगार व रोजगार

11.1 जिल्हयात निरनिराळ्या उद्योगामध्ये मार्च 2000 अखेर 223158 कामगार असून त्यापैकी 92975 शासकीय, 79091 निमशासकीय व 51092 खाजगी क्षेत्रात आहेत. म्हणजेच सार्वजनिक क्षेत्रामध्ये 77 % व खाजगी क्षेत्रामध्ये 23 % रोजगार आहेत.

11.2 रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारीवरून स्पष्ट होते की, सन 1999 मध्ये 42970 उमेदवारांनी काम मिळविण्याकरीता आपली नावे नोंदविली होती. त्यापैकी फक्त 1200 उमेदवारांना रोजगार मिळाल्याचे आढळते. त्यात 68 % अनुसूचित जाती-जमाती व 32 % इतर वर्गाचे उमेदवार होते.

11.3 मजूरीचे दर

सन 1999-2000 या वर्षामध्ये कुशल कारागिर उदा. सुतार, लोहार, चांभार यांचे सरासरी मजूरीचे दर अनुक्रमे 70.00 रुपये, 60.00 रुपये, व 40.00 रुपये प्रति दिवस याप्रमाणे तर अकुशल कामगार उदा. शेतमजूर व गुराखी यांना अनुक्रमे देण्यात येणारे सरासरी मजूरीचे दर 35.00 रुपये व 30.00 रुपये प्रति दिवस असल्याचे आढळते.

आर्थिक गणना

या संचालनालयामार्फत वर्ष 1998 मध्ये चौथी गणना घेण्यात आली असून, सदर आर्थिक गणनेत 1 गार शेती व निवडक शेती या उद्योगातील स्वकार्यरत व आस्थापन विषयक माहितीचा यात समावेश करण्यात आला आहे.

11. कृषी व बिगर कृषी आस्थापना

जिल्ह्यामध्ये कृषी व बिगर कृषी उद्योगांची संख्या 44663 आहे. यापैकी 27.74 टक्के आस्थापना ग्रामीण भागात तर केवळ 72.26 टक्के आस्थापना नागरी भागात कार्यरत आहेत. एकूण आस्थापनापैकी [143894] खाजगी तर [1897] आस्थापना सहकारी क्षेत्रात व [9454] सार्वजनिक क्षेत्रात कार्यरत आहेत. एकूण आस्थापनेच्या 13.28 टक्के आस्थापनांचे मालक अनुजातीचे तर केवळ 7.32 टक्के आस्थापनांचे मालक अनुजमातीचे आहेत. एकूण आस्थापनापैकी 16.46 टक्के आस्थापना जागा विरहीत कार्यरित होत्या तर केवळ 18.59 टक्के आस्थापनेमध्ये उपरि उपादनासाठी मिज्या वापर करण्यात येत होते.

11.5 कामगार

कृषी व बिगर कृषी आस्थापनांमध्ये 485097 कामगार काम करीत होते. यापैकी 27.74 टक्के कामगार ग्रामीण भागात तर 72.26 टक्के कामगार नागरी भागात काम करीत होते. एकूण कामगारापैकी वेतनावर काम करणारे कामगार [339320] होते. जिल्ह्यातील प्रत्येक आस्थापनेत सरासरी 3 कामगार काम करीत होते. तर ग्रामीण व नागरी भागातील आस्थापनेकरीता हेच प्रमाण 3 व 2 असे होते.

11.6 उद्योग गटानुसार वर्गीकरण

प्रत्येक उद्योग गटात किती कामगार काम करीत होते याची माहिती या प्रकाशनातील त्रता क्र. 472 मध्ये देण्यात आली आहे. एकूण 44663 आस्थापनापैकी सामाहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा या उद्योग गटात सर्वाधिक म्हणजे [16300] आस्थापना होत्या. व त्यामध्ये एकूण कामगारापैकी [122492] कामगार काम करीत होते. किरकोळ व्यवहार या उद्योग गटाचा दुसरा क्रमांक लागतो. त्यामध्ये एकूण [1244] आस्थापना होत्या. कामगार संख्येच्या दृष्टिकोनातून विचार केल्यास या आस्थापनेमध्ये [37699] कामगार काम करीत होते. वस्तुनिर्माण या उद्योग गटात [6470] आस्थापना होत्या. या आस्थापनेमध्ये [89511] कामगार काम करीत होते. उर्वरित उद्योग गटातील [10849] आस्थापनांमध्ये [89618] कामगार गुंतलेले होते.

11.7 सहकार क्षेत्रातील आस्थापना

बिगर कृषी सहकार क्षेत्रात असणाऱ्या एकूण 45169 आस्थापनापैकी [11723] आस्थापना ग्रामीण भागात तर [32110] आस्थापना नागरी भागात होत्या. एकूण आस्थापनापैकी केवळ [19.43 %] आस्थापना विजेवर चालणाऱ्या होत्या. एकूण कामगारापैकी बिगर कृषी सहकारी क्षेत्रातील आस्थापनांमध्ये [467070] कामगार या क्षेत्रात काम करीत होते.

11.8 स्वकार्यरत उद्योग

या जिल्ह्यातील सर्व गट मिळून एकत्र या गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या [141854] आहे. यापैकी ग्रामीण भागात [33180] व नागरी भागात [108674] उद्योग अस्तित्वात आहेत. स्वकार्यरत उद्योगातील व्यक्तीची/ कामगारांची संख्या [145777] असून, त्यापैकी ग्रामीण भागात [46425] तर नागरी भागात [99352] व्यक्ती कार्यरत आहेत.

12. सहकार

12.1 सहकारी संस्था :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये विविध प्रकारच्या सहकारी संस्थांची संख्या 31 मार्च 2000 अखेर 3945 असून त्यातील एकूण सभासदांची संख्या 1276 हजार आहे. त्यापैकी सहकारी पतसंस्था 34 % असून सहकारी पतसंस्थामध्ये कृषी पतसंस्था 43.44 % व इतर सहकारी पतसंस्था 56.56% आहे. 1998-99 वर्षाच्या तुलनेत 1999-2000 वर्षी एकूण सहकारी संस्थांच्या संख्येत 1.67 टक्के घट व एकूण सभासदांच्या संख्येत 0.95 टक्के वाढ झाल्याचे आढळून येते.

12.2 सभासदांची संख्या व कर्ज वाटप :

सर्व संस्थांच्या सभासदांची संख्या 31 मार्च 2000 अखेर 1276 हजार एवढी आहे. त्यापैकी सर्वात जास्त सभासदांची संख्या ही प्राथमिक कृषी सहकारी पतसंस्थांची आहे. प्राथमिक कृषी सहकारी पतसंस्थांच्या सभासदांची संख्या 204232 म्हणजेच 16 % आहे. प्राथमिक कृषी सहकारी पतसंस्थेमाफत 31 मार्च 2000 रोजी संपणा-या वर्षामध्ये 38780 शेतकरी सभासदांना 4164.63 लाख रुपये अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीच्या कर्जांचे वाटप करण्यात आले. तसेच मार्च 2000 अखेर कर्जाची एकूण थकबाकी 3567.05 लाख रुपये आहे.

नागपूर जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक माफत 1999-2000 रोजी संपणा-या वर्षामध्ये 49189.60 लाख रुपये अल्पमुदतीच्या कर्जांचे वाटप करण्यात आले. तसेच 31 मार्च 2000 अखेर अल्प मुदतीचे, मध्यम मुदतीचे व दीर्घ मुदतीच्या कर्जांची थकबाकी 9003.91 लाख रुपये असल्याचे निदर्शनास येते.

13. अधिकोष

13.1 नागपूर जिल्ह्यामध्ये वर्गीकृत अधिकोष शाखा कार्यालयांची एकूण संख्या सन 1999-2000 या वर्षीत 269 आहे. त्यापैकी 56 % शाखा ह्या एकट्या नागपूर शहरामध्ये व 44 % शाखा ह्या जिल्ह्यातील इतर भागामध्ये आहेत. जिल्ह्यामध्ये सहकारी बँकांच्या शाखांची संख्या 139 आहे. शिवाय 14 भूविकास बँकांच्या शाखा आहेत. दरलाख लोकसंख्येमागे वर्गीकृत बँकांच्या शाखांची संख्या अंदाजे 7 इतकी येते.

14. बाजार भाव

14.1 घाऊक बाजार भाव :

मार्च 2000 ला संपणा-या वर्षाकरीता तांदुळ, गहू व ज्वारी यांचे सरासरी घाऊक बाजार भाव दर बिंदल मागे अनु. 1061,728 व 567 रुपये असल्याचे आढळते. मागील वर्षाच्या तुलनेत सन 1999-2000 मध्ये तांदुळ, गहू व ज्वारीचे भावात अनुक्रमे 19.75%, 13.40% व 21.67% ने वाढ झाल्याचे आढळून येते.

1999-2000 वर्षात जिल्दल धान्यामध्ये तर व हरभरा यांचे भाव दर विंदलमागे अनुक्रमे 1596 व 1167 रुपये असे होते. तेलवियामध्ये जवस, तीळ व सोयाबीन यांचे भाव अनुक्रमे 1781, 1829 व 793 रुपये होते. रोहोचे पिकामध्ये नागपूर जिल्ह्यामध्ये कापूस व संत्री ही महत्त्वाचे पिके होते. कापसाची सध्या महाराष्ट्र स्टेट को-ऑपरेटिव्ह मार्केटिंग फेडरेशन तर्फे होत असल्यामुळे कापसाचे जातवार भाव शासनाने निर्धारित केलेले आहेत.

14.2 किरकोळ बाजारभाव :

सन 1999 मध्ये जिल्हा मुख्यालयाच्या, ठिकाणाच्या महत्त्वाच्या जीवनावश्यक वस्तूच्या सरासरी किरकोळ किमतीत मागील वर्षाचे तुलनेत वाढ झाल्याचे दिसते. यामध्ये विशेष अशी वाढ तांदूळ, ज्वारी, गुळ, बोकडाचे मांस, उडी, गूळ, तूप इ. वस्तूच्या किमतीत 10 टक्क्यापेक्षा अधिक टक्क्यांपेक्षा वाढ झाल्याचे दिसून येते. तर उडीच उजळ, मसूर उजळ, तेल, डासडा इ. वस्तूच्या किमतीत घट झाल्याचे निर्दर्शनास येते.

14.3 ग्राहक किमतीचा निर्देशांक :

माघामृत वर्ष 1982 बरोबर 100 धरून 1999-2000 मध्ये सरासरी सर्वसाधारण निर्देशांक 439 व जनगट निर्देशांक 421 आहे. पानसुपारी, तंबाखू इ. 673, इंधन व दिवाकती 392, घड्यांधणी निर्देशांक 628. कापड बिछाने व पादत्राणे निर्देशांक 276 व मंगील निर्देशांक 461 आहे. 1998-99 च्या तुलनेत 1999-2000 मधील सर्वसाधारण निर्देशांकामध्ये 0.92% वाढ झालेली दिसते.

15. शैक्षणिक सुविधा

15.1 नागपूर जिल्ह्यामध्ये सन 1999-2000 चा वर्षात प्राथमिक शाळांची एकूण संख्या 2465 आहे. माध्यमिक शाळांची संख्या 507, उच्च माध्यमिक शाळा 167 व सामान्य शिक्षणाचे महाविद्यालये 99 आहेत.

15.2 1999-2000 मध्ये एकूण विद्यार्थ्यांची संख्या 949629 आहे. त्यापैकी प्राथमिक शाळेमध्ये 47.52 %, माध्यमिक शाळेमध्ये 24.83 %, उच्च प्राथमिक शाळेमध्ये 16.79 %, महाविद्यालयातून 7.28 %, व पूर्व प्राथमिक शाळेमध्ये 3.58 % विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत.

15.3 याशिवाय नागपूर जिल्ह्यामध्ये शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालये 21, विधी पदवी महाविद्यालये 2, वैजकीय महाविद्यालये 3, आयुर्वेदिक महाविद्यालये 2 व अभियांत्रिक महाविद्यालये 8 आहेत. याशिवाय औषध निर्माण पदवी व औषध निर्माण पदविका महाविद्यालये अनुक्रमे 2 व 3 आहेत. नागपूर जिल्ह्याकरीता बरलास लोकसंघे नागे शैक्षणिक संस्थांची संख्या 120 येते.

16. सार्वजनिक आरोग्य सेवा :

16.1 वैद्यकीय सेवा

सार्वजनिक आरोग्याचे दृष्टीने जिल्ह्यामध्ये वैद्यकीय सेवा ही शासनातर्फे, जिल्हा परिषदांतर्फे, नगरपालिकांतर्फे तसेच धर्मादाय संस्थांतर्फे उपलब्ध करून दिल्या जाते. नागपूर जिल्ह्यात सन 1999-2000 मध्ये 28 रुग्णालये, 124 देवास्थाने, 45 प्राथमिक आरोग्य केंद्रे, 200 आरोग्य उपकेंद्रे व 23 प्रसूतिगृहे कार्यरत आहेत. दरतास लोकसंख्येमागे रुग्णालयांची संख्या 1:70 येते. हे प्रमाण महाराष्ट्राच्या तुलनेत फारच कमी आहे. महाराष्ट्रात दरतास लोकसंख्येमागे रुग्णालयांची संख्या 1 आहे. नागपूर जिल्ह्यात दरतास लोकसंख्येमागे सार्वजनिक, वैद्यकीय संस्थांतील साटांची संख्या 152 येते. हेच प्रमाण महाराष्ट्र राज्याकरीता 152 आहे. तसेच उपचार केलेल्या अंतररुग्णांची संख्या 495000 व बाह्यरुग्णांची संख्या 1998200 इतकी आहे.

16.2 जन्म मृत्यू प्रमाण :

नागपूर जिल्ह्यात सन 1999 चा वर्षातील जन्म 75225 आणि मृत्यू 21190 नोंदविण्याचे आढळून येते. ग्रामीण भागामध्ये जन्म मृत्यूंची नोंद होत नसल्यामुळे हे प्रमाण कमी वाटते. त्वच्यातील प्राप्त माहितीवरून 1999 वर्षासाठी नागपूर जिल्ह्याकरीता दरहजारी जन्माचे प्रमाण 19.47 व मृत्यूचे प्रमाण 5.46 इतके आहे. तसेच बालमृत्यूचे प्रमाण 0.19 असे आढळते. 1998-99 च्या तुलनेत 1999-2000 वर्षी जन्माचे प्रमाणात घट झाली आहे.

16.3 कुटुंब कल्याण कार्यक्रम :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये 01.2.2000 रोजी एकूण 73 कुटुंब नियोजन केंद्रे कार्यरत आहेत. सन 1999-2000 मध्ये निर्बिजीकरण केलेल्यांची एकूण संख्या 24417 आहे. त्यापैकी 189 पुरुष नसबंदी व 22228 स्त्रियांची नसबंदी करण्यात आली. शिवाय 20159 स्त्रिया लूण पध्दतीचा वापर करित असल्याचे आढळते. लोकसंख्येला आळा घालण्याकरीता शासनामार्फत कुटुंब कल्याण कार्यक्रम राबविण्यात येतो. याशिवाय माताबाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोचणीचा कार्यक्रम जिल्ह्यात ग्रामीण व नागरी स्तरावर राबविण्यात येतो. यामध्ये डी.पी.टी., पोलिओ, बी.सी.जी., गोवर, बी.टी. तसेच 10 वर्षे व 16 वर्षे वयोगटातील मुला-मुलींना व गर्भेतर स्त्रियांना धनुर्वात प्रतिबंधक लस टोचण्यात येते.

17. कर्मजोर घटकांचे कल्याण

17.1 कर्मजोर घटकांचे कल्याणासाठी महाराष्ट्र शासनातर्फे जिल्हास्तरावर निर-निराकष्य योजना राबविण्यात येतात. उदा. कुषी विभागांतर्गत 1) मागासवर्गीय नवबौद्ध स्तरावर स्त्रिया वर आणण्यासाठी विशेष अर्थ सहाय्य योजना, 2) अनुसूचित जाती / नवबौद्ध स्तराच्यासाठी विशेष घटक योजनांतर्गत संकरीत कालवडी जोयासण्या-साठी सहाय्य (छुंध कार्यक्रम) 3) दुधाळ जनावरांना, वैरणेसाठी व औषधीसाठी अर्थसहाय्य (केंद्र पुस्तकृत योजना), सहकार विभागांतर्गत 4) आदिवासी/ अनुसूचित जाती व नवबौद्ध यांना सहकारी साखर कारखान्याचे भाग संधीसाठी अर्थसहाय्य,

०) जमीन सुधारलेकरीता अतिरिक्त जमीनी दिलेच्या अभिस्तोकितांना अर्धसहाय्य देणे ०) शिक्षण विभागांतर्गत शैक्षणिक दृष्ट्या मागासलेल्या भागातील प्राथमिक शाळेतील अनुजाती / जमातीच्या विद्यार्थ्यांना विशेष सुलती, तसेच मागासवर्गीयांचे करण्याण कार्यक्रमांतर्गत १) मुलांना शिष्यवृत्त्या देणे, अद्यती अद्य व्या. विद्यार्थ्यांना विद्यावेतन देणे, हरिजन वस्त्यांनी सुधारणा व संजय गांधी स्वानलंबन योजना, तसेच समाज करण्याण विभागांतर्गत वेलीज मागासवर्गीयांचे करण्याणासाठी न-पाच योजना राबविण्यात येतात.

17.2 विशेष घटक योजना :

माननीय पंतप्रधानांच्या वीसवुनी कार्यक्रमांतर्गत बाब 7 मध्ये विशेष घटक योजना समाविष्ट करण्यात आली असून महाराष्ट्र शासनाच्या दिनांक 18.6.82 च्या निर्दिष्टांनुसार ही योजना सुरु करण्यात आली आहे. या योजनेअंतर्गत प्रत्येक पंचायत समितीमधून १० चाप्रमाणे नागपूर जिल्ह्यातून एकूण 490 अनुसूचित जाती व नवबौद्ध शेतकऱ्यांची निवड करण्यात येते. ज्या अनुसूचित जाती व नवबौद्ध कुटुंबाजवळ ६ हेक्टर पर्यंत जमीन आहे ज्या कुटुंबांचे शेती व्यतिरिक्त इतर वार्षिक उत्पन्न 2000 रुपयांच्या अत असते अशाच कुटुंबांना ही योजना लागू आहे. अशा प्रत्येक कुटुंबाकरीता 9000 रुपयांचे अनुदान तीन ते चार वर्षांमध्ये जमीन सुधारणा, सुधारित अक्रादे, बैलगाडी व बैलजोडी निरिक्ता संघ व लघुसिंचन या बाबीवर खर्च करण्याकरीता देण्यात येतात. सन 1999-2000 मध्ये 2884 12 लाख रुपये खर्च करण्यात आले.

17.3 एकतिमक ग्रामीण विकास कार्यक्रम :

जिल्ह्यातील दारिद्र्य सैलाली जीवन जगणाऱ्या कुटुंबाला आर्थिक सहाय्य देऊन त्यांचे राहणीमान उंचावण्याकरीता एकतिमक ग्रामीण विकास योजना राबविण्याची केंद्र शासनाचे धोरणानुसार वीस कलमी कार्यक्रमातील तिसऱ्या कलमानुसार महाराष्ट्र शासनाने ठरविले आहे. नागपूर जिल्ह्यातील दारिद्र्य सैलाली जीवन जगणाऱ्या कुटुंबांची गणना मार्च 1982 ते जून 1982 या कालावधीमध्ये घेण्यात आली. या योजनेअंतर्गत दारिद्र्य सैलाली कुटुंबांना राष्ट्रीयकृत व इतर बँकाकडून कर्ज रुपाने मदत मिळवून देऊन त्यांची आर्थिक परिस्थिती सुधारण्यास हातभार लावणे हा या कार्यक्रमाचा मूळ उद्देश आहे. हा कार्यक्रम राबविण्यासाठी शासनाने जिल्हा पातळीवर जिल्हा ग्रामीण विकास योजना स्थापन केली आहे. या योजनेअंतर्गत सन 1999-2000 मध्ये 162.82 लाख रुपये खर्च करण्यात आले.

17.4 संजय गांधी स्वावलंबन योजना :

जिल्ह्यातील बेकारांना त्यांचा स्वतंत्र व्यवसाय सुरु करण्याकरीता संजय गांधी स्वावलंबन योजनेअंतर्गत महसूल विभागासार्फत प्रत्येकी 2500 रुपयापर्यंत कर्जाचे वाटप करण्यात येते. त्याकरीता प्रत्येक तालुक्यामध्ये स्वतंत्र समिती स्थापन करण्यात आली आहे.

१३.१ जिल्हा परिषदा, नगरपरिषद व ग्रामपंचायत यांचे उत्पन्न व खर्च

१९९९-२००० मध्ये नागपूर जिल्हा परिषदेचे एकूण उत्पन्न २२५१३.६९ लाख रुपये असून खर्च २३४०९.२० लाख रुपये आहे. नागपूर जिल्ह्यामध्ये १ महानगरपालिका १० नगरपालिका व १ कटक मंडळ नगरपालिकेची स्वनिर्मित उत्पादनाची साधने म्हणजे जकात कर, जा व जमीनजली कर, नगरपालिकेच्या मालमतेतून मिळालेला कर व इतर उत्पन्न होय. सन १९९९-२००० मध्ये सर्व नगरपालिका, महानगरपालिका व कटक मंडळ यांचे एकूण उत्पन्न २१९०७.६१ लाख रुपये व खर्च २२५१३.६९ लाख रुपये आला.

तसेच नागपूर जिल्ह्यात १९९९-२००० मध्ये एकूण ७७३ ग्रामपंचायती असून एकूण उत्पन्न २००१.१७ लाख रुपये व खर्च १९९६.६३ लाख रुपये आलेला आढळतो.

१३.२ जिल्ह्यात प्रथम जमा झालेला महसूल

जिल्ह्यामध्ये महसूल विभागासाठी जमीन महसूल गोळा केल्या जातो. १९९९-२००० चा वर्षात नागपूर जिल्ह्यामध्ये गोळा झालेला एकूण जमीन महसूल २१.६० लाख रुपये आहे. जिल्ह्यामध्ये जमीन महसूल देणा-या तातेदारांची संख्या २२९१६१ आहे.

नागपूर जिल्ह्यात १९९९-२००० वर्षातील कायम नियुक्तगृहांची संख्या ३६, फिरते नियुक्तगृहांची संख्या १२ व सहाय्यात्मक जिडीओ केंद्रांची संख्या ६६ असून एकूण वसूल झालेला करमजकूर कर ६१२.७९ लाख रुपये आहे. ह्या व्यतिरिक्त विक्री कर, वाहनकर, नोंदणी जी, आयकराचा जिल्ह्याला मिळालेला वाटा तसेच निपुट व सिंचन यापासून मिळालेले उत्पन्न इत्यादी बाबीपासून उत्पन्न प्राप्त होते.

१३.३ दूरदर्शन व नियत कालिके

नागपूर जिल्ह्यामध्ये ३१ मार्च २००० यादिवशी २१ मराठी दैनिके, १५ हिंदी दैनिके, ६ इंग्रजी दैनिके तसेच एकूण १३७ साप्ताहिके ८ दैनिके व ११ साप्ताहिके मराठी, हिंदी व इंग्रजी भाषेतून प्रकाशित करण्यात आले. जिल्ह्यामध्ये ६९३ मुद्रणालये आहेत.

१३.४ वाचनालये

नागपूर जिल्ह्याचे मुख्यालयाचे एक 'अ' वर्गाचे शासकीय प्रादेशिक ग्रंथालय आहे. व तसेच जिल्हास्तरावर एकूण १०१ ग्रंथालये कार्यरत आहेत. शिवराय वेगवेगळ्या संस्थेकडून जिल्ह्यातील ग्रामीण व नागरी भागांमध्ये ग्रंथालये चालविली जातात. ग्रंथालयांचा विकास करण्याकरीता शासनासाठी व्यवस्थापनेकरीता अनुदान देण्यात येते.

१३.५ पोलिस व गृहे

नागपूर जिल्ह्यामध्ये १९९९-२००० चा वर्षात सुरक्षिततेच्या दृष्टीने ३१ पोलिस ठाणी, ६३ ज्युस्टिसीस्ट, ६३ लॉकअपस व १३ सबपोस्ट स्थापन केली आहेत. सन १९९९-२००० मध्ये एकूण २९१७० गृहे नोंदविण्यात आले. त्यापैकी सर्वात जास्त प्रकरणे विशेष किंवा स्थानिक कायद्याखालील व्यसलांचा ठरविलेले गृहे ३२४६ इतके नोंदविण्यात आले आहेत.

भाग - 2

विश्व

1999 - 2000

...1...
तमता क्र. 1.1

1991 च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	तहसील	बाब	क्षेत्र चौ. कि. मी.	घरे मध्ये लोकसंख्या	गावे संख्या		शहरे संख्या	अकडे हजारत		लोकसंख्या हजारत		
					वस्ती असावे	ओसाडे		वापरातील निवा-संख्या	कुटुंबे संख्या	एकूण	पुरुष	स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	नागपूर (शहर)	एकूण	217.6	7468	-	-	1	293	314	1625	847	778
		ग्रामीण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		नागरी	217.6	7468	-	-	1	293	314	1625	847	778
2	सावनेर	एकूण	612.0	306	126	6	5	36	38	187	98	89
		ग्रामीण	588.39	195	126	6	-	22	24	115	60	55
		नागरी	23.61	3045	-	-	5	14	14	72	38	34
3	पारशिवनी	एकूण	919.0	137	109	6	2	23	27	126	66	60
		ग्रामीण	913.99	98	109	6	-	16	19	90	47	43
		नागरी	5.01	7185	-	-	2	7	8	36	19	17
4	रामटेक	एकूण	734.0	174	139	15	3	24	26	128	66	62
		ग्रामीण	730.47	133	139	15	-	18	20	97	50	47
		नागरी	3.53	8782	-	-	3	5	6	31	16	15
5	मौदा	एकूण	952.0	113	122	2	-	21	22	108	55	53
		ग्रामीण	952.0	113	122	2	-	21	22	108	55	53
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	एकूण	455.0	402	73	2	4	33	34	183	95	88
		ग्रामीण	435.63	165	73	2	-	14	15	72	37	35
		नागरी	19.37	5731	-	-	4	19	19	111	58	53
7	कुही	एकूण	829.0	130	155	31	-	22	22	108	55	53
		ग्रामीण	829.0	130	155	31	-	22	22	108	55	53
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	एकूण	692.0	108	108	29	-	15	16	75	38	37
		ग्रामीण	692.0	108	108	29	-	15	16	75	38	37
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

तमता क्र. 1.1 पुढे

...
तमता क्र. 1.1 पुढे चालू

1991 च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	बा. ब.	क्षेत्र चौ. कि. मी.	घरे मध्ये लोकसंख्या	गावे संख्या		श. ह. रे. संख्या	आकडे हजारात		लोकसंख्या हजारात		
					वस्ती अ. स. ड.	ओ. सा. ड.		वापरातील निवा-सगृहे संख्या	कुटुंबे संख्या	ए. कृ. ण	पु. रु. ष	स्त्रिया
9	उमरेड	एकूण	988.0	133	138	53	1	26	28	131	68	63
		ग्रामीण	975.05	89	138	53	-	18	18	87	45	42
		नागरी	12.95	3398	-	-	1	8	8	44	23	21
10	नागपूर (ग्रामीण)	एकूण	683.5	196	151	11	1	28	29	134	71	63
		ग्रामीण	679.15	165	151	11	-	23	24	112	59	53
		नागरी	4.3	5116	-	-	1	5	5	22	12	10
11	हिंमणा	एकूण	698.0	163	121	34	1	24	24	114	61	53
		ग्रामीण	698.0	163	121	34	-	20	20	97	51	46
		नागरी	-	-	-	-	1	4	4	17	10	7
12	काटोल	एकूण	807.0	172	168	20	1	28	29	139	72	67
		ग्रामीण	796.64	141	168	20	-	23	24	112	58	54
		नागरी	10.36	2806	-	-	1	5	5	27	14	13
13	नरसैड	एकूण	803.0	161	133	21	2	26	27	129	67	62
		ग्रामीण	787.89	129	133	21	-	21	22	102	53	49
		नागरी	15.11	1787	-	-	2	5	5	27	14	13
14	कळमेश्वर	एकूण	541.0	181	92	13	2	19	20	98	51	47
		ग्रामीण	527.67	150	92	13	-	16	16	79	41	38
		नागरी	13.33	1425	-	-	2	4	4	19	10	9
जिल्हा		एकूण	9931.0	331	1635	243	23	619	654	3287	1710	1577
		ग्रामीण	9599.8	131	1635	243	-	249	280	1256	650	606
		नागरी	331.2	6132	-	-	23	370	394	2031	1061	970

टीप : 1) 'आकडेवारी केवळ अस्थायी' व पुढील पडताळणीच्या अधीन राहून.

2) आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

3) क्षेत्रफळ 1981 च्या जनगणना प्रकाशनातून घेण्यात आले आहे.

आधार : 1991 ची जनगणना.

.... 9
 तत्ता क्रमांक : 1.2

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दरवार्षिक फरक

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया			
			एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	नागपूर	1991	1625	-	1625	847	-	847	778	-	778	-
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	1991	197	115	72	98	60	29	29	15	24	-
		1981	225	163	58	116	67	29	108	81	27	-
		1971	181	142	39	96	58	20	88	69	19	-
		1961	149	117	32	76	60	16	73	57	16	-
		1951	134	99	35	68	50	18	66	49	17	-
3	पारशिवन	1991	126	90	36	66	47	19	60	43	17	-
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	नटेक	1991	128	97	31	66	50	16	62	47	15	-
		1981	293	264	29	152	137	15	141	127	14	-
		1971	214	194	20	110	99	11	104	95	9	-
		1961	175	153	12	80	68	2	86	80	6	-
		1951	147	137	10	74	69	5	73	68	5	-
5	मौळा	1991	108	108	-	55	55	-	52	52	-	-
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

तत्ता क्र. : 1.2 पुढे सुरु ...

..... 4

तत्का क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु ...

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया			
			एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
6	कामठी	1991	183	72	111	95	37	58	88	35	53	
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	कृही	1991	108	108	-	55	55	-	53	53	-	
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	1991	75	75	-	38	38	-	37	37	-	
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	उमरुड	1991	131	87	44	68	45	23	63	42	21	
		1981	284	250	34	144	128	17	140	123	16	
		1971	238	209	27	120	106	14	116	103	13	
		1961	192	166	23	97	85	12	95	84	11	
		1951	158	139	19	80	70	10	78	69	9	
10	नागपूर (ग्रामीण)	1991	134	112	22	71	59	12	63	53	10	
		1981	1551	247	1304	811	129	683	739	118	621	
		1971	1107	177	930	583	92	491	524	84	440	
		1961	828	138	690	438	70	366	392	68	324	
		1951	648	161	485	331	81	250	315	80	235	

तत्का क्र. : 1.2 पुढे सुरु ...

तत्का क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु ...

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया		
			एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
11	हिंमणा	1991	114	97	17	61	51	10	53	46	7
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	काटोल	1991	189	112	27	72	58	14	67	54	13
		1981	237	190	47	122	97	24	115	92	23
		1971	204	165	39	105	85	20	99	80	19
		1961	168	138	30	86	70	16	82	67	15
		1951	148	120	28	77	63	14	71	57	14
13	नरखेड	1991	129	102	27	67	53	14	62	49	13
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	कळमेखर	1991	98	79	19	51	41	10	47	38	9
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा	1991	3287	1256	2031	1710	650	1061	1577	608	970	
1981	2589	1120	1469	1345	577	768	1243	542	701		
1971	1942	887	1055	1011	455	556	931	431	500		
1961	1512	725	787	784	368	416	728	356	372		
1951	1233	656	577	630	333	297	603	323	280		

तत्का क्र. : 1.2 पुढे सुरु ...

तत्का क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु...

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	दर चौरस कि. मी. मधील लोकसंख्या	दर हजार पुरुषांमागे स्त्रियांचे प्रमाण	दर दशवार्षिक		
					एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	13	14	15	16	17
1	नागपूर (शहर)	1991	7468	919	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-
2	सावनेर	1991	306	908	-	-	-
		1981	195	931	+23.84	+18.56	+43.01
		1971	157	946	+21.58	+21.55	+21.69
		1961	110	961	+10.56	+17.69	+10.42
		1951	98	971	-	-	-
3	पारशिवनी	1991	137	909	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-
4	रामटेक	1991	174	939	-	-	-
		1981	116	928	+36.78	+36.07	+43.68
		1971	84	945	+22.40	+18.94	+70.44
		1961	75	966	+19.19	+19.18	+19.24
		1951	63	986	-	-	-
5	मोदा	1991	118	945	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-

तत्का क्र. : 1.2 पुढे सुरु....

..... 7

तक्का क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु ..

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	दर बौरस कि. मी. मधील लोकसंख्या	दर हजार पुरुषांमार्गे स्त्रियांचे प्रमाण	दर दशवार्षिक		
					एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	13	14	15	16	17
6	कामठी	1991	402	926	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-
7	कूही	1991	130	964	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	1991	-108	974	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-
9	उमडे	1991	133	926	-	-	-
		1981	113	972	+20.30	+19.56	+25.17
		1971	94	967	+22.80	+23.25	+19.44
		1961	77	979	+21.42	+21.86	+18.23
		1951	63	975	-	-	-
10	नागपूर (ग्रामीण)	1991	196	887	-	-	-
		1981	756	911	+40.00	+39.33	+40.13
		1971	540	899	+33.70	+28.24	+34.79
		1961	394	899	+28.23	+16.41	+42.24
		1951	308	952	-	-	-

तक्का क्र. : 1.2 पुढे सुरु ...

तक्का क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु ..

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	दर चौस	दर हजार	दश वार्षिक		
			कि. मी. मधील लोकसंख्या	पुरुषांमार्गे स्त्रियांचे प्रमाण	एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	13	14	15	16	17
11	हिंगणा	1991	168	869	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-
12	काटोल	1991	172	931	-	-	-
		1981	147	943	+16.37	+14.25	+21.11
		1971	126	943	+21.13	+21.16	+25.42
		1961	175	953	+13.17	+13.76	+10.62
		1951	93	922	-	-	-
13	नरखेड	1991	161	925	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	1991	181	922	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-
जि		1991	331	922	+28.96	+12.14	+38.26
ल्हा		1981	261	924	+33.26	+28.17	+39.22
ए		1971	196	921	+28.79	+22.37	+33.98
क		1961	152	929	+22.54	+10.38	+36.36
ण		1951	124	957	+16.47	+ 3.57	+38.13

टिप : 1) आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

2) नवीन तालुक्यानुसार 1981 ची लोकसंख्या उपलब्ध नसल्यामुळे दशवार्षिक वाढ देता येणार नाही.

3) 'आकडेवारी केवळ अस्थायी' व पुढील पडताळणीच्या अधीन राहून आहे.

आधार : 1951, 1961, 1971, 1981, 1991 ची जनगणना.

.....१.....
तक्ता क्रमांक : 1.3

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण
जिल्हा : नागपूर (लोकसंख्या शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	व स्ती		अ स ले ली		गा वे				
		200 पेक्षा कमी		200 ते 499		500 ते 999		1000 ते 1999		
		संख्या	लो. संख्या	संख्या	लो. संख्या	संख्या	लो. संख्या	संख्या	लोकसंख्या	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	नागपूर (श)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	25	18	27	94	42	296	20	279	
3	पारशिकनी	16	15	37	131	28	190	19	245	
4	रामटेक	25	30	44	160	44	307	21	295	
5	मौदा	7	6	45	162	42	298	17	225	
6	कामठी	5	7	17	60	29	209	15	209	
7	कृती	18	15	61	210	50	330	21	281	
8	भिवापूर	19	20	39	141	34	237	12	155	
9	उमरेड	30	31	55	174	37	243	8	113	
10	नागपूर (गा)	37	28	46	149	40	285	19	256	
11	हिंगणा	32	29	37	123	30	206	13	175	
12	काटोल	41	34	51	176	44	294	25	328	
13	नरखेड	32	26	35	118	36	263	21	287	
14	कळमेश्वर	15	13	21	69	31	215	18	238	
एकूण जिल्हा		302	272	515	1768	487	3375	229	3084	

तक्ता क्र. : 1.3 पुढे सुरु...

तत्का क्रमांक : 1.3 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्या शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	व स्ती		अ स ले ली		गा वे				
		2000 ते 4999	5000 ते 9999	10000 व अधिक	ए	क	ण			
		संख्या	लोक- संख्या	संख्या	लोक- संख्या	संख्या	लोक- संख्या	असाड गावे संख्या		
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	नागपूर (श)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	10	326	2	139	-	-	128	1151	6
3	पारशिवनी	7	182	2	188	-	-	109	902	6
4	रामटेक	4	129	1	52	-	-	139	973	15
5	मोदा	10	305	1	81	-	-	122	1077	2
6	कांमठी	6	180	1	59	-	-	73	724	2
7	कुही	3	90	2	154	-	-	155	1080	31
8	भिवापूर	3	82	-	-	1	119	108	755	29
9	उमरुड	6	170	2	143	-	-	138	873	53
10	नागपूर (ग्र)	7	224	1	61	1	122	151	1125	11
11	हिंमणा	5	191	4	247	-	-	121	971	34
12	काटोल	6	188	-	-	1	106	168	1123	20
13	नरसुड	7	207	2	120	-	-	133	1022	21
14	कळमेश्वर	5	140	2	111	-	-	92	787	13
जिल्हा एकूण		79	2414	20	1305	3	346	1635	12562	243

टीप : 1) 'आकडेवारी केवळ अस्थायी' पुढील पडताळणीच्या अधीन राहून आहे.

2) आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बरजा जुळणार नाहीत.

आधार: 1991 ची जनगणना.

...11...

तक्का क्रमांक : 1.4

1991 च्या जनगणने प्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण
जिल्हा : नागपूर (लोकसंख्या हजारात)

अ. क्र.	तहसील	लोकसंख्ये प्रमाणे शहरांची संख्या					
		5000 पेक्षा कमी		5000 ते 9999		10000 ते 19999	
		संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नागपूर (श)	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	-	-	-	-	4	52
3	घारशिक्नी	-	-	-	-	2	87
4	रामटेक	-	-	2	11	-	-
5	मौदा	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	1	2	-	-	2	29
7	कुही	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	-	-	-	-	-	-
9	उमडे	-	-	-	-	-	-
10	नागपूर (गा)	-	-	-	-	-	-
11	हिंमणा	-	-	-	-	1	17
12	काटोल	-	-	-	-	-	-
13	नरसेड	-	-	1	8	1	19
14	केळमेडवर	-	-	1	7	1	12
जिल्हा एकूण		1	2	4	28	11	166

तक्का क्र. : 1.4 पुढे सुरु ...

तक्का क्रमांक : 1.4 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणने प्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्या हजारात)

अ. क्र.	तहसील	लोकसंख्ये प्रमाणे		शहरांची संख्या		एकूण शहरांची संख्या			
		20000 ते 49999	50000 ते 99999	100000 व अधिक	एकूण शहरांची संख्या	लोकसंख्या	लोकसंख्या		
1	2	9	10	11	12	13	14	15	16
1	नागपूर (श)	-	-	-	-	1	1625	1	1625
2	सावनेर	1	20	-	-	-	-	5	72
3	पाराशिवनी	-	-	-	-	-	-	2	37
4	रामटेक	1	20	-	-	-	-	3	31
5	मौदा	-	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	-	-	1	79	-	-	4	110
7	कुही	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	-	-
9	उमसडे	1	44	-	-	-	-	1	44
10	नागपूर (ग्र)	1	22	-	-	-	-	1	22
11	हिंगणा	-	-	-	-	-	-	1	17
12	काटोल	1	27	-	-	-	-	1	27
13	नरखेड	-	-	-	-	-	-	2	27
14	कळमेश्वर	-	-	-	-	-	-	2	19
जिल्हा एकूण		5	133	1	79	1	1625	23	2031

टीप : आकडेवारी केवळ अस्थायी व पुढील पडताळणीच्या अधीन राहून आहे.
आधार : 1991 च्या जनगणनेप्रमाणे.

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा : नागपूर

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	बाब	काम करणाऱ्यांचा वर्ग							
			शेत करी	शेत मजूर	पशुसंवर्धन, जंगल काम, मच्छीमारी, शिकारी, फळबाग, मळे, इ.	साण काम करणारे	वस्तु निर्माण प्रक्रिया सेवा व दुस्त्या इ. घरागुती काम करणारे	घरागुती उद्योगा-व्यतिरिक्त इतर उद्योग	बांधकाम करणारे	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	नागपूर (श)	ग्रामीण	-	-	-	-	-	-	-	-
		नागरी	38	37	64	38	141	913	436	
		एकूण	38	37	64	38	141	913	436	
2	सावनेर	ग्रामीण	168	223	12	33	9	40	11	
		नागरी	17	43	4	53	11	11	11	
		एकूण	185	266	16	86	20	51	22	
3	पारशिवनी	ग्रामीण	135	161	16	18	4	38	8	
		नागरी	4	7	2	39	1	12	5	
		एकूण	139	168	19	57	5	50	13	
4	रामटेक	ग्रामीण	167	163	20	13	6	33	11	
		नागरी	6	15	9	7	2	11	8	
		एकूण	174	183	29	20	8	44	19	
5	मौदा	ग्रामीण	190	248	8	-	6	28	3	
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	
		एकूण	190	248	8	-	6	28	3	
6	कामठी	ग्रामीण	109	149	6	2	3	34	7	
		नागरी	4	4	4	8	2	90	36	
		एकूण	113	153	10	10	5	124	43	
7	कुही	ग्रामीण	199	254	13	-	7	10	3	
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	
		एकूण	199	254	13	-	7	10	3	
8	भिवापूर	ग्रामीण	143	193	6	1	7	7	3	
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	
		एकूण	143	193	6	1	7	7	3	

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा नागपूर

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	बाब	काम करणाऱ्यांचा वर्ग						
			शेत करी	शेत मजूर	पशुसंवर्धन, जंगल काम, मच्छीमारी, शिकारी, फळबाग, मळे, इ.	साण काम व दगड साण काम करणारे	वस्तु निर्माण प्रक्रिया सेवा व दुस्त्या इ.	घरगुती उद्योगा- व्यतिरिक्त इतर उद्योग	बांधकाम करणारे
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9 उमरुड	ग्रामीण		132	186	12	19	9	14	8
	नागरी		12	42	6	8	12	9	3
	एकूण		144	228	18	27	21	23	12
10 नागपूर (गा)	ग्रामीण		114	184	18	8	2	43	38
	नागरी		-	-	1	-	-	30	7
	एकूण		114	184	19	8	2	72	45
11 हिंगणा	ग्रामीण		122	185	7	2	6	47	11
	नागरी		-	-	-	-	-	31	4
	एकूण		122	185	7	2	6	78	15
12 काटोल	ग्रामीण		190	243	8	1	4	10	8
	नागरी		11	29	2	-	1	5	2
	एकूण		201	272	10	1	5	15	10
13 नरसेड	ग्रामीण		220	219	4	-	5	6	2
	नागरी		20	45	2	-	3	4	1
	एकूण		240	264	7	-	8	10	3
14 कळमेश्वर	ग्रामीण		135	152	7	6	11	24	8
	नागरी		10	17	2	-	2	10	1
	एकूण		145	168	9	6	13	34	9
जिल्हा		ग्रामीण	2024	2563	138	103	79	334	121
एकूण		नागरी	123	239	96	153	174	1125	515
		एकूण	2147	2802	234	256	253	1459	636

क्र.	तहसील	बाब	काम करणाऱ्यांचा वग	काम करणाऱ्यांचा वग	काम करणाऱ्यांचा वग	काम करणाऱ्यांचा वग	काम करणाऱ्यांचा वग	काम करणाऱ्यांचा वग	काम करणाऱ्यांचा वग
1	2	3	11	12	13	14	15	16	17
1	नागपूर (श)	ग्रामीण	-	-	-	-	-	-	-
		नागरी	1063	575	1245	4550	94	11604	16248
		एकूण	1063	575	1245	4550	94	11604	16248
2	सावनेर	ग्रामीण	11	4	24	533	39	579	1151
		नागरी	23	10	38	221	12	489	722
		एकूण	34	13	62	754	51	1068	1873
3	पारशिवनी	ग्रामीण	8	5	20	412	33	457	902
		नागरी	8	5	11	95	8	260	363
		एकूण	16	10	31	507	41	718	1265
4	रामटेक	ग्रामीण	10	6	21	455	38	479	973
		नागरी	13	4	21	97	8	200	305
		एकूण	23	10	43	552	46	680	1278
5	मौदा	ग्रामीण	13	5	22	520	69	488	1077
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	13	5	22	520	69	488	1077
6	कामठी	ग्रामीण	10	8	20	350	20	354	724
		नागरी	46	28	109	330	16	759	1105
		एकूण	57	36	129	680	36	1113	1829
7	कुही	ग्रामीण	11	2	25	527	40	513	1080
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	11	2	25	527	40	513	1080
8	भिवापूर	ग्रामीण	9	2	17	387	22	346	755
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	9	2	17	387	22	346	755

तकम क्रमांक : 1.5(अ)पुटे सुरु ..

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा झामपूर

(अकडे शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	बाब	काम करणाऱ्यांचा व मॅ					काम न करणाऱ्यांची संख्या	
			व्यापार आणि वाणिज्य क्षेत्रात काम करणारे	वाहतूक साठवण आणि दळणवळण	इतर काम करणारे	एकूण मुख्यत्त्व काम करणारे (4 ते 13 वी बेरीज)	सिमांतक काम करणारे	एकूण काम न करणारे	एकूण लोकसंख्या (14 ते 18 वी बेरीज)
1	2	3	11	12	13	14	15	16	17
9 उमछ		ग्रामीण	8	4	17	410	30	434	373
		नागरी	19	5	21	136	18	282	436
		एकूण	27	9	38	546	48	716	1209
10 नागपूर (गा)		ग्रामीण	20	11	52	491	24	611	1125
		नागरी	6	10	12	66	2	151	219
		एकूण	26	21	64	557	26	762	1344
11 हिंगणा		ग्रामीण	15	4	32	432	23	516	971
		नागरी	4	1	18	59	-	114	174
		एकूण	19	5	50	491	23	630	1145
12 काढील		ग्रामीण	15	4	27	509	65	549	1123
		नागरी	13	4	19	35	2	186	273
		एकूण	28	8	46	594	67	735	1396
13 नरसेड		ग्रामीण	9	2	21	433	24	510	1022
		नागरी	10	2	12	99	12	161	273
		एकूण	18	4	33	537	36	671	1295
14 कळमंजूर		ग्रामीण	7	3	15	367	37	393	787
		नागरी	7	2	9	61	13	118	192
		एकूण	14	5	24	428	50	501	979
जिल्हा		ग्रामीण	145	59	314	5380	463	6218	12562
		नागरी	1212	647	1515	5799	185	14325	20309
		एकूण	1357	706	1829	11679	649	20544	32871

संदर्भ : 1991 ची जनगणना.

.....17.....
 तत्का कमांक : 1.5(ब)

1991 च्या जनगणने नुसार मुख्यतः काम करणा-या व्यक्तींची उद्योगगट क्षेत्रनिहाय विभागणी

जिल्हा : नागपूर

(अकडे हजारात)

बाब	प्राथमिक क्षेत्र			द्वितीय क्षेत्र			तृतीय क्षेत्र			एकूण		
	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ग्रामीण	264 (75)	219 (92)	483 (82)	41 (12)	12 (5)	53 (9)	45 (13)	7 (3)	52 (9)	350 (100)	238 (100)	588 (100)
नागरी	45 (9)	16 (17)	61 (11)	156 (32)	25 (27)	181 (31)	285 (59)	52 (56)	337 (58)	487 (100)	93 (100)	580 (100)
एकूण	309 (37)	235 (71)	544 (47)	197 (24)	38 (11)	235 (20)	331 (40)	59 (18)	389 (33)	837 (100)	331 (100)	1168 (100)

कंसार्तील अकडे काम करणा-या एकूण व्यक्तींची(पुरुष/स्त्रिया/एकूण) टक्केवारी दर्शवितात.

तत्का क्रमांक : 1.6 (अ)

लोकसंख्या व जागतानुसार वर्गीकरण - जनगणना 1981

जिल्हा : नागपूर

(आकडे शंभरात)

क्र. सं.	वय वर्ग	0 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34
1	2	3	4	5	6	7
एकूट	25358	9885	2599	2363	1917	1684
मातोप	11195	4897	1009	891	765	688
बायला	14163	4988	1592	1472	1154	946

तत्का क्रमांक : 1.6 (अ) पुढे सुरु ..

क्र. सं.	35 - 39	40 - 49	50 - 59	60 व त्यावरील	वय अनिर्दिष्ट
1	2	3	4	5	6
एकूट	1522	2552	1656	1687	88
मातोप	670	1168	776	821	24
बायला	852	1384	880	866	42

टिप : आकडे-युष्मकित केल्याने बरेजा जुळणार नाहीत.

सधर : 1981 ची जनगणना.

.....13.....
 तालिका क्रमांक : L.6 (ब)

लाकडेंतयेने धर्मानुसार वर्गीकरण - जनगणना 1991

जिल्हा : नागपूर

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	पुरुष/स्त्रिया/एकूण	बाब	सर्व धर्म	बौद्ध	जिह्म	हिंदू	जैन	मुस्लीम	शीख	इतर	धर्म अनिर्दिशित
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	पुरुष	एकूण	17104	2546	119	13067	72	1187	70	12	31
		ग्रामीण	6499	899	8	5460	5	105	6	2	14
		नगरी	10605	1647	111	7607	67	1082	64	10	17
2	स्त्रिया	एकूण	15767	2286	114	11999	68	1193	58	11	28
		ग्रामीण	6065	843	7	5094	5	96	4	1	13
		नगरी	9704	1445	107	6905	63	1007	54	10	15
	एकूण	एकूण	32871	4832	233	25066	140	2290	128	23	59
		ग्रामीण	12562	1742	15	10554	10	201	10	3	27
		नगरी	20309	3090	218	14512	130	2089	118	20	32

टीप : आकडेवारी केवळ अंशाची व पुढील घडताळणीच्या अधिन राहून आहे.
 आधार : 1991 ची जनगणना.

अ. क्र.	तहसील	वा. ब.	अनुसुचित जाती			अनुसुचित जमाती			ए	क	ण
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	नागपूरश	एकूण	317	153	153	181	93	88	497	258	241
		ग्रामीण	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		नागरी	317	153	153	181	93	88	497	258	241
2	सावनर	एकूण	37	19	17	25	13	12	62	32	29
		ग्रामीण	22	11	10	16	8	7	38	19	17
		नागरी	15	8	7	8	5	5	24	13	12
3	पारशिवनी	एकूण	23	12	11	18	9	8	41	21	19
		ग्रामीण	15	8	7	15	8	7	30	16	14
		नागरी	9	4	4	3	1	1	12	5	5
4	रामटक	एकूण	17	8	8	47	24	23	64	32	31
		ग्रामीण	12	6	6	42	21	21	54	27	27
		नागरी	5	2	2	5	2	2	10	4	4
5	मांडा	एकूण	16	8	8	11	5	5	27	13	13
		ग्रामीण	16	8	8	11	5	5	27	13	13
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	एकूण	42	22	21	9	5	4	51	27	25
		ग्रामीण	12	6	6	5	3	3	17	9	9
		नागरी	30	15	15	3	2	2	33	17	17
7	कुहा	एकूण	25	13	12	5	3	3	30	16	15
		ग्रामीण	25	13	12	5	3	3	30	16	15
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	एकूण	17	9	9	14	7	7	31	16	16
		ग्रामीण	17	9	9	14	7	7	31	16	16
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-

.....
 तका क्रमांक : 1.7 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व जमाती करिता अकडेवारी

जिल्हा : नागपूर

(अकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	बी व	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती			ए		
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
9 उमरुड	एकूण		26	13	12	30	15	15	55	28	27
	ग्रामीण		19	10	9	20	10	10	39	20	19
	नागरी		6	3	3	9	5	5	15	8	8
10 नागपूर(गा)	एकूण		25	14	13	21	11	10	49	25	23
	ग्रामीण		21	11	10	19	10	9	40	21	19
	नागरी		6	3	3	2	1	1	8	4	4
11 द्विगणा	एकूण		15	8	7	26	14	13	41	22	20
	ग्रामीण		12	6	6	25	13	12	37	19	18
	नागरी		3	2	2	1	1	1	4	3	3
12 काटोल	एकूण		23	12	11	34	17	16	57	29	27
	ग्रामीण		19	10	9	31	16	15	50	26	24
	नागरी		4	2	2	3	2	1	7	4	3
13 नरसेड	एकूण		21	11	10	25	13	12	46	24	22
	ग्रामीण		17	9	8	22	11	10	39	20	18
	नागरी		4	2	2	3	1	1	7	3	3
14 कळमंजूर	एकूण		15	8	7	13	7	6	23	15	13
	ग्रामीण		13	7	6	11	5	5	21	12	11
	नागरी		2	1	1	3	1	1	5	2	2
जिल्हा	एकूण		619	320	299	453	236	222	1077	556	521
	एकूण		220	114	106	236	121	114	456	235	220
			399	206	193	222	115	107	621	321	300

टीप : 1) अकडेवारी केवळ अस्थायी व पुढील पडताळणीच्या अधीन राहून आहे.

2) अकडे पूर्णांकित करण्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

अधार : 1991 ची जनगणना.

... 22 ...
 तक्ता क्रमांक : 1.8

भिंती / छपर यासाठी वापरलेल्या साधन सामग्री नुसार घरांचे वर्गीकरण
 जिल्हा : नागपूर (1991 च्या जनगणनेनुसार)

अ. क्र.	वर्ग	एकूण संख्या	आमीष संख्या	नागरी संख्या
1	2	3	4	5
	<u>एक : एकूण जनगणना घर</u>	773170	312700	459470
1	भिंतीची सामग्री : गवत, पाने, वळू व बांबू	60255	32540	27715
2	माती	252845	190635	62210
3	कच्च्या विटा	76870	21250	55620
4	लाकड	20770	2180	18590
5	फसद्या विटा	304385	60820	243565
6	गेल्वानाईज्ड लोसंडी किंवा इतर धातूचे पत्रे	3760	830	2930
7	दगड	3090	1180	1910
8	सिमेंट काँक्रीट	44365	3955	40410
9	वर उल्लेखलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली इतर सामग्री	1030	310	720
	<u>दोन-छपरांसाठी वापरलेली सामग्री</u>			
1	गवत, पाने, वळू, माती, कच्च्या विटा किंवा बांबू	52520	33740	18780
2	कॉले, लकी दगड, कंकर	445105	234815	210290
3	फन्हाळीचे लोसंडी पत्रे, जस्ताचे किंवा धातूचे पत्रे	37925	7035	30890
4	असबेसटॉस सिमेंटचे पत्रे	22270	3715	18555
5	विटा व चूना	10395	3530	6865
6	दगड	1260	375	885
7	प्रचलित सिमेंट काँक्रीट	160215	13230	146985
8	इतर वर उल्लेखलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली सामग्री	43180	17260	25920

टीप : आकडेवारी केवळ अस्थायी व पुढील घडताळणीच्या अधीन राहून आहे.
 आधार : 1991 ची जनगणना.

तत्का क्रमांक : 1.9

अकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण / नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण
जिल्हा : नागपूर (1991 च्या जनगणनेनुसार)

क्र.	वर्ग	ग्रामीण संख्या	नागरी संख्या	एकूण संख्या
1	2	3	4	5
1	एक एकूण कुटुंबे	244165	386630	610795
	दोनो घराच्या मालकी बाबतची स्थिती			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	210155	233800	443955
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	20995	119420	140415
	क) बेघर कुटुंबे			
	ड) इतर	13015	13410	26425
2	एक ते दोन व्यक्ती असलेली कुटुंबे			
	एक एकूण कुटुंबे	36315	46910	83225
	दोनो घराच्या मालकी बाबतची स्थिती			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	28800	22055	48855
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	5975	22595	28570
	क) बेघर कुटुंबे			
	ड) इतर	3540	2280	5820
3	तीन ते पाच व्यक्ती असलेली कुटुंबे			
	एक एकूण कुटुंबे	116790	175575	292365
	दोनो घराच्या मालकी बाबतची स्थिती			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	99505	102965	202470
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	10525	65780	76305
	क) बेघर कुटुंबे			
	ड) इतर	6760	6830	13590
4	सहा ते आठ व्यक्ती असलेली कुटुंबे			
	एक एकूण कुटुंबे	76930	111495	188425
	दोनो घराच्या मालकी बाबतची स्थिती			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	70360	81315	151675
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	4145	28450	30595
	क) बेघर कुटुंबे			
	ड) इतर	2425	3730	6155
5	नऊ व अधिक व्यक्ती असलेली कुटुंबे			
	एक एकूण कुटुंबे	14130	32650	46780
	दोनो घराच्या मालकी बाबतची स्थिती			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	13490	27465	40955
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	350	4595	4945
	क) बेघर कुटुंबे			
	ड) इतर	290	590	880

टीप : अकरेवारी केवळ अस्थायी व पुढील पडताळणीच्या अधीन राहून आहे.

आधार : 1991 ची जनगणना.

अ. क्र.	ब्लॉक नं.	एकूण जनगणना घर	जनगणनेच्या सुरुवातीची रिकामी असलेली घर	जनगणना घरांचा वापर रहाणे	दुकान आणि रहाणे	यंत्रशाळा (कुटीरोद्योगासाठी) आणि रहाणे	इतर वापर सह स्तंभ 6 व 7 मध्ये निर्देशित केलेल्या व्यतिरिक्त रहाणे	हॉटेल, धर्मशाळा, पर्यटन घर इत्यादि
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	एकूण	778170	51885	570875	9595	20930	7290	28175
2	ग्रामीण	515700	17110	286225	3210	8905	4440	425
3	नगरी	459470	34775	344450	6385	12025	2790	925

तक्ता क्र. 1.10 पुढे सुरु ..

अ. क्र.	ब्लॉक नं.	उपहार गृहे सोडून दुकाने	व्यवसायांची घरे आणि कार्यालये	कारखाने यंत्रशाळा उपर इत्यादी	इटॉरे मिठाईची दुकाने आणि उपहार गृहे	करमणूक पंचायत घरे सांस्कृतिक केंद्र इ. पुजास्थाने सोडून	पुजस्थाने नंदिवळे घरे मशिद मुस्लिम वगैरे	इतर
1	2	10	11	12	13	14	15	16
1	एकूण	28175	6900	17040	2495	1040	6160	54595
2	ग्रामीण	3495	1715	3375	525	340	3440	39995
3	नगरी	19680	5185	13165	1970	700	2720	14700

टीप : अकरडवारी केवळ अध्यायी व पुढील पडताळणीच्या अधीन राहून आहे.

अध्याय : 1991-ची जनगणना

तस्ता क्र. 21

निपडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा - नागपूर

वर्ष - 1999 (पर्जन्य मि. मि.)

क्र. क्र.	तहसील केंद्र	माहिना व वर्ष								
		जानेवारी			फेब्रुवारी			मार्च		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		सरा- सरी	पर्जन्य दिव सांची संख्या	पर्जन्य	सरा- सरी	पर्जन्य दिव सांची संख्या	पर्जन्य	सरा- सरी	पर्जन्य दिव सांची संख्या	पर्जन्य
1	नागपूर(श)	11.3	1	0.5	17.6	3	25.1	18.2	-	-
2	सावनर	13.7	1	1.2	16.2	1	4.2	17.4	1	31.8
3	पारशिवनी	14.9	-	-	20.0	3	23.0	17.4	-	-
4	सामटेक	14.6	1	3.0	21.2	3	18.0	18.8	-	-
5	सांडज	14.6	-	-	21.2	3	33.3	17.8	-	-
6	कामठी	14.3	1	0.5	6.6	3	12.7	21.0	-	-
7	कुही	12.1	-	-	17.2	3	20.4	14.7	-	-
8	भिवापूर	12.1	-	-	17.2	3	40.2	14.7	-	-
9	उमंड	12.1	-	-	17.2	3	20.2	14.7	-	-
10	नागपूर(सा)	14.3	1	1.5	6.6	3	15.3	21.0	-	-
11	निगमा	14.3	1	-	6.6	1	12.0	21.0	-	-
12	कोटवाल	14.7	-	-	17.6	2	35.6	13.9	-	-
13	जोरखंड	14.7	-	-	13.0	3	41.0	13.9	-	-
14	ककमंडवर	13.7	-	-	16.2	3	18.4	17.4	-	-

तस्ता क्र. 21 पुढे सुरु...

... २० ...
 तमता क्र. २१ पुढे चालू

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा - नागपूर

वर्ष - १९९९ (पर्जन्य मि. मि.)

क्र.	तहसील केंद्र	महिना व वर्ष								
		एप्रिल			मे			जून		
		सरा- सरी	पर्जन्य दिव- सांची संख्या	पर्जन्य	सरा- सरी	पर्जन्य दिव- सांची संख्या	पर्जन्य	सरा- सरी	पर्जन्य दिव- सांची संख्या	पर्जन्य
१	२	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१	नागपूर (अ)	१६.३	-	-	२०.४	३	३०.०	२०४.६	१६	१३०.६
२	भावनर	११.९	-	-	१४.४	३	४.४	१७२.२	१२	१६३.०
३	पारसखनी	९.९	-	-	११.७	३	२३.०	१५९.१	१६	१९८.३
४	सामटक	१५.६	-	-	१६.३	३	१६.६	२०१.१	१८	१९३.६
५	मोडा	१६.६	-	-	१६.६	३	३६.६	२०१.१	१६	२१२.६
६	कामठी	२१.८	-	-	१४.७	३	१२.७	१६६.६	१४	२००.६
७	कुली	१३.२	-	-	१४.३	३	२०.४	१९२.२	११	१७०.३
८	भिवाना	१६.२	-	-	१४.६	३	४६.२	१९२.२	११	१९७.८
९	उमरु	१३.२	-	-	१४.६	३	२६.२	१९२.२	११	१७६.०
१०	नागपूर(आ)	२१.८	-	-	१४.७	३	१६.६	१६६.६	१८	११२.६
११	हिमना	२१.८	-	-	१४.७	१	१२.०	१६६.६	१४	११६.८
१२	काटोल	१२.९	-	-	१६.४	२	३६.६	१७०.४	१०	१६३.६
१३	बरलड	१२.९	-	-	१६.४	३	४१.०	१७०.४	१३	११७.४
१४	कळमेश्वर	११.९	-	-	१४.४	३	१६.४	१७२.२	१३	२०६.०

तमता क्र. २१ पुढे सुरु...

तमता क्र. 21 पुढे चालू

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा - नागपूर

वर्ष - 1999 (पर्जन्य मि. मि.)

क्र. क्र.	तहसील केंद्र	महिना व वर्ष								
		जून			ऑगस्ट			सप्टेंबर		
		सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	21	22	23	24	25	26	27	28	29
1	नागपूर (श)	308.8	16	230.4	258.4	14	231.5	188.9	18	254.4
2	सावनर	305.1	18	246.4	231.8	8	193.4	205.5	18	320.6
3	धाराभिवनी	345.4	21	288.4	249.0	13	215.0	174.7	23	320.6
4	समटक	372.9	18	222.7	297.8	13	333.5	197.7	24	474.6
5	मण्डा	372.9	22	295.2	297.8	17	407.2	197.7	23	229.4
6	कामठा	341.8	18	237.6	271.5	17	341.0	212.6	19	285.8
7	कुही	335.2	17	240.4	324.1	18	527.5	219.9	20	277.3
8	भिवानपूर	335.2	20	235.9	324.1	17	352.6	219.9	20	239.7
9	उमरुड	335.2	18	162.5	324.1	17	454.6	219.9	21	243.4
10	नागपूर(सा)	341.8	22	232.1	271.5	19	324.3	212.6	23	225.3
11	हिंगणा	341.8	18	154.4	271.5	11	187.6	212.6	17	176.2
12	काटोल	235.6	18	252.0	225.5	12	210.8	173.6	21	330.2
13	गरखड	235.6	19	231.6	225.5	14	279.4	173.6	23	373.2
14	ककमंडपूर	305.1	18	197.6	231.8	8	213.0	205.5	18	333.5

तमता क्र. 21 पुढे चालू

..... 23.....
 तबता क्र. 21 पुढे चालु

निवडक केंद्रातील फर्जेच्या दिवसांची संख्या व एकूण फर्जेच्या

जिल्हा इ. नागापूर

वर्ष - 1999 (फर्जेच्या मि. मि.)

क्र.	तहसील केंद्र	सहिना व वर्ष								
		ऑक्टोबर			नोव्हेंबर			डिसेंबर		
		सरा- सरी	फर्जेच्या दिव- सांची संख्या	फर्जेच्या	सरा- सरी	फर्जेच्या दिव- सांची संख्या	फर्जेच्या	सरा- सरी	फर्जेच्या दिव- सांची संख्या	फर्जेच्या
1	2	30	31	32	33	34	35	36	37	38
1	नागापूर (श)	51.5	7	237.5	18.5	-	-	11.9	-	-
2	सावनर	46.2	5	100.0	16.1	-	-	10.2	-	-
3	पारशिवली	49.1	7	88.8	10.6	-	+	7.2	-	-
4	सामटक	49.7	6	90.8	14.1	-	-	7.5	-	-
5	मौडा	49.7	5	99.6	14.1	-	-	7.5	-	-
6	कामठी	49.7	3	78.4	8.4	-	-	23.8	-	-
7	कुही	51.7	6	93.0	15.4	-	-	6.5	-	-
8	भिवारपूर	51.7	8	101.2	15.4	-	-	6.5	-	-
9	उमरुड	51.7	8	55.6	15.4	-	-	6.5	-	-
10	नागापूर(गा)	49.7	11	122.5	8.4	-	-	23.8	-	-
11	हिंगणा	49.7	4	24.4	8.4	-	-	23.8	-	-
12	काटान	45.7	2	65.6	16.4	-	-	8.4	-	-
13	नरसुड	45.7	8	150.2	16.4	-	-	8.4	-	-
14	कळमण्डळ	46.2	8	83.0	16.1	-	-	10.2	-	-

तबता क्र. 21 पुढे सुरु...

तकता क्र. 21 पुढे चालू

निवडक केंद्रातील पळ्णुप दिवसांची संख्या व एकूण पळ्णुप

जिल्हा - नागपूर

वर्ष - 1999 (पळ्णुप मि. मि.)

अ. क्र.	तहसील केंद्र	समाप्ती	पळ्णुप दिवसांची संख्या	पळ्णुप
1	2	3	4	5
1	नागपूर (श)	1161.7	78	1230.8
2	सावना	148.8	99	1089.0
3	पाराशिवनी	148.8	78	1138.8
4	सामहक	148.8	68	689.6
5	सांदे	1094.1	68	1128.6
6	कामठी	1094.1	88	1202.2
7	कुन्ही	1090.2	88	1064.8
8	अंबवापूर	1090.2	68	1070.1
9	रुमह	1228.8	84	1389.6
10	नागपूर (ग)	1090.9	77	1130.1
11	दिगाणा	1228.8	85	1280.8
12	काटोल	1274.8	80	1131.5
13	नाखड	1274.8	82	1228.8
14	कलमशिवर	1274.8	78	1350.2

अधार : जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर

निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तपमान (1998)

जिल्हा : नागपूर

(आकडे सेल्सिअसमध्ये)

अ. क्र.	महिना	केंद्र : नागपूर विमानतळ		केंद्र : नागपूर शहर	
		कमाल	किमान	कमाल	किमान
		1998	1998	1998	1998
1	2	3	4	5	6
1.	जानेवारी	31.2	9.0	29.4	12.0
2.	फेब्रुवारी	34.0	11.1	32.5	13.3
3.	मार्च	39.3	13.0	38.2	15.7
4.	एप्रिल	42.8	17.3	42.6	21.2
5.	मे	46.8	23.0	45.9	24.7
6.	जून	45.8	22.6	43.9	23.0
7.	जुलै	36.6	23.3	35.5	23.6
8.	ऑगस्ट	34.4	23.4	33.1	23.2
9.	सप्टेंबर	34.3	21.7	32.9	22.0
10.	ऑक्टोबर	34.2	18.4	32.9	18.2
11.	नोव्हेंबर	33.5	9.6	32.4	12.4
12.	डिसेंबर	31.6	6.6	29.6	9.6
	वार्षिक	46.8*	6.6	45.9	9.6

आधार : विभागीय हवामान शास्त्र कार्यालय, नागपूर

.... 31....

तक्ता क्र. 3.1.

जमिनीचा वापर

जिल्हा : नागपूर

(वर्षा- 1995-96 व 1997-98)

(क्षेत्र'00 हेक्टर)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	जंगल व्याप्त क्षेत्र	शेतीला उपलब्ध नसलेले क्षेत्र	शेती वापरासाठी लागू नसलेली जमीन	नसलेली जमीन	पडीत जमिनी वड न झालेली	व्यतिरिक्त लागवडी लायक पारत नसलेली	कायम व घराणाची जागा	कसलेल्या जमिनीत समाविष्ट नसलेली झाडे, झुडये, फळबागा यांसारखी जमीन	एकूण (9+10+11)
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	
1	नागपूरशा	1995-96	209	-	12	72	84	49	29	-	78	
		1997-98	209	-	12	60	72	60	9	-	69	
2	सावनेर	1995-96	619	-	44	108	152	32	12	-	44	
		1997-98	619	-	65	21	86	83	12	-	95	
3	पारशिवनी	1995-96	787	273	62	29	91	33	30	5	68	
		1997-98	787	270	30	33	63	37	23	6	66	
4	रामटेक	1995-96	1143	614	15	87	102	52	16	25	93	
		1997-98	1143	548	28	100	128	94	27	9	130	
5	मौदा	1995-96	613	10	8	65	73	1	3	10	14	
		1997-98	613	10	37	35	72	11	7	12	30	
6	कामठी	1995-96	424	2	11	50	61	6	20	16	42	
		1997-98	424	15	52	12	64	8	23	16	47	
7	कुही	1995-96	829	16	15	93	108	-	23	-	23	
		1997-98	829	86	81	12	93	30	13	5	48	

तक्ता क्र. 3.1 पुढे सुरु..

तक्ता क्र. 3.1 पुढे चालू
जमिनीचा वापर

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र'00'हेक्टर)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	जंगल-व्योक्त क्षेत्र	शेतीला उपलब्ध नसलेले क्षेत्र		नस-एकूण (6+7)	पडीत जमिनी व्यतिरिक्त लागवड न झालेली एकूण जमीन			
					बिगर शेती वापरासाठी जमीन	पडीत /लागवडी लायक नसलेली जमीन		लागवडी लागू नसलेली	कायम गुरे चरणवाची जागा	कसलेल्या जमिनीत समाविष्ट नसलेली झाडे, झुडये, फळबागा यासाठी लील जमीन	एकूण (9+10+11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
8	भिवापूर	1995-96	702	108	13	28	41	13	45	9	67
		1997-98	702	108	18	33	51	23	40	9	72
9	उमडे	1995-96	979	246	7	60	67	33	135	21	189
		1997-98	979	146	52	23	75	53	125	23	201
10	नागपूरगा	1995-96	620	37	25	64	89	42	29	-	71
		1997-98	620	17	63	53	116	42	29	8	79
11	हिंमणा	1995-96	786	97	65	47	112	67	95	10	172
		1997-98	786	27	65	26	91	47	92	40	179
12	कांटोल	1995-96	842	86	2	50	52	35	22	-	57
		1997-98	842	66	5	16	21	35	24	-	59
13	नरखेड	1995-96	768	45	8	53	61	13	61	6	80
		1997-98	768	36	33	18	51	52	61	6	119
14	कळमेश्वर	1995-96	543	33	50	60	110	36	31	-	67
		1997-98	543	3	40	46	86	40	52	-	92
जिल्हा एकूण		1995-96	9864	1589	337	866	1203	412	551	102	1065
		1997-98	9864	1332	581	488	1069	615	537	134	1286

तक्ता क्र. 3.1 पुढे चालू

जमिनीचा वापर

जिल्हा : नागपूर.

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	पडीत जमीन			लागवडीसालील क्षेत्र			लागवडीलायक क्षेत्र (9+11+15+16)
			चालू पड	इतर पड	एकूण पड	निव्वळ क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक क्षेत्र	एकूण क्षेत्र	
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19
1	नागपूरशा	1995-96	5	18	23	26	5	31	98
		1997-98	5	42	47	27	4	31	134
2	सावनेर	1995-96	2	10	12	411	188	599	455
		1997-98	12	20	32	398	147	545	513
3	पारशिवनी	1995-96	11	4	15	339	95	434	392
		1997-98	17	34	51	335	32	367	429
4	रामटेक	1995-96	21	25	46	286	51	337	409
		1997-98	1	3	4	297	21	318	404
5	मौदा	1995-96	12	32	44	471	82	553	528
		1997-98	12	46	58	484	82	566	565
6	कामठी	1995-96	14	15	29	268	52	320	319
		1997-98	11	15	26	291	52	343	341
7	कुही	1995-96	32	44	76	606	60	666	682
		1997-98	15	44	59	546	60	606	640

तक्ता क्र. 3.1 पुढे सुरु....

तक्ता क्र. 3.1 पुढे चालू

जमिनीचा वापर

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	पडीत जमीन			लागवडीसालील क्षेत्र			लागवडीलायक क्षेत्र (9+11+15+16)
			चालू पड	इतर पड	एकूण पड	निव्वळ क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक	एकूण क्षेत्र	
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19
8	भिवापूर	1995-96	35	37	72	414	69	483	508
		1997-98	5	2	7	418	45	463	457
9	उमखेड	1995-96	3	3	6	472	176	648	532
		1997-98	13	63	76	469	98	567	621
10	नागपूरगा	1995-96	38	20	58	365	76	441	465
		1997-98	39	34	73	364	37	401	487
11	हिंमणा	1995-96	16	11	27	378	97	475	482
		1997-98	16	60	76	355	29	384	518
12	काटोल	1995-96	12	17	29	618	73	691	682
		1997-98	32	147	179	632	65	697	846
13	नरखेड	1995-96	109	17	126	396	161	557	541
		1997-98	9	10	19	462	61	523	539
14	कळमेश्वर	1995-96	31	27	58	276	139	415	370
		1997-98	31	74	105	314	39	353	459
जिल्हा		1995-96	341	280	621	5326	1324	6650	6461
एकूण		1997-98	218	594	812	5392	772	6164	6953

टीप :- 1995-96 चे आकडे पूर्ण सुधारित आहेत. व 1997-98 ची आकडेवारी जिल्हा ऋतू व पिके अहवालावरून घेण्यात आली असून ती अस्थायी स्वरूपाची आहे.

आधार : 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे
2) जिल्हा ऋतू व पिके अहवाल, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

.....35....

तबता क्र. 2

तहसिलवार निरनिराड्या पिकांखालील क्षेत्र
[वर्ष: 1995-96 व 1997-98]

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदूळ	गहू	सरीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका	वरी	नाचणी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	नागपूर (श.)	1995-96	111	502	906	-	906	-	21	-	-
		1997-98	118	576	617	-	617	-	38	-	-
2	सावनेर	1995-96	109	3137	12289	-	12289	-	-	-	-
		1997-98	103	3545	12829	-	12829	2	5	-	-
3	पारशिवनी	1995-96	2988	5127	4948	44	4992	-	21	-	-
		1997-98	1327	959	5249	2173	7422	-	21	-	-
4	रामटेक	1995-96	11281	3980	1367	1417	2784	-	277	-	-
		1997-98	10584	3622	1485	1075	2560	-	237	-	-
5	मौदा	1995-96	10588	17760	154	55	209	-	-	-	-
		1997-98	18714	10977	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	1995-96	1038	5146	1039	63	1102	-	25	-	-
		1997-98	1118	2209	1388	107	1495	-	54	-	-
7	कुह्नी	1995-96	8770	7068	90	9028	9118	-	-	-	-
		1997-98	8553	8146	65	4254	4319	-	-	-	-

तबता क्र. 2 पुढे चालू

तक्ता क्र. 3.2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांसाठीील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदूळ	गहू	सरीस प्वारी	रबी प्वारी	एकूण प्वारी	बाजरी	मका	चरी	नाचणी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
8	भिवापूर	1995-96	2922	5940	11	6833	6844	-	-	-	-
		1997-98	656	1766	80	6258	6338	-	-	-	-
9	उमरेड	1995-96	1927	6818	2353	3696	6049	-	-	-	-
		1997-98	1723	6707	1316	3156	4472	-	-	-	-
10	नागपूर (गा)	1995-96	16	1673	6884	22	6906	-	1	-	-
		1997-98	34	2583	7715	20	7735	6	7	-	-
11	हिंमणा	1995-96	30	1825	8923	-	8923	-	-	-	-
		1997-98	32	1797	7547	-	7547	-	-	-	-
12	काटोल	1995-96	295	2562	14222	-	14222	43	19	-	-
		1997-98	395	2563	16012	-	16012	43	19	-	-
13	नरसेड	1995-96	-	2500	9253	-	9353	-	3	-	-
		1997-98	122	3094	14896	-	14896	75	48	-	-
4	कळमेश्वर	1995-96	27	2602	12885	-	12885	-	-	-	-
		1997-98	30	1985	10926	-	10926	-	1	-	-
जिल्हा एकूण		1995-96	40102	66690	75304	21158	96462	43	367	-	-
		1997-98	43509	50529	80125	17043	97168	126	430	-	-

तक्ता क्र. 3.2 पुढे सुरु....

....37....
तक्ता क्र. 3.2

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	इतर तृण धान्य	एकूण तृण धान्य	हरभरा	तूर	मूग	उडीद	वाल	कुळी	मटकी
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	नागपूर (श.)	1995-96	-	1540	111	151	-	-	-	-	-
		1997-98	150	1499	90	106	14	-	4	-	8
2	सावनेर	1995-96	-	15515	2973	5812	1223	27	143	57	60
		1997-98	-	16484	2167	7535	244	28	129	231	43
3	पारशिवनी	1995-96	9	13187	4288	6235	92	18	6	75	20
		1997-98	-	9729	2296	6745	93	19	-	470	20
4	रामटेक	1995-96	-	18322	3300	1433	116	79	72	-	-
		1997-98	-	17003	1458	1608	120	46	150	4	10
5	मौदा	1995-96	-	28557	2876	670	19	31	14	-	-
		1997-98	-	29691	1171	3152	33	17	19	-	-
6	कामठी	1995-96	-	7311	1484	1214	36	-	1	-	6
		1997-98	-	4876	1751	1493	19	-	15	8	3
7	कुही	1995-96	-	24956	2262	3746	164	147	5	-	-
		1997-98	-	21018	4266	2245	134	196	7	-	-

तक्ता क्र. 3.2 पुढे सुरु

तहसिलवार निसनिराख्या पिकांसाठीील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	इतर तृण धान्य	एकूण तृण धान्य	हरभरा	तूर	मूग	उडीद	वाल	कुळी-ध	मटकी
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21
8	भिवापूर	1995-96	-	15706	2347	959	64	228	-	-	408
		1997-98	-	8760	1161	102	60	165	2	-	-
9	उमरेड	1995-96	-	14794	3293	2281	152	135	-	-	-
		1997-98	90	12992	5219	3016	142	81	15	-	37
10	नागपूर (गा.)	1995-96	-	8596	986	7512	52	20	2	-	16
		1997-98	-	10365	2246	2386	423	8	10	10	11
11	हिंमणा	1995-96	-	10778	2789	6744	45	17	7	1	20
		1997-98	1	9277	1345	2785	168	12	8	714	24
12	काटोल	1995-96	2	17143	4307	3254	1604	756	30	2120	163
		1997-98	-	19032	3215	5654	2204	57	30	3121	164
13	नरखेड	1995-96	10	11766	2802	5896	474	402	22	1627	102
		1997-98	43	18278	4927	2807	1054	81	32	1627	90
14	कळमेश्वर	1995-96	-	15514	1180	3697	235	105	75	1050	115
		1997-98	-	12942	924	2071	202	92	72	1032	112
जिल्हा एकूण		1995-96	21	203685	34998	50104	3676	1965	377	4930	910
		1997-98	284	192046	32536	41705	4910	802	493	7217	522

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	इतर कें- डधान्य	एकूण कड धान्य	एकूण अन्न- धान्ये	ऊस	मिरची	हळद	सु- पारी	इतर मसा- ल्या- चे प- दार्थ	एकूण मसा- ल्याचे पदार्थ
1	2	3	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	नागपूर [अ]	1995-96	-	282	1802	-	-	-	-	23	23
		1997-98	110	332	1831	-	26	-	-	3	29
2	सावनेर	1995-96	36	10331	25846	37	-	-	-	389	389
		1997-98	234	10611	27095	31	312	-	-	116	428
3	पारशिवनी	1995-96	256	11490	24663	185	-	-	-	1243	1243
		1997-98	583	10226	19955	135	395	1	-	397	793
4	रामटेक	1995-96	238	5238	23580	236	-	-	-	729	729
		1997-98	216	3612	20615	146	627	-	-	12	639
5	मौदा	1995-96	324	3934	32491	763	-	-	-	3457	3457
		1997-98	256	4648	34339	275	2222	-	-	1085	3307
6	कामठी	1995-96	242	2983	10294	545	-	-	-	2605	2605
		1997-98	681	3970	8846	381	1704	-	-	170	1874
7	कुही	1995-96	1092	7416	32372	201	-	-	-	9396	9396
		1997-98	947	7795	28313	82	10555	2	-	164	10721

..... 40.....
 तक्रता क्र. 3.2

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	इतर कडधान्य	एकूण कडधान्य	एकूण अन्नधान्ये	जस	मिरची	हळद	सुपारी	इतर मसा-ल्या-चे पदार्थ	एकूण मसा-ल्याचे पदार्थ
1	2	3	22	23	24	25	26	27	28	29	30
8	भिचोपूर	1995-96	1333	5339	21045	1	-	-	-	3853	3853
		1997-98	235	1725	10485	-	3252	66	-	583	3906
9	उमरुड	1995-96	488	6349	21143	2	-	-	-	2918	2918
		1997-98	418	8928	21920	-	2946	5	-	164	3115
10	नागपूर (गा)	1995-96	24	8612	17208	4	-	-	-	606	606
		1997-98	302	5396	15761	4	216	-	-	353	569
11	हिंमण	1995-96	368	9991	20769	-	-	-	-	195	195
		1997-98	45	5401	14778	-	152	-	-	56	208
2	काटोल	1995-96	475	12109	29252	6	-	-	-	388	388
		1997-98	2570	17015	36047	7	340	-	-	73	413
3	नरखेड	1995-96	215	11540	23306	3	-	-	-	472	472
		1997-98	738	11356	29634	4	305	5	-	122	432
4	कळनेश्वर	1995-96	130	6587	22101	20	-	-	-	483	483
		1997-98	438	4943	17885	21	250	1	-	268	519
जिल्हा एकूण		1995-96	5221	102181	305866	2008	-	-	-	26762	26762
		1997-98	7773	95958	238004	1086	23302	80	-	3571	26953

तक्रता क्र. 3.2 पुढे सुरु...

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांसाठीील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	आंबा	काजू	एकूण फळे व भाजीपाला	संकीर्ण साधपिके	एकूण साधपिके	कापूस	इतर तंतूपिके	एकूण तंतूपिके	भूईमूग
1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	नागपूर (श)	1995-96	-	-	194	-	2019	23	-	23	1
		1997-98	1	-	254	-	2114	37	-	37	-
2	सावनेर	1995-96	-	-	4407	-	30679	11369	11	11380	1915
		1997-98	11	-	3469	-	31023	9032	61	9093	2719
3	पारशिवनी	1995-96	-	-	3539	-	29649	3075	5	3080	64
		1997-98	17	-	1810	1	22194	3075	61	3136	65
4	रामटेक	1995-96	-	-	2553	-	27078	242	71	313	2
		1997-98	14	-	974	-	22374	663	93	756	27
5	मौदा	1995-96	-	-	2280	-	33996	1	-	1	52
		1997-98	5	-	2363	-	40284	6	32	38	3
6	कामठी	1995-96	-	-	2745	-	16189	444	-	444	124
		1997-98	10	-	3127	-	14228	417	1	418	22
7	कुही	1995-96	-	-	1221	-	43181	-	25	25	-
		1997-98	9	-	1231	22	40369	19	19	38	-

.....42.....
 तबता क्र. 3.2

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांसाठीील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39
तहसील	वर्ष	आंबा	काजू	एकूण फळे व भाजीपाला	संकीर्ण साधपिके	एकूण साधपिके	कापूस	इतर तंतुपिके	एकूण तंतुपिके	भूईमूग	
5 भिवापूर	1995-96	-	-	719	-	25618	876	5	881	-	
	1997-98	-	-	733	8	15132	438	52	490	-	
जमखेड	1995-96	-	-	751	-	24814	5662	-	5662	-	
	1997-98	5	-	1107	10	28152	5717	7	5724	-	
0 नागपूर (गा)	1995-96	-	-	3756	-	21574	8961	1	8962	32	
	1997-98	7	-	2233	-	18567	8911	39	8950	25	
1 हिंमण	1995-96	-	-	2761	-	23725	16504	19	15523	166	
	1997-98	11	-	2203	13	17202	17376	113	17489	172	
2 काटोल	1995-96	-	-	6330	-	35976	3373	68	3941	6251	
	1997-98	8	-	5141	-	41608	3374	127	4001	8652	
3 नरसड	1995-96	-	-	7057	-	30838	5507	2	5509	5585	
	1997-98	2	-	6515	-	38585	5660	97	5757	3994	
4 कटोश्वर	1995-96	-	-	5311	-	27915	7596	-	7596	1132	
	1997-98	3	-	3941	-	22366	5211	10	5221	1029	
जिल्हा एकूण	1995-96	-	-	43815	-	378251	63133	207	63340	15324	
	1997-98	103	-	34601	54	350698	60436	712	61148	16708	

तबता क्र. 3.2 पुढे सुरु....

..... 43.....

तक्ता क्र. 2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	करडई	जवस	तीळ	नारळ	इतर गळीत धान्ये	एकूण गळीत धान्ये	तंबाखू	इतर औषधी व मादक पदार्थ
1	2	3	40	41	42	43	44	45	46	47
1	नागपूर (श)	1995-96	-	142	1	-	750	894	-	-
		1997-98	-	122	2	-	764	888	-	-
2	सावनेर	1995-96	-	109	163	-	15654	17841	4	-
		1997-98	-	195	216	-	11001	14131	21	92
3	पारशिवनी	1995-96	23	1087	196	-	9270	10640	-	-
		1997-98	23	1221	196	-	9804	11309	-	18
4	रामटेक	1995-96	-	1619	121	-	4524	6266	-	8
		1997-98	-	1289	171	-	7415	8902	-	1
5	मौदा	1995-96	12	1039	134	-	15057	16294	-	-
		1997-98	12	2018	18	-	25669	27720	-	-
6	कामठी	1995-96	30	2626	72	-	13367	16224	-	-
		1997-98	29	2152	72	-	19884	22159	-	-
7	कुही	1995-96	-	5669	115	-	17634	23418	-	-
		1997-98	-	5647	47	-	13875	19569	-	-

तक्ता क्र. 2 पुढे चालू

.....44....
 तक्ता क्र. 3.2 पुढे चालु

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	करडई	जवस	तीळ	नारळ	इतर गळीत धान्ये	एकूण गळीत धान्ये	तंबाखू	इतर औषधी व मादक पदार्थ
1	2	3	40	41	42	43	44	45	46	47
2	भेवापूर	1995-96	42	3678	99	-	17966	21785	-	-
		1997-98	42	3928	10	-	21435	25415	-	-
9	उमरेड	1995-96	11	4085	399	-	29848	34343	-	-
		1997-98	14	1818	270	-	17839	19941	-	-
10	नागपूर (गा.)	1995-96	-	1582	199	-	11671	13484	-	-
		1997-98	6	1460	101	1	16042	17635	-	-
11	हिंगणा	1995-96	-	-	24	1	7981	8172	-	-
		1997-98	-	40	52	-	5800	6064	-	-
12	काटोल	1995-96	1	67	215	-	22672	29206	-	-
		1997-98	2	67	216	-	15075	24012	-	-
13	नरसेड	1995-96	3	87	133	-	13438	19246	-	-
		1997-98	8	75	130	-	12603	16810	-	-
14	कळमेश्वर	1995-96	-	178	153	-	4560	6023	-	-
		1997-98	-	152	106	-	12929	14216	-	-
	जिल्हा एकूण	1995-96	122	21968	2029	1	184392	223836	4	3
		1997-98	136	20184	1607	1	190135	228771	21	111

तक्ता क्र. 3.2 पुढे सुरु...

तक्ता क्र. 3.2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांसाठीील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण औषधी व मादक पदार्थ	चा-यांची पिके	हिरवी पिके	संकीर्ण असाद्य पिके	एकूण असाद्य पिके	लागवडी सातील एकूण क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवडीसाठीील क्षेत्र	लागवडी सातील निव्वळ क्षेत्र
1	2	3	48	49	50	51	52	53	54	55
1	नागपूर (श)	1995-96	-	-	-	66	983	3002	451	2551
		1997-98	-	22	65	42	1054	3104	451	2553
2	सांचनेर	1995-96	4	32	-	5	29262	59941	18811	41130
		1997-98	113	96	5	7	23445	54468	14715	39753
3	पारशोवनी	1995-96	-	2	-	1	12498	43372	9510	32362
		1997-98	18	3	1	11	14478	36672	3175	33497
4	रामटेक	1995-96	3	-	-	35	6617	33895	5067	28628
		1997-98	1	-	25	12	9696	31792	2067	29725
5	मौदा	1995-96	-	-	-	-	16295	55291	8176	47115
		1997-98	-	-	5	15	27778	56603	8176	48427
6	कामठी	1995-96	-	12	-	84	16764	32053	5247	26806
		1997-98	-	3	75	10	22665	34370	5248	29122
7	कुही	1995-96	-	31	-	13	23487	66668	6031	60637
		1997-98	-	8	10	30	19655	60582	6032	54550

तक्ता क्र. 3.2 पुढे सुरु.

...46...
तक्ता क्र. 2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण औषधी व मादक पदार्थ	चा-यांची पिके	हिरवी पिके	संकीर्ण अन्नाच्या पिके	एकूण अन्नाच्या पिके	लागवडी खा-लील एकूण क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक लागवडीखालील क्षेत्र	लागवडी खालील क्षेत्र
1.	2	3	48	49	50	51	52	53	54	55
8	भिवापूर	1995-96	-	-	-	-	22866	48284	6849	41435
		1997-98	-	15	-	5	25925	48258	4451	41807
9	उमरुड	1995-96	-	-	-	3	40008	64822	17595	47227
		1997-98	-	10	4	50	25723	58681	9760	46921
10	नागपूर (गा)	1995-96	-	-	-	41	22487	44061	7612	36449
		1997-98	-	22	30	22	28659	40191	3742	36449
11	हिंगण	1995-96	-	19	-	5	23719	47444	9667	37777
		1997-98	-	12	50	232	23847	38395	2898	35497
12	काटोल	1995-96	-	17	-	17	33181	69156	7333	61523
		1997-98	-	19	17	38	28087	69695	6478	63217
13	नरहड	1995-96	-	26	-	2	24783	55321	16058	39563
		1997-98	-	16	2	22	22607	52262	6058	46204
14	कवनेश्वर	1995-96	-	11	-	20	13650	41565	15347	27818
		1997-98	-	2	18	12	19469	35345	3047	31398
जिल्हा एकूण		1995-96	7	150	-	292	287625	664975	132354	532621
		1997-98	132	228	307	508	291094	616418	77198	539220

टीप :- 1995-96 चे आकडे पूर्ण सुधारित आहेत. व 1997-98 ची आकडेवारी अस्थायी स्वरूपाची आहे.

आधार : 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे.

2) जिल्हा कृषि व पिके अहवाल, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

मुख्य पिकाचे दर हेक्टरी उत्पादन व एकूण उत्पादन

जिल्हा :- नागपूर

वर्ष :- 1999-2000

1) दर हेक्टरी उत्पादन - किलोमध्ये, 2) एकूण उत्पादन - '00' मेटनात.

अ. क्र.	पिके	दर हेक्टरी उत्पादन	एकूण उत्पादन	अ. क्र.	पिके	दर हेक्टरी उत्पादन	एकूण उत्पादन
1	2	3	4	1	2	3	4
1	तांदूळ	1119	422	17	जवस	312	37
2	गहू	1133	709	18	भुईमूग	788	99
3	ज्वारी	754	528	19	मोहरी	279	2
4	बाजरी	513	1	20	तीळ	300	3
5	बाली	-	-	21	एंडी	400	1
6	मका	1875	3	22	ऊस	88	619
7	नाचणी	-	-	23	नारळ	-	-
8	इतर धान्ये	600	1	24	कापूस (सरकी विरहीत)	278	1037
9	एकूण धान्ये	978	1662	25	ताग	242	1
10	हरभरा	581	221	26	मेहटा(अंबाडी)	-	-
11	तू	911	465	27	तंबासु	793	1
12	उडोद	258	7	28	एकूण औषधी व अमली पदार्थ	793	1
13	मुग	237	7	29	सुंठ (आले)	949	28
14	मसूर	452	1	30	मिरची (लाल)	182	28
15	इतर कडधान्ये	612	29	31	हळद	943	95
16	एकूण कडधान्ये	722	730	32	बटाटा	5000	5

टिप :- 1) ऊसाचे उत्पादन ड्रेड केन्व्या स्वरूपात आहे.

2) सुंठ/आले व हळद या पिकांचे क्षेत्र हेक्टर मध्ये असून कापसाचे उत्पादन गाठी मध्ये आहे. 1 गाठ = 170 कि. गॅम असे आहे.

अधारा:- कृषी आयुक्तालय, पुणे.

..... 48.....

तक्ता क्र. 3.4

विविध साधनांचे ओलिता खालील क्षेत्र
[वर्ष- 1995-96 व 1997-98]

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	ओलिताखालील क्षेत्र पृष्ठ भागीय	विहिरी	ओलिता- खालील निव्वळ क्षेत्र	ओलिता- खालील एकूण क्षेत्र	एकूण लागवडी खालील क्षेत्र	ओलिताखालील एकूण क्षेत्राची एकूण लागव- डीखालील क्षे- त्राशी टक्के- वारी
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	नागपूर (श)	1995-96	-	528	528	776	3002	25.85
		1997-98	-	560	560	1872	3104	60.31
2	सावनेर	1995-96	-	5850	5850	8872	59941	14.80
		1997-98	1870	2673	4543	14059	54468	25.81
3	पारशिवनी	1995-96	2436	5180	7610	11432	43372	28.36
		1997-98	1798	1490	3288	8117	36672	22.13
4	रामटेक	1995-96	1629	5118	6747	7840	33695	23.27
		1997-98	5124	2189	7313	8152	31792	25.64
5	मौदा	1995-96	21425	2058	23483	27198	55291	49.19
		1997-98	22424	288	22662	36236	56603	64.02
6	कामठी	1995-96	2653	7702	10355	13955	32053	42.54
		1997-98	1582	2832	4414	8837	34370	25.71
7	कुही	1995-96	4985	4198	9183	11017	66668	16.53
		1997-98	5677	2976	8653	12419	60582	20.50

तक्ता क्र. 3.4 पुढे सुरु....

तक्ता क्र. 3.4 पुढे चालू

विविध साधनांचे ओलिता सालील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	ओलितासालील क्षेत्र पृष्ठ भागीय	विहिरी	ओलिता- सालील निव्वळ क्षेत्र	ओलिता- सालील एकूण क्षेत्र	एकूण लागवडी सालील क्षेत्र	ओलितासालील एकूण क्षेत्राची एकूण लागव- डीसालील क्षे- त्राची टक्के- चारी
1	2	3	4	5	6	7	8	9
8	भिवापुर	1995-96	2140	1235	3375	4246	48284	8.79
		1997-98	1814	856	2670	3457	46258	7.47
9	उमरुड	1995-96	2309	552	2861	5533	64822	8.54
		1997-98	2516	1634	4150	10048	56681	17.73
10	नागपूर (गा)	1995-96	209	5203	5412	6154	44061	13.97
		1997-98	107	4324	4431	7691	40191	19.14
11	हिंगणा	1995-96	1402	2179	3581	4479	47444	9.44
		1997-98	432	1850	2282	3154	38395	8.21
12	काटोल	1995-96	9	7202	7211	10211	69156	14.77
		1997-98	167	5335	5502	11308	69695	16.22
13	नरसेड	1995-96	18	7898	7916	11488	55621	20.65
		1997-98	-	6748	6748	11621	52262	22.24
14	कळमेश्वर	1995-96	915	4898	5813	8672	41665	20.86
		1997-98	1715	5524	7239	8803	35345	24.91
जिल्हा एकूण		1995-96	40130	59799	99929	131873	664975	19.83
		1997-98	45226	39229	84455	145774	616418	23.65

टीप :- 1995-96 चे आकडे पूर्ण सुधारित आहेत. 1997-98 ची आकडेवारी जिल्हा क्रुतू व पिके अहवालावरून घेण्यात आली असून ती अस्थायी स्वरूपाची आहे.

आधार : 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे

2) जिल्हा क्रुतू व पिके अहवाल, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

.....50.....

तक्ता क्र. 3.5

निरनिराळ्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(वर्ष- 1995-96 व 1997-98)

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदूळ	गहू	खरीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका	नाचणी	इतर तृणधान्ये
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	नागपूर (श)	1995-96	72	435	-	-	-	-	8	-	-
		1997-98	118	526	-	-	-	-	38	-	-
2	सावनेर	1995-96	1	3085	-	-	-	-	-	-	-
		1997-98	103	3100	395	-	395	2	5	-	-
3	पारशिवनी	1995-96	2698	4321	-	-	-	-	-	-	-
		1997-98	3057	2423	-	-	-	-	-	-	-
4	रामटेक	1995-96	3912	1466	-	-	-	-	-	-	-
		1997-98	11501	1701	152	94	246	-	184	-	-
5	मौदा	1995-96	9782	11319	-	-	-	-	-	-	-
		1997-98	18786	10977	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	1995-96	1027	4735	-	-	-	-	20	-	-
		1997-98	704	2209	122	39	161	-	54	-	-
7	कुही	1995-96	3520	3639	-	3	3	-	-	-	-
		1997-98	3143	3915	145	1230	1375	-	-	-	-

तक्ता क्र. 3.5 पुढे सुरु...

.....51.....

तखता क्र. 3.5 पुढे चालू
निरनिराळ्या पिकांसाठीील अलिताचे क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदूळ	गहू	खरीप ज्वारी	रबी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका	नाचणी	इतर तृणधान्ये
8	भिवापुर	1995-96	668	2523	-	24	24	-	-	-	-
		1997-98	655	1766	-	10	10	-	-	-	-
9	उमडे	1995-96	789	3637	-	-	-	-	-	-	-
		1997-98	773	3655	212	56	268	-	-	-	-
10	नागपूर(गा)	1995-96	16	1673	-	-	-	-	-	-	-
		1997-98	24	2170	956	20	976	-	-	-	-
11	हिंमणा	1995-96	-	1177	-	-	-	-	-	-	-
		1997-98	-	1677	5	-	5	-	-	-	-
12	काटोल	1995-96	-	3474	-	-	-	-	-	-	-
		1997-98	-	2574	-	-	-	-	-	-	-
13	नरसेड	1995-96	-	2466	-	-	-	-	3	-	-
		1997-98	-	3032	12	-	12	-	4	-	-
14	कळमेश्वर	1995-96	-	2802	-	-	-	-	-	-	-
		1997-98	-	1985	502	-	502	-	1	-	-
	जिल्हा	1995-96	22485	45552	-	27	27	-	31	-	-
	एकूण	1997-98	38864	41710	2501	1449	3950	2	286	-	-

तखता क्र. 3.5 पुढे सुरु...

तक्ता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकांसाठीील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण तृण-धान्ये	हरभरा	तूर	वाटाणा	हतरकड-धान्ये	एकूण कड-धान्ये	एकूण अन्न-धान्ये	ऊस	मसा-ल्याचे पदा-र्थ
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	नागपूरश्री	1995-96	515	59	-	-	-	59	574	-	10
		1997-98	682	104	10	6	12	132	814	-	29
2	सावनेर	1995-96	3086	1553	-	7	77	1637	4723	37	303
		1997-98	3605	2061	1925	15	609	4610	8215	38	401
3	पारशिवनी	1995-96	7019	281	-	9	-	290	7309	185	501
		1997-98	5480	281	17	9	75	322	5362	185	372
4	रामटेक	1995-96	5378	77	-	14	-	91	5469	236	284
		1997-98	13632	125	405	140	8988	9658	23290	130	286
5	मौदा	1995-96	21101	123	-	8	29	160	21261	768	2274
		1997-98	29763	171	-	9	47	227	29990	175	2306
6	कामठी	1995-96	5782	447	-	17	1	465	6247	545	5125
		1997-98	3128	1751	1071	65	10	2897	6025	281	885
7	कुही	1995-96	7162	240	-	-	-	240	7402	201	2553
		1997-98	8433	1243	1489	20	56	2808	11241	74	3768

तक्ता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकांसाठीील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण तृणधान्ये	हरभरा	तूर	वाटाणा	इतर कडधान्ये	एकूण कडधान्ये	एकूण अन्नधान्ये	ऊस	मसाल्याचे पदार्थ
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21
8	भिजापूर	1995-96	3215	161	-	2	1	164	3379	1	378
		1997-98	2481	160	1002	72	4	1238	3669	-	327
9	उमरेड	1995-96	4426	425	-	-	-	425	4851	2	210
		1997-98	4696	600	1528	109	-	2237	6933	-	140
10	नागपूर(गा)	1995-96	1689	986	-	3	4	993	2682	4	509
		1997-98	3170	447	1792	6	32	2277	5447	5	253
11	हिंगणा	1995-96	1177	450	2	-	2	454	1631	-	109
		1997-98	1682	555	979	-	44	1578	3260	-	103
12	काटोल	1995-96	2474	1421	1	27	1	1450	3924	6	303
		1997-98	2574	1422	1123	28	315	2888	5462	6	407
13	नरसेड	1995-96	2469	1328	12	42	17	1399	3868	3	441
		1997-98	3048	1555	1046	45	41	2687	5735	4	411
14	कळमेश्चर	1995-96	2602	1180	-	6	14	1200	3802	20	351
		1997-98	2483	924	526	2	90	1542	4030	21	202
जिल्हा		1995-96	68095	8731	15	135	146	9027	77122	2008	13351
एकूण		1997-98	84812	11399	12913	526	10323	35161	119973	919	9890

तक्ता क्र. 3.5 पुढे सुरु...

....54....

तकता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकांसाठीील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण फळे	एकूण भाजीपाला	संकीर्ण खाद्य पिके	एकूण खाद्य पिके	कापूस	इतर तंतु पिके	एकूण तंतु पिके	भुईमूग	जवस सूर्य फूल
1	2	3	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	नागपूरश्री	1995-96	110	1	-	696	23	-	23	1	11
		1997-98	101	149	-	1093	35	-	35	-	117
2	सावनेर	1995-96	2763	899	-	8725	-	-	-	116	6
		1997-98	1695	912	37	11298	991	10	1001	960	92
3	पारशिवनी	1995-96	1929	567	-	10491	132	-	132	3	111
		1997-98	190	559	52	7220	132	27	159	24	156
4	रामटेक	1995-96	1628	173	-	7790	-	-	-	2	2
		1997-98	640	232	-	24578	175	-	175	26	109
5	मौदा	1995-96	221	979	-	25503	1	-	1	52	135
		1997-98	209	1159	208	34047	-	-	-	3	1244
6	कामठी	1995-96	527	828	-	13272	-	-	-	122	35
		1997-98	552	344	241	8328	432	1	433	18	308
7	कुही	1995-96	214	350	-	10720	-	-	-	-	-
		1997-98	226	296	21	15626	9	30	39	-	610

तकता क्र. 3.5 पुढे सुरु...

....55....

तक्ता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकांसाठीील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा - नागपूर

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण फळे	एकूण भाजीपाला	संकीर्ण साद्य पिके	एकूण साद्य पिके	कापूस	इतर तंतू पिके	एकूण तंतू पिके	भुईमूग	जवस सूर्य फूल
1	2	3	22	23	24	25	26	27	28	29	30
8	भिवापूर	1995-96	132	265	-	4155	-	-	-	-	-
		1997-98	144	189	73	4402	27	-	27	-	10
9	उमरेड	1995-96	277	189	-	5529	2	-	2	-	-
		1997-98	326	288	-	7687	698	-	698	-	33
10	नागपूरगावा	1995-96	2479	430	-	6154	-	-	-	-	-
		1997-98	1160	762	22	7649	138	-	138	28	306
11	हिंगणा	1995-96	2347	281	-	4368	58	-	58	52	-
		1997-98	1569	315	272	5519	648	-	648	44	12
12	काटोल	1995-96	277	189	-	5529	2	-	2	174	33
		1997-98	3991	938	123	10927	7	5	12	215	87
13	नरसेड	1995-96	5859	877	-	11048	215	-	215	181	16
		1997-98	5286	1064	185	12685	108	-	108	7	12
14	कळमेश्वर	1995-96	3573	761	-	8507	-	-	-	148	-
		1997-98	2720	440	61	7474	485	-	485	342	32
जिल्हा एकूण		1995-96	27048	7388	-	126917	436	-	436	851	349
		1997-98	18809	7647	1295	158533	3880	73	3953	1667	3133

तक्ता क्र. 3.5 पुढे सुरु...

तक्ता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकांसाठीील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा - नागपूर

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	करड-ई	इतर गळी-ताची पिके	एकूण गळी-ताची पिके	तंबा-खु	इतर औष-धी व माद-क प-दार्थ	एकूण औष-धी व माद-क प-दार्थ	चा-या-ची पिके	संकीर्ण असाय-पिके	एकूण असाय-पिके	ओलि-तासाठीील एकूण क्षेत्र
1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
1	नागपुराशा	1995-96	-	46	58	-	-	-	-	-	81	776
		1997-98	-	237	354	-	-	-	2	25	416	1872
2	सावनेर	1995-96	-	19	141	-	-	-	6	-	147	3872
		1997-98	-	677	1729	7	-	7	24	-	2761	14059
3	पांशसेवनी	1995-96	-	655	769	-	-	-	-	40	941	11432
		1997-98	-	320	500	-	-	-	-	228	837	8117
4	रामटेक	1995-96	-	9	13	-	2	2	-	35	50	7840
		1997-98	-	48	183	-	1	1	-	20	270	2159
5	मौदा	1995-96	-	1507	1694	-	-	-	-	-	1695	27198
		1997-98	-	1250	2497	-	-	-	-	1	2498	36226
6	कामठी	1995-96	-	526	633	-	-	-	-	-	633	16955
		1997-98	-	1091	1417	-	-	-	3	-	1853	8387
7	कुही	1995-96	-	297	297	-	-	-	-	-	297	11017
		1997-98	-	299	909	-	-	-	-	14	962	12419

.....57.....

तक्ता क्र. 5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकांसाठी ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	करड-ई	इतर गळी-ताची पिके	एकूण गळी-ताची पिके	तंबा-सू	इतर औष-धी व माद-क प-दार्थ	एकूण औष-धी व माद-क प-दार्थ	चा-या-ची पिके	संकीर्ण साध-पिके	एकूण असा-घ पिके	ओलि-तासाठी एकूण क्षेत्र
1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
8	भिवापूर	1995-96	-	91	91	-	-	-	-	-	91	4246
		1997-98	-	72	82	-	-	-	-	-	109	3457
9	उमोड	1995-96	-	-	-	-	-	-	-	2	4	5533
		1997-98	-	821	859	-	-	-	-	-	1557	10048
10	नागपूरगावा	1995-96	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6154
		1997-98	-	97	431	-	-	-	6	5	530	7691
11	हिंगणा	1995-96	-	1	53	-	-	-	-	-	111	4479
		1997-98	-	95	151	-	-	-	-	-	799	3154
12	काटोल	1995-96	-	5	212	-	-	-	2	32	251	10211
		1997-98	1	30	333	-	-	-	1	35	381	11308
13	नरसेड	1995-96	-	-	197	-	-	-	12	16	440	11433
		1997-98	-	13	32	-	1	1	16	10	162	11621
14	कळमेश्वर	1995-96	-	-	148	-	-	-	2	15	165	8672
		1997-98	-	-	374	-	-	-	-	14	373	8803
जिल्हा		1995-96	-	3156	4356	-	2	2	22	140	4956	131873
एकूण		1997-98	1	5050	9851	7	2	9	52	362	14227	145774

टिप :- 1) 1995-96 चे आकडे सुधारित आहेत. व 1997-98 ची आकडेवारी अस्थायी स्वरूपाची आहे.

अधार :- 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे.

तत्का क्रमांक : 3.6 (अ)

तालुकावार सिंचन विहिरी आणि इतर विहिरी

जिल्हा : नागपूर

(वर्ष : 1995-96 व 1997-98)

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	सिंचन विहिरींची एकूण संख्या	वापरात असलेल्या विहिरींवर बसविलेले डिझेल पंप	विजेचे पंप	वापरात नसलेल्या सिंचन विहिरी संख्या	इतर विहिरींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नागपूर (श)	1995-96	378	4	288	75	-
		1997-98	1368	4	215	90	-
2	सावनेर	1995-96	3971	-	3918	514	522
		1997-98	3971	-	3918	514	509
3	पारशिवनी	1995-96	1325	202	986	338	280
		1997-98	1085	202	986	338	327
4	रामटेक	1995-96	1226	180	397	254	677
		1997-98	1570	187	548	320	471
5	मौदा	1995-96	2272	-	-	-	-
		1997-98	1470	-	-	136	-
6	कामठी	1995-96	1995	28	1065	256	820
		1997-98	2004	30	599	419	1942
7	कुही	1995-96	2207	271	1017	546	614
		1997-98	2988	277	605	592	398
8	भिवापूर	1995-96	780	320	1066	253	485
		1997-98	922	320	521	253	647

तक्ता क्रमांक : 3.6 (अ) पुढे सुरु ..
तालुकावार सिंचन विहिरी आणि इतर विहिरी

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	सिंचन विहिरींची एकूण संख्या	वापरात असलेल्या विहिरींवर डिझेल पंप	बासविलेले विजेचे पंप	वापरात नसलेल्या सिंचन विहिरी संख्या	इतर विहिरींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
9	उमरुड	1995-96	1963	335	415	359	512
		1997-98	2180	335	1292	567	598
10	नागपूर(गा)	1995-96	1396	35	823	244	10
		1997-98	1419	58	827	254	139
11	हिंगणा	1995-96	2289	-	2771	858	388
		1997-98	2373	17	2640	697	417
12	काटोल	1995-96	10770	13	7148	2162	820
		1997-98	10182	13	6842	1397	674
13	नरसेड	1995-96	8651	15	7568	1592	2016
		1997-98	11211	17	7719	4817	2052
14	कळमेश्वर	1995-96	6289	-	5490	1560	457
		1997-98	7876	22	5415	2372	447
	जिल्हा	1995-96	45492	1403	32952	9011	7599
	एकूण	1997-98	50619	1482	32127	12766	8621

टीप :- 1995-96 चे आकडे सुधारित आहेत. 1997-98 ची आकडेवारी अस्थायी स्वरूपाची आहे.

आधार 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे.

2) जिल्हा ऋतु पीके अहवाल, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

तसता क्र. 3 (ब)

तालुकावार कुपनलिका, हातपंप चालू असलेल्या हातपंप व विद्युत पंपांची संख्या
जिल्हा : नागपूर

वर्ष : 1999-2000

अ. क्र.	तहसील	यशस्वी कुपनलिकांची संख्या	बसविलेल्या हातपंपांची संख्या	बसविलेल्या विद्युत पंपांची संख्या	चालू असलेल्या हातपंपांची संख्या	चालू असलेल्या विद्युत पंपांची संख्या
1	2	3	4	5	6	7
1	नागपूर (श)	-	-	-	2705	572
2	साबनेर	4	4	-	231	17
3	पारशिवनी	6	6	-	274	14
4	रामटेक	4	3	-	823	18
5	मौदा	9	9	-	414	18
6	कामठी	14	14	-	319	21
7	कुही	4	4	-	520	28
8	भिवापूर	1	1	-	257	24
9	उनड	1	1	-	280	16
10	नागपूर (ग्र)	28	28	-	496	29
11	डिंगणा	37	35	-	421	6
12	काटोल	5	2	-	338	13
13	नरसेड	17	16	-	327	10
14	कळमेश्वर	1	0	-	250	22
जिल्हा एकूण		131	123	-	7433	799

टिप : रकाना क्र. 6 व 7 मधील आकडेवारी संचीत असून रकाना क्र. 3 ते 5 मधील आकडेवारी 1999-2000 करिता दिलेली आहे.

आधार : 1) वरिष्ठ भूवैज्ञानिक भूजल सर्व्हेक्षण आणि विकास यंत्रणा, नागपूर.

2) उप अभियंता, भूजल सर्व्हेक्षण आणि विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, नागपूर.

3) कार्यकारी अभियंता, पाणीपुरवठा विभाग, महानगरपालिका, नागपूर.

.....61.....
तक्ता क्र. 3.7
लघुपाटबंधा-यांची कामे

जिल्हा :- नागपूर

वर्ष : 1999-2000

अ. क्र.	तहसील	पूर्ण झालेल्या कामांची संख्या (संख्या)				उपयोगात असलेली कामे (संख्या)			
		जिल्हा परिषद	राज्य	साजगी/सहकार	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	साजगी/सहकार	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	नागपूर (श)	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	324	4	-	328	324	4	-	328
3	पारशिवनी	349	3	-	352	349	3	-	352
4	रामटेक	383	7	-	390	383	7	-	390
5	मौदा	211	1	-	212	211	1	-	212
6	कामठी	128	-	-	128	128	-	-	128
7	कुही	481	2	-	483	481	2	-	483
8	भिवापूर	317	8	-	325	317	8	-	325
9	उमडे	256	7	2	265	256	7	2	265
10	नागपूर (गा)	162	3	-	165	162	3	-	165
11	हिंगणा	224	5	-	229	224	5	-	229
12	काटोल	654	4	-	658	654	4	-	658
13	नरसेड	517	1	1	519	517	1	1	519
14	कळमेश्वर	285	1	-	286	285	1	-	286
जिल्हा एकूण		4291	46	3	4340	4291	46	3	4340

तक्ता क्र. 3.7 पुढे सुरु...

.....62.....
तक्ता क्र. 3.7 पुढे चालू
लघुपाटबंधा-यांची कामे

जिल्हा :- नागपूर

वर्ष : 1999-2000

अ. क्र.	तहसील	चापरातील कामाचे लाभक्षेत्र (हेक्टर)				ओलितासालील निव्वळ क्षेत्र (हेक्टर)			
		जिल्हा परिषद	राज्य	साजगी/सहकार	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	साजगी/सहकार	एकूण
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
1	नागपूर (श.)	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	911	1503	-	2414	911	507	-	1418
3	पाराशिवनी	1231	1008	-	2239	1231	416	-	1647
4	रामटेक	7462	1901	-	9363	7462	594	-	8056
5	मौदा	1509	194	-	1703	1509	161	-	1670
6	कामठी	663	-	-	663	663	-	-	663
7	कुही	5404	941	-	6345	5404	594	-	5998
8	भिवापूर	3352	3735	-	7087	3352	2583	-	5935
9	उमडे	2749	3229	905	6883	2749	1401	651	4801
10	नागपूर (ग्र.)	1209	639	-	1848	1209	233	-	1442
11	हिंमणा	1625	1871	-	3496	1625	347	-	1972
12	काटील	3429	1418	-	4847	3429	391	-	3820
13	नरसेड	1422	400	534	2356	1422	125	206	1753
14	कळमेश्वर	1553	518	-	2071	1553	209	-	1762
जिल्हा एकूण		32519	17357	1439	51315	32519	7691	857	40937

अधार : 1) कार्यकारी अभियंता, लघुपाटबंधारे विभाग, नागपूर.

2) कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग, नागपूर.

3) कार्यकारी अभियंता, लघुसिंचन विभाग, जिल्हा परिषद १ व २ नागपूर.

मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे मिळणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे

जिल्हा : नागपूर

जून २००० अखेरची

अ. क्र.	बाब	मोठे प्रकल्प		मध्यम प्रकल्प	
		१)	१)	२)	३)
१	प्रकल्पाचे नांव	पेंच प्रकल्प	१) रामटेक	२) वेणा	३) कान्होलीबारा
२	प्रकल्पाचे स्थान	नवेगांवखैरी	रामटेक	व्याहाडपेठ	कान्होलीबारा
३	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष	१९७५	१९१४	१९६८	१९७८
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे वर्ष	-	-	-	-
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च लाखांत	२९४१९	२९.१२	९७.६६	२८८.०९
४	धरण				
	अ) मंजूर झालेली उंची(मी)	४४.५०	२२.१९	१८.१८	२१.१०
	ब) पूर्ण झालेली उंची(मी.)	४४.५०	२२.१९	१८.१८	२१.१०
५	कालवा	उजवा	डावा	उजवा	उजवा
	अ) एकूण लांबी (कि. मी.)	४८.४६	३२.८५	४०.००	१०.००
	ब) पूर्ण लांबी	४८.४६	३२.८५	४०.००	१०.००
६	कमाल क्षमता(द. ल. घ. मी)	१८०	-	१०३	२३.५६७
७	३०.६.२००० रोजी प्रत्यक्ष साठा (द. ल. घ. मी.)	१७७.५१	-	४६.७५	१४.८५
८	एकूण लाभक्षेत्र	१८८१५०	-	-	२५००
९	लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र	१२६९१३	-	-	२०००
१०	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर औलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	१०१२००	-	-	१२१४
११	सध्या १९९९-२००० मध्ये औलिताखाली असलेले क्षेत्र(हेक्टर)				
	अ) बारमाही	४५६	-	-	-
	ब) हंगामी	७१५१८	-	६९	८१६

तक्ता क्र. 3.8 पुढे चालू

मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे मिळणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे

जिल्हा : नागपूर

जून 2000 अखेरची

अ. क्र.	बाब	मध्यम प्रकल्प			
1	2	4)	5)	6)	7)
1	प्रकल्पाचे नांव	4) पांढराबोडी	5) मकरधोकडा	6) चंद्रभागा	5) उमरीनाला
2	प्रकल्पाचे स्थान	कळमना		डोरली	उमरी
3	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष	1987	1978	1974	1971
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे वर्ष	-	-	-	-
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च लाखांत	42.46	169.45	118.37	41.66
4	धरण				
	अ) मंजूर झालेली उंची(मी)	15.24	19.01	20.13	21.11
	ब) पूर्ण झालेली उंची(मी.)	15.24	19.01	20.13	21.11
5	कालवा	उजवा	डावा	उजवा	डावा
	अ) एकूण लांबी (कि. मी.)	19.30	25.38	9.00	8.00
	ब) पूर्ण लांबी	19.30	25.38	9.00	8.00
6	कमाल क्षमता(द. ल. घ. मी)	13.885	21.359	8.885	5.70
7	30.6.2000 रोजी प्रत्यक्ष साठा (द. ल. घ. मी.)	3.940	6.290	0.531	2.487
8	एकूण लाभक्षेत्र	1361	5182	3974	2469
9	लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र	1030	3256	3181	1902
10	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	862	2895	2226	963
11	सध्या 99-2000 मध्ये ओलिताखाली असलेले क्षेत्र(हेक्टर)				
	अ) बारमाही	-	-	-	-
	ब) हंगामी	1192	2553	670	519

मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे मिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे

जिल्हा : नागपूर

जून 2000 असेरची

अ. क्र.	बाब	मध्यम प्रकल्प			
1	2	8)	9)	10)	11)
1	प्रकल्पाचे नांव	8) केसरनाला	9) मोरघाम	10) कोलारनदी	11) सेकरानाला
2	प्रकल्पाचे स्थान	तेलकामठी	लिंगा	जुनेवाणी	राजेगांव
3	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष	1973	1979	1983	1985
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे वर्ष	-	-	-	-
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च लाखांत	66.08	74.05	1481.43	1034.82
4	धरण				
	अ) मंजूर झालेली उंची(मी)	19.32	16.54	30.155	21.50
	ब) पूर्ण झालेली उंची(मी.)	19.32	16.54	30.155	21.50
5	कालवा	उजवा	उजवा	डावा	डावा
	अ) एकूण लांबी (कि. मी.)	6.00	5.94	4.59	23.70
	ब) पूर्ण लांबी	6.00	5.94	4.59	23.70
6	कमाल क्षमता(द. ल. घ. मी.)	4.30	5.44	35.380	26.134
7	30.6.2000 रोजी प्रत्यक्ष साठा (द. ल. घ. मी.)	0.63	1.499	11.315	7.95
8	एकूण लाभक्षेत्र	1052	1713	10255	4837
9	लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र	967	1413	8080	3028
10	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	607	960	5944	2610
11	सध्या 99-2000 मध्ये ओलिताखाली असलेले क्षेत्र(हेक्टर)				
	अ) बारमाही	-	-	-	-
	ब) हंगामी	236	291	1919	781

.... 66....
 तक्रता क्र. 3.8 पुढे चालू

मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे भिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे

जिल्हा : नागपूर

जून 2000 अखेरची

अ. क्र.	बाब	12)	13)	14)	15)
1	प्रकल्पाचे नांव	12) पेंढरीनाला	13) जामनदी	14) हिवरानाला	15) सायकी-मकर
2	प्रकल्पाचे स्थान	पेंढरी	रिधोरा	हंदापूर	सायकी
3	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष	काम बंद	1996-97	अनु. अप्राप्त	1995-96
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे वर्ष				
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च लाखांत	933.99	4174.41	-	1788.788
4	धरण				
	अ) मंजूर झालेली उंची(मी.)	20.89	24.00	-	15.245
	ब) पूर्ण झालेली उंची(मी.)	-	24.00	-	15.245
5	कालवा				
	अ) एकूण लांबी (कि. मी.)	2.32	39.00	-	22.41
	ब) पूर्ण लांबी	निरंक	27.00	-	22.41
6	कमाल क्षमता(द. ल. घ. मी.)	7.62	28.05	-	14.74
7	30.6.2000 रोजी प्रत्यक्ष साठा (द. ल. घ. मी.)	-	23.11	-	2.00
8	एकूण लाभक्षेत्र	2713	10674	-	3519
9	लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र	2034	8430	-	2543
10	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	1530	6247	-	2320
11	सध्या 99-2000 मध्ये ओलिताखाली असलेले क्षेत्र(हेक्टर)				
	अ) बारमाही	निरंक	निरंक	-	-
	ब) हंगामी	निरंक	173.6	-	447

टीप :- रामटेक तलावाचे क्षेत्र हे पेंच प्रकल्पाच्या ओलिताखालील क्षेत्रामध्ये अंतर्भूत आहे.

आधार : 1) कार्यकारी अभियंता, नागपूर मध्यम प्रकल्प विभाग, नागपूर.

2) कार्यकारी अभियंता, नागपूर पाटबंधारे विभाग, नागपूर.

3) प्रकल्प अधिकारी, भू व जल व्यवस्थापन, पथदर्शी प्रकल्प, नागपूर.

वहित धारण जमिनीची संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेली वहित धारण जमिन आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र वहितीच्या व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमिनीची संख्या.

जिल्हा :- नागपूर

वर्ष :- 1990-91

(क्षेत्रफळ - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	वैयक्तिक धारण		संयुक्त धारण		संख्या धारण		एकूण धारण		पूर्णपणे ओलिताखालील	
		संख्या	क्षेत्र फळ	संख्या	क्षेत्र फळ	संख्या	क्षेत्र फळ	संख्या	क्षेत्र फळ	संख्या	क्षेत्र फळ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	0.02 हेक्टरखालील	237	1	1	0	0	0	238	1	22	0
2	0.02 - 0.5 हेक्टर	11040	3495	866	116	35	12	11441	3623	2697	876
3	0.5 - 1.0 - - -	29273	22335	897	695	49	38	30219	23668	4869	3459
4	1.0 - 2.0 - - -	69936	182566	2091	3089	78	114	72105	105769	5984	7976
5	2.0 - 3.0 - - -	36736	88704	1488	3624	58	141	38232	92489	1904	4208
6	3.0 - 4.0 - - -	20775	71788	888	3069	36	122	21699	74979	1463	4491
7	4.0 - 5.0 - - -	13656	60753	662	2932	23	101	14341	63786	420	1673
8	5.0 - 7.5 - - -	15888	95844	804	4848	57	364	16749	101056	333	1672
9	7.5 - 10.0 - - -	5576	47485	324	2764	12	102	5912	50351	108	705
10	10.0 - 20.0 - - -	3801	48362	284	3430	37	531	4102	52323	48	396
11	20.0 हेक्टर पेक्षा जास्त	311	8443	30	796	24	1243	365	10482	0	0
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		207229	550376	7815	25363	409	2766	215453	578505	17846	25456

... 68 ...
तक्ता क्रमांक - 3.9 पुढे सुरु ..

वहित धारण जमिनीची संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेली वहित धारण जमिन
 आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र वहितीच्या व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित

जिल्हा:- नागपूर		धारण जमिनीची संख्या.					(क्षेत्रफळ- हेक्टरमध्ये)			
		वर्ष:- 1990-91								
अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	पूर्णपणे जिरा-ईत धारण संख्या	अंशतः ओलिताखालील संख्या	ओलिताखालील धारण एकूण क्षेत्रफळ	ओलिताखालील क्षेत्र संख्या	निव्वळ ओलिताखालील क्षेत्र	संपूर्ण मालकीचे व कसलेले संख्या	क्षेत्रफळ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	0.02 हेक्टरखालील	19	0	0	0	0	22	0	238	1
2	0.02 - 0.05 हेक्टर	8054	2275	445	168	109	3142	985	11441	3623
3	0.05 - 1.0	22197	16370	2871	2200	1213	7740	4692	30215	23663
4	1.0 - 2.0	53032	71858	12332	17670	8021	18365	15997	72066	105715
5	2.0 - 3.0	27384	58333	8646	19753	7901	10550	12109	38244	92371
6	3.0 - 4.0	14359	43537	5726	18579	6471	7249	10965	21637	74763
7	4.0 - 5.0	9124	34552	4732	19077	7253	5152	8926	14293	63588
8	5.0 - 7.5	10327	52234	6026	32766	10329	6359	12001	16715	100860
9	7.5 - 10.0	3384	23578	2408	18308	5874	2514	6579	5892	50190
10	10.0 - 20.0	2226	21800	1796	19034	5401	1844	5797	4084	52062
11	20.0 हेक्टर पेक्षा जास्त	142	2555	227	4785	1441	227	1441	359	10308
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		150298	327592	45319	152340	54013	63165	79469	215184	577144

तक्ता क्र. 3.9 पुढे सुरु

तक्ता क्रमांक :- ३१ पुढे सुरु ..

वहित धारण जमिनीची संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेली वहित धारण जमिन आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र वहितीच्या व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमिनीची संख्या.

जिल्हा:- नागपूर

वर्ष:- 1990-91

(क्षेत्रफळ हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	संपूर्ण भाडेपट्टीचे धारण		संपूर्ण इतरामार्फत कसलेले धारण		अंशतः मालकीचे, अंशतः भाडेपट्टीचे व इतरामार्फत कसलेले धारण				एकूण क्षेत्रफळ
		संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	मालकीचे क्षेत्रफळ	भाडेपट्टीचे क्षेत्रफळ	इतरामार्फत कसलेले क्षेत्र	
1	2	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	0.02 हेक्टरखालील	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	0.02 - 0.05 हेक्टर	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	0.05 - 1.0	4	3	0	0	0	0	0	0	0
4	1.0 - 2.0	17	23	0	0	22	16	10	5	31
5	2.0 - 3.0	0	0	7	15	31	47	17	19	83
6	3.0 - 4.0	15	58	9	32	33	53	25	45	128
7	4.0 - 5.0	10	46	10	42	23	66	16	28	110
8	5.0 - 7.5	0	0	5	34	29	65	92	5	162
9	7.5 - 10.0	0	0	0	0	20	94	67	0	161
10	10.0 - 20.0	5	94	0	0	13	85	62	20	167
11	20.0 हेक्टर पेक्षा जास्त	0	0	0	0	6	87	0	87	174
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		51	222	31	123	187	518	289	209	1010

आधार : महा. शासनाच्या कृषि विभागाने 1990-91 मध्ये घेतलेल्या कृषि गणनेतील सांख्यिकी तक्ते

.....70.....
 तत्ता क्रमांक : 3 10

कृषिविषयक अचारे - कृषि गणना

जिल्हा : नागपूर

वर्ष : 1992

अ. क्र.	तहसील	नांगरांची संख्या		बैलगा-इया संख्या	कुसाचे चरक		औलीतासाठी		ट्रक्टर संख्या	तेलघाणी	
		लाक-डी	लोख-डी		शक्ति-चालणारे	बैल म-दतीने चालणारे	तेला-चालणारे पंप	विद्युत पंप		विद्यु-त शक्ति-चालणारी	इतर शक्ति-चालणारी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	नागपूरश	191	120	163	-	-	31	109	9	-	-
2	सावनेर	5003	1102	5420	-	-	116	2995	19	1	-
3	पारशिवनी	5628	601	4136	-	-	137	561	36	1	-
4	रामटेक	8109	1190	3324	-	-	353	1017	76	-	-
5	मौदा	8411	1859	6542	-	7	464	1393	321	12	4
6	कामठी	4181	570	3570	4	-	83	1592	43	8	-
7	कुही	10384	476	6637	1	-	498	1451	42	1	-
8	भिवापूर	7142	9245	5828	-	41	289	867	29	6	15
9	उमरुड	6503	2130	5146	27	21	631	1092	29	9	-
10	नागपूरगा	2942	1033	3037	-	-	167	2255	49	1	-
11	हिंगणा	2654	1482	2831	-	1	99	2329	22	-	-
12	काटोल	10337	2424	2392	3	-	-	6693	27	-	-
13	नरसैड	4124	1371	4712	7	-	36	11655	47	7	-
14	कळमेइवर	2092	767	4509	-	-	82	4753	40	39	-
जिल्हा एकूण		77701	24370	58247	42	70	2986	33762	789	85	19

आधार : पञ्जागणना, 1992 ची आकडेवारी

.....71.....

तक्ता क्रमांक : 3.11

दुष्काळ, टंचाई व टंचाई सदृश परिस्थितीची माहिती

जिल्हा : नागपूर

वर्ष : 1999-2000

अ. क्र.	तहसील	बा		व		टंचाई		ब		शेत जमिन अधिनियम खाली दिलेली तराई रुपये	
		(अ) एकूण गावे संख्या	ग्रस्त गावे संख्या	ग्रस्त कुटुंबे संख्या	जमीन महसूल पूर्ण वा निलंबन दिलेली गावे संख्या	अंदाजित हानी रुपये	पशु धन मालमत्ता इ.ची हानी	मदतीची हाती घेतलेली कामे	कामाचर घेतलेल्यांची संख्या		केलेला खर्च रुपये
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	नागपूर (श)	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	137	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	पारशिवनी	120	55	-	55	-	-	-	-	-	-
4	रामटेक	157	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	मौदा	124	29	-	29	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	78	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	कुही	186	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	137	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	उमरेड	192	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	नागपूर(गा)	161	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	हिंगणा	156	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	काटोल	189	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	नरलेड	154	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	108	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		1953	84	-	84	-	-	-	-	-	-

तक्ता क्र. 3.11 पुढे सुरु

तक्ता क्रमांक : 3.11 पुढे सुरु..

दुधकोळ, टंचाई व टंचाई सदृश परिस्थितीची माहिती

जिल्हा : नागपूर

वर्ष : 1999-2000

क्र.	तहसील	बा									
		(ब)	अ	व	ष	ण	स	दृ	श	प	रि
		एकूण गावे संख्या	ग्रस्त गावे संख्या	ग्रस्त लोक संख्या	जमिन महसुल पूर्ण निलंबन दिनेली गावे संख्या	अंदाजित हानी रु. पिक न येणे	पशु धन माल मत्ता इ. ची हानी	मदतीची घेतलेली कामे	कामावर घेतलेल्यांची संख्या	केलेला सर्व रुपये	शेत जमिन अधि-निय-मासा-ली दि-लेली तगाई रुपये
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	नागपूर (श)	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	137	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	पारशिवनी	120	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	रामटेक	157	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	मौदा	124	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	78	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	कुही	186	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	137	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	उमरुड	192	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	नागपूर(गा)	161	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	हिंमणा	156	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	काटोल	189	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	नरखेड	154	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	108	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	जिल्हा	1953	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	एकूण										

जिल्हा : नागपूर

वर्ष : 1999-2000

अ.	तहसील	बा										
		(क)		पू		र						
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	
		एकूण गावे संख्या	ग्रस्त गावे संख्या	ग्रस्त लोक संख्या	जमिन महसुल पूर्ण निलंबन दिलेली गावे संख्या	अंदाजित हानी रु. पिक धन माल मत्ता इ.	मदतीची हाती पेतलेली कामे	कामावर पेतलेल्यांची संख्या	केलेला सर्व रुपये	शेत जमिन अधिनियमाखाली दिलेली तगाई रुपये		
1	नागपूर (श.)	54	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	137	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	पारशिवनी	120	115	13	-	-	-	-	-	-	-	-
4	रामटेक	157	130	6	-	-	-	-	-	-	-	-
5	मौदा	124	124	15	-	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	78	69	10	-	-	-	-	-	-	-	-
7	कुही	186	174	23	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	137	137	3	-	-	-	-	-	-	-	-
9	उमरुड	192	192	1	-	-	-	-	-	-	-	-
10	नागपूर(गा)	161	51	3	-	-	-	-	-	-	-	-
11	हिंमणा	156	29	2	-	-	-	-	-	-	-	-
12	काटोल	189	189	28	-	-	-	-	-	-	-	-
13	नरखेड	154	154	28	-	-	-	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	108	108	19	-	-	-	-	-	-	-	-
	जिल्हा एकूण	1953	1496	151	-	550830458	-	-	-	-	-	-

टिप :- 1) या तक्त्यात दर्शवलेली गावे सेटलमेंटचे असल्याने 1991 च्या जनगणनेच्या आधारावर गावांची संख्या जुळणार नाही.

आधार : मा. जिल्हाधिकारी (महसुल शाखा), नागपूर

टंचाईच्या पूर्वतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती

जिल्हा : नागपूर

वर्ष : 1999-2000

क्र.	तहसील	मंडळाचे नांव	मंडळातील गावांची संख्या	ग्रस्त गावांची संख्या
1	2	3	4	5
1	नागपूर (श)	१) नागपूर (शहर) २) पारडी	29 25	निरंक ---
2	सावनेर	१) सावनेर २) सापा ३) केळवद	45 47 45	--- --- ---
3	पारशिवनी	१) पारशिवनी २) नवेगांव ३) कन्हान	27 62 31	8 25 22
4	रामटेक	१) रामटेक २) नगरधन ३) देवलापार	59 33 65	--- --- ---
5	मौदा	१) मौदा २) निमसडा ३) सात	41 33 50	11 8 15
6	कामठी	१) कामठी २) बडोदा	39 39	--- ---
7	कुही	१) कुही २) तितूर ३) मांडळ ४) वेलतूर	50 38 43 55	--- --- --- ---
8	भिवापूर	१) भिवापूर २) नांद ३) कारगांव	54 38 45	--- --- ---

तक्ता क्र. 3.12 पुढे चालू

टंचाईच्या पूर्वतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती
जिल्हा : नागपूर वर्ष : 1999-2000

अ. क्र.	तहसील	मंडळाचे नांव	मंडळातील गावांची संख्या	ग्रस्त गावांची संख्या
1	2	3	4	5
9 उमरुड		१) उमरुड	45	निरंक
		२) सिरसी	40	—
		३) बेला	55	—
		४) पाचगांव	52	—
10 नागपूर (गा.)		१) नागपूर (ग्रामीण)	48	—
		२) बोरी	61	—
		३) वाडी	52	—
11 हिंगणा		१) हिंगणा	42	—
		२) कान्होलीबास	59	—
		३) गुमगांव	55	—
12 काटोल		१) काटोल	48	—
		२) येनवा	42	—
		३) कोंढाळी	54	—
		४) मेटपोजरा	45	—
13 नरसेड		१) नरसेड	31	—
		२) सांवरगांव	30	—
		३) जलालसेडा	51	—
		४) पारडसिंगा	42	—
14 कळमेवर		१) कळमेवर	39	—
		२) धापेवाडा	33	—
		३) मोहयां	36	—
जिल्हा एकूण		44	1968	84

टीप : 1) या तक्त्यात दर्शवलेली गावे सेटलमेंटचे असल्याने 1991 च्या जनगणनेच्या आधारावर गावांची संख्या जुळणार नाही.

आधार : मा. जिल्हाधिकारी (महसूल शाखा), नागपूर.

तस्ता क्रमांक - 4.1

तहसिलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा: नागपूर		विदर्भा/संकीर्ण माई व बैल				
अ. क्र.	तहसिल	अडीच वर्षावरील बैल				
		केवळ पैदाशा करिता ठेवलेले वळू	पैदाशा व कामाकरिता उपयोगात आणलेले बैल	केवळ कामा करिता उप- योगात आणलेले बैल	पैदाशासाठी अथवा कामा- साठी उपयो- गात न आणलेले बैल	एकूण (3 ते 6)
1	2	3	4	5	6	7
1	नागपूर (शहर)	4	25	38	6	73
2	सावनर	12	18	309	15	425
3	पारसोवनी	15	16	294	28	353
4	रामटेक	18	25	335	14	392
5	सांडा	29	18	330	47	424
6	कामठी	29	29	137	28	214
7	कुहरी	12	24	225	2	261
8	शिवापूर	6	7	350	28	390
9	उमरुड	63	77	397	51	588
10	नागपूर(गा)	12	33	240	7	292
11	हिमणा	48	33	413	64	558
12	काटाल	42	27	1248	2	1319
13	नरखड	12	6	238	15	269
14	कळमंजूर	16	14	235	14	370
जिल्हा एकूण		311	352	4898	316	5865

तस्ता क्र. 4.1 पुढे सुरु...

तमता क्रमांक 4.1 पुढे चालू

तहसीलवार पशुधन 1992 च्या पंजीयनप्रमाणे

जिल्हा - नागपूर

क्र.	तहसील	विदेशी / संकरित गाई व बैल					
		सुडीचे वर्षावरील गाई			विदेशी/संकरित गाई व बैल		
		कुठल्या	एकूट/हो न व इतर	एकूण	रित सुडीचे	एकूण विदेशी	संकरित
		व्याचलण्या	व्याचलण्या	गाई	वर्षांपासत	गाई व बैल	
		व आढळण्या					
		8	9	10	11	12	13
1	नागपूर (श)	451	195	-	646	532	1251
2	सावनर	1600	1854	41	3495	3005	6925
3	पारशिवनी	611	647	23	1281	1322	2954
4	रामदुर्ग	729	825	38	1400	1630	3422
5	सांडा	940	349	59	1348	1729	3999
6	कामठी	531	531	25	887	1079	2180
7	कुतो	444	378	17	827	966	2054
8	शिवापूर	285	301	28	554	589	1533
9	उमरगा	675	449	28	852	767	2207
10	नागपूर(शा)	767	616	20	1373	1452	3117
11	दिगाण	1040	391	123	2054	1959	4571
12	काटगल	2006	1644	30	3680	4032	9031
13	नरसई	705	735	28	1468	1331	3068
14	कळमसंग	349	978	28	1355	1665	3827
जिल्हा एकूण		11293	10451	476	22220	22053	50143

तमता क्र. 4.1 पुढे सुरु

तक्ता क्रमांक 4.1 पुढे चालू

तहसीलवार पडझडन (1992) च्या पडझडपत्रमाफा

जिल्हा : नागपूर

क्र. सं.	तहसील	देशी गाई व बैल						
		तीन वर्षांवरील बैल				तीन वर्षांवरील गाई		
		क्र.वळ पं- जाशीसा- ठी वापर- लेल वळ	पेढाशी व कामाकरि- ना उपया- गान अण- लेल	क्र.वळ कामा- करिता वापरलेल	इतर बैल	एकूण ४ वर्षाव- रील बै- लां 14+15 +16+17	कुभत्या	अटलेल्या व एकदाही न व्यापलेल्या गाई
1	2	14	15	16	17	18	19	20
1	नागपूर शह	38	19	1298	61	1414	4048	2800
2	सावनर	85	100	15625	301	16115	4061	13285
3	पाराशिवनी	502	311	14345	373	15536	3966	10538
4	रामटेक	193	298	16896	443	17830	5729	10145
5	सांदर	168	333	18180	711	19422	3739	6134
6	कामठी	302	452	10834	332	11970	3961	5369
7	कुनी	99	255	22331	428	23139	4657	9340
8	भिव्यापूर	272	654	16365	1091	18382	2342	9166
9	उमरुख	247	665	17456	823	19199	4214	11146
10	नागपूर(गा)	206	46	13549	178	13979	5473	10878
11	हिंगण	159	77	12213	313	12753	3680	9687
12	काटान	102	29	17981	26	18138	7317	15449
13	नरखड	65	103	16140	229	16542	5022	13338
14	कळमण्डूर	59	138	11373	332	12402	3227	8855
जिल्हा एकूण		2490	3543	205088	5700	216821	61435	136130

तक्ता क्र. 4.1 पुढे सुरु....

तक्ता क्रमांक 4.1 पुढे चालू
तहसीलवार प्रशासन 1992 च्या पत्रगणनेप्रमाणे

जिल्हा : नागपूर

क्र.	तहसील	देशी गाई व बैल				
		द्वि वर्षावरील गाई		तीन वर्ष व त्याखालील देशी वासर	एकूण देशी गाई व बैल (18+22+23)	विदेशी / संकरीत व देशी एकूण गाई व बैल (13+24)
		इतर	एकूण गाई			
1	2	21	22	23	24	25
1	नागपूर (शु)	41	6939	4084	12967	14218
2	सावनर	845	17091	13082	46888	53813
3	पाराशिवनी	192	14098	12350	42582	45538
4	रामटेक	110	15284	15781	49595	53017
5	मांढर	112	9935	10640	40047	44048
6	कामठी	410	9740	8636	30346	32526
7	कुहो	182	14179	13496	50814	52898
8	भिवडापूर	417	11925	11114	41421	42954
9	डमरुड	229	15589	13372	48160	50387
10	नागपूर(गा)	294	18845	12834	42558	46075
11	द्विगणा	94	13461	11495	37709	42280
12	काटान.	79	22345	14508	50549	65580
13	नरखड	545	18905	15785	51212	54280
14	कळमेश्वर	107	12188	8001	33191	37018
जिल्हा एकूण		3157	200722	166896	584439	634580

तक्ता क्र. 4.1 पुढे चालू

तबता क्रमांक 4.1 पुढे चालू

तहसीलवार पत्राधन (1992) च्या पत्राणनप्रमाण

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	म्हशी व हे						
		तान वर्षवरील हे					२ वर्षावरील म्हशी	
		केवळ पेदाशा माठी ठेवलेले	पेदाशा माठी व कामामाठी ठेवलेले	केवळ कामा- माठी ठेवलेले	इतर	एकूण हे	दुभत्या	आटलेल्या च न ठ्याघ- लेल्या
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	नागपूर (श)	74	5	1	6	86	4779	1479
2	सावनर	95	10	84	15	204	1107	1412
3	पाराशिवनी	132	61	5	18	216	1429	1378
4	समटक	145	13	195	16	369	1837	1909
5	मांडा	80	28	20	65	183	2542	2165
6	कामठी	106	58	61	52	335	2164	1099
7	कुही	56	10	-	16	85	1187	1508
8	भिवारपूर	89	28	21	31	167	645	1164
9	उमरुड	139	28	21	33	219	1434	2004
10	नागपूर(गा)	254	19	39	4	296	4292	3042
11	दिवरण	175	25	18	28	244	1752	1897
12	काटोल	155	2	-	2	159	2539	3481
13	सरळड	78	7	2	25	112	1824	2353
14	कळसंडवर	66	11	5	18	98	1025	1395
जिल्हा एकूण		1655	294	470	329	2778	28556	29202

तबता क्र. 4.1 पुढे सुरु...

.....
 त्वता क्रमांक 4.1 पुढे चालू

तहसिलवार यशधन 11992 च्या पञ्जापनप्रमाणे

जिल्हा ६ नागपूर

क्र.	तहसील	तहसील व डे			एकूण मोजातीय	
		उ. वयावरिल तहसी		डेक उ. वये		
		इतर	एकूण तहसी	एकूण तहसी व डेके		
1	2	36	34	35	38	37
1	नागपूर (श)	35	8293	2167	8546	22764
2	सावनर	18	2537	1361	4102	57915
3	पाराशिवनी	33	2840	1385	4441	49971
4	गमटक	79	3825	2449	6643	59680
5	मोदा	68	4775	3050	3013	52059
6	कामठी	48	3231	2146	5762	38238
7	कुन्ना	10	2700	1620	4405	57273
8	भैवापूर	59	1848	1222	3237	48191
9	उमरुह	30	5468	2264	5951	58318
10	नागपूर (गा)	57	7391	3021	11308	57383
11	दिवणा	46	3065	1577	5486	47766
12	कोल्हाज	13	6013	3128	9300	74880
13	नारड	77	4254	2671	7037	61317
14	कळमेश्वर	18	2438	1069	3805	40623
जिल्हा एकूण		571	55328	29730	87836	722408

त्वता क्र. 4.1 पुढे सुरु.

.....
तक्ता क्रमांक 4.1 पुढे चालू

नहमीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा : नागपूर

क्र. क्र.	नहमील	अंढया	हक-या	घाडे व शिंभर	इतर पशुधन	एकूण पशुधन	एकूण कांबडया	एकूण कुक्कुट पक्षी
1	2	3	39	40	41	42	43	44
1	नागपूर (शहर)	3	19254	65	9656	44741	75174	75284
2	सावनर	1588	27987	15	1083	32316	34320	34432
3	शानेशवनी	421	23115	2	1083	74600	19482	19502
4	समटूर	1	22525	14	819	33029	40217	40722
5	सांडा	7	21879	14	128	72885	59170	59180
6	कामठी	405	19166	1	1922	53730	21973	22031
7	कुर्ती	1001	30953	149	894	90270	55108	55177
8	भिजापूर	1632	17558	23	578	65220	29837	29904
9	उमर	1985	20310	1	953	79548	54195	54195
10	नागपूर (गा)	12	21928	10	290	79623	49174	49174
11	हिंगण	3128	21000	49	875	71818	35440	35440
12	काटाज	1655	24153	70	901	401644	48300	48741
13	नरसड	3511	23316	43	440	34627	22960	22972
14	कडगाव	3357	18915	12	706	33613	51206	51224
जिल्हा एकूण		17141	507732	466	13059	1060826	597728	598978

आधार : पशुगणना 1992

तत्का क्रमांक : 4.2

जिल्ह्यातील पशुवैद्यकीय संस्थांची तालिकावार संख्या : 1999-2000

जिल्हा : नागपूर

क्र.	तहसील	पशुवैद्यकीय संस्थांचा प्रकार								
		पशुवैद्यकीय मजिस्ट्रेट ऑफिस	पशुवैद्यकीय डवाखाना	पशुवैद्यकीय मजिस्ट्रेट ऑफिस	पशुरोग केंद्र/पशुरोग शाळा	फिरत पशुरोग नियंत्रण पथक	फिरत पशुवैद्यकीय डवाखाना	दक्षता पथक		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	नागपूरशहर	1	1	1	5	-	1	1	-	-
2	सावनी	-	-	3	3	-	-	-	-	1
3	पारगाववनी	-	-	3	4	-	-	-	-	-
4	समेटक	-	-	5	4	-	-	-	1	-
5	मोढा	-	-	3	2	-	-	-	-	-
6	कामठी	-	-	3	1	-	-	-	-	-
7	कुही	-	-	3	5	-	-	-	-	-
8	शिवापूर	-	-	2	5	-	-	-	-	-
9	जमख	-	-	3	3	-	-	-	-	-
10	नागपूरसगा	-	-	2	3	-	-	-	-	-
11	हिंगण	-	-	2	3	-	-	-	-	-
12	कांदोल	-	-	3	3	-	-	-	1	-
13	नासड	-	-	3	3	-	-	-	-	-
14	कळसुखर	-	-	3	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		1	1	43	47	-	1	1	2	1

तत्का क्र. 4.2 पुढे सुट.

.....११.....
 ताला क्रमांक : 4.2 पुढे यालु

जिल्हास्तरीय पशुवैद्यकीय संस्थांची तालिकावार संख्या : 1999-2000

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	पशुवैद्यकीय संस्थांचा प्रकार										
		कृत्रिम स स्तन प्रांशु क्षण केंद्रे	विभा- गाय कृत्रिम स स्तन केंद्रे	जिल्हा कृत्रिम स्तन केंद्रे	आधार भूत गाम केंद्रे	कृत्रिम जिल्हा परिषद डा डील	स्तन केंद्रे भूत गाम केंद्रे- साली	विभा- गाय केंद्रे सा- लील	पशुपे- दास केंद्रे	सधन कुक्कु- ट वि- कास गट	मेष पैदा- स केंद्रे	शेळी पैदा- स केंद्रे
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	नागपूर(श)	-	1	1	1	1	3	5	-	1	-	-
2	सावनर	-	-	-	-	6	1	8	-	-	-	-
3	पाराशिवना	-	-	-	-	6	-	6	-	-	-	-
4	रामटेक	-	1	-	-	9	-	5	-	-	-	-
5	मोडा	-	-	-	-	5	-	6	-	-	-	-
6	कामठा	-	-	-	-	4	2	1	-	-	-	-
7	कुहो	-	-	-	-	8	1	4	-	-	-	-
8	भिवण	-	-	-	-	7	-	5	-	-	-	-
9	उमरु	-	1	-	-	8	2	5	-	-	-	-
10	नागपूर(गा)	-	-	-	-	5	7	-	-	-	-	-
11	चिंमणा	-	1	-	-	5	-	6	-	-	-	-
12	काटान	-	2	-	-	8	-	12	-	-	-	-
13	नरसड	-	-	-	-	9	-	7	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	-	-	-	-	3	2	7	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		-	6	1	1	84	18	74	-	1	-	-

आधार : पशुसंवर्धन उपसंचालक, नागपूर.

..... ३५.....
 तमता क्रमांक १३

समाख्या प्रकारानुसार पशुंच्या मृत्यूंची संख्या वर्ष (१९९९-२०००)

जिल्हा ३ - नागपूर

अ. क्र.	समसंज्ञक व बांडसंज्ञक रोग	लागण	मृत्यू
१	२	३	४
१.	एकूण पशुधनाची मृत्यू संख्या गाई, म्हशी व बैल अ) घटसप ब) लाळ्या (पायलाग) क) फर्या ड) फासा इ) मग फ) देवी ग) इतर एकूण :-	० २९८ - - - - १५८ ४०२	० - - - - - ३ ९
२.	मेंदूचा व बकुर्या अ) फर्या ब) न्युमानिया क) लाळ्या (पायलाग) ड) देवी इ) घटसप इ) इतर एकूण :-	- - - - - - -	- - - - - - -
३.	कांबड्या अ) रागासत (मानसाडी) ब) देवी क) बुळकाडी ड) इतर एकूण :-	८१०० - - -	८१८३ - - -
		८१००	८१८३

अधार :- १) जिल्हा पशुसंवर्धन उप मंचालक, नागपूर

२) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जि. प. नागपूर

..... 86.....
 तबता क्रमांक 4.3 (अ)

विभिन्न प्रमुखधारीय संस्थांचे काचे वर्ष (1999-2000)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	तहसिल	उपकार केलेल्या जनावरांची संख्या	सख्या- करण केलेल्या जनावरांची संख्या	कृत्रिम गर्भ- धारणा केलेल्या जनावरांची संख्या	कृत्रिम गर्भधारणा अंतर्गत जन्मास आलेल्या वासरांची संख्या		लस टोचलेल्या जनावरांची संख्या
					एकूण वासरे	स्तंभ-६ पैकी संकरित वासरांची संख्या	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नागपूर (अ)	58241	1140	449	2104	1975	498171
2	सावनर	27871	1128	2475	782	752	45534
3	घाराशिवनी	30339	2148	5408	420	390	32092
4	समटक	47998	4145	5878	1331	1140	59278
5	सांडर	28246	1732	4870	849	539	41783
6	कामटो	22514	2807	3355	395	380	28864
7	कुडी	30151	2238	5068	579	440	45329
8	भिवडपूर	29389	1398	1201	333	250	41249
9	हसड	41551	2708	1591	1235	1100	65875
10	नागपूर (आ)	21813	3584	1425	413	300	47280
11	हिंगण	25492	3127	1636	652	600	38347
12	काटोल	47252	2808	5254	2374	2172	60318
13	नाखड	49258	3774	2888	789	650	52544
14	कळसगवत	29234	3248	1571	592	490	44077
	जिल्हा एकूण	472177	38258	45240	12863	11199	1097141

अधार :- 1) जिल्हा पशुसंवर्धन उप संचालक, नागपूर
 2) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जि. प. नागपूर

तमता क्रमांक-६६

सन्ध्यानाश्रयण पशुवधगृह आणि अन्यक पशुवधगृहात कत्तल केल्या पशुंची संख्या(१९९९-२०००)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	तहसील	पशुवध गृहाची संख्या	एकूण कत्तल केलेली जनावरे(संख्या)						
			गायी व बैल	म्हशी वें	मेंढ्या	शेळ्या/ बकऱ्या	डुकरे	इतर	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	नागपूरशुभ	२	-	-	६००७	६३४९४	-	-	६९१०१
२	सावनर	४	२०१	७	-	१६७८	-	-	१९८६
३	पारशिवनी	-	-	-	-	-	-	-	-
४	समलक	१	-	-	-	२८९१	-	-	२८९१
५	मोडा	-	-	-	-	-	-	-	-
६	कामठी	१	-	-	-	३४४८	-	-	३४४८
७	कुही	-	-	-	-	-	-	-	-
८	भिवानपुर	-	-	-	-	-	-	-	-
९	उमरुड	२	-	-	-	११६०	-	-	११६०
१०	नागपूर (सा)	-	-	-	-	-	-	-	-
११	हिमण	-	-	-	-	-	-	-	-
१२	काटोल	२	-	-	-	२०६८	१६४	-	२२३२
१३	नरखड	६	-	-	-	४६७	१६१	-	६२८
१४	कळसखर	२	-	-	-	-	-	-	-
	जिल्हा एकूण	१७	२०१	७	६००७	७६२३६	३०६	-	८१४४६

अध्यापक - ११ जिल्हा पशुवधगृह उपसंचालक, नागपूर

तक्ता क्रमांक 4.5

जिल्ह्यातील वनक्षेत्र वर्ष (1999-2000)

जिल्हा नागपूर

(वनक्षेत्र चौ. कि. मी.)

क्र. क्र.	विभाग	सालीव	संरक्षित	अवर्गीकृत	ए कू ण
1	2	3	4	5	6
1	सहसूल विभाग			191	191
2	वन विभाग	1542	708	828	2574
	जिल्हा एकूण	1542	708	517	2765

टोप :- स्तंभ क्र. 2 मधील वनविभागातील 'सालीव' क्षेत्रात महाराष्ट्र वनविकास महासंस्थाकडे हस्तांतरित केलेल्या वनक्षेत्राचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

अधार :- मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर.

तबता क्रमांक 4.6

जिल्हयातील मुख्य व गौण वन उत्पादने वर्ष (1999-2000)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	वन उत्पादने	संदर्भ वर्षातील एकूण उत्पादन	संदर्भ वर्षातील एकूण विक्री केलेले उत्पादन	संदर्भ वर्षातील एकूण विक्रीचे मूल्य (मागील शिलकी उत्पादन धरून) (रु. हजाराने)
1	2	3	4	5
1	इमारती लाकूड (हजार घमी)	521.20	428.94	76842
2	जळाऊ लाकूड (हजार घमी)	46762.80	11217.67	13353
3	चंदन लाकूड (हजार घमी)	-	-	-
3A	फाटे (वंग)	309078	228450	19016
4	गौण वन उत्पादने			
	अ) बांबू (संख्या)	1321352	1051117	5351
	ब) गवत इत्यादि (क्विंटल)	1030	1030	155
	क) विडी पाने (स्टॅ. बॅग)	62166	62166	51367
	ड) डिक (क्विंटल)	29	29	101
5	इतर			
	1. आपटा पाने	-	-	-
	2. मोहाची फुले (क्विं.)	-	-	-
	3. साणी व सनिजे	-	-	-
	4. हिरडा (क्विंटल)	-	-	-
	5. आंबा	-	-	-
	6. सिताफळ	43	43	61
	7. लाख (क्विंटल)	-	-	-
	8. इतर	-	-	-
6	एकूण गौण उत्पादने (4+5)	-	-	57035
	जिल्हा एकूण किंमत (1+2+3+6)	-	-	166246

आधार - 1) उप वन संरक्षक, नागपूर

2) विभागीय व्यवस्थापक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ, नागपूर

तबता क्रमांक 4.7

जिल्ह्यातील भूजल मत्स्यव्यवसाय वर्ष (1999-2000)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	नदीची लंबी (किमी)	मत्स्यव्यवसायासाठी अनुकूल क्षेत्रातील, सरोवरे व जलाशय यांचे एकूण क्षेत्र (हेक्टर)	मत्स्यव्यवसायासाठी जणलेले एकूण क्षेत्र (हेक्टर)	भूजल मत्स्य उत्पादन (मि. टन)	पकडलेल्या माशांची उत्पादकास मिळालेली किंमत (रुपये लाखांत)	मत्स्य व्यवसाय क्षेत्रासाठी वापरलेले मत्स्यबीज (लाखांत)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नागपूर(श)	-	804	804	300	72.00	10
2	सावनर	-	819	819	870	180.50	15
3	पारभिवर्ना	-	1852	1852	848	203.52	32
4	सामटक	-	1729	1729	1032	247.68	37
5	सांदा	-	130	130	234	58.18	10
6	कासटो	-	158	158	344	82.58	11
7	कुडी	-	550	550	528	128.72	12
8	भिवारपूर	-	494	494	234	58.18	10
9	उमरुह	-	3061	3061	1315	315.00	30
10	नागपूर(गा)	-	111	111	250	60.00	12
11	हिंगणा	-	495	495	195	48.80	8
12	काटोल	-	558	558	558	133.92	10
13	नरलड	-	237	237	201	48.24	11
14	कळसपूर	-	303	303	191	45.84	12
	जिल्हा एकूण	650	11424	11424	6900	1658.00	220

अध्याय : जिल्हा मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर

तबता क्रमांक 5.1

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1999)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	कारखाने संख्या			स्तंभ 6 मधील कार- खान्यातील कामगार		
			नोद- णी झा- लेले	बंद	प्रपत्रे पाठ- विणारे चालू	ए क ण	पु रु ष	स्त्रि या
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	पीक भाजीपाला व फळांची लागवड	011	2	0	2	76	47	29
2	कृषी व पशुसंवर्धन सेवा (पशु- चिकित्सालय वगळून)	014	15	2	10	731	396	335
3	मटन मासे फळभाज्या, तेल इ. उत्पादन	151	45	8	35	757	637	120
4	दुधापासून निर्मित पदार्थांचे उत्पादन	152	12	3	9	1017	981	36
5	कडधान्यापासून निर्मित उत्पादन	153	62	7	49	325	320	5
6	इतर लघुउद्योग उत्पादन	154	35	4	28	1451	1197	254
7	मादक पेयांचे उत्पादन	155	35	1	32	1063	966	97
8	सूत कातणे, विणणे व कापड तयार करणे	171	35	5	29	10760	10255	505
9	इतर वस्त्र निर्मिती	172	7	3	3	39	37	2
10	परिधान करण्यासाठी वस्त्रांची निर्मिती कर वगळून	181	2	0	1	50	32	18
11	चामडे खाविणे, तयार करणे चामड्याच्या वस्तूंची निर्मिती	191	2	0	1	14	14	0
12	पादत्राणे तयार करणे	192	3	0	3	24	20	4
13	लाकूड कापायची गिरणी इ.	201	588	197	367	1464	1464	0
14	लाकडापासून निर्मित उत्पादने	202	17	0	16	735	697	38
15	कामद व कामदापासूनची इतर उत्पादने	210	52	4	44	968	921	47
16	प्रकाशित करणे (संबंधित व्यवसाय)	221	5	0	5	216	211	5
17	मुद्रणालय व छापखाने संबंधित व्यवसाय	222	55	5	43	2008	1941	67
18	कोक ओव्हन वस्तूंचे उत्पादन	231	13	0	9	83	64	19
19	शुद्ध पेट्रोलियम निर्मित उत्पादने	232	1	0	0	0	0	0
20	मूळ रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन	241	35	5	29	715	695	20
21	इतर रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन	242	80	4	67	2208	1843	365
22	मानव निर्मित वस्त्रांचे उत्पादन	243	1	0	1	4	4	0
23	रबरापासून निर्मित वस्तूंचे उत्पादन	251	21	1	20	1540	1523	17
24	प्लास्टिक वस्तूंचे उत्पादन	252	51	8	37	1790	1735	55
25	काच काचेपासून निर्मित वस्तूंचे उत्पादन	261	6	1	5	251	198	53

तक्ता क्रमांक 5.1 पुढे चालू

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1999)

जिल्हा : नासपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	काम केलेल्या श्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारात)	संख्या	
				प्रपत्र न पाठवि- णारे चालू कारखाने	स्तंभ 11 मधी- ल कारखान्या तील काम- गार
1	2	3	10	11	12
1	पीक भाजीपाला व फळांची लागवड	011	24	0	0
2	कृषी व पशुसंवर्धन सेवा (पशु चिकित्सालय वगळून)	014	71	3	110
3	मटन मासे फळभाज्या, तेल इ. उत्पादन	151	196	2	46
4	दुधापासून निर्मित पदार्थांचे उत्पादन	152	339	0	0
5	कडधान्यापासून निर्मित उत्पादन	153	81	6	18
6	इतर खाद्यान्न उत्पादन	154	400	3	55
7	मादक पेयांचे उत्पादन	155	312	2	6
8	सुत कातणे, विणणे व कापड तयार करणे	171	3603	1	8
9	इतर वस्त्र निर्मिती	172	12	1	40
10	परिधान करण्यासाठी वस्त्रांची निर्मिती कर वगळून	181	15	1	25
11	चामडे रंगविणे, तयार करणे चामड्यांच्या वस्तूंची निर्मिती	191	4	1	10
12	पादत्राणे तयार करणे	192	7	0	0
13	लाकूड कापायची गिरणी इ.	201	398	24	76
14	लाकडापासून निर्मित उत्पादने	202	219	1	15
15	कामद व कामदापासूनची इतर उत्पादने	210	298	4	65
16	प्रकाशित करणे (संबंधित व्यवसाय)	221	75	0	0
17	मुद्रणालय व छापखाने संबंधित व्यवसाय	222	594	7	132
18	कोक ओव्हन वस्तूंचे उत्पादन	231	24	4	48
19	शुद्ध पेट्रोलियम निर्मित उत्पादने	232	0	1	6
20	मूळ रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन	241	199	1	15
21	इतर रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन	242	660	9	82
22	मानव निर्मित वस्त्रांचे उत्पादन	243	1	0	0
23	रबरापासून निर्मित वस्तूंचे उत्पादन	251	465	0	0
24	प्लास्टिक वस्तूंचे उत्पादन	252	572	6	100
25	काच काचपासून निर्मित वस्तूंचे उत्पादन	261	75	0	0

तक्ता क्रमांक ५.१

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (१९९९)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	सके- तांक	कारखाने संख्या			स्तंभ ६ मधील कार- खान्यातील कामगार		
			नाई- णी झा- लेले	बंद	प्रपत्रे पाठ- विणारे आले	ए क ण	पु रु ष	स्त्रि या
१	२	३	४	५	६	७	८	९
२६	अधातू स्वनिजांचे उत्पादन (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	२६९	११०	२४	७७	३१७२	२३०६	८०६
२७	मूळ लोखंड व स्टीलचे उत्पादन	२७१	८७	१४	६९	४२४८	४२१३	८६
२८	मूळ मूल्यवान तसेच ज-लोह धातूचे उत्पादन	२७२	२८	२	२४	७९०	७७८	१२
२९	धातूचे साचे बनविणे	२७३	३०	३	२५	२६२९	२६१०	१९
३०	बांधकामाशी निगडित धातूची उत्पादन, टांक्या, वाफवर चालणारी विद्युतनिर्मिती यंत्र	२८१	८९	४	३२	९३३	९२३	१०
३१	धातूच्या इतर वस्तूंचे उत्पादन	२८९	६९	२	६३	१७४२	१७२२	२०
३२	सर्वसाधारण उपयोगाच्या यंत्रांचे उत्पादन	२९१	४	०	३	१६२	१६२	०
३३	विशिष्ट उपयोगाच्या यंत्राची निर्मिती	२९२	२६	१	२३	८१९	८०७	१२
३४	घरगुती वापराच्या उपकरणांची निर्मिती (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	२९३	२	०	२	३६	३६	०
३५	कार्यालयीन, लेखा विषयक व संगणकीय यंत्राची निर्मिती	३००	१	०	१	१२	९	३
३६	विजेची मोटार, जनरेटर व ट्रान्सफार्मरची निर्मिती	३११	१७	१	११	२४६	२३९	७
३७	विजेचे वितरण व नियंत्रणासंबंधीच्या वस्तूंची निर्मिती	३१२	१	०	०	०	०	०
३८	इन्सुलेटेड वायर व केबल तयार करणे	३१३	६	२	४	२६३	२४६	७
३९	अॅम्पुलेटर, प्रायमरी सेल्स व प्रायमरी बॅटरीजचे उत्पादन	३१४	४	१	३	२७	२७	०
४०	विजेचे दिव व उपकरणांचे उत्पादन	३१५	७	२	४	४६	२१	२४
४१	विजेच्या इतर उपकरणांचे उत्पादन (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	३१९	७	१	६	३६	३०	६
४२	इलेक्ट्रॉनिक उहाळ, ट्युब व इतर उपकरणांचे उत्पादन	३२१	१	०	१	३१	६६	२५
४३	टेलीविजन व रेडियो ट्रान्समीटर तसेच लाईन टेलीफोनी व लाईन टेलीग्राफी संबंधी उपकरणांचे उत्पादन	३२२	३	०	२	६२६	६६७	६८

तक्ता क्रमांक 5.1 पुढे चालू

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1999)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	काम केलेल्या श्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारात)	संख्या	
				प्रपत्र न पाठवि- णारे चालू कारखाने	स्तंभ 11 मधी- ल कारखान्या- तील काम- गार
1	2	3	10	11	12
26	अधातू तनिजांचे उत्पादन (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	269	804	9	377
27	मूळ लोखंड व स्टीलचे उत्पादन	271	1315	4	64
28	मूळ मूल्यवान तसेच अ-लोह धातुचे उत्पादन	272	239	2	25
29	धातूचे साचे बनविणे	273	778	2	370
30	बांधकामाशी निगडीत धातूची उत्पादन, टाक्या, वापरेवर चालणारी विद्युतनिर्मिती यंत्र	281	279	3	30
31	धातूच्या इतर वस्तूंचे उत्पादन	289	524	4	41
32	सर्वसाधारण उपयोगाच्या यंत्राचे उत्पादन	291	49	1	50
33	विशिश्ट उपयोगाच्या यंत्राची निर्मिती	292	249	2	28
34	घरगुती वापराच्या उपकरणांची निर्मिती (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	293	11	0	0
35	कार्यालयीन लेखा विषयक व संगणिकीय यंत्राची निर्मिती	300	4	0	0
36	विजेची मोटार, जनरेटर व ट्रान्सफार्मरची निर्मिती	311	74	5	58
37	विजेचे विवरण व नियंत्रणासंबंधीच्या वस्तूंची निर्मिती	312	0	1	10
38	इन्सुलेटेड तार व केबल तयार करणे	313	77	0	0
39	अॅक्युमलेटर, प्रायमरी सेल व प्रायमरी बॅटरीजचे उत्पादन	314	8	0	0
40	विजेचे दिवे व उपकरणांचे उत्पादन	315	13	1	8
41	विजेच्या इतर उपकरणांचे उत्पादन (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	319	23	0	0
42	इलेक्ट्रॉनिक व्हाल्व, ट्युब व इतर उपकरणांचे उत्पादन	321	24	0	0
43	टेलीव्हिजन व रेडियो ट्रान्समीटर तसेच लाईन टेलीफोनी व लाईन टेलीग्राफी संबंधी उपकरणांचे उत्पादन	322	191	0	0

तक्ता क्र. 5.1 पुढे सुरू

तक्ता क्रमांक 5.1

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1999)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	कारखाने संख्या			स्तंभ ४ मधील कार- खान्यातील कामगार		
			नवि- णी झालेले	बंद	प्रपत्रे पाठ- विणारे घाले	ए क ण	पु रु ष	स्त्र या
1	2	3	4	5	6	7	8	9
44	चिकीत्सासंबंधी उपकरणे व यंत्राची निर्मिती (डोळ्यासंबंधी उपकरणे वगळता)	331	2	2	0	0	0	0
45	घड्याळाचे उत्पादन	333	1	1	0	0	0	0
46	मोटर वाहनाचे उत्पादन	341	1	1	0	0	0	0
47	मोटर वाहनांच्या सांगाड्याचे उत्पादन (ट्रॅलर्स व सेमीट्रॅलर्सचे उत्पादन)	342	3	1	2	20	20	0
48	मोटर वाहनांसाठी सुट्याभागाचे उत्पादन	343	2	0	2	19	19	0
49	रूवे व ट्राम्बेसाठी इंजिन व रोलिंग स्टॉकचे उत्पादन	352	5	0	4	890	856	34
50	लाकडी सामानाचे उत्पादन	361	14	1	11	691	684	7
51	इतरत्र वर्गीकरण न झालेले उत्पादन	369	6	1	5	271	230	41
52	त्रिजेचे उत्पादन, संकलन व वाटप	401	4	1	3	3265	3203	62
53	गॅसची निर्मिती व वितरण	402	4	0	4	202	202	0
54	पाण्याचे संकलन, शुद्धीकरण व वितरण	410	5	0	5	176	175	1
55	इमारतीचे बांधकाम (पूर्ण व अंशतः)	452	1	0	1	12	12	0
56	रात्रीक वाहनांची देखभाल दुरुस्ती	502	46	2	37	1702	1666	36
57	वाहनांकरिता लागणाऱ्या इंधनाची किरकोळ विक्री	505	87	1	78	444	443	1
58	फी अथवा ठेक्याने घाऊक विक्री	511	1	1	0	0	0	0
59	अकृषी उपउत्पादनाची घाऊक विक्री	514	5	0	5	90	90	0
60	नवीन वस्तूंची विशिष्ट दुकानात किरकोळ विक्री	523	1	0	1	7	6	1
61	घरगुती व वैयक्तिक वस्तूंची दुरुस्ती	526	2	0	2	109	106	3
62	परिवहनसंबंधी व्यवसाय, ट्रॅव्हल एजन्सीचा व्यवसाय	630	5	1	4	69	69	0
जिल्हा एकूण			1807	329	1349	52161	48840	3321

तक्ता क्र. 5.1 पुढे सुरू...

तक्ता क्रमांक 5.1 पुढे चालू

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1999)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	काम केलेल्या क्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारात)	संख्या	
				प्रथम न पाठवि- णारे चालू कारखाने	स्तंभ II मधी- ल कारखान्या- तील काम- गार
1	2	3	10	11	12
44	चिकीत्सासंबंधी उपकरणे व यंत्राची निर्मिती (डोळ्यासंबंधी उपकरणे वगळता)	331	0	0	0
45	घडयाळाचे उत्पादन	333	9	0	0
46	मोटार वाहनांचे उत्पादन	341	0	0	0
47	मोटार वाहनांच्या सांगाड्याचे उत्पादन (ट्रेलर्स व समीट्रेलर्सचे उत्पादन)	342	6	0	0
48	मोटार वाहनांसाठी सुट्याभागाचे उत्पादन	343	6	0	0
49	रूवे व ट्रॅकवेसाठी इंजिन व रोलिंग स्टॉकचे उत्पादन	352	256	1	8
50	लाकडी सामानाचे उत्पादन	361	207	2	16
51	इतरत्र वर्गीकरण न झालेले उत्पादन	369	80	0	0
52	विजेचे उत्पादन, संकलन व वाटप	401	1191	0	0
53	गॅसची निर्मिती व वितरण	402	64	0	0
54	पाण्याचे साठवण, शुद्धीकरण व वितरण	410	64	0	0
55	हमारतीचे अधिकार (पूर्ण व अंशतः)	452	3	0	0
56	घात्रीक वाहनांची देखभाल दुरुस्ती	502	513	7	194
57	वाहनांकरिता लागणा-या इंधनाची किरकोळ विक्री	505	158	8	33
58	फी अथवा एक्याने घाऊक विक्री	511	0	0	0
59	अकृषी उत्पादनाची घाऊक विक्री	514	29	0	0
60	नवीन वस्तूंची विशिष्ट दुकानात किरकोळ विक्री	523	2	0	0
61	घरगुती व वैयक्तिक वस्तूंची दुरुस्ती	526	33	0	0
62	परिवहनसंबंधी व्यवसाय, ट्रॅव्हल एजन्सीचे व्यवसाय	630	21	0	0
जिल्हा एकूण			15939	129	2167

आधार : संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

.....97.....
 तबता क्रमांक 5.2

बालू कारखान्यांचे व कामगाररूपा सव्येनसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1999

जिल्हा : नागपूर

अ.	प्रमुख उद्योग समूह व त्याचे सैद्धांतिक	10 कामगारांपेक्षा कमी		10 ते 19 कामगार		20 ते 49 कामगार		50 ते 99 कामगार		100 ते 499 कामगार	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	01 शेतकी, शिकारी व त्यासंबंधी सेवाउद्योग	0	0	1	16	6	219	5	325	3	366
2	15 साध पदार्थ व सादक पेशांचे उत्पादन	94	464	23	393	28	835	14	1019	9	2117
3	17 कपड्यांची निर्मिती	7	52	3	37	5	141	4	279	19	2952
4	18 परिधान करावयाच्या कपड्यांचे उत्पादन पर तयार करणे व आवरणे	0	0	0	0	1	25	1	59	0	0
5	19 चाळी व वेषे व तयार करणे चाळीच्या वस्तूंची निर्मिती	2	10	3	38	0	0	0	0	0	0
6	20 लाकूड व लाकडापासून निर्मित वस्तूंचे उत्पादन	392	1544	9	126	5	172	1	63	1	385
7	21 कापड व कापडापासून निर्मित वस्तूंचे उत्पादन	9	73	22	291	13	348	2	116	2	292
8	22 धवणी व देतांचे प्रकाशन उत्पादने व वित्तवती	11	63	15	229	19	569	3	219	5	639
9	23 भाजलेले वगडी कोळसा शुद्ध पदार्थचे उत्पादने व आणविक जळण	7	43	6	72	1	20	0	0	0	0
10	24 रसायने व त्यावर आधारित उत्पादने	48	232	23	398	19	501	11	753	6	1189
11	25 रबर व प्लॅस्टिकची उत्पादने	21	133	19	270	14	389	4	233	3	1069
12	26 दारू व धातू तंत्रज्ञान वस्तूंचे उत्पादन	23	154	22	295	19	422	16	1015	11	1714
13	27 मृत्त वस्तूंचे उत्पादन	27	154	21	423	23	1185	7	438	19	2976
14	28 धातू व प्लॅस्टिक वस्तूंची निर्मिती व यंत्रे व उपकरणे वगळून	31	223	33	598	12	312	8	393	6	1397
15	29 यंत्रे व यंत्र सामग्रीचे उत्पादन (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	9	61	6	39	3	225	4	235	4	493
16	29 कागदावधीन तैलावियक व सैद्धांतिक यंत्रांची निर्मिती	0	0	1	12	0	0	0	0	0	0

तबता क्रमांक 5.2 पुढे चालू

चालू वारसाच्या व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1999

जिल्हा - नागपूर

क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे संकेतक	10 कामगारांपेक्षा कमी		10 ते 19 कामगार		20 ते 49 कामगार		50 ते 99 कामगार		100 ते 499 कामगार	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
17	81 विजेची यंत्रे व उपकरणांची निर्मिती (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	10	86	13	206	8	203	2	161	1	107
18	82 डी.पी. टि. वी. आणि दळण घळण साधनांची व उपकरणांची निर्मिती	0	0	0	0	0	0	1	81	2	625
19	84 मोटार वाहन, ट्रेलर व सेमिट्रेलरचे उत्पादन	2	16	2	23	0	0	0	0	0	0
20	85 परिवहनवाह्या इतर उपकरणांचे उत्पादन	1	8	1	12	2	64	0	0	0	0
21	88 लाकडी तालाने उत्पादन (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	5	33	5	30	4	100	1	73	3	712
22	89 वीज तंत्र, वाक व मारम पाण्याचा पुरवठा	1	5	0	0	0	0	3	197	1	115
23	91 पाण्याचे संकलन, शुद्धीकरण व वितरण	0	0	2	35	2	61	1	80	0	0
24	95 बांधकाम	0	0	1	12	0	0	0	0	0	0
25	83 यांत्रिक वाहनांची विक्री (वस्तुमान व दुरुस्ती, आहाराच्या इंधनाचे किंमती विक्री)	89	470	15	216	19	676	4	229	3	782
26	81 घटक व चलाती व्यापार (यांत्रिक वाहनांविषयित)	0	0	2	28	3	62	0	0	0	0
27	82 किंगडोम विनि (यांत्रिक वाहने वगळता) घरगुती व वैयक्तिक वातुंची दुरुस्ती	1	7	0	0	1	48	1	61	0	0
28	86 परिवहनवाह्या संबंधित, ट्रेलर एन्जलीचा व्यवसाय	1	8	2	20	1	35	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		790	2919	289	2307	225	2794	91	6029	89	16682

तस्ता क्रमांक 5.2 पुढे चालू

चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1999

जिल्हा : नागपूर

क्र. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व संश्लेषक	500 ते 999 कामगार		1000 ते 4999 कामगार		5000 व हून अधिक		ए	क	ण
		अ	ब	अ	ब	अ	ब			
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	
1	01 शेतकी, शिकारी व त्यासंबंधी सेवाउद्योग	0	0	0	0	0	0	15	917	
2	15 खाद्य पदार्थ व मादक पदार्थांचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	168	4768	
3	17 वस्त्र निर्मिती	2	1400	3	5995	0	0	34	10847	
4	18 परिधान वस्तूंच्या कपड्यांचे उत्पादन, परत तयार करणे व रंगवणे	0	0	0	0	0	0	2	75	
5	19 चांगडे रंगवणे व तयार करणे, चांगड्यांच्या वस्तूंची निर्मिती	0	0	0	0	0	0	5	48	
6	20 लाकूड व लाकडापासून निर्मित वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	498	2290	
7	21 कागद व कागदापासून निर्मित वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	48	1933	
8	22 धवणी सुद्धांचे प्रकाशन, उभारणे व छिन्नती	1	596	0	0	0	0	55	2558	
9	23 भाजलेले दगडी कोळसा, सुद्धा पेट्रोलचे उत्पादने व औद्योगिक जळण	0	0	0	0	0	0	14	135	
10	24 रसायने व त्यावर आधारित उत्पादने	0	0	0	0	0	0	107	3924	
11	25 रबर व प्लॅस्टिकची उत्पादने	1	1332	0	0	0	0	63	8430	
12	26 इतर अधोत्सु रसायन वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	31	3800	
13	27 मूल धातूंचे उत्पादन	6	2929	0	0	0	0	128	3128	
14	28 धातूंच्या कॅब्रिकेटेड वस्तूंची निर्मिती (घंते व उपकरणे वगळता)	0	0	0	0	0	0	92	2745	
15	29 घंते व घंते सामग्रीचे उत्पादन (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	0	0	0	0	0	0	31	1094	
16	30 कार्यालयीन लेखाविषयक व सांख्यिकीय घंतांची निर्मिती	0	0	0	0	0	0	1	12	

.....100.....
 लक्षा क्रमांक ६२ पुढे चालू

चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन १९९१

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	समूह उद्योग समूह व संकेतांक	५०० ते ९९९ कामगार		१००० ते ९९९९ कामगार		१०००० व हून अधिक		ए अ	कू ब
		अ	ब	अ	ब	अ	ब		
		१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१७	३१ विजेची घंते व उपकरणांची निर्मिती (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	०	०	०	०	०	०	३५	७३३
१८	३२ डी.पी. टि. वी. आणि दळण वळण साधनांची व उपकरणांची निर्मिती	०	०	०	०	०	०	३	७०६
१९	३४ मोटार वाहने, ट्रॅक्टर व सेमिट्रेक्टरचे उत्पादन	०	०	०	०	०	०	४	३९
२०	३५ परिवहनाच्या इतर उपकरणांचे उत्पादन	१	८१४	०	०	०	०	५	५९८
२१	३६ लाकडी सामाने उत्पादन (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	०	०	०	०	०	०	१८	९७८
२२	४० बीज, नैस, वाफ व गरम पाण्याचा पुरवठा	०	०	२	३१५०	०	०	७	३४६७
२३	४१ प्राण्यांचे संकलन शुद्धीकरण व वितरण	०	०	०	०	०	०	६	१७६
२४	४५ बांधकाम	०	०	०	०	०	०	१	१२
२५	५० घात्रीक वाहनांची विक्री, देखभाल व दुहस्ती, वाहनांच्या इंधनाचे किरकोळ विक्री	०	०	०	०	०	०	१३०	२३७३
२६	५१ घाऊक व दळ्याली व्यापार (घात्रीक वाहनाव्यतिरिक्त)	०	०	०	०	०	०	५	९०
२७	५२ किरकोळ विक्री (घात्रीक वाहने वगळता) घरगुती व वैयक्तिक वस्तूंची दुहस्ती	०	०	०	०	०	०	३	११६
२८	६३ परिवहनाशी संबंधित ट्रॅक्टर एजन्सीचा व्यवसाय	०	०	०	०	०	०	४	६९
जिल्हा एकूण		९	८१६२	५	९१४५	०	०	१४७८	५४३२८

टिप : अ) कारखान्यांची संख्या.

ब) कामगारांची संख्या.

अधार : संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

... 11...
 त्वता क्रमांक 5.3

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार चालू असलेल्या कारखान्यांचे वर्गीकरण वर्ष (1999)

जिल्हा : नागपूर

क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचा संकेत	दिवसांची संख्या							
		अनुपलेखित		१०१ दिवस व त्यापेक्षा कमी		११ ते १२० दिवस		१२१ ते १८० दिवस	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	01 शेतकी, शिकारी व त्यासंबंधी सेवाउद्योग	0	0	0	0	10	731	0	0
2	15 खाद्य पदार्थ व मादक पेयांचे उत्पादन	0	0	2	74	6	146	17	113
3	17 वस्त्र निर्मिती	0	0	0	0	0	0	0	0
4	18 परिष्कार करावयाच्या कपड्यांचे उत्पादन, फर तयार करणे व रंगविणे	0	0	0	0	0	0	0	0
5	19 चामडे रंगविणे व तयार करणे, चामड्यांचा वस्तुची निर्मिती	0	0	0	0	0	0	0	0
6	20 लाकूड काकडापासून निर्मित वस्तुचे उत्पादन	0	0	0	0	4	28	3	7
7	21 कागद व कागदापासून निर्मित वस्तुचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0
8	22 ध्वनी वृत्तितांचे प्रकाशन, छापाई व लिपिबद्धी	0	0	0	0	0	0	0	0
9	23 भाजले व डगडी कोळसा, शुद्ध पेट्रॉल व उत्पादने व अण्वीक जळण	0	0	0	0	0	0	0	0
10	24 रसायने व त्यावर आधारित उत्पादने	0	0	0	0	0	0	2	17
11	25 रबर प्लास्टिकची उत्पादने	0	0	0	0	0	0	0	0
12	26 इतर अधातू सुनिज वस्तुचे उत्पादन	0	0	0	0	2	96	2	38
13	27 मूळ धातुचे उत्पादन	0	0	0	0	1	22	5	297
14	28 धातूच्या फॅब्रिकेटेड वस्तुची निर्मिती (घंटा व उपकरणे समाविष्ट)	0	0	0	0	0	0	2	19
15	29 घंटा व घंटा सामग्रीचे उत्पादन (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	0	0	0	0	0	0	0	0
16	30 वॉलटायन तेल, विषयक व रासायनिक घटकांची निर्मिती	0	0	0	0	0	0	0	0
17	31 गिनेची घंटा व उपकरणांची निर्मिती (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	0	0	0	0	1	15	0	0

त्वता क्र. 5.3 पुढे सुरु.

तज्ज्ञा क्रमांक 53 पुढे चालू

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण (वर्ष 1999)

जिल्हा - नागपूर

क्र.	अ. प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे सैकेतांक	दिवसांची संख्या							
		181 ते 240 दिवस		241 ते 300 दिवस		300 हून अधिक दिवस		एकूण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
1	01	0	0	0	0	2	76	12	807
	सैवाउद्योग								
2	15		175	47	1303	53	2742	153	4613
3	17	2	42	2	28	28	10723	32	10799
4	18	0	0	0	0	1	50	1	50
	परिधान करावयाच्या कपड्यांचे उत्पादन, फर तयार करणे व आविणे								
5	19	0	0	3	24	1	14	4	38
	नामडे आविणे व तयार करणे. चामड्यांच्या कर्तवी निर्मिती								
6	20	34	123	272	1100	70	941	333	2199
	लाकड लाकडापासून निर्मित कर्तवी उत्पादन								
7	21	0	0	7	167	37	801	44	963
	कामडे व कामड्यांपासून निर्मित कर्तवी उत्पादन								
8	22	2	30	29	1642	20	552	43	2224
	ध्वनी व द्रितांचे प्रकाशन, छपाई व प्रिंटरि								
9	23	0	0	5	44	4	29	3	83
	भाजलेले दमडी कोळसा, सुध्द पेट्रोलम उत्पादने व औद्योगिक जळण								
10	24		24	23	814	64	2070	97	2927
	रसायन व त्यावर आधारित उत्पादने								
11	25	5	52	11	85	41	3193	57	3330
	स्तर रेस्टिकची उत्पादने								
12	26		1270	24	699	49	1844	52	2423
	स्तर वयातु कनिज कर्तवी उत्पादने								
13	27	2	30	22	873	88	6940	113	7087
	मुळ कर्तवी उत्पादन								
14	28		0	16	192	67	2461	85	2676
	धातूच्या फॅब्रिकेटेड कर्तवी निर्मिती (घरे व उपकरणे वगळून)								
15	29	0	0	7	153	21	353	23	1013
	घरे व घरे सामुग्रीचे उत्पादन (इतर व वर्गीकरण न झालेले)								
16	30	0	0	0	0	1	12	1	12
	कारखान्यांचे सेवाविषयक व संगणकीय घंत्रांची निर्मिती								
17	31		0	3	85	19	557	23	657
	विद्युची घंत्रे व उपकरणांची निर्मिती (उत्तर व वर्गीकरण न झालेले)								

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार वालू असलेल्या कारखान्यांचे वर्गीकरण वर्ष (१९९९)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचा संकेतांक	दिवसांची संख्या							
		अनुरलेखित		६० दिवस व त्यापेक्षा कमी		६१ ते १२० दिवस		१२१ ते १८० दिवस	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
18	32 डीपॉ, टि. वी. आणि इंधनवहन साधनांची व उपकरणांची निर्मिती	0	0	0	0	0	0	0	0
19	34 मोटार वाहने, ट्रॅक्टर व सेमिट्रॅक्टरचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0
20	35 पॅरिवहनाच्या इतर उपकरणांचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0
21	36 लाकडी सामाने उत्पादन (इतर वर्गीकरण न झालेले)	0	0	0	0	0	0	1	13
22	40 बीज मील, वाफ व गरम पाण्याचा सुसज्ज	0	0	0	0	0	0	0	0
23	41 पाण्याचे संकलन, शुद्धीकरण व वितरण	0	0	0	0	0	0	0	0
24	45 बांधकाम	0	0	0	0	0	0	0	0
25	50 यांत्रिक वाहनांची विक्री, वेसभाल व इस्ती, वाहनांच्या इंधनाचे किंवा विक्री	0	0	0	0	0	0	0	0
26	51 घाट व दलाली व्यापार (यांत्रिक वाहनांच्यातून)	0	0	0	0	0	0	0	0
27	52 किंवा विक्री (यांत्रिक वाहने वगैरे) घरगुती व वैयक्तिक वाहनांची दुरुस्ती	0	0	0	0	0	0	0	0
28	63 यांत्रिकवाही संबंधित, इंधन संसाधनांच्या व्यवसाय	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		0	0	2	74	24	1038	32	599

संज्ञा क्रमांक ६३ पुढे चालू

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण (वर्ष १९९९)

जिल्हा - नागपूर

क्र.	समूह उद्योग समूह व त्यांचे संकेतांक	दिवसांची संख्या								
		१८१ ते २४० दिवस		२४१ ते ३०० दिवस		३०० हून अधिक दिवस		एकूण		
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	
१	२	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	
१६	३२	डी.पी. टि. वी. आणि इतर वस्तुसंग्रह साधनांची व उपकरणांची निर्मिती	०	०	०	०	३	७०६	३	७०६
१९	३४	मोटर वाहने, ट्रेलर व सेमिट्रेलरचे उत्पादन	०	०	१	१३	३	२६	४	३९
२०	३५	परिवहनान्या इतर उपकरणांचे उत्पादन	०	०	३	३३३	१	२७	४	३९७
२१	३६	लाकडी सामाने उत्पादन (इतर वर्गीकरण न झालेले)	१	२७	३	२७	४१	३३५	१६	९९२
२२	४०	बीज तैल, वाफ व गरम पाण्याचा पुरवठा	०	०	१	९५	०	३७७१	७	३४६७
२३	४१	पाण्याचे संकलन, शुद्धीकरण व वितरण	०	०	०	०	५	१७६	५	१७६
२४	४५	दंडारान	०	०	१	१२	०	०	१	१२
२५	५३	घांजीक वाहनांची विक्री, बेसभाल व दुसऱ्या वाहनांच्या इंधनाचे किंलोज विक्री	१	३	७	३५७	१०७	१७६०	११५	२१४६
२६	५१	घां क व बलाली व्यापार (घांजीक वाहनांच्याव्यतिरिक्त)	०	०	२	२९	३	६१	५	९०
२७	५२	किंलोज विक्री (घांजीक वाहने, वाहनांचा धरणी व वैयक्तिक वाहनांची दुसऱ्या)	०	०	०	०	३	११६	३	११६
२८	६३	परिवहनाशी संबंधित, ट्रॅक्टर एन्जिनांचा व्यवसाय	०	०	१	३	३	६१	४	६९
जिल्हा एकूण		६७	१७७६	४९७	६९५७	७९७	१०९१७	१३४९	६२१६१	

अध्याय - संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

तखता क्रमांक 5.4

उद्योगांच्या महत्त्वाच्या बाबींची अकडेवारी (वार्षिक उद्योग पाहणी) वर्ष (1996-97)

जिल्हा - नागपूर

क्र. सं.	उद्योगाचे वर्णन व संकेतांक	सिध्द भां उवल रु.	सेज्ते भां उवल रु.	कामगार संख्या	कर्मचारी संख्या	कामगार चे वेतन
1	2	3	4	5	6	7
1	21 व 21 लघु पदार्थांचे उत्पादन	904520	465881	2291	3177	88054
2	22 पेष, तंबाखू पदार्थांचे उत्पादन	70480	129872	891	1287	16911
3	23 सुती कापडाचे उत्पादन	630487	501492	5436	6184	174705
4	24 कृत्रिम कापडाचे उत्पादन	19890920	2417339	2919	4002	74603
5	25 कापडी वस्तूंचे उत्पा. (पांढऱ्याणा- शिवाय परिधान करण्याच्या वस्तू)	1593	1819	11	190	108
6	27 लाकडी वस्तू, फर्निचरचे उत्पादन	61189	3349	338	420	9123
7	28 कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन व संबंधित उद्योग	125251	77068	1318	1801	64054
8	30 रबर, प्लॅस्टीक, पेट्रोलियम व कोळ- सा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन	190095	138872	945	1331	34885
9	31 रसायन, ग्लास, पदार्थांचे उत्पा. (पेट्रो- लियम कोळसाचे पदार्थ वस्तूंना)	557121	290846	2547	3338	78245
10	32 अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	69889	154449	1582	1853	24590
11	33 मूलभूत व निःशुल्क उत्पादन	9669725	36933195	5730	7845	180610
12	34 धातू व वस्तूंच्या सुटेभागांचे उत्पा (चंभू व परिवहन सामुग्री शिवाय)	409705	405484	1231	1677	45497
13	35 चंभू, सुग्री, यांत्रिक अवजारे सुटेभा- गांचे उत्पा. (विद्युत चंभूसामुग्री वग.)	317523	93324	665	1095	25371
14	36 वि.स. चंभूसामुग्री, साधने उप- करण पुर्वक व सुटेभागांचे उत्पा.	61173	99417	97	144	1478
15	37 यंत्रांचे सामुग्री, सुटेभागांचे उत्पा.	23395	49423	325	458	28489
16	38 उत्पादन करणारे इतर उद्योग	23013	8790	105	168	3422
17	39 सर्व प्रकारच्या यंत्रांची दुस्तती	6040	30728	581	749	28767
18	41 नैऋत्यी कोळसा उत्पादन आणि यंत्रांचे वाटप	473804	58495	22	50	1217
19	97 वास्तू व सेवा	1036	4575	63	74	2059
20	वै.र.	3223944	2728007	11690	17300	293543
जिल्हा एकूण		38730951	42724511	38777	52971	1149088

उद्योगाच्या महत्त्वाच्या बाबींची अंकीयता (वार्षिक उद्योग पाहणी) वर्ष (१९९६-९७)

जिल्हा : नागपूर

क्र. क्र.	उद्योगाचे वर्णन व संकेतांक	एकूण सिद्धकत	एकूण उत्पादन	एकूण निकिटी	मूल्य वृद्धी
1	2	8	9	10	11
1	21 व 21 साय पदार्थांचे उत्पादन	183148	5391055	6823355	847459
2	22 पेष, तंबाखू पदार्थांचे उत्पादन	24763	551805	711229	147294
3	23 सुती कापडाचे उत्पादन	285008	985107	1239682	215561
4	24 कृत्रिम कापडाचे उत्पादन	249332	9905730	12380924	1831944
5	25 कापडी वस्तूंचे उत्पादन (पादत्राणा- शिवार परिधान करण्याच्या वस्तू)	649	29529	21887	1183
6	27 लाकडी वस्तू, फर्निचरचे उत्पादन	16989	110591	101331	-11852
7	28 कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन व संबंधित उद्योग	112890	290958	450412	145411
8	30 रबर, प्लास्टिक, पेट्रोलियम व कोळ- सा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन	75170	969469	1171541	195338
9	31 रसायने, रसायने पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रो- लियम कोळसाचे पदार्थ वगळून)	159164	1399481	2162864	301944
10	32 उत्पादन निज पदार्थांचे उत्पादन	49330	182478	259157	67325
11	33 सुनमुळ व तिचे वस्तूंचे उत्पादन	592149	11495838	14374430	1528560
12	34 धान व वस्तूंच्या सुटेभागांचे उत्पादन (धान व परिचहन सामुग्री शिवाय)	92929	812912	1009182	197032
13	35 पंचसामुग्री, पॉलिथिन वगळून सुटेभा- गांचे उत्पादन (विद्युत पंचसामुग्री वगळून)	102503	1438337	1080570	-394808
14	36 विद्युत पंचसामुग्री, साधने व कपडे सुचटा व सुटेभागांचे उत्पादन	4453	173295	233320	53809
15	37 परिचरन सामुग्री, सुटेभागांचे उत्पादन	43377	64454	97310	31452
16	38 उत्पादन करणारे इतर उद्योग	12373	105482	123836	16258
17	39 सर्व प्रकारच्या पेशांची वृहन्ती	46557	29133	78946	42557
18	41 गंध व इतर कोळसा उत्पादन व घास वगळून वाटप	4759	105243	184131	59840
19	37 वृहन्ती व सेवा	3279	1587	7554	-5859
20	इतर	665000	11093220	12993331	1515994
जिल्हा एकूण		2525782	45445425	55085871	6797277

टीप : उपरोक्त माहिती सौम्या कारखान्यांसाठी दिली असून लहान कारखान्यांची (नमुना
माहिती) माहिती "इतर" समोर देण्यात आलेली आहे.
आधार : १ व २ व ३ व ४ व ५ व ६ व ७ व ८ व ९ व १० व ११ व १२ व १३ व १४ व १५ व १६ व १७ व १८ व १९ व २०

रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी वर्ष-1999

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	बा. ब.	वर्ष 1999
1	2	3
1.	जाहीर केलेल्या रिक्त्या जागांची संख्या	3938
2	सेवायोजन कार्यालयाचा उपयोग करणारे मालक	511
3.	नवीन नोंदणी केलेल्या उमेदवारांची संख्या	42970
4	वर्ष प्रेसरीस घटावरील उमेदवारांची एकूण संख्या	270138
5	नोंदणी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	1200
	(अ) साजगी क्षेत्र	11
	(ब) प्रार्वजनिक क्षेत्र	1189
	(क) एकूण	1200
6	नोंदणी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	
	(अ) अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती	691
	(ब) इतर	509
	(क) एकूण	1200
7	राज्यीय वर्गीकरणानुसार व्यवसाय	
	1) व्यवसायिक तांत्रिक आणि संबंधित कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	2048
	ब) नोकरी दिलेले	28
	2) शासकीय, शास्त्रीय व व्यवस्थापकीय कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	1950
	ब) नोकरी दिलेले	35
	3) तैखनिक व तत्संबधीचे कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	2410
	ब) नोकरी दिलेले	25
	4) विक्री कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	-
	ब) नोकरी दिलेले	-
	5) शेतकरी, मत्स्यव्यवसाय, शिकारी व संबंधित कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	145
	ब) नोकरी दिलेले	-

जिल्हा :- नागपूर

अ. क्र.	बा ब	वर्ष 1999
1	2	3
7	6) खाण कामगार अ) नोंदणी केलेले ब) नोकरी दिलेले	70 15
	7) वाहतूक व दळणवळण व्यवसायातील कामगार अ) नोंदणी केलेले ब) नोकरी दिलेले	1110 20
	8) क्राफ्टसमन, उत्पादन प्रक्रिया कामगार व इतर अ) नोंदणी केलेले ब) नोकरी दिलेले	160 25
	9) गावा, खेळ व तत्सम कामगार अ) नोंदणी केलेले ब) नोकरी दिलेले	19750 410
	10) इतर कोठेही वर्गीकरण न केलेले कामगार अ) नोंदणी केलेले ब) नोकरी दिलेले	15327 642
	11) एकूण अ) नोंदणी केलेले ब) नोकरी दिलेले	42970 1200

आधार :- उप-प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नागपूर

जिल्हा : नागपूर

क्र. सं.	बा. ब	परिमाण	वर्ष 1999-2000
1	2	3	4
1	<u>सेवायोजन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन केंद्र</u>		
	(1) वेचवितक मार्गदर्शन/व्यवृत्तीशः अगम गटांमध्ये सरुला दिलेल्यांची संख्या	संख्या	105
	(2) सेवायोजन केंद्रांमध्ये घेण्यात आलेली गटांशी चर्चा	संख्या	-
	(3) मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर/प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारांसाठी दिलेल्यांची संख्या	संख्या	3048
2	<u>वि. विद्यालयीन सेवायोजन माहिती मार्गदर्शन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन</u>		
	(1) वेचवितक मार्गदर्शन/व्यवृत्तीशः अगम गटांमध्ये सरुला दिलेल्यांची संख्या	संख्या	428
	(2) सेवायोजन केंद्रांमध्ये घेण्यात आलेली गटांशी चर्चा	संख्या	13
	(3) मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर/प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारांसाठी दिलेल्यांची संख्या	संख्या	25

आधार : 1) उप-प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नागपूर

... 110: ...

तखता क्रमांक 5.7

जिल्हयातील कर्मचाऱ्यांची संख्या (कर्मचारी गणना 1999)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब (वेतनश्रेणीनुसार पदाची श्रेणी)	शासकीय	जिल्हा परिषद	नगर परिषद
1	2	3	4	5
1.	अ	1675	165	14
2.	ब	4653	1251	87
3.	क	22120	7696	1047
4.	ड	10228	1203	1032
5.	एकूण अ ते ड	38676	10325	2180
6.	इ [इतर वर्ग]	3127	4180	375
7.	एकूण - अ ते इ	41803	14505	2555

टिप - "इ" इतर-यामध्ये कार्यरत असणाऱ्या आस्थापनेवरील आकस्मिक सर्वातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील, अशकालिक, मानसेवी आणि वरील वर्गीरणात समाविष्ट न झालेले कर्मचारी यांचा समावेश आहे.
होतो.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार (31 मार्च 2000 ला संपणा-या वर्षाकरिता)

जिल्हा :- नागपूर

क्र.सं.	उद्योगाचे नांव	राष्ट्रीय उद्योग संकेतांक	माहिती देणा-या आस्थापनांची संख्या	कर्मचारी संख्या			
				शासकीय	निमशासकीय	स्वाजगी	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8
1	कृषि	00	31	2582	353	-	2935
2	खाणकाम	10	10	-	12162	-	12162
3	वस्तू निर्माण	20 ते 21	286	9850	7489	28462	45801
4	बीज निर्मिती, गैस, पाणी व सांडपाणी सेवा	40 ते 42	12	-	7944	-	7944
5	बांधकाम	50	54	5308	2973	148	8429
6	घाऊ व किरकोळ व्यापार व हॉटेल व्यवसाय	60 ते 69	79	-	602	1974	2576
7	परिवहन, मोटार आणि दळणवळण	70 ते 75	23	36244	5286	51	41581
8	वित्त पुरवठा, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यापार वित्तिक सेवा	80 ते 88	212	-	8266	2948	11214
9	सांख्यिक, सामाजिक व वारंतीगत सेवा	90 ते 96	742	38991	34016	17509	90516
10	इतर (दुरुस्ती सेवा)	98 ते 99	-	-	-	-	-
	जिल्हा एकूण		1449	92975	79091	51092	223158

अधिकार :- उपप्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नागपूर

.....112....

तक्ता क्रमांक 5.9

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या
31 मार्च 2000 अखेर

जिल्हा नागपूर

(लोकसंख्या हजारात)

क्र.सं.	यंत्रणा	वर्ष	जिल्ह्यातील संख्या		विद्युतीकरण झालेली गावे	
			गावे	शहरे	संख्या	लोकसंख्या
1	2	3	4	5	6	7
1	महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ	31.3.91	1878	23	1878	1256
		31.3.99	1878	23	1878	1256
		31.3.2000	1878	23	1878	1256
2	सांगली विद्युत का.का.	31.3.61	1897	12	-	-
	जिल्हा एकक	31.3.91	1878	23	1878	1256
		31.3.99	1897	23	1878	1256
		31.3.2000	1878	23	1878	1256

तक्ता क्र. 5.9 पुढे चालू...

....113....

तक्का क्रमांक : 5.9 पुढे चालू ..

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या

31 मार्च 2000 अखेर

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	यंत्रणा	वर्ष	विद्युतीकरण झालेली शहरे		एकूण विद्युतीकरण झालेली गावे व शहरे संख्या	
			संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
1	2	3	8	9	10	11
1	महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ	31-03-91	23	2031	1901	3287
		31-03-99	23	2031	1901	3287
		31-03-2000	23	2031	1901	3287
2	खाजगी विद्युत कंपन्या	31-03-61	1	644	1	644
जिल्हा एकूण		31-03-91	23	2031	1901	3287
		31-03-99	23	2031	1901	3287
		31-03-2000	23	2031	1901	3287

टीप :- 1) 31 मार्च 1961 नंतर खाजगी कंपनी नागपूर जिल्ह्यात अस्तित्वात नाही.

2) 31 मार्च 1987 अखेरपर्यंत जिल्ह्यातील गावांचे व शहरांचे संपूर्णपणे विद्युतीकरण करण्यात आले. यात प्रकल्पग्रस्त गावांचा समावेश नाही.

आधार :- अधीक्षक अभियंता, नागपूर (ग्रामीण) प्रा. विभाग, म. रा. वि. मंडळ, नागपूर.

....114....
 तबता क्रमांक 5.10

विजेची वापर 1999-2000 या वर्षाकरिता

जिल्हा : नागपूर

(हजार किलोवॉट तांसांमध्ये)

क्र.सं.	निर्मितीचा प्रकार	विजेच्या प्रकाराचा वापर							कनेक्शनसची संख्या
		घरगुती	व्यापारी कामासाठी लघुशक्तीसाठी	औद्योगिक	सार्वजनिक दिवाबत्ती	कृषि	इतर	एकूण	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	धर्मल	464791 (25.17)	96771 (5.24)	933780 (50.57)	33838 (1.83)	27404 (1.48)	289937 (15.70)	1846521	257647
2	हाण्ड्री	-	-	-	-	-	-	-	-
3	इतर	-	-	-	-	-	-	-	-
	एकूण	464791 (25.17)	96771 (5.24)	933780 (50.57)	33838 (1.83)	27404 (1.48)	289937 (15.70)	1846521	257647

टिप : कंसातील आकडे एकूणशी टक्केवारी दर्शविल्यात.

आधार : 1) मुख्य अभियंता, नागपूर झोन, म. रा. वि. मं. विद्युत भवन, काटोल रोड, नागपूर

2) मुख्य अभियंता, नागपूर शहर परिमंडळ म. रा. वि. मं., नागपूर.

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	वाच	* कृषि उद्योग			बिगर कृषि उद्योग			कृषि व बिगर कृषि एकूण		
		ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	उद्योगाची संख्या									
	अ. स्वकार्यरत उद्योग **	7869	1833	9702	25311	106841	132152	33180	108674	141854
	ब. आस्थापना ***	668	162	830	11723	32110	45169	12391	32272	44663
	क. एकूण	8537	1995	10532	37034	138951	177321	45571	140946	186517
2.	मालकीच्या प्रकारा नुसार एकूण उद्योग (संख्या)									
	अ. सहकारी	3	1	4	445	948	1393	448	949	1397
	ब. सार्वजनिक	3	9	12	6003	3439	9442	6006	3448	9454
	क. खाजगी	8531	1823	10354	30586	102454	133040	39117	104277	143394
3.	मालकाचा विशेष सामाजिक गट (एकूण संस्थेची टक्केवारी)									
	अ. अनु जाती	9.16	6.55	8.70	9.50	15.04	13.61	9.44	14.89	13.28
	ब. अनु जमात	8.53	8.62	8.54	6.79	7.38	7.23	7.11	7.41	7.32
4.	जागेविरहित कार्यान्वीत उद्योगांची एकूणशी टक्केवारी	24.65	18.33	23.53	8.80	18.42	15.95	11.77	18.42	16.46
5.	शक्तीवर चालणा-या उद्योगाची एकूण संस्थेची टक्केवारी	7.89	3.16	7.06	20.30	19.12	19.43	17.97	18.85	18.59

.....116....

तखता क्रमांक - 5.11 पुढे चालू

(आर्थिक गणना-1998)

कृषि व बिगर कृषि उद्योग

जिल्हा : नागपूर

क्र.सं.	वर्ग	* कृषि उद्योग			बिगर कृषि उद्योग			कृषि व बिगर कृषि एकूण		
		ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
6.	सर्वसाधारणपणे काम करणाऱ्या कामगारांची संख्या									
	अ) एकूण कामगार	14756	3271	18027	119810	347280	467070	134566	350531	485097
	ब) वेतनावर काम करणारे कामगार	2193	610	2803	85948	250569	336517	88141	251179	339320
	क) वेतनावरील कामगारांची एकूण संख्या	14.88	18.65	15.55	71.74	72.16	72.05	65.50	71.66	69.95
	ड) कामगारांची प्रति उद्योग सरासरी संख्या	2	2	2	3	2	3	3	2	3

टीप :- * कृषि उत्पादन व मळे वगळून कृषि संबंधित उद्योग

** पगसावर एकही कर्मचारी नसलेले उद्योग

*** ज्या उद्योगात कमीत कमी एकतरी व्यक्ती पगसावर काम करते असे उद्योग

संदर्भ :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य मुंबई.

प्रमुख उद्योग गटानुसार उद्योगांची संख्या आणि सर्वसाधारणपणे

नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना-1998)

(कृषी व बिगर कृषी उद्योग)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	नाव	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	कृषि	8537	14756	1833	3271	10370	18027
2.	अनिज उत्पादन व ज्ञानकाम	63	6614	14	178	77	6792
3.	इतूनिर्माण	6546	40852	14012	64682	20558	111534
4.	बीज, गॅस आणि पाणी- पुरवठा	99	528	144	6399	243	6927
5.	हॉथकाम	628	1360	1513	4592	2141	5952
6.	घाऊक व्यापार	174	796	3195	8176	3369	8972
7.	किरकोळ व्यापार	12737	19447	42431	74465	55168	93912
8.	उपहारगृहे आणि हॉटेल्स	1678	3633	4147	13772	5825	17405
9.	वाहतूक	676	1504	9498	28332	10174	29836
10.	साठवण आणि गोदाम विषयक	82	256	1043	2471	1125	2727
11.	दळणवळण	252	711	1003	4221	1255	4932
12.	वित्तीय, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यावसायिक सेवा	1200	3111	4978	24446	6178	27557
13.	सामूहिक, भामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	12899	34998	24856	115514	37755	150512
14.	इतर सेवा (इतरत्र वर्गीकरण न केलेल्या)	-	-	7	12	7	12
15.	सर्व प्रमुख उद्योग गट एकूण	45571	134566	108674	350531	154245	485097

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना -1998)

महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषि व बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या(आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा : नागपूर

अ.क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	आस्थापना		
			ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6
1.	कृषि	0	668	162	830
2.	साणकाम व दगडकाम	1	59	11	70
3.	वस्तुनिर्माण	2 व 3	1601	4869	6470
4.	बीज, गॅस व पाणीपुरवठा	4	98	136	234
5.	बांधकाम	5	48	495	543
6.	घाऊम व्यापार	6	43	1380	1423
7.	किरकोळ व्यापार	6	1743	10301	12044
8.	उपहारगृहे व हॉटेल्स	6	571	1856	2427
9.	वाहतूक	7	289	993	1282
10.	साटारण व ग्रीडामविषयक	7	46	495	541
11.	दळणवळण	7	221	500	721
12.	अर्थ्यवठा संस्था, विमा मालमत्ता व विषयक	8	555	2221	2776
13.	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	9	6449	8851	15300
14.	इतर	10	-	2	2
एकूण			12391	32272	44663

आधार : 3 व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1998)

महत्वाच्या उद्योगांनुसार कृषि व बिगर कृषि आस्थापनातील कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	आस्थापनेतील कामगार		
			ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6
1	कृषि	0	2193	610	2803
2	साणकाम व दगडकाम	1	6602	172	6774
3	वस्तुनिर्माण	2 व 3	39553	49953	89511
4	बीज व गॅस पाणी	4	527	6337	6914
5	बांधकाम	5	664	3420	4084
6	घाऊक व्यापार	6	626	5877	6503
7	किरकोळ व्यापार	6	4715	32984	37699
8	निवासगृहे व उपहारगृहे	6	1911	10437	12348
9	वाहतूक	7	1031	19564	20595
10	साठवणूक व वस्रार	7	217	1870	2087
11	दळणवटण	7	673	3601	4274
12	अर्थपुरवठा संस्था, विमा मालमत्ता	8	2285	20945	23230
13	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	9	27144	95348	122492
14	इतर	10	-	6	6
एकूण			88141	251179	339320

संदर्भ : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई. (आर्थिक गणना - 1998)

वस्तुनिर्माण व दुहस्ती सेवा या गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी

काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा ६ नागपूर

अ. क्र.	सोजगारांवा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योग एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योग एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योग एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	4636	6120	8042	10418	12878	16538
2.	3	205	615	650	1950	855	2565
3.	4	51	204	243	972	294	1176
4.	5	19	95	68	340	87	435
5.	6 ते 9	26	185	122	864	148	1049
6.	10 व अधिक	8	80	18	180	28	280
सर्व आकारमान गट		4945	7299	9143	14724	14088	22023

आधार - अ. व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - 1998)

वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम

करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	रोजगारांचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	471	883	1318	2517	1789	3400
2.	3	181	543	1060	3180	1241	3723
3.	4	64	256	793	3172	857	3428
4.	5	59	295	456	2280	515	2575
5.	6-9	156	1163	691	4769	847	5932
6.	10-19	390	5112	325	4082	715	9194
7.	20-49	173	5029	143	3939	316	8968
8.	50-199	84	7494	57	5048	141	12542
9.	200-499	12	3510	18	5188	30	8698
10.	500 व त्यापेक्षा जास्त	11	15268	8	15783	19	31051
एकूण आकारमान गट		1601	39553	4869	49958	6470	89511

आधार - अ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - 1998)

घाऊक व किरकोळ व्यापारामधील स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा : नागपूर

१. रोजगाराचा गट	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
	स्वकार्यरत एकूण कर्मचा- यांची संख्या	नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची संख्या	स्वकार्यरत एकूण उद्योग संख्या	नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची संख्या	स्वकार्यरत एकूण उद्योग संख्या	नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची संख्या
२	३	४	५	६	७	८
१. १-२	१०६७०	१३०८७	३२६६०	३९३६२	४३३३६	५२४४९
२. ३	३४०	१०२०	९०६	२७१८	१२४६	३७३८
३. ४	७२	२८८	२६८	१०७२	३४०	१३६०
४. ५	२०	१००	७३	३६५	९३	४६५
५. ६-९	१६	१०७	३६	२४२	५२	३४९
६. १० व अधिक	१	३००	२	२१	३	३२१
सर्व आकारमान गट	११११२५	१४९०२	३३९४५	४३७८०	४५०७०	५८६६२

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - १९९८)

तक्ता क्रमांक - 5.18 (ब)

7181 घाऊकें किरकोळ व्यापार उद्योगां व सेवा उद्योगांमधील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या (आर्थिक गणना-1998)

क्र.	आकारमान गट संख्या	आस्थापनांची संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या
1	1-12	1282	2255	5411	10507	6678	12762
2	13-24	307	5071	921	3341	3648	10944
3	25-49	98	1821	1485	5940	1583	6332
4	50-99	195	195	583	2915	622	3110
5	100-199	321	321	613	4279	660	4600
6	200-499	18	233	192	2372	210	2605
7	500 आणि त्यापेक्षा जास्त	11	322	46	1286	57	1588
8	सर्व आकारमान गट	3	416	8	654	11	1070
9	सर्व आकारमान गट	1	286	2	905	3	1191
10	सर्व आकारमान गट	1788	5341	11081	38301	13467	44202

अध्यक्ष उर्ध्व व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - 1998)

सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा मधील एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा - नागपूर

क्र.	राजगाटाचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	6328	7366	15417	17903	21745	25269
2.	3	75	234	361	1053	439	1317
3.	4	20	80	138	552	158	632
4.	5	6	30	46	230	52	260
5.	6 ते 9	15	113	27	185	42	298
6.	10 व अधिक	3	31	16	213	19	244
सर्व आकारमान गट		6450	7854	16005	20166	22455	28020

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - 1998)

सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवामधील आस्थापनेची एकूण संख्या व नेहमी काम
 करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा - नागपूर

क्र. सं.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1. 1-2		3797	6678	3581	6543	7378	13221
2. 3		760	2220	1594	4782	2354	7062
3. 4		546	2184	768	3072	1314	5256
4. 5		371	1855	450	2250	821	4106
5. 6-9		587	4203	837	5993	1424	10201
6. 10-19		280	3512	758	10236	1038	13748
7. 20-49		79	2194	542	16014	621	18208
8. 50-199		24	1896	268	22856	292	24752
9. 200-499		3	822	42	13382	45	14204
10. 500 व त्यापेक्षा जास्त		2	1520	11	10215	13	11735
सर्व	आकारमान गट	6449	27144	8851	95348	15300	122492

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - 1998)

....126....
तस्ता क्रमांक - 5.20 (अ)

सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा : नागपूर

क्र.	राजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	नागरी स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	31431	39971	72882	88375	104313	128346
2.	3	1287	3861	2259	6777	3546	10638
3.	4	269	1076	779	3116	1048	4192
4.	5	84	420	228	1140	312	1560
5.	6 ते 9	94	656	212	1469	306	2125
6.	10 व अधिक	15	441	42	475	57	916
सर्व	आकारमान गट	33180	46425	76402	99352	109582	145777

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - 1998)

सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा : नागपूर

क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या *	आस्थापनाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1. 1-2		6884	12273	12705	23988	19589	36261
2. 3		1802	5406	7362	22086	9164	27492
3. 4		916	3664	3934	15736	4850	19400
4. 5		597	2985	2047	10235	2644	13220
5. 6-9		950	6796	2898	20340	3848	27136
6. 10-19		791	10148	1795	23521	2586	33669
7. 20-49		293	8402	1011	29339	1304	37741
8. 50-199		124	11394	408	34955	532	46349
9. 200-499		19	5415	82	25896	101	31311
10. 500 आणि त्यापेक्षा जास्त		15	21658	30	45083	45	66741
सर्व आकारमान गट		12391	88141	32272	251179	44663	339320

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - 1998)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्था संख्या
1	2	3
1.0	सहकारी पतसंस्था (एकूण)	
1.1	जिल्हामध्यवर्ती सहकारी बँका	1
1.2	प्राथमिक कृषि सहकारी संस्था	583
1.3	शेतकरी सेवा संस्था	-
1.4	लॅम्पस सहकारी संस्था (आदिवासी सहकारी संस्था)	13
1.5	धान्य बँका	-
1.6	इतर (संस्थेचा प्रकार थ्यावा)	-
2.0	बिगर कृषि पत संस्था (एकूण)	
2.1	प्राथमिक सहकारी बँका	
	अ. नागरी बँका	18
	ब. कर्मचारी पत संस्था	343
2.2	इतर बिगर कृषि पत संस्था	
	अ. कर्मचारी पत संस्था	-
	ब. नागरी पत संस्था आणि इतर (भिशी, शिष्ट आणि पतसंस्था वगैरे)	392
	क. इतर	-
3.0	पणन संस्था (एकूण)	
3.1	जिल्हा पणन संस्था	
	अ. सर्वसाधारण उद्देश	1
	ब. विशेष उद्देश	-
3.2	प्राथमिक पणन संस्था	
	अ. सर्वसामान्य तालुका स्तरीय विक्री संघ	12
	ब. विशेष	-
3.3	इतर	1
4.0	उत्पादक संस्था(एकूण)(तपशील 6.13 मध्ये पहावा)-अवलोकनार्थ	1114
5.0	सामाजिक सेवा संस्था (तपशील 6.13 मध्ये पहावा)-अवलोकनार्थ	1467
	एकूण	3945

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर

....123...

तक्का क्रमांक ६.२

जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची माहिती
(३१-०३-२०१० ला संपणा-चा वर्षाकरिता)

जिल्हा - नागपूर

(रुपये व सभासद संख्या हजारात)

अ. क्र.	नाव	संख्या
१	२	३
१	संस्था	३०५५
२	एकूण सभासद	१२७६
३	भरणा झालेले भागभांडवल	१९९९१४६
४	वरील तीन पैकी अ. शासकीय भाग भांडवल ब. स्वतःचा निधी	१९४६७ १६२६६९७
५	ठेवी	३६०६३११
६	सेवते भांडवल	१०७६६९७१
७	निकळ दिलेली वर्ग	६५७६६२२
८	सधेची किंमत	४९७८७९
९	विक्रीची किंमत	१०२४३७०
१०	नका नसलेल्या अ. संस्था ब. एकज	१९९१ १४१२३२
११	तोटा प्रतीक अ. संस्था ब. एकज	९८१ ४९९३
१२	नका किंवा तोटा नसलेल्या संस्था	९७३

अंक ३ - जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर

....130....

तत्का क्रमांक : 6.3

जिल्ह्यातील सहकारी संस्थांची लेखा परीक्षण वर्गप्रमाणे वर्गवारी 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	लेखा परीक्षणानुसार वर्गवारी				वर्गीकरण न केलेल्या	लेखा परीक्षा न झालेल्या	एकूण सहकारी संस्था
		अ	ब	क	ड			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	नागपूर (श)	-	-	-	-	-	-	2104
2	सावनेर	-	-	-	-	-	-	259
3	भारशिवनी	-	-	-	-	-	-	107
4	रामटेक	-	-	-	-	-	-	115
5	मौदा	-	-	-	-	-	-	141
6	कामठी	-	-	-	-	-	-	154
7	कुही	-	-	-	-	-	-	84
8	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	61
9	उमरुड	-	-	-	-	-	-	143
10	नागपूर(गा)	-	-	-	-	-	-	189
11	हिंगण	-	-	-	-	-	-	123
12	काटोल	-	-	-	-	-	-	164
13	नरखंड	-	-	-	-	-	-	138
14	कळमेश्वर	-	-	-	-	-	-	163
जिल्हा एकूण		227	375	1117	19	14	2193	3945

टीप :- जिल्हा पातळीवर एकरिकरण (वैयक्तिक लेखा परीक्षा नुसार) होत असल्यामुळे तालुकानिहाय माहिती उपलब्ध नाही.

आधार :- 1) जिल्हा विशेष लेखा परिक्षक, वर्ग - १, सहकारी संस्था, नागपूर.

2) जिल्हा विशेष लेखा परिक्षक, सहकारी संस्था, (दुग्धा), नागपूर.

....131...

तक्ता क्रमांक : 6.4

जिल्हयातील राज्य आणि जिल्हा पातळीवरील सहकारी बँकेची कार्ये 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : नागपूर

[रुपये - हजारात]

बँकांचा प्रकार	बँक शाखा	सभासद		भाग भांडवल	राखीव व इतर निधी	ठेवी	खेळते भांडवल
		संस्था सभा.	वैयक्तिक सभासद				
2	3	4	5	6	7	8	9
1 महाराष्ट्र राज्य सह. बँक, मुंबई.	-	-	-	-	-	-	-
2 जिल्हा मध्यवर्ती सह. बँक, लि.	86	2437	162	98885	33178014	3533693	4490246
3 जिल्हा औद्योगिक सह. बँक,	-	-	-	-	-	-	-
4 राज्य भूविकास बँकेची जिल्हा शाखा,	-	-	-	-	-	-	-
5 राज्य कृषि व ग्रामीण विकास बँक	14	41	34659	22228	-	2595	-

तक्ता क्रमांक : 6.4 पुढे सुरु

अ. क्र.	अल्प मुदतीचे कर्जे			मध्यम दीर्घ		घेणे कर्जे			थकलेली कर्जे			
	रोस पत विले	व्यक्ति- एकूण (10 + 11)	शेतीच्या कामासाठी	मुदतीची कर्जे	दीर्घ मुदतीची कर्जे	अल्प मुदतीची	मध्यम मुदतीची	दीर्घ मुदतीची	अल्प मुदतीची	मध्यम मुदतीची	दीर्घ मुदतीची	
1	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	4437313	481647	4918960	330077	285309	1016	2209516	740771	29018	664548	217746	18097
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-	168000	-	-	278777	-	-	66997

आधार : जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर.

** स्तंभ क्र. 1 मधील कर्जे स्तंभ क्र. 12 पैकी आहेत.

जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य, 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : नागपूर

क्र.	तहसील	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदारांची संख्या	सभासद संख्या			भाग भांडवल	स्तंभ १ पैकी शासकीय भाग भांडवल	
				एकूण	लहान खातेदार	मोठे खातेदार			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	नागपूर (स)	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	66	21730	20712	17233	3479	-	7333	71
3	पारशिवनी	43	16011	14453	5369	10484	-	6372	18
4	रामटेक	11	12332	7959	1900	5171	888	3432	40
5	मौदा	54	16760	16675	8541	7333	141	6302	339
6	कामठी	35	9616	9616	1841	7284	491	5823	3
7	कुली	48	22201	19739	8363	10776	-	6942	-
8	मिनापूर	29	12167	11833	5086	6594	203	5361	284
9	उमळे	37	14370	14220	4559	8321	1350	7836	12
10	नागपूर(गा)	59	14333	14741	5045	9559	137	6532	11
11	हिंगणा	53	16337	15348	4834	10045	419	8744	105
12	काटोल	41	27357	22950	5663	9301	7081	7061	111
13	नरखेड	53	17235	17174	9697	6006	1471	10428	30
14	कळमेढकर	43	18023	16752	8251	6372	1529	6153	4
जिल्हा एकूण		533	219832	204232	87992	102530	13710	89252	1028

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	राखीव आणि इतर निधी (रु.)	संस्थेने घेतलेली एकूण कर्जे (रु.)	सेवते भांडवल (रु.)	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची)		येणे कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची)	
					कर्जदार	कर्जाची रक्कम (रु.)	बाकी असलेले रक्कम	रक्कम (रु.)
1	2	11	12	13	14	15	16	17
1	नागपूरसभ	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	878	49141	44094	1980	28370	5755	39903
3	पारशिवनी	641	99703	107534	2009	69311	5570	72813
4	रामटेक	548	21976	44759	408	4641	4217	35037
5	मौज	1136	171601	143195	1845	33184	7093	85758
6	कामठी	254	52007	54828	1537	17163	3451	43631
7	कुही	303	20715	82048	2083	17916	7702	28335
8	शिवापूर	537	47307	53934	1447	19770	4089	43934
9	उमडे	1738	63320	70231	2915	41454	5817	49546
10	नागपूर(का)	578	42662	59320	3878	39287	4032	38564
11	हिंमण	257	29415	45321	3163	23361	7313	45105
12	काटोल	422	87484	80039	1702	38517	5914	80521
13	नरसेड	378	13009	145048	2482	49321	9709	94728
14	कळमेखर	194	62372	73970	12691	29055	4935	55032
जिल्हा एकूण		8012	753092	1019085	38780	416463	76580	712747

जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य, अ. ३ २००० असे

जिल्हा : नागपूर

(रुपये हजाराला)

क्र. सं.	तहसील	एकूण कर्जाची थकबाकी (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची)		३ वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी		२ वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची थकबाकी	
		थकबाकीदार	सकम (रु.)	थकबाकी- दार	सकम (रु.)	थकबाकी- दार	सकम (रु.)
1	2	18	19	20	21	22	23
1	नागपूरशह	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	3330	33100	2402	22553	1898	10542
3	पारसोनी	5771	33153	3559	22533	1985	11618
4	समटेक	1709	20195	1318	14990	391	5215
5	नांदेडा	5007	29063	3920	11175	1687	13513
6	कामठी	2357	22532	1175	14247	1212	8325
7	कुली	4934	29412	2740	14754	1356	14653
8	मिनापूर	3193	29751	1960	27931	1238	1829
9	उमठे	5023	24097	3413	17940	1615	6157
10	नागपूरगावा	1443	8065	1159	7159	284	1596
11	हिंमण	4944	25972	2149	11005	1995	14967
12	काटोल	5340	29853	2530	20124	3316	19732
13	नारोड	5353	49532	3578	20197	2315	29475
14	कळमेठ	2325	14949	1510	9712	1425	4937
जिल्हा एकूण		51000	356705	30973	218130	20687	138575

अधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर

....100....

तक्ता क्रमांक : 6.7

जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य, 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : नागपूर

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदारांची संख्या	एकूण लहान खातेदार	सभासद संख्या	मोठे खातेदार	इतर सभासद	भाग भांडवल (रुपये)	स्तंभ 9 पैकी शासकीय भाग भांडवल
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	नागपूर	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	-	-	-	-	-	-	-	-
3	पारशिवनी	-	-	-	-	-	-	-	-
4	रामटेक	10	3800	4228	1758	1733	740	661	231
5	सौदा	-	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	-	-	-	-	-	-	-	-
7	कुही	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिन्नापूर	-	-	-	-	-	-	-	-
9	उमोड	-	-	-	-	-	-	-	-
10	नागपूर(पा)	-	-	-	-	-	-	-	-
11	हिंमणा	-	-	-	-	-	-	-	-
12	काटोल	3	4722	4985	2764	1676	544	493	60
13	नरसेड	-	-	-	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा	एकूण	18	8582	9213	4520	3409	1284	1159	321

तक्ता क्र. 6.7 पुढे सुरु

अ. क्र.	तहसील	राखीव आणि इतर निधी (रुपये)	संस्थेने घेतलेली एकूण कर्जे (रुपये)	सेवते भांडवल (रुपये)	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची) कर्जेदार कर्जांची रक्कम (रुपये)	येणे कर्जे (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची) बाकी असलेले सभासद	रक्कम (रुपये)	
1	2	11	12	13	14	15	16	17
1	नागपूर	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनर	-	-	-	-	-	-	-
3	पाराशिवनी	-	-	-	-	-	-	-
4	रामटेक	8	15165	21331	135	5030	1685	16559
5	मौदा	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	-	-	-	-	-	-	-
7	कुही	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	-
9	उमरुड	-	-	-	-	-	-	-
10	नागपूरग्रा	-	-	-	-	-	-	-
11	हिंगणा	-	-	-	-	-	-	-
12	काटोल	60	6573	3582	220	3321	621	5644
13	नरसेड	-	-	-	-	-	-	-
14	कळमेखर	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		68	21788	29893	355	8351	2306	22203

तल्ला क्रमांक : 6.7 पृढे सुरु . . .

जिल्हयातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कायदे, 31.3.2000 अन्वर

जिल्हा : नागपूर

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण कर्जांची थकबाकी (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची)		3 वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जांची थकबाकी		3 वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जांची थकबाकी	
		थकबाकीदार	रक्कम (रुपये)	थकबाकी दार	रक्कम (रुपये)	थकबाकी दार	रक्कम (रुपये)
1	2	18	19	20	21	22	23
1	नागपूर	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	-	-	-	-	-	-
3	पारशिवनी	-	-	-	-	-	-
4	रामटेक	1113	3119	854	1307	259	1812
5	मोडा	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	-	-	-	-	-	-
7	डुही	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	-	-	-	-	-	-
9	उमरुड	-	-	-	-	-	-
10	नागपूर	-	-	-	-	-	-
11	द्विगणा	-	-	-	-	-	-
12	काटोल	951	4312	770	3095	181	1217
13	नरसेड	-	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		2064	7431	1824	4402	440	3029

आधार : - जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर

जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : नागपूर

(रुपये हजाराला)

क्र.	सहकारी	एकूण रकमा ₹	अन्नधान्ये					अन्नधान्ये				
			गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्ये	डाळी	इतर	कापू	गव्हा- लाची धान्ये	उस	सांग व मैदा	इतर
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	नागपूरसह	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	28074	94	-	7989	919	1138	10394	2040	-	-	-
3	पारशिवनी	69243	487	7689	3119	162	39444	19783	987	612	-	-
4	रामटेक	4416	642	2555	919	-	-	-	-	-	-	-
5	मौजा	31762	1958	29115	-	-	-	-	3288	422	-	-
6	कामठी	16143	-	2910	-	-	4258	4135	5254	-	-	494
7	कुही	16432	1529	3287	-	-	-	2535	8929	-	-	62
8	मिवापूर	18890	-	622	32	-	9998	624	7554	-	-	-
9	उमहेर	41132	704	933	3177	446	5257	14408	15673	-	-	554
10	नागपूरसह	28244	1124	-	4007	4495	5159	7253	4225	1996	-	-
11	हिंमना	26925	4920	-	989	1124	1653	15924	3215	-	-	-
12	काटोल	36595	139	-	5518	1333	16589	7270	5615	-	-	-
13	नरसेड	47797	-	-	4110	4269	12904	21327	5852	-	-	235
14	कळमेश्वर	29555	-	-	3967	-	7482	18128	-	-	-	-
जिल्हा रकम		390104	11658	37511	23827	12748	99960	121434	68592	3031	-	1345

अध्याय :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था; नागपूर

....139...

तत्का क्रमांक : 6.10

जिल्हयातील आदिवासी सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31.3.2000 असेर

जिल्हा : नागपूर

(रुपये हजारात)

क्र.	तहसील	एकूण स्काना 4 ते 13	अन्नधान्ये					अन्नधान्येतर				
			गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्ये	डाळी	इतर	कापू- स	मळी- ताची धान्ये	ऊस	ताग व मेषटा	इतर
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	नागपूर(श)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	पारशिवनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	समटेक	930	50	575	-	-	60	140	-	-	-	105
5	मौडा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	कुही	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	उमंड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	नागपूर(गा)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	हिंमणा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	काटोल	3209	11	-	401	-	325	1901	-	-	-	571
13	नरखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	कळमेरुवर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		4139	61	575	401	-	385	2041	-	-	-	676

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर

...140...

तक्रा क्रमांक : 6.11

जिल्ह्यातील विंगर कृषि सहकारी पत संस्थांचे कार्य 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : नागपूर

(रुपये हजारत)

क्र.	प्रकार	संस्था संख्या	समा-सद्व संख्या	भाग-भांडवल (रु.)	राखीव व इतर निधी (रु.)	डेवी (रु.)	सेजले भांडवल (रु.)	कर्ज			
								अग्रिम (रु.)	वसूल झालेले (रु.)	घेणे (रु.)	धकी-त (रु.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. प्राथमिक सहकारी बँका											
1.	नागरी बँका	18	121003	152523	120521	254520	4234062	4316110	3571189	2073308	195023
2.	कर्मचारी पतपेढी आणि इतर	343	436105	639271	70000	353313	2037499	1093592	720903	1511338	42219
2. इतर निगरकृषि											
1.	नागरी बँका	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	कर्मचारी पतपेढी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	इतर (नागरी पतपेढी)	392	154904	598339	5217	61160	900757	136775	113339	881358	48061

अधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर

तक्ता क्रमांक : 6.12

जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : नागपूर

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	संस्था संख्या	सभासदांची संख्या	सेवते भांडवल (रु.)	खरेदीची किंमत(रु.)			विक्रीची किंमत(रु.)		
					कृषि उत्पादन	शेतीच्या जेच्या वस्तू	उपभोग्या वस्तू	मालक म्हणून	अडत्या म्हणून	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	नागपूर (श)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	1	440	5934	-	5380	2870	-	-	-
3	पारशिवनी	1	1473	9323	84	36563	8244	42077	-	42077
4	रामटेक	1	1988	3672	517	5636	5591	-	-	-
5	मौदा	1	885	4111	-	16180	1500	-	-	-
6	कामठी	1	-	-	-	-	-	-	-	-
7	कुही	1	1712	2808	9493	22165	3414	-	-	-
8	भिवापूर	1	850	2598	526	6346	2661	-	-	-
9	उमड	1	1950	7507	14862	27887	3737	-	-	-
10	नागपूर(ग्र)	1	996	7023	3785	942	331	-	82720	82720
11	हिंगणा	1	872	4133	2150	3021	1457	90461	76507	166968
12	काटोल	1	3538	3945	1000	3910	1760	32637	21	32658
13	नरसेड	1	1580	1557	-	-	-	-	-	-
14	कळमेखर	1	2133	4019	1531	19561	4793	18757	6373	25130
जिल्हा एकूण		13	18417	56035	33948	147591	36358	183932	105621	349553
जिल्हा पातळीवरील संस्था		2	1750	18800	6912	11795	3014	509197	-	509197

तक्ता क्र. 6.12 पुढे सुरु...

जिल्हा नागपूर

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	कृषि उत्पादनाची विक्री (अडते व मालक म्हणून)							एकूण
		भात व तांदूळ	गहू	इतर अन्नधान्ये	कापूस	गळी-तांदी	डाळी	इतर	
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19
1	नागपूर (श)	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	-	4562	-	104152	71	164	-	108949
3	पाराशिवनी	-	-	5718	64893	-	-	-	70611
4	रामटेक	833	996	-	-	1244	-	-	3073
5	मोदा	-	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	-	-	-	-	-	-	-	-
7	कुही	1730	-	3615	-	-	117	-	5462
8	भिवापूर	-	465	988	-	185	572	-	2140
9	उमरुड	-	-	413	-	-	-	-	413
10	नागपूर(गा)	-	876	592	-	-	-	-	1468
11	हिंमणा	-	513	-	152443	-	472	-	153428
12	काटोल	-	1967	1649	5923	11322	892	-	21758
13	नरखेड	-	-	-	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	-	-	-	43983	-	510	-	44493
जिल्हा एकूण		2563	9379	12955	371394	12772	2727	-	411790
जिल्हा पालकी रील सस्था		-	-	-	-	-	-	7395	7395

जिल्हा : नागपूर

(रुपये हजाराने)

अ. क्र.	तहसील	शेततीला आवश्यक वस्तुंची विक्री (आडते व मालक म्हणून)					उपभोग्य वस्तुंची एकूण विक्री
		सते	बियाणे	कृषि अवजारे	इतर	एकूण	
1	2	20	21	22	23	24	25
1	नागपूर (श)	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	4112	1216	1118	1307	7753	2987
3	पारशिवनी	17376	5244	124	1304	24550	8734
4	समटेक	5200	1454	89	120	6923	7732
5	मौदा	3652	5940	12	116	9720	2000
6	कामठी	-	-	-	-	-	-
7	कुही	7321	1723	215	135	9394	431
8	भिवापूर	4679	2038	32	135	6934	4020
9	उमरुड	5010	5536	9	201	10756	3934
10	नागपूर(गा)	2824	1333	-	513	4470	-
11	हिंगणा	16833	925	31	1331	19120	2558
12	काटोल	1267	228	-	1940	3435	1216
13	नरखेड	339	-	-	-	339	-
14	कळमेश्वर	13210	1763	56	1626	16655	2652
जिल्हा एकूण		32183	27400	1688	8778	120049	36264
जिल्हा पातळी- वरील संस्था		4939	2168	3874	1640	12821	2674

आधार : जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर

जिल्ह्यातील उत्पादक आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य 31.3.2009 अखेर

जिल्हा : नागपूर

(रुपये हजारत)

क्र.	संस्था प्रकार	संस्थांची संख्या	समाप्त दांची संख्या	भाग भांडवल (रुपये)	सलीव आणि इतर निधी (रुपये)	सेवते भांडवल (रुपये)
1	2	3	4	5	6	7
1	<u>उत्पादक संस्था</u>					
1.1	साखर कारखाने	3	10092	215521	131294	427832
1.2	इतर इती प्रक्रिया संस्था	16	8068	6207	13241	29785
1.3	विकस संस्था (हातमाग, पंजमाग)	441	41631	17532	11601	485918
1.4	सुत गिरण्या	7	15215	220519	185393	208797
1.5	औद्योगिक वसाहती संस्था	5	291	234	714	2467
1.6	इतर औद्योगिक संस्था	181	22278	11036	4472	61738
1.7	दुग्ध व्यवसाय संस्था	197	12436	490	2840	12915
1.8	दुग्ध व्यवसाय संघटना	1	99	287	1494	26043
1.9	मत्स्य व्यवसाय संस्था/संघ	93	8095	222	1216	11432
1.10	केती संस्था	4	992	59	23	2118
1.11	उत्सा जलसिंचन संस्था	59	6328	836	73	41695
1.12	वन कामगार संस्था	33	2388	813	321	225045
1.13	इतर संस्था (पशुधन संस्था)	83	4007	10377	407	30683
2	<u>सामाजिक सेवा संस्था</u>					
2.1	वाहक भांडारे	285	102508	11208	4061	82893
2.2	गृह निर्माण संस्था	890	99131	25397	7481	1059121
2.3	कामगार कंत्राटदार संस्था	105	6280	4034	551	9437
2.4	परिवहन संस्था	9	471	791	15	1947
2.5	अ) महिला सहकारी संस्था	150	7695	2825	187	6971
	ब) जिल्हा सहकारी मंडळ	1	1123	-	-	-
	क) इतर	27	1885	163	19	1028

अधार : 1) जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर.

2) प्रादेशिक उपसंचालक, हातमाग, पंजमाग व सहकारी वस्त्रोद्योग, नागपूर.

3) जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर.

4) प्रादेशिक सहसंचालक, (साखर) नागपूर विभाग, नागपूर.

जिल्हा : नागपूर

क्र.सं.	संस्थांचे प्रकार	बाब	परिमाण	साध्य
1	2	3	4	5
1	माऊल उद्योग	अ. माऊलेच्या उत्पादने वजन	हजार मेट्रन	5100
		ब. माऊलेच्या उत्पादने किंमत	लास रुपये	28.90
		क. उत्पादित सालखे वजन	हजार मेट्रन	35
		ड. उत्पादित सालखे किंमत	लास रुपये	14.50
2	प्राथमिक विणकर सहकारी संस्था	अ. चालू माग	संख्या	18895
		ब. सुत खरेदी	लास रुपये	3088
		क. उत्पादन	लास रुपये	6741
		ड. विक्री	लास रुपये	4637
3	सुत निरग्या	अ. चाट्यांची संख्या	संख्या '00'	2105
		ब. उत्पादित सुत	हजार टन	313206
4	इतर औद्योगिक संस्था	अ. कच्चा माल खरेदी	लास रुपये	252
		ब. उत्पादन	लास रुपये	297
		क. विक्री	लास रुपये	305
5	दुग्ध व्यवसाय संस्था	अ. दुग्ध खरेदीची किंमत	लास रुपये	1015
		ब. दुग्ध विक्रीची किंमत	लास रुपये	1022
6	दुग्ध व्यवसाय संघटना	अ. खरेदीची किंमत	लास रुपये	609
		ब. विक्रीची किंमत	लास रुपये	679
7	दुग्ध व्यवसाय संस्था	अ. पकडलेल्या मासळीची किंमत	लास रुपये	1507
		ब. विक्रीची किंमत	लास रुपये	2200
8	दुग्ध व्यवसाय संघटना	अ. पकडलेल्या मासळीची किंमत	लास रुपये	519
		ब. विक्रीची किंमत	लास रुपये	613
9	कृषि संस्था	अ. कसलेले क्षेत्र	'00' हेक्टर	6
		ब. उत्पादन	लास रुपये	3
10	उपसा सिंचन संस्था	मिजलेले क्षेत्र	'00' हेक्टर	36
11	वन कामगार संस्था	अ. दिलेली मजुरी	संख्या	निरंक
		ब. वन उत्पादन मूल्य	लास रुपये	611
12	घाऊक माहक भांडारे	अ. खरेदीची किंमत	-	335
		ब. विक्रीची किंमत	-	397
13	प्राथमिक माहक भांडारे	अ. खरेदीची किंमत	-	1773
		ब. विक्रीची किंमत	-	1552
14	कामगार संघटना	अ. वर्षात हाती घेतलेली कामे	संख्या	उ. ना.
		ब. हाती घेतलेल्या कामांची उदा. किं.	लास रुपये	106
		क. दिलेली मजुरी	-	43
15	गृह निर्माण संस्था	बांधलेल्या घरांची/ गाळ्यांची संख्या	संख्या	239

....146....

तक्ता क्रमांक : 6.15

जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती 30.6.2000 अखेर

जिल्हा : नागपूर

(परिमाण - टनामध्ये , मूल्य - रुपये हजारात)

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					भात परिमाण	मूल्य (रुपये)	तांदूळ परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	नागपूर	नागपूर	प्राथमिक	10	-	-	25770	269728
		हिंमणा 1						
		कामठी 1						
2	सावनेर	सावनेर		1	-	-	-	-
3	पारशिवनी	पारशिवनी		1	-	-	-	-
4	रामटेक	रामटेक		2	9	53	-	-
5	मौदा	मौदा			-	-	-	-
6	मांदळ	कुही		1	-	-	-	-
7	भिवापूर	भिवापूर		2	-	-	-	-
8	उमरेड	उमरेड		3	-	-	936	10954
9	काटोल	काटोल		2	-	-	-	-
10	नरसेड	नरसेड		3	-	-	-	-
11	कळमेश्वर	कळमेश्वर		3	-	-	-	-
एकूण				28	9	53	28706	280677

तक्ता क्र. 6.15 पुढे चालू

.....147....

तक्ता क्रमांक : 6.15 पुढे सुरु .

क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					गहू परिमाण	मूल्य (रुपये)	ज्वारी परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	10	11	12	13
1	नागपूर	नागपूर शो हिंगणा कामठी	प्राथमिक	10	15767	124314	602	3627
2	सावनेर	सावनेर	-- --	1	543	3328	197	1039
3	पारशिवनी	पारशिवनी	-- --	1	257	1506	--	--
4	रामटेक	रामटेक	-- --	2	35	205	--	--
5	मौदा	मौदा	-- --	--	--	--	--	--
6	माढळ	कुली	-- --	1	176	1131	23	133
7	भिवापूर	भिवापूर	-- --	2	59	413	22	121
8	उमरुड	उमरुड	-- --	3	736	5463	23	151
9	काटोल	काटोल	-- --	2	2149	14544	138	722
10	नरसुड	नरसुड	-- --	3	25	178	19	19
11	कळमेश्वर	कळमेश्वर	-- --	3	2	8	7	38
एकूण				28	19749	161160	1012	5850

तक्ता क्र. 6.15 पुढे चालू .

.....148....

तक्ता क्रमांक : 6.15 पुढे चालू ...

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					कापूस परिमाण	मूल्य (रुपये)	तुर परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	14	15	16	17
1	नागधुर	नागपूर शिंदेवाडी	प्राथमिक	10	12601	216430	4070	61658
2	सावनेर	सावनेर	-- --	1	12406	193855	2050	45540
3	पारशिवनी	पारशिवनी	-- --	1	3126	42291	402	5602
4	रामटेक	रामटेक	-- --	2	-	-	5	78
5	मौदा	मौदा	-- --	-	-	-	-	-
6	मांडळ	कुही	-- --	1	-	-	5	79
7	भिवापूर	भिवापूर	-- --	2	-	-	26	374
8	उमरुडे	उमरुडे	-- --	3	4527	69848	285	4150
9	काटोल	काटोल	-- --	2	3535	55873	922	14230
10	नरसेड	नरसेड	-- --	3	5	69	(x)	35
11	कळमेश्वर	कळमेश्वर	-- --	3	5369	84139	6	84
एकूण				28	41589	662505	8881	131890

तक्ता क्र. 6.15 पुढे चालू

.....149.....
 तत्का क्रमांक : 6.15 पुढे सुरु.

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नांव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					मूग परिमाण	मूल्य (रुपये)	उडीद परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	18	19	20	21
1	नागपूर	नागपूर शिंदीगणा कामठी	प्राथमिक	10	106	1733	10	145
2	सावनेर	सावनेर	-	1	-	-	-	-
3	पारशिवनी	पारशिवनी	-	1	-	-	-	-
4	रामटेक	रामटेक	-	2	-	-	-	-
5	मौदा	मौदा	-	-	-	-	-	-
6	सांदळ	कुही	-	1	1	21	2	21
7	भिवापूर	भिवापूर	-	2	2	31	-	-
8	उमरेड	उमरेड	-	3	2	37	10	163
9	काटोल	काटोल	-	2	7	115	10	92
10	नरसेड	नरसेड	-	3	-	-	-	-
11	कळमेश्वर	कळमेश्वर	-	3	-	-	-	-
एकूण				28	118	1937	32	421

तत्का क्र. 6.15 पुढे चालू

150
तक्ता क्रमांक 6.15 पुढे सुरु

अ. क्र.	कृषि उत्पादन बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					हरभरा		जवस	
1	2	3	4	5	22 परिमाण	23 मूल्य (रुपये)	24 परिमाण	25 मूल्य (रुपये)
1	नागापूर	नागापूरशाहिगणा (कामठी)	प्राथमिक	10	4332	51755	198	3431
2	सावनेर	सावनेर	--	1	1413	17273	3	51
3	पारशिवनी	पारशिवनी	--	1	228	2386	[x]	16
4	रामटेक	रामटेक	--	2	7	1100	-	-
5	मौदा	मौदा	--	-	-	-	-	-
6	मांडळ	कुही	--	1	48	558	48	800
7	भिवापूर	भिवापूर	--	2	60	741	88	1560
8	उमखेड	उमखेड	--	3	1121	16184	267	4751
9	काटोल	काटोल	--	2	2280	27585	3	48
10	नरखेड	नरखेड	--	3	[x]	84	-	-
11	कळमेश्वर	कळमेश्वर	--	3	10	110	-	-
एकूण				28	9499	117776	607	10657

तक्ता क्र. 6.15 पुढे चालू

....151....

तत्ता क्रमांक : 6.15 पुढे सुरु ...

अ. क्र.	कृषि उत्पादन बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					भुईमूग परिमाण	मूल्य (रुपये)	तीळ परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	26	27	28	29
1	नागपूर	नागपूर श. हिंमण कामठी	प्राथमिक	10	21	210	1	5
2	सावनर	सावनर	-	1	990	12004	3	62
3	पारशिवन	पारशिवनी	-	1	-	-	-	-
4	रामटेक	रामटेक	-	2	-	-	-	-
5	मौदा	मौदा	-	-	-	-	-	-
6	माढळ	कुही	-	1	-	-	-	-
7	मिवापूर	मिवापूर	-	2	-	-	-	-
8	उमडे	उमडे	-	3	-	-	-	-
9	काटोल	काटोल	-	2	740	9211	1	14
10	नरलडे	नरलडे	-	3	135	1644	-	-
11	कळमेश्वर	कळमेश्वर	-	3	-	-	-	-
एकूट				28	1896	23009	5	81

तत्ता क्र. 6.15 पुढे चालू ...

.....152....

तक्ता क्रमांक : 6.15 पुढे सुरु . . .

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					सोयाबीन		मिरंची	
1	2	3	4	5	30	31	32	33
					परिमाण	मूल्य (रुपये)	परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	नागपूर	नागपूरशाहिगणाकामठी	प्राथमिक	10	75677	543915	29718	714952
2	सावनेर	सावनेर	--	1	3907	29293	-	-
3	पारशिवनी	पारशिवनी	--	1	1619	11169	-	-
4	रामटेक	रामटेक	--	2	10	74	-	-
5	मौदा	मौदा	--	-	-	-	-	-
6	मांडळ	कुही	--	1	1076	9464	2194	35632
7	भिवापूर	भिवापूर	--	2	5504	39566	1206	25070
8	उमरुड	उमरुड	--	3	12241	89949	957	20347
9	काटोल	काटोल	--	2	13527	103649	-	-
10	नरसेड	नरसेड	--	3	384	2502	-	-
11	कळमेश्वर	कळमेश्वर	--	3	59	403	-	-
एकूण				28	114004	829984	34075	798001

तक्ता क्र. 6.15 पुढे चालू

.....153....

तत्का क्रमांक : 6.15 पृष्ठे सुरु . . .

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					संत्रे	परिमाण (रुपये)	मूल्य	एकूण परिमाण
1	2	3	4	5	34	35	36	37
1	नागपूर	नागपूर शहादिसंगणकामठी	प्राथमिक	10	4344	47993	173217	2089391
2	सावनेर	सावनेर	-	1	142	1435	22554	303384
3	पारशिवनी	पारशिवनी	-	1	-	-	5632	63030
4	रामटेक	रामटेक	-	2	-	-	66	1510
5	मौडा	मौडा	-	-	-	-	-	-
6	मांदळ	कुही	-	1	-	-	3573	47889
7	भिवापूर	भिवापूर	-	2	22	305	6989	68181
8	उमरुड	उमरुड	-	3	-	-	21105	221997
9	काटोल	काटोल	-	2	1560	5199	24882	231342
10	नरसेड	नरसेड	-	3	92007	738373	92556	742904
11	कळमेश्वर	कळमेश्वर	-	3	3872	32096	9325	116878
एकूण				28	101947	825405	359399	3837456

टीप :- (x) परिमाण १ टनापेक्षा कमी.

आधार :- 1) नागपूर जिल्ह्यातील सर्व कृषी उत्पन्न बाजार समित्या.

2) जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर

जिल्ह्यातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे 31.7.2000 अखेर

जिल्हा : नागपूर

(रुपये - हजारत)

अ.	तहसील	सावकारांची संख्या	व्यापा-यांना दिलेली कर्जे	व्यापा-यां व्यतिरिक्त दिलेली कर्जे	एकूण
1	2	3	4	5	6
1	नागपूर (शहर)	590	-	133725	133725
2	सावनेर	36	-	13375	13375
3	पारशीवनी	17	-	16355	16355
4	सामदेऊ	11	-	6967	6967
5	मौदा	15	-	360	360
6	कामठी	22	-	12710	12710
7	कुली	32	-	6355	6355
8	मिनापूर	17	-	10201	10201
9	उमरुह	57	-	20922	20922
10	नागपूर (ग्रामीण)	10	-	1753	1753
11	हिंमण	5	-	291	291
12	जटोल	11	-	8212	8212
13	नरसेड	6	-	2924	2924
14	कळमोड	8	-	1330	1330
जिल्हा एकूण		841	-	319707	319707

आधार : जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर

सार्वजनिक व अर्थसहाय्यीत संस्थांमार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय

सुविधांची माहिती-1999

जिल्हा - नागपूर

क्र.सं.	तहसील	रुग्णालये	दवाखाने	प्रसूतीगृहे	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	आरोग्य उपकेंद्रे	डॉक्टर	परिचा- रिका
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	नागपूर (शहर)	13	57	11	-	-	809	1425
2.	सावनेर	1	3	1	5	31	10	56
3.	पारशिवनी	1	4	1	5	23	11	30
4.	रामटेक	2	2	2	4	29	8	52
5.	मौदा	-	5	-	3	21	7	24
6.	कामठी	2	4	1	2	21	7	35
7.	कुही	1	10	1	3	27	7	34
8.	भिवापूर	-	6	-	3	19	7	30
9.	उमोड	1	5	1	4	22	9	29
10.	नागपूरसामीप्य	-	6	1	2	18	5	18
11.	हिंगणा	-	6	1	4	21	9	25
12.	काटोल	1	7	1	3	24	7	33
13.	नरसेड	1	7	1	4	25	8	40
14.	कळमेड	-	3	1	3	19	7	25
जिल्हा एकूण		23	124	23	45	300	411	1856

तक्ता क्रमांक - 7.1 पुढे चालू

अ. क्र.	तालुका	साटाची संख्या			उपचार केलेले आंतररुग्ण (00)			उपचार केलेले बाह्यरुग्ण(00)		
		एकूण	स्त्रियां साठी	मुलां साठी	पुरुष	स्त्रिया	मुले	पुरुष	स्त्रिया	मुले
सं.		10	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	नागपूर (शहर)	4182	1772	503	2114	1954	200	5568	5461	3465
2.	सावनेर	49	20	29	80	100	27	193	214	219
3.	पारशिवनी	85	40	34	80	35	12	119	129	142
4.	रामटेक	113	51	28	70	60	8	118	198	198
5.	मौदा	34	12	-	8	4	2	66	80	81
6.	कौमठी	75	53	25	22	40	2	119	240	104
7.	कुही	79	32	5	12	10	10	203	254	237
8.	भिवापूर	41	12	-	5	4	1	73	85	80
9.	उमरुड	78	36	10	10	18	5	69	88	73
10.	नागपूर (ग्रामीण)	12	8	4	3	2	1	48	53	61
11.	हिंमण्णा	36	16	20	1	4	2	103	131	145
12.	काटात	60	32	28	6	6	4	194	192	147
13.	नरसेड	119	50	20	7	10	2	231	214	245
14.	कळमनूर	48	12	12	4	5	3	112	119	111
एकूण जिल्हा बेरीज		5011	2146	718	2422	2252	279	7216	7463	5303

आधार - 1) जिल्हा शल्य चिकित्सक, सामान्य रुग्णालय, 2) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जि. प.,
3) आरोग्य अधिकारी, महानगरपालिका.

नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्यूंची संख्या-1999

जिल्हा : नागपूर

क्र.	तहसील	एकूण ग्रामीण	नोंदलेल्या जन्मांची संख्या			नोंदलेल्या मृत्यूंची संख्या			बाल मृत्यूंची संख्या		
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	नागपुराश	एकूण ग्रामीण	21746	20194	41940	7329	4125	11454	294	151	445
2.	सावनेर	एकूण ग्रामीण	2603	2147	4750	678	484	1162	18	15	33
3.	पारशि- वनी	एकूण ग्रामीण	1162	962	2124	430	266	696	5	6	11
4.	रामटेक	एकूण ग्रामीण	1330	1237	2567	424	273	697	23	13	36
5.	मोंदा	एकूण ग्रामीण	1094	1016	2110	473	287	760	20	18	38
6.	कामठी	एकूण ग्रामीण	2322	2236	4558	629	351	980	7	4	11
7.	कुही	एकूण ग्रामीण	1092	1006	2098	388	237	625	8	8	16
8.	भिजापूर	एकूण ग्रामीण	771	711	1482	293	213	506	10	7	17
9.	उमरेड	एकूण ग्रामीण	1541	1327	2868	615	364	979	23	15	38
10.	नागपूर (आ)	एकूण ग्रामीण	1184	1151	2335	462	252	714	4	3	7
11.	हिंगण	एकूण ग्रामीण	1215	1096	2311	379	257	636	13	16	29
12.	काटोल	एकूण ग्रामीण	1238	1171	2409	439	273	712	8	6	14
13.	नरखेड	एकूण ग्रामीण	1113	946	2059	409	309	718	5	7	12
14.	कळसे- खर	एकूण ग्रामीण	1043	971	2014	334	217	551	5	8	13
			719	611	1330	233	165	398	4	6	10
	जिल्हा वरील	एकूण ग्रामीण	39454	36171	75625	13282	7908	21190	443	277	720
			12061	10671	22732	4641	3035	7676	132	115	247

.....158.....
तबता क्रमांक - 7.3

विविध कारणानुसार मृत्यूंची संख्या-1999

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	मृत्यूचे कारण	मृत्यूंची संख्या
1	2	3
1.	दिवत्ताप	1
2.	पटकी	-
3.	देवी	-
4.	क्षय	478
5.	न्युमोनिया	272
6.	ज्वर, अतिसार, गैस्ट्रो	8
7.	हृदय विकार	1502
8.	विषमज्वर	8
9.	कर्करोग	249
10.	श्वसन क्रियेसंबंधी	398
11.	अपघात	-
	अ) आत्महत्येच्या	192
	ब) रहदारी वाहतूक	88
	क) इतर अपघात	948
12.	इतर कारणे	17058
	एकूण मृत्यू	21190

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

माताबाल संगोपन कार्यक्रम अंतर्गत लस टोचणी

जिल्हा - नागपूर

वर्ष - 1999-2000

क्र. सं.	वार्ड	प्रकार	त्रिगुणी लस ति. डो.	पोलिओ	बीसीजी	गोवर	द्विगुणी (डीटी)	चिक् मज्जर	ध. लस		
									१० वर्षे	१६ वर्षे	मरोदर स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	नागपूर शहर	गा. ए.	33601	33601	53037	33933	31534	-	28578	18804	40335
2.	सावनेर	गा. ए.	4289	4290	4128	4005	4738	-	4393	3750	4422
		ए.	4761	4656	4970	4786	5110	-	4657	4174	5162
3.	पारशि-वनी	गा. ए.	3282	3270	3189	3125	3082	-	3122	2772	3378
4.	सामटेक	गा. ए.	2798	2820	2828	2856	2841	-	2757	1896	3125
		ए.	3415	3360	3417	2945	2975	-	2956	2047	3386
5.	मौदा	गा. ए.	3245	3335	3284	3261	3037	-	2768	2036	3308
		ए.	3245	3335	3284	3261	3037	-	2768	2036	3308
6.	कामठी	गा. ए.	2819	2843	2877	2572	2447	-	2365	2041	2875
		ए.	4531	4473	4344	4210	3739	-	3310	3590	3876
7.	कुन्ने	गा. ए.	3171	3161	3214	3009	3021	-	3325	3022	3387
		ए.	3171	3161	3214	3009	3021	-	3325	3022	3387
8.	विजा-पुर	गा. ए.	2062	2055	2094	2059	2196	-	2057	2250	2199
		ए.	2062	2055	2094	2059	2196	-	2057	2250	2199
9.	सुरे	गा. ए.	2815	2807	2896	2756	2633	-	2770	2120	2347
		ए.	3229	3073	2945	2870	3578	-	2973	3041	3429
10.	नागपूर (गा)	गा. ए.	2961	2961	2875	2781	2747	-	2447	2638	2877
11.	हिंमणा	गा. ए.	3316	3322	3214	3300	3560	-	3488	2761	3479
		ए.	3316	3322	3214	3300	3560	-	3488	2761	3479
12.	काटोल	गा. ए.	2894	2896	2573	2438	2471	-	2273	2067	2640
		ए.	2942	3047	3476	2809	3205	-	2762	2388	2988
13.	नरसेड	गा. ए.	3684	3705	3632	3581	3472	-	3212	2866	4041
		ए.	3825	3955	3700	3741	3843	-	3841	2971	4237
14.	कळमे-श्वर	गा. ए.	3098	3098	2553	2886	2821	-	2895	2439	3057
		ए.	3123	3087	2743	2949	2930	-	3140	2645	3205
जिल्हा एकूण	गा. ए.	40234	40363	38757	38429	39066	-	37872	32658	41135	
	ए.	77484	77356	96302	75778	74607	-	67424	55137	85226	

आधार - 1) जिल्हा शल्य चिकित्सक, सामान्य रुग्णालय, जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जि. प. नागपूर

2) आरोग्य अधिकारी, महानगरपालिका, नागपूर

जिल्हयातील कुटुंब नियोजन केंद्रांची संख्या-1999-2000

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	एकूण ग्रामीण	31-3-2000 रोजी-असलेल्या केंद्रांची संख्या	निर्वीजीकरण केलेल्यांची संख्या			लूपपध्दती I. U. C. D. संख्या	जननक्षम जोडण्यांची संख्या
				पुरुष नसबंदी	स्त्रियांची नसबंदी	एकूण नसबंदी		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	नागपूर [शहर]	एकूण ग्रामीण	20 -	122 -	10555 -	10677 -	7631 -	42834 -
2.	सावनेर	एकूण ग्रामीण	6 5	1 -	1538 1386	1539 1386	1491 1423	23870 23870
3.	पारशिवनी	एकूण ग्रामीण	8 5	6 6	1039 1039	1045 1045	925 925	19049 19049
4.	रामटेक	एकूण ग्रामीण	5 4	7 7	1135 906	1142 913	915 866	17059 17059
5.	मौदा	एकूण ग्रामीण	3 3	3 3	914 914	917 917	910 910	18579 18579
6.	कामठी	एकूण ग्रामीण	3 2	9 6	1277 864	1236 870	1120 812	15682 15682
7.	कुही	एकूण ग्रामीण	4 3	2 2	1044 1044	1046 1046	884 884	20216 20216
8.	मिनापूर	एकूण ग्रामीण	3 3	8 8	692 692	700 700	741 741	12222 12222
9.	उमरेड	एकूण ग्रामीण	5 4	6 4	1054 907	1060 911	923 833	15514 15514
10.	नागपूर [ग्रामीण]	एकूण ग्रामीण	2 2	2 2	695 695	697 697	669 669	17781 17781
11.	हिंगणा	एकूण ग्रामीण	4 4	9 9	1051 1051	1060 1060	911 911	22358 22358
12.	कमटोल	एकूण ग्रामीण	4 3	6 5	1114 989	1120 994	959 716	18005 18005
13.	नरसेड	एकूण ग्रामीण	5 4	5 5	1100 1100	1105 1105	1120 1120	16432 16432
14.	कळमेश्वर	एकूण ग्रामीण	3 3	3 3	1020 1020	1023 1023	960 960	15398 15398
एकूण जिल्हा		एकूण	73	189	24228	24417	20159	274999
बेरीज		ग्रामीण	45	60	12607	12667	11770	232165

आधार - जिल्हा शल्य चिकित्सक, सामान्य रुग्णालय, जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जि. प. आरोग्य अधिकारी, महानगरपालिका, नागपूर.

1991 च्या जनगणनेनुसार तालुकावार साक्षरता

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तालुका	साक्षरांची संख्या (हजारात)								
		ग्रामीण			नागरी			एकूण		
		पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	नागपूर (श)	-	-	-	638	496	1134	638	496	1134
		[-]	[-]	[-]	(88.24)	(75.04)	(81.94)	(88.24)	(75.04)	(81.94)
2	सावनेर	36	22	59	26	18	44	62	40	103
		(72.00)	(48.89)	(62.10)	(83.87)	(64.29)	(74.58)	(76.54)	(54.79)	(66.23)
3	भारशिवनी	26	16	42	12	8	20	38	24	62
		(68.42)	(45.71)	(57.53)	(80.00)	(57.14)	(68.96)	(70.37)	(48.98)	(60.78)
4	रामटेक	28	16	45	11	8	19	40	24	64
		(68.29)	(42.11)	(56.25)	(84.62)	(61.54)	(73.08)	(72.73)	(47.06)	(66.95)
5	मौदा	33	21	54	-	-	-	33	21	54
		[-]	[-]	[-]	(73.36)	(38.89)	(60.67)	(73.33)	(38.89)	(60.67)
6	रामठी	22	14	36	42	31	72	64	45	109
		(73.33)	(48.28)	(61.02)	(85.72)	(70.45)	(78.26)	(81.01)	(62.50)	(72.19)
7	कुही	32	21	54	-	-	-	32	21	54
		[-]	[-]	[-]	(69.56)	(46.67)	(58.24)	(69.56)	(46.67)	(58.24)
8	भिन्वापूर	23	15	38	-	-	-	23	15	38
		[-]	[-]	[-]	(71.78)	(46.88)	(59.38)	(71.88)	(46.88)	(59.38)
9	उमरुड	27	17	45	17	12	28	44	29	73
		(71.05)	(48.57)	(61.64)	(85.00)	(66.67)	(73.68)	(77.19)	(54.72)	(66.36)
10	नागपूर (ग्र)	36	25	61	8	6	14	44	21	75
		(73.47)	(56.82)	(65.59)	(80.00)	(75.00)	(77.78)	(74.58)	(59.62)	(67.57)
11	डिाणा	32	20	52	7	4	11	39	24	63
		(74.42)	(52.63)	(65.00)	(87.50)	(66.67)	(78.57)	(76.47)	(55.81)	(67.02)
12	काटोल	36	24	60	11	8	19	47	32	79
		(73.47)	(53.33)	(63.83)	(91.67)	(72.73)	(82.61)	(77.05)	(57.14)	(67.52)
13	नरनेड	33	23	56	10	7	17	43	30	73
		(73.33)	(56.10)	(65.12)	(83.33)	(63.64)	(73.91)	(91.49)	(57.69)	(66.97)
14	कळमेश्वर	26	18	44	7	5	12	34	23	57
		(74.29)	(56.25)	(66.67)	(87.50)	(71.43)	(75.00)	(77.07)	(58.97)	(69.51)
जिल्हा एकूण		391	253	645	789	603	1392	1180	856	2037
		(72.15)	(50.39)	(61.68)	(87.60)	(73.55)	(80.91)	(81.79)	(64.74)	(73.64)

टिप : 1) आकडे पूर्णांकित करण्याने बेरजा जुळणार नाहीत.

2) कसातील आकडे साक्षरतेची टक्केवारी दर्शवितात.

3) आकडे केवळ अस्थायी व पुढील पडताळणीच्या अधीन राहून आहे.

1991 जनगणना प्रकाशन.

.....162.....

तक्ता क्रमांक : 8.2

शैक्षणिक संस्था आणि शिक्षकांची आणि विद्यार्थ्यांची संख्या 1998 - 99

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	शिक्षक संख्या				विद्यार्थी संख्या	प्रति शिक्षक विद्यार्थी संख्या
			एकूण	रकाना 4 पैकी शिक्षिका	प्रशिक्षित	रकाना 6 पैकी शिक्षिका		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	पूर्व प्राथमिक शाळा	702	690	441	690	441	33999	49
2	प्राथमिक शाळा :-							
	अ) एक शिक्षिका शाळा							
	ब) कनिष्ठ प्राथ. शाळा	1739	6103	3529	6006	3435	220967	36
	क) उच्च प्राथमिक शाळा	728	7004	4548	6832	4380	230322	33
	ड) एकूण (अ+ब+क)	2465	13107	8075	12838	7815	451289	34
3	माध्यमिक शाळा	507	7307	3251	7113	3157	235785	32
4	उच्च माध्यमिक शाळा	167	4883	1743	4874	1739	159413	33
5	सामान्य शिक्षणाची महा-विद्यालये (कला, शस्त्र, वाणिज्य)	99	1906	727	1906	727	69173	36
जिल्हा एकूण		3940	27893	14237	27421	13879	949639	34

धार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या आणि
मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी 1998 - 99

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	शैक्षणिक स्तर	संस्थेतील		विद्यार्थ्यांची		संख्या	
		पूर्वप्राथमिक		प्राथमिक		माध्यमिक	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1	पूर्व प्राथमिक	33999	15269	-	-	-	-
2	इयत्ता 1 ते 4	-	-	339488	178528	346	144
3	इयत्ता 5 ते 7	-	-	81801	40277	107979	57078
4	इयत्ता 8 ते 10	-	-	-	-	127440	68040
5	इयत्ता 11 व 12	-	-	-	-	31814	15091
6	उच्च माध्यमिक नंतर	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		33999	15269	421289	218805	267579	140351

पुढे सुरु

तक्ता क्रमांक : 8.3 पुढे सुरु

अ. क्र.	शैक्षणिक स्तर	संस्थेतील		विद्यार्थ्यांची		संख्या	
		सा. शिक्षणाची महाविद्यालये		एकूण			
		एकूण	मुली	एकूण	मुली		
1.	2.	9.	10.	11.	12.		
1	पूर्व प्राथमिक	-	-	-	-	33999	15269
2	इयत्ता ते 4	-	-	-	-	339834	178672
3	इयत्ता 5 ते 7	69504	24925	249284	122278		
4	इयत्ता 8 ते 10	68095	28250	195535	94290		
5	इयत्ता 11 व 12	22916	10339	54729	25430		
6	उच्च माध्यमिक नंतर	46258	24325	46258	24325		
जिल्हा एकूण		196772	85839	919639	460264		

तक्ता क्र. 8.3 पुढे सुरु

प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयीन-विद्यार्थ्यांची स्तरानिहाय संख्या आणि

मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी 1998 - 99

जिल्हा : सांगली

शैक्षणिक स्तर	मागासवर्गीय विद्यार्थी संख्या								
	अनुसूचित जाती		अनुसूचित जमाती		इतर मागासवर्गीय		एकूण मागासवर्गीय		
	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20
1	पूर्व प्राथमिक	-	-	-	-	-	-	-	-
2	इयत्ता 1 ते 4	91223	43134	92774	44387	145344	69818	329341	157339
3	इयत्ता 5 ते 7	59039	28986	54463	25724	91086	44475	204648	99185
4	इयत्ता 8 ते 10	56352	26590	31012	13795	73355	36549	160719	76934
5	इयत्ता 11 व 12	16930	7787	2452	971	22983	10817	42365	19575
6	उच्च माध्यमिक स्तर	12773	6539	3291	1452	18251	9550	34315	17541
	एकूण	236367	113036	183992	86329	351019	171209	771388	370574

अधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था 1998 - 99

जिल्हा : नागपूर

क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्था संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या							
			अनु. जोती		अनु. जमाती		इ. मा. व.		एकूण मा. व.	
			एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालये	21	620	131	322	49	1540	361	2482	541
2	विधी महाविद्यालये	2	292	119	127	41	339	122	918	283
3	वैद्यकीय महाविद्यालये	3	222	97	147	45	176	67	555	239
4	अधुर्वै. महाविद्यालये	2	83	37	63	31	97	45	248	114
5	अग्नि महाविद्यालये	8	802	153	120	24	1143	191	2070	323
6	इतर									
	अ. तंत्रनिकेतन	10	474	60	275	53	1444	165	2193	281
	ब. अय. टी. अय.	20	900	282	372	72	1496	282	2768	616
	क. डी. एड.	24	347	237	272	125	779	421	1398	754
	ड. जी. सी. डी.	-	-	-	-	-	-	-	-	-

तक्का क्रमांक : 8.4 पुढे सुरु

क्र.	संस्थेचा प्रकार	विद्यार्थ्यांची संख्या				एकूण शिक्षक	
		विद्यार्थ्यांचा विभाग		एकूण विद्यार्थी		शिक्षक	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	शिक्षिका
1	2	12	13	14	15	16	17
1	शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालये	2195	497	4677	1038	155	49
2	विधी महाविद्यालये	722	321	1649	602	29	10
3	वैद्यकीय महाविद्यालये	1145	502	1791	711	280	124
4	अधुर्वैद्य महाविद्यालये	276	103	524	233	191	25
5	अभियांत्रिकी महाविद्यालये	6811	840	8881	1208	634	92
6	इतर : अ. तंत्रनिकेतन	2075	283	4283	544	284	47
	ब. अय. टी. अय.	2123	642	4596	352	400	92
	क. डी. एड.	688	371	2084	1125	189	102
	ड. जी. सी. डी.	-	-	-	-	-	-

टिप : 1998-99ची अग्नि महाविद्यालये, तंत्र निकेतन, अय. टी. अय याबाबतची माहिती प्राप्त

न झाल्याने 1998-99चीच माहिती देण्यात आलेली आहे.

अध्याय : 1) उच्च शिक्षण संचालनालय, पुणे, 2) तंत्रशिक्षण संचालनालय, पुणे, 3) उच्चमहाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई.

....167....

तक्रा क्रमांक : 8.6

प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च 1999 - 2000

नामपुर

(रुपये हजारात)

क्र.सं.	प्रा.सं.	योजनांतर				योजनांतर्गत			
		अवती	बांधकाम अनुदाना- व्यतिरिक्त अनावती खर्च	बांधकाम	एकूण	अवती	बांधकाम अनुदाना- व्यतिरिक्त अनावती खर्च	बांधकाम	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	जिल्हा परिषद	1020614	-	-	1020614	14288	-	-	14288
2	तलापरिषद	59204	1301	-	60505	-	-	-	-
3	कटक मंडळ	1894	24	-	1928	-	-	-	-
4	महानगरपालिका	64623	2830	-	67453	-	-	-	-
5	बांधकाम अनुदाना- व्यतिरिक्त इतर खर्च	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		1146245	3955	-	1150200	14288	-	-	14288

तक्रा क्रमांक : 8.6 पुढे सुरु

क्र.सं.	प्रा.सं.	एकूण खर्च			
		अवती	बांधकाम अनुदाना- व्यतिरिक्त अनावती खर्च	बांधकाम	एकूण
1	2	11	12	13	14
1	जिल्हापरिषद	1034892	-	-	1034892
2	तलापरिषद	59204	1301	-	60505
3	कटक मंडळ	1894	24	-	1928
4	महानगरपालिका	64623	2830	-	67453
5	बांधकाम अनुदाना- व्यतिरिक्त इतर खर्च	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		1160513	3955	-	1164468

अध्यास - 1) शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

2) उपसंचालक, शिक्षण विभाग, नामपुर.

.....168.....

तक्ता क्रमांक : 8.7

जिल्हाधारील व्यवसाय मार्गदर्शन(कनिष्ठ महाविद्यालये) व तांत्रिक शाळा(आठवी-ते बारावी)

जिल्हा : नागपूर

1999 - 2000

क्र.सं.	बा	ब	प्रिमाण	माहिती
1	2		3	4
1	शाळांची संख्या		संख्या	89
2	प्रटावरील संख्या	अ. मुले	संख्या	7353
		ब. मुली	संख्या	2585
	एकूण (अ + ब)		संख्या	9938
	एकूण खर्च		रुपये हजारात	491.36

टिप:- 1) तांत्रिक शाळा 8 वी 12 वी मधील विद्यार्थी समाविष्ट आहे.

2) कनिष्ठ महाविद्यालयातील 11 वी 12 वी मधील + 2 स्तरावरील

किमान कौशल्यावर आधारित अभ्यासक्रम व द्विलक्षी अभ्यास

क्रमांतर्गत व्यावसायिक शिक्षण घेणारे विद्यार्थी समाविष्ट आहे.

आधार : जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, नागपूर

....169....

तत्का क्रमांक : 8.9

शिक्षकांकरीता प्रशिक्षण संस्था 1998-99.

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	बा	ख	परिमाण	माहिती
	2		3	4
1	<u>शिक्षकांकरीता प्रशिक्षण संस्था संख्या</u>			
	अ.	पदवीस्तर	संख्या	21
	ब.	पदवीपूर्व स्तर	--	24
	क.	शाळास्तर	--	--
2	<u>पटावरील संख्या</u>			
	अ.	पदवीस्तर	--	4677
	ब.	पदवीपूर्व स्तर	--	2084
	क.	शाळास्तर	--	--
3	<u>एकूण खर्च (रुपये)</u>			
	अ.	पदवीस्तर	रुपये	उ. ना.
	ब.	पदवीपूर्व स्तर	--	उ. ना.
	क.	शाळास्तर	--	उ. ना.

उ. ना. = उपलब्ध नाही.

आधार : 1) शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

....170....

तक्ता क्रमांक-9.1 (अ)

रेल्वे मार्गाची लांबी [31 मार्च 2000 या वर्षाअखेर]

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र. रेल्वे मार्ग लांबी किलो मीटर मध्ये

1	2	3
1	ब्राडगेज	
	1) एकेरी	99.39
	2) दुहेरी	186.27
	3) तिहेरी व अधिक	-
2	मेटर गेज	
3	मॅट्रो गेज	135.00
	एकू रेल्वे मार्ग	420.66

आध : 1) विभागीय अभियंता, मध्य रेल्वे, नागपूर.

2) विभागीय व्यवस्थापक, दक्षिण-पूर्व रेल्वे, नागपूर.

.....171.....
तबता क्रमांक-9.1(ब)

रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी [31 मार्च 2000 या दिवशीची]

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	तालुका	रेल्वे स्थानकांचे नाव	रेल्वेचा प्रकार	रेल्वे क्षेत्र विभाग
1	2	3	4	5
1	नागपूरश	1)इतवारी 2) कळमनां 3)अजनी 4)नागपूर 5) भरतवाडा 6) भांडेवाडी	ब्रॉड-गेज ब्रॉड-गेज नॅरो-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे मध्य-रेल्वे दक्षिण-पूर्व रेल्वे
2	सावनेर	1)पिंपळा 2)पाटणसावंगी 3)टाकळी(भंसाळी) 4)मालेगाव 5)सावनेर 6)केळवद 7) स्यापा	नॅरो-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
3	पारशिवनी	1)कन्हान 2)डुंबरी खुर्द	ब्रॉड-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
4	रामटेक	1)रामटेक 2)मनसर	ब्रॉड-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
5	मौदा	1)सालवा 2)चाचेर 3)धारसा 4)खेराल 5)सांत	ब्रॉड-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
6	कामठी	1)कामठी 2)दिघोरी 4)कोरोडी 4)खापरखेडा	ब्रॉड-गेज नॅरो-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे दक्षिण-पूर्व रेल्वे
7	कुही	1)तितूर 2)भाळणी 3)कुही 4)मोहदरा	नॅरो-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
8	भिवापूर	1)भिवापूर (कारगांव) 2)ठाणा	नॅरो-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
9	उमंड	1)उमंड 2)ब्राम्हणी	नॅरो-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
10	नागपूरग	1)खापरी 2)बोरखेडी 3)बुटीबोरी 4)मोधनी	ब्रॉड-गेज	मध्य-रेल्वे
11	हिंगणा	1) गुमगांव	ब्रॉड-गेज	मध्य-रेल्वे
12	काटोल	1)काटोल 2)मेटपांजरा 3)कळंबा 4)सोनसांब	ब्रॉड-गेज	मध्य-रेल्वे
13	नरखेड	1)नरखेड 2)तीनखेडा	ब्रॉड-गेज	मध्य-रेल्वे
14	कळमेश्वर	1)कळमेश्वर 2)कोहळी	ब्रॉड-गेज	मध्य-रेल्वे

आधार : मध्य रेल्वे वेळापत्रक, भारतीय रेल्वे, नागपूर.

प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार स्त्रयाची लांबी ३१ मार्च, २००० अखेर

जिल्हा - नागपूर

(लांबी कि.मी. मध्ये)

क्र.	विवरण	स्त्रयाचा प्रकार							
		राष्ट्रीय महा- मार्ग	प्रमुख राज्य महा- मार्ग	राज्य महा- मार्ग	प्रमुख जिल्हा स्त्रे	इतर जिल्हा स्त्रे	खेड्या- तील स्त्रे	इतर योजने तः	एकूण स्त्रयांची लांबी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	सिमेंट काँक्रीट								
	अ) सा. बां. वि.	-	-	-	-	-	-	-	-
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	-	-	-	-	-
	का) न.पा./म.न.पा.	१६	-	-	-	-	-	४३	६४
२	डांबरी								
	अ) सा. बां. वि.	२३०	७४	७६१	२३२	२३	-	-	१४०२
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	३३३	६१४	६७७	-	१६२४
	का) न.पा./म.न.पा.	४१	१२०	१३	४६	१८	-	१३१०	१६१७
३	सडीचे								
	अ) सा. बां. वि.	-	-	४७	१०१	-	-	-	१४८
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	१५७	६०१	१७३१	-	२५४९
	का) न.पा./म.न.पा.	-	-	-	३१	-	६६	३३७	४३३
४	इतर माल साधकून केलेले								
	अ) सा. बां. वि.	-	-	३०	८	-	-	-	३८
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	२१	९९	९१३	-	१०३३
	का) न.पा./म.न.पा.	-	-	-	-	-	-	२१	२१
५	इतर								
	अ) सा. बां. वि.	-	-	-	-	-	-	-	-
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	-	-	-	-	-
	का) न.पा./म.न.पा.	-	-	-	-	-	-	६०	६०
	एकूण लांबी								
	अ) सा. बां. वि.	२३०	७४	८६३	३४१	२३	-	-	१६३८
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	३३३	१३३४	३३८१	-	६०४८
	का) न.पा./म.न.पा.	६७	१२०	१३	४६	१८	६६	१७७६	२०९६
	जिल्हा एकूण	२९७	१९४	८७६	९६३	१३४९	३४४८	१७७६	८०९३

टिप- १) नागपूर मधील काही लेआउटचे स्त्रे नागपूर महानगरपालिकेला स्थानांतरण झाल्याने

न.पा./म.न.पा. स्त्रयांच्या लांबीमध्ये १९९९ च्या तुलनेत वाढ झालेली आहे.

२) सा. बां. विभागातील काही स्त्रे जि.प.ला हस्तांतरण झाल्यामुळे १९९९ च्या तुलनेत

स्त्रयांची लांबी कमी झालेली असून जि.प.च्या स्त्रयांची लांबी वाढलेली आहे

अधार : १) अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, नागपूर. २) महा. न.पा. नागपूर.

३) कटक मंडळ, कामठी. ४) जिल्हाप्यातील सर्व न.पालिका.

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	संख्या
1	2	3
1.	मोटर सायकली, स्कुटर्स/मोपेड इत्यादी	422032
2.	मोटारी/जीप्स/स्टेशन वॅग्स	37137
3.	टॅक्सि कॅब्स	684
4.	स्वयंपालित रिक्शा	12187
5.	स्टेट कॉलेस	
	1) डिझेलवर चालणा-या	2022
	2) पेट्रोलवर चालणा-या	-
	कंत्राली वाहने	
	1) डिझेलवर चालणा-या	300
	2) पेट्रोलवर चालणा-या	-
6.	मातृमोटारी-खाजगी वाहने	
	1) डिझेलवर चालणा-या	1668
	2) पेट्रोलवर चालणा-या	163
	मातृमोटारी-सार्वजनिक वाहने	
	1) डिझेलवर चालणा-या	11856
	2) पेट्रोलवर चालणा-या	6560
7.	रुग्णवाहिका	228
8.	शाळेच्या बसेस	42
9.	सामाजिक सेवा देणारी वाहने (अनुदान)	403
10.	जोड वाहने	4346
11.	ट्रॅक्टर्स	4201
12.	इतर	528
	जिल्हा एकूण	504355

.....174.....
तमता क्रमांक 9.4

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची प्रवासीवाहतूक आकडेवारी [1999-2000 करिता]

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	बाब	उपक्रमाचे नांव महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, नागपूर
1	2	3
1	वर्षाअखेरीस मार्गांची संख्या	396
2	मार्गांची एकूण लांबी [कि. मी.]	28354
3	मार्गांची सरासरी लांबी [कि. मी.]	66.56
4	वर्षातील अस्तित्वात असलेल्या बसगाड्यांची संख्या	566
5	रस्त्यावर धावणाऱ्या बसगाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	533
6	प्रवाशांची दैनिक सरासरी [लाखात]	2.12
7	वाहतूकीमुळे वर्षात मिळालेले उत्पन्न (रु. हजारात)	573274
8	दर प्रवाशांमागे मिळालेले सरासरी उत्पन्न पैशांमध्ये (दर दिवशी)	7.39

आधार : विभागीय नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, नागपूर
 विभाग, नागपूर

महत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना 1999 या वर्षाकरीता
(वाहतूक गणना मे - 1999)

जिल्हा - नागपूर

पृष्ठ भागाचा प्रकार	रस्त्या- ची रुंदी (मीटर मध्ये)	जलदगती वाहने					मंदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी वाहन भार
		कार, जीप्स ड्या	बस- गा- ड्या	माल- मोटा- र, ट्रक्स	मोटार साय- कल/ स्कुटर	एकूण 3 ते 6	जनाव- रांकड- न ओढ- ली जा- णारी	साय- कल ने	इतर वाह- ने	एकूण 8 ते 10	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
राष्ट्रीय महामार्ग (वाहतूक गणना 17/05/99 ते 24/05/99)											
मार्गाचे नांव -		लांबी कि. मी.				जवळपासचे शहर/सेडे					
नागपूर-अमरावती रोड		60/00				सापरी					
राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ६											
डांबरी	7.00	1390	593	4993	414	7390	120	207	504	891	58806
						गोंडसेरी					
डांबरी	7.00	2103	594	5534	1302	9533	54	639	45	738	65508
नागपूर-रायपूर रोड						कापसी-महागांव					
राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ६											
डांबरी	7.00	1830	405	5946	1274	9455	9	427	37	473	47786
नागपूर-जबलपूर रोड						कन्हान चौकी					
राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ७											
डांबरी	7.00	5724	764	6811	5392	18691	32	5573	157	5762	73803
						मानेगांव टेक					
डांबरी	7.00	580	146	1663	164	2553	3	217	21	241	20402
नागपूर-हैद्राबाद रोड						डोंगरगांव					
राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ७											
डांबरी	7.00	2942	1058	4215	1964	10179	13	733	-	746	61756
राज्य महामार्ग (वाहतूक गणना 17/05/99 ते 24/05/99)											
मार्गाचे नांव -		लांबी कि. मी.				जवळपासचे शहर/सेडे					
नागपूर-सावनेर-बैतूल रोड राज्य मार्ग क्र. ९		5/0				मानकापूर					
डांबरी	7.00	4460	547	2038	7196	14241	-	3716	216	3932	34812
						महादूला					
डांबरी	7.00	2806	662	2476	2309	8253	-	2130	-	2130	32058
						दहेगांव					
डांबरी	7.00	3768	352	3703	2961	10784	180	2428	-	2608	42257
						पाटणसावंगी					
डांबरी	5.50	1706	294	1461	1668	5129	54	666	283	1003	19907
						सावनेर					
डांबरी	7.00	1573	230	1459	2025	5287	38	856	-	894	19364

तक्ता क्रमांक 9.5 पुढे चालू

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
शंभरी	7.00	1848	523	2301	9/800	3150	7822	26	2120	-	2146	28659
					दिघोरी							
शंभरी	7.00	1571	431	2121	19/40	1184	5307	39	218	-	257	25954
					पाचगांव							
शंभरी	7.00	574	366	1017	47/80	739	2716	117	806	2	925	14109
					उमरुड							
शंभरी	7.00	767	340	830	69/200	1047	2984	162	1741	81	1984	12344
					भिवापूर							
शंभरी	3.75	520	63	573	11/80	583	1742	604	579	-	1183	7135
					मोवाड							
शंभरी	3.75	588	51	558	3/00	195	1392	243	323	-	566	6503
					जामगांव फाटा							
शंभरी	3.75	201	36	94	0/40	142	474	112	261	-	373	1631
					सावरगांव							
शंभरी	5.50	435	56	600	0/20	561	1702	610	608	-	1218	7265
					नरखेड							
शंभरी	5.50	530	72	527	25/00	196	1355	214	539	-	753	2612
					कोंढाळी							
शंभरी	5.50	916	42	882	69/60	668	2508	226	697	-	923	10701
					सावरगांव							
शंभरी	5.50	1145	162	1227	54/80	887	3421	394	933	-	1327	15846
					काटोल नाका							
शंभरी	7.00	4195	442	1870	4/30	5161	11668	23	4830	193	5046	32787
					गिट्टीखदान							
शंभरी	5.50	2282	366	1625	19/80	3042	7315	191	1691	192	2074	22945
					कळमेश्वर							
शंभरी	5.50	1145	270	1208	54/00	1105	3728	313	938	-	1251	18047
					कोंढाळी फाटा							
शंभरी	4.00	1130	192	1383	59/60	963	3668	356	958	-	1314	17122
					काटोल रेल्वे चौकी							
शंभरी	5.00	1153	183	1248	81/00	881	3465	386	851	-	1237	16011
					जलालखेडा							

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
साटोल-सावनेर-रामटेक				0/40		सावनेर					
गोंदिया-सालेकसा जिल्हा सिमेपर्यंत रोड क्र. २४९											
डांबरी	5.50	364	124	364	331	1183	257	471	-	728	490
				6/20		तेलकामठी					
डांबरी	5.50	1038	48	846	618	2545	576	930	305	1811	1088
				9/00		घुबडमेट					
डांबरी	5.50	988	40	988	690	2596	210	692	-	902	11149
सापा-पारशिवनी रोड				0/0		सापा					
क्र. २४९											
डांबरी	3.75	316	68	540	316	1240	87	378	-	465	6312
				21/20		पारशिवनी					
डांबरी	3.75	327	66	533	367	1293	71	378	-	449	6238
आमडी-पारशिवनी रोड				00/00		आमडी फाटा					
क्र. २४९											
डांबरी	5.50	268	63	479	305	1115	25	399	-	424	5549
मंसर-रामटेक-तुमसर				5/80		रामटेक मंगळवाडी					
रोड क्र. २४९											
डांबरी	5.50	3181	342	1676	4213	9412	247	4104	24	4375	25582
छिंदवाडा-सावनेर				9/65		मोहपा					
उंबळी-उमरी रोड क्र. २५०											
डांबरी	3.75	1048	53	1013	904	3018	666	912	-	1578	11790
				45/40		केळवद					
डांबरी	5.50	1823	402	1778	1647	5650	401	1306	27	1734	21868
				11/00		ऐरण गावाजवळ					
डांबरी	3.75	154	12	101	160	427	97	243	-	340	1378
				2/20		चिचोली गावाजवळ					
डांबरी	3.75	236	7	246	155	644	237	177	-	414	2825
चिचोली-पवनी-सावनेर				1/0		पवनी (हिवरी)					
रोड क्र. २५१											
डांबरी	3.75	318	5	467	223	1013	132	510	-	642	4794
रामटेक-सात-भंडारा				1/0		घोटी टोक					
रोड क्र. २५२											
डांबरी	3.75	1412	28	2161	1511	5112	238	1222	-	1460	24152
				11/40		कोदा मेंढी					
डांबरी	3.75	1800	23	1768	1650	5241	352	883	-	1235	18810

तबता क्रमांक 9.5पुढे चालु

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
रामटेक-मौदा रोड क्र. २५३				21/60							
डांबरी	5.50	1164	31	1449	1053	3697	184	1193	-	1377	15978
				30/00							
डांबरी	5.50	1177	39	1441	1098	3755	279	1460	-	1739	16030
हिंमणा-कुही-वेलतूर-आमोरा रोड क्र. २५४				19/20							
डांबरी	3.75	379	66	663	392	1490	211	875	5	1091	7302
				0/00							
डांबरी	3.75	466	59	1041	567	2133	12	239	10	311	9966
				46/50							
डांबरी	3.75	372	19	371	346	1088	242	304	-	546	4630
				33/50							
डांबरी	3.75	958	57	498	653	2366	327	754	74	1455	9178
नामपूर-हिंमणा- हिंमणी-वेरूर रोड क्र. २५५				15/60							
डांबरी	3.75	1002	119	1014	1797	3932	340	3015	-	3355	12811
नामपूर-अंबाईर-हिंमणा रोड				7/40							
डांबरी	7.00	4561	392	748	8316	14017	34	6856	55	6945	20745
पुलगाव-वर्धा-ज.म- समुद्रपूर-गिरड-मोड रोड क्र. २५६				0/00							
डांबरी	3.75	702	112	715	805	2334	310	1224	246	1780	9599
कामठी-कुही-उमरेड घिमूर-चंद्रपूर रोड क्र. २५७				0/40							
डांबरी	3.75	555	12	488	473	1528	93	695	-	748	6177
				14/90							
डांबरी	3.75	784	6	844	751	2385	453	691	-	1144	9295
उमरेड-बुटीबोती रोड क्र. २५८				23/40							
डांबरी	3.75	943	21	1191	480	2635	539	1042	-	1581	12329
भिवापूर-नांद-बेसूर नांद रोड क्र. २५९				0/20							
खडीचे	1.75	253	6	190	214	663	359	1421	-	1780	2537
नांद-बेसूर रोड क्र. २६०				0/20							
डांबरी	1.75	253	21	193	274	741	285	1323	-	1608	2655

तक्ता क्रमांक 9.5 पुढे चालू

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
जिल्हा महामार्ग (वाहतूक गणना 17/05/99 ते 24/05/99)											
भागाचे नांव -	लांबी कि.मी.				जवळपासचे शहर/खेडे						
जामनाव थडीपवनी अंभोरा रोड क्र. १					0/0						
डांबरी 3.70	586	27	470	360	1443	551	331	-	882	5868	
हाटोल मुर्ती धारगाव रोड क्र. ४					0/0						
डांबरी 3.70	587	27	470	360	1444	551	331	-	882	5869	
नरखेडे-मोहाडी जिल्हा सिमेपर्यंत रोड क्र. ५					0/200						
डांबरी 3.75	96	4	66	79	245	92	192	-	284	876	
न.सेड घुबडमेट रोड क्र. ६					20/0	घुबडमेट					
डांबरी 3.75	192	20	211	210	633	171	212	-	383	2430	
सावरगाव पिपळा रोड क्र. ७					0/0						
डांबरी 3.70	299	30	385	271	985	1061	811	-	1872	5355	
मेटापांजरा काचरी सावंगा रोड क्र. ८					0/0	मेटापांजरा					
डांबरी 3.70	307	30	334	271	942	1063	811	-	1874	4816	
मेटापांजरा-झिलान-लोहगड रोड क्र. ८					0/0	मेटापांजरा					
डांबरी 3.70	307	30	334	271	942	1063	811	-	1874	4816	
कोंढाळी-मसोद-तेतीवाटा रोड क्र. ९					0/0	कोंढाळी					
डांबरी 3.70	488	26	450	360	1324	551	331	-	882	882	
मोहपा-उबळी-कळमेश्वर रोड क्र. ११					9.8						
डांबरी 3.70	230	33	210	250	723	150	435	-	585	2715	
मोहपा-नांदगो-स रोड क्र. ११					0/0	मोहपा					
डांबरी 3.70	901	30	1031	566	2528	505	607	-	1112	10978	
सावनेर-धापेवाडा-कळमेश्वर रोड क्र. १२					0/200	कळमेश्वर नाका					
डांबरी 3.70	974	74	1101	867	3016	571	790	613	1974	13007	
सावनेर-धापेवाडा-कळमेश्वर रोड क्र. १२					17/500	ब्राम्हणी फाटा					
डांबरी 3.70	2226	86	1281	3226	6769	327	1998	133	2458	24666	
मोहपा-धापेवाडा रोड क्र. १२					8.60						
डांबरी 3.70	50	12	47	110	219	60	160	-	220	688	
धापेवाडा-पाटणसावंगी रोड क्र. १२					0/0						
डांबरी 3.70	188	7	159	86	438	187	277	-	464	1876	
सपा-पाटणसावंगी रोड क्र. १२					1/0						
डांबरी 3.70	288	43	555	462	1346	45	552	-	597	5631	

तक्ता क्रमांक 9.5 पुढे चालू

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
कामठी-दहेगाव रोड क्र. १५						1/0 सरदार मेस					
डांबरी	3.70	777	27	987	694	2487	621	1314	-	1935	10940
कामठी-दहेगाव रोड क्र. १५						1/0 सरदार मार्ग					
डांबरी	3.70	741	57	786	713	2297	36	1199	-	1235	9192
केळवद-जातमखोर-सुर्सापार रोड क्र. १६						0/200 केळवद					
डांबरी	4.00	94	11	104	89	308	92	109	-	201	1310
रोड क्र. १५						0/0 रूवे चौकीजवळ					
डांबरी	3.70	425	36	832	470	1763	714	680	-	1394	8643
पारशिवनी-खापरखेडा रोड क्र. १८						0.10					
डांबरी	3.70	99	-	29	88	216	113	153	-	266	565
पारशिवनी-चारगाव-कोलीमारा रोड क्र. १८						0/0					
डांबरी	3.70	122	28	118	119	387	171	140	-	311	1640
कोंढाळी-सावळी-प्रलसाद रोड क्र. १९						1/0 सावळी					
डांबरी	3.70	731	4	802	669	2206	462	629	-	1091	8666
महालगाव कामठी रोड क्र. १९						0/0					
डांबरी	3.70	195	-	248	583	1026	583	428	-	1011	3236
कामठी-कळमना रोड क्र. २१						0/600					
डांबरी	3.70	1524	-	1608	1771	4903	196	3314	414	3924	16850
रामटेक-मुसेवाडी रोड क्र. २२						0/0					
डांबरी	3.75	741	14	631	871	2257	371	1212	-	1583	7826
मुसेवाडी-हिवरा करवई रोड क्र. २२						10/00 मुसेवाडी					
डांबरी	3.70	137	11	89	131	368	49	184	-	233	1192
मुसेवाडी-हिवरा करवई रोड क्र. २२						10/00 हिवरा बाजार					
डांबरी	3.70	153	10	69	170	402	71	539	-	610	1141
अरोली-तारसा रोड क्र. २३						निमखेडा					
डांबरी	3.70	397	13	281	765	1456	200	1109	-	1309	3879
कन्हान-तारसा रोड क्र. २३						1/0					
डांबरी	3.70	1202	16	1393	1147	3758	333	1800	-	2133	15041
वेलतूर-चिसन रोड क्र. २४						0/050 वेलतूर					
डांबरी	3.70	44	6	147	45	242	550	305	365	1220	2053
उमरेड-तारणा रोड क्र. २५						0/200 उमरेड फाटा					
डांबरी	3.70	55	11	135	65	266	610	290	530	1430	2168
माढळ-वडेगाव-आदम रोड क्र. २५											
डांबरी	3.70	681	12	454	604	1751	144	743	18	905	6041
कुही-पांडेगाव-राजोला रोड क्र. २६						0/0 कुही					
डांबरी	3.75	357	6	178	186	909	409	541	-	950	4193
कुही-पांडेगाव-राजोला रोड क्र. २६						9/800 सालवा					
डांबरी	3.75	158	6	125	90	379	254	420	-	674	1663

.....181.....
 तबता क्रमांक 9.5पुढे चालु

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
उदासा-बाम्हनी रोड क्र. २७							0/200 उदासा				
डांबरी	3.70	50	9	105	70	234	645	350	605	1600	1976
उदासा-बाम्हनी रोड क्र. २७							10.00 बाम्हनी				
डांबरी	3.70	50	8	125	70	253	620	330	600	1550	2070
भिवापूर-पूलर-पचखेडी रोड क्र. २८							0.200 भिवापूर				
डांबरी	3.70	68	12	74	213	367	124	1332	-	1456	1080
भिवापूर-पूलर-पचखेडी रोड क्र. २८							16/00 मोठनगांव				
डांबरी	3.70	276	26	243	228	773	212	259	-	471	3230
सोनेगाव-बेला-सिसी रोड क्र. २९							26/100 सिसी नाका				
डांबरी	3.70	518	14	437	270	1239	499	543	-	1042	5418
सोनेगाव-बेला-सिसी रोड क्र. २९							5.600 बेला				
डांबरी	3.70	80	18	167	80	345	605	320	-	925	2292
बेला-थाना रोड क्र. २०							5.29 थाना				
डांबरी	3.70	50	6	107	70	233	520	300	528	1348	1828
हिंगणा-कान्होलीबारा रोड क्र. २२							8.20 आमगाव(देवरी)				
डांबरी	3.70	333	18	243	542	1136	66	1334	-	1400	3239
बाजारगाव-अडेगाव रोड क्र. २२							0/100 शिवा बाजारगाव				
डांबरी	3.70	200	20	112	212	544	114	298	-	412	1652
कान्होलीबारा-टाकळघाट रोड क्र. २३							20.30 टाकळघाट				
डांबरी	3.70	311	43	128	333	815	112	347	-	459	2228
नारसिंगी-भिश्रू-तिनखेडा- नरखेड रोड क्र. ६९							0/0 बेल बस स्टॉप				
डांबरी	3.70	300	30	335	271	936	1061	811	-	1872	4807

आधार :- 1) अधीक्षक अभियंता, विशेष प्रकल्प मंडळ, नागपूर.

2) सहाय्यक अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, नागपूर.

पोस्ट, तारघरे व दुरध्वनी सेवा व दुरदर्शन संच यांची आकडेवारी [31.3.2000 अखेर]

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	बाब	संख्या
1	2	3
1	पोस्टांची संख्या	349
2	तारघरांची संख्या	90
3	पत्र पेट्यांची संख्या	1413
4	पोस्टमनांची संच संख्या	
	अ) नियमित आस्थापने वरिल	445
	ब) नियमित आस्थापने व्यतिरिक्त	346
5	दुरध्वनी संख्या	150031
6	पोस्टाची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या	1177
7	शासनाचे वाटप केलेल्या दुरदर्शन संचाची संख्या	690

टिप :- केंद्र सरकारच्या योजनेतून केंद्रान कंपनीचे दुरदर्शन संच शाळेला वाटप करण्यात आले होते त्याची देखभाल या कार्यालयाकडे होती. वरील योजना बंद झाल्यामुळे दुरदर्शन संचाची संख्या कमी झाली आहे.

आधार :- 1.) प्रवर अधीक्षक, डाकघर, नागपूर, शहर विभाग, नागपूर.

2.) प्रवर अधीक्षक, डाकघर, नागपूर ग्रामीण मंडळ, नागपूर.

3.) मुख्य अधीक्षक, केंद्रीय तारघर, नागपूर.

4.) महा प्रबंधक, नागपूर दूरसंचार विभाग, नागपूर.

5.) विभागीय अभियंता, ग्रामीण ध्वनीक्षेपण, नागपूर.

तल्लता क्रमांक-10.1

स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च

[वर्ष 1999-2000 करिता]

नामपुर

[रुपये हजारात]

क्र.सं.	वर्ग	गामपंचायत	जिल्हा परिषद	नगरपरिषद
1	2	3	4	5
अ	सह्या प्राप्ती	778	1	12
	1) सुरुवातीची शिल्लक	67652	20052	285006
	2) अनुदाने व वर्गणी	58388	1699103	482930
	3) चालू वर्षातील उत्पन्न	74077	1522210	1740828
	एकूण प्राप्ती	200117	3241365	2468764
ब	खर्च			
	1) चालू वर्षातील खर्च	126803	3212223	2295189
	2) अखेरची शिल्लक	73514	29142	173575
	एकूण खर्च	200117	3241365	2468764

टीप:- रकाना क्र 5 मध्ये महानगरपालिका व कटक मंडळ प्रत्येकी 1 व 10 नगरपरिषदा यांचा समावेश आहे.

आधार:- जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, नागपूर.

ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च (1999-2000 या वर्षाकरीता)

जिल्हा - नागपूर

[रुपये हजारात]

अ. क्र.	पंचायत समिती	ग्रामपंचायती व गट ग्रामपंचायतीची संख्या	सुरुवातीची शिल्लक	उत्पन्न		अंशदान
				सहाय्यक शासकीय	अनुदाने इतर	
1	2	3	4	5	6	7
1.	सावनेर	76	1005	779	9570	2271
2.	पारशिवनी	53	11572	227	3582	358
3.	रामटेक	45	2744	433	2788	212
4.	मौदा	63	2834	407	3222	51
5.	कामठी	48	1944	309	1249	857
6.	कुही	60	5500	438	2733	209
7.	भिवांपूर	56	4225	413	3229	-
8.	उमरेड	48	1904	472	136	28
9.	नागपूर (गा)	72	8314	-	7813	-
10.	हिंगणा	54	11598	461	3297	1052
11.	काटोल	83	6541	512	4083	129
12.	नरसेड	69	4227	208	4454	72
13.	कळमेश्वर	51	5254	610	1440	290
जिल्हा बेरीज		778	67652	5285	47596	5527

तक्ता क्र. 10.2 पुढे सुरु.

तमता क्रमांक-10.2 पुढे चालू

क्र.	पंचायत समिती	ग्रामपंचायती व गट ग्राम-पंचायतीची संख्या	उत्पन्न					
			देणगी	कर	शुल्क	इतर	एकूण 5 ते 11	एकूण 4+12
1	2	3	8	9	10	11	12	13
1.	सावनेर	76	148	2797	2890	471	18926	19931
2.	पारशिवनी	53	-	3249	-	5167	12581	24153
3.	रामटेक	45	81	1553	667	919	6653	9397
4.	मौदा	63	86	1829	2213	869	8677	11511
5.	कामठी	48	806	1231	1008	733	6193	8127
6.	कुही	60	189	2182	1834	820	8393	13893
7.	भिवापूर	56	-	1157	2114	414	7327	11552
8.	उमरुड	48	169	1245	1838	2733	6621	8525
9.	नागपूर (ग्र)	72	408	7953	1726	2831	20731	29045
10.	हिंमणा	54	618	3312	2596	1668	13004	24602
11.	काटोल	83	25	1291	3230	299	9569	16110
12.	नरखेड	69	83	614	2947	1205	9581	13808
13.	कळमेश्वर	51	43	957	-	869	4209	9463
जिल्हा बेरीज		778	2656	29370	23053	18998	132465	200117

जिल्हा नागपूर

अ. क्र.	पंचायत समिती	आरोग्य सेवा	सार्वजनिक बांधकाम	सामाजिक, नैतिक वृद्धी	प्रशासन	समाज कल्याण	पशुधनाचे संवर्धन	जमीन महसूल व देखभाल	इतर	स्तंभ 14 ते 21 ची बेरीज	अखेरची शिल्लक [13-22]	एकूण 22+23
1.	2.	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1.	सावनेर	5267	5091	520	2344	199	168	-	215	13804	6127	19931
2.	पारशिवनी	4192	2758	632	6096	9	154	-	166	14004	10149	24153
3.	रामटेक	3781	1015	385	1269	-	12	-	152	6614	2783	9397
4.	मौदा	4630	2529	488	1631	131	63	-	2	9474	2037	11511
5.	कामठी	2096	1743	742	1052	95	10	-	-	5738	2389	8127
6.	कुही	3991	1714	301	1248	230	163	-	125	7772	6121	13893
7.	भिवापूर	3956	1433	115	741	-	2	-	-	6247	5305	11552
8.	उमरेड	3207	966	320	890	-	-	-	371	5754	2771	8525
9.	नागपूर(गा)	5636	4227	5508	3886	-	-	-	-	19257	9788	29045
10.	हिंगणा	3650	3364	3548	3010	351	37	-	17	13977	10625	24602
11.	काटोल	6452	2178	425	2216	7	1	-	-	11279	4831	16110
12.	नरसेड	3071	2337	944	1006	-	7	-	-	7865	5943	13808
13.	कळमेश्वर	2139	1247	421	914	38	46	-	13	4818	4645	9463
जिल्हा एकूण		52068	31100	14349	26302	1060	663	-	1061	126603	73514	200117

आधार : उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी, (ग्रामपंचायत) जिल्हा परिषद, नागपूर.

जिल्हा परिषदेचे बाबवार उत्पन्न व सर्व (1999-2000 या वर्षाकरिता)
जिल्हा - नागपूर [रुपये - हजारात]

क्र.	लेखाशीर्ष	प्रत्यक्ष 1998-99	सुधारित 1999-2000	अंदाज 2000-2001
	2	3	4	5
खर्चा				
1) स्वनिर्मित उत्पन्न				
	अ) स्थानिक उपकर मुद्रांक शुल्कासह.	18993	8634	8600
	ब) शिक्षण	292	300	300
	क) कृषि	81	100	100
	ड) इमारत व दळणवळण	3900	3979	5000
	इ) इतर	9662	15110	13704
	एकूण (1)	32678	28123	27704
2) शासकीय अनुदान				
	अ) सहतुफ अनुदान	651859	1246942	874536
	ब) आस्थ प्रना अनुदान	170047	294360	220782
	क) योजनांतर्गत योजनेसाठी अनुदान	188866	78825	115957
	ड) इतर	89564	79176	77738
	एकूण (2)	1100336	1699103	1289013
3) कर्ज				
	अ) कर्ज व अग्रीम			
	ब) ठेव व अग्रीम	206648	149348	165048
	क) विन्त प्रेषण	810007	1316616	1344421
	ड) इतर	31494	28123	27704
	एकूण (3)	1048149	1494087	1537173
	4) आरसीसी शिल्लक	78350	20052	29142
	एकूण (ते 4)	2259513	3241365	2883032

अ. क्र.	लेखाशीर्ष	प्रत्यक्ष 1998-99	सुधारित 1999-2000	अंदाज 2000-2001
1	2	3	4	5
खाने खर्च				
	आ सामान्य प्रशासन	143584	235150	180166
	ब शिक्षण	491320	740899	624502
	क वैद्यकीय	154176	133762	119556
	ड पशुसंवर्धन	13252	17587	16198
	इ इमारती व दळणवळण	85503	134900	114179
	फ समाज कल्याण	25693	28945	119967
	ग सिंचन	68197	47886	57777
	ह कृषि	-	-	-
	न इतर	238079	13269	113076
	एकूण (अ ते न)	1219804	1352398	1345421
कर				
	आ कर्जे व अग्रीम	-	-	-
	ब ठेवा व अग्रीम	207351	139258	150658
	क वित्त प्रेषण	812306	1720567	1344421
	ड इतर	-	-	-
	एकूण (अ ते ड)	1019657	1859825	1495079
	अखेरची शिल्लक	20052	29142	42532
	एकूण	2259513	3241365	2883032
[खर्च + अखेरची शिल्लक]				

आधार :- मुख्य लेखा तथा वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर.

तबता क्रमांक 10.4

महानगर पालिका, कटक मंडळ व नगरपालिकाचे उत्पन्न व खर्च
[1999-2000 वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर		रुपये-हज.सं.										
क्र.	महानगरपालिका मंडळ/नगरपालिका	सुरुवातीची शिल्लक	उत्पन्न							नगरपालिकाचे दर व कर	नगरपालिकाचे लिखाणातील पासुने मिळालेला एकूण महसूल	एकूण
			अनुदाने, वर्गणी शासकीय	इतर	जकात	घर व जमीन यावरील कर	इतर कर	एकूण (6+7+8)				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
1	म. न. पा. नागपूर	1942.4	323984	-	876356	250428	218914	1345698	84452	162267		
2	छा. पार्षद कामठी	18.76	3470	7839	5116	346	31	5493	146	2397		
नगरपालिका												
3	सावनर	19.72	8378	-	8138	1071	790	10508	1910	2071		
4	त्नापा	4.49	5835	-	1503	648	400	2601	694	6276		
5	सामटक	15	19992	-	4022	1710	1	5733	1562	2250		
6	कामठी	7538	16802	-	12583	2139	1870	16642	2390	1232		
7	उमरुड	6545	13130	9026	9653	2736	2429	14818	3148	4262		
8	काटाल	5658	19118	-	12835	4337	1127	18200	4979	3797		
9	नरसैड	971	13593	-	3153	2044	11	5208	1235	3072		
10	मात्राड	2504	6506	-	445	684	2	1131	485	534		
11	कळमेश्वर	7170	7612	-	4439	1675	1120	7234	1898	584		
12	न. हपा	3533	7583	-	956	447	290	1693	609	5766		
जिल्हा एकूण		265006	446065	16865	939199	268915	227035	1435149	103290	233480		

.....190.....
 त्जता क्रमांक 10.4

महानगरपालिका, कटक मंडळे व नगरपालिकांचे उत्पन्न व सर्वे
 [1999-2000 वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये हजारात]

महानगरपालिका/कटक मंडळे/नगरपालिका	एकूण उत्पन्न	सर्वे							एकूण	असेर-चीशि ललक
		सामान्य प्रशासन	कर व सुली चा सर्वे	सार्वजनिक सुरक्षा	सार्वजनिक आरोग्य व सोयी	सार्वजनिक बांधकाम	शिक्षण	इतर		
2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
म. न. पा. नागपूर	1916401	356242	60241	152122	676140	413546	221020	111254	1990565	120160
छा. परिषद कामठी	19351	1322	320	189	7798	3030	2233	4647	19539	18488
नगरपरिषद										
सावनेर	24446	2182	1958	1353	4857	9871	4595	3996	28812	10707
साधा	15406	388	493	193	1741	6183	2607	6350	17955	1500
रामटेक	29537	1205	1425	638	3738	14112	5037	2611	28766	1586
कामठी	37096	5107	2035	652	13663	6567	12951	2888	43863	821
उमरेड	44440	1230	1432	1457	9364	8029	7608	14420	43540	7745
काटोल	46193	3909	3040	1871	11270	12875	12659	4636	50280	1591
नरसेड	29073	2870	947	990	2592	6730	7162	4603	25894	4150
मोवाड	8636	919	554	129	727	1755	3105	3716	10905	235
कळसेर	17328	1080	2686	494	6761	3760	4110	1531	20422	4076
मोहमा	13651	1328	595	122	1405	5220	2385	3613	14668	2516
जिल्हा एकूण	2203758	377782	75726	160210	740056	491678	285472	164285	2295189	173575

नोंद: नागपूर जिल्ह्यातील महानगरपालिका, कटकमंडळे व सर्व नगरपालिका.

तक्ता क्रमांक - 11.1

विविध विकास शिर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च 1999-2000

जिल्हा - नागपूर		[रुपये लाखात]			
ज. क्र.	विकास शिर्ष व उपशिर्ष	जिल्हा पातळीवरील योजनांवरील खर्च			
		जिल्हा वार्षिक योजना/बिहार आदिवासी व आदिवासी क्षेत्राबाहेरील व योजना मिळज	स्टेट-पूल	अनु-शेष	एकूण
1	2	3	4	5	6
(एक)	कृषी सल्लागार सेवा				
1)	पीक संबधन	157.66	-	-	157.66
2)	फल उत्पादन	17.66	-	-	17.66
3)	मृदा व जलसंधारण	283.54	-	-	283.54
4)	पशु विधन	38.88	-	-	38.88
5)	दुग्ध व्यवसाय विकास	2.88	-	-	2.88
6)	मत्स्य व्यवसाय	21.27	-	-	21.27
7)	वन	33.08	-	-	33.08
8)	पण, कोठा व वखारी				
9)	सहाय्य	27.47	-	-	27.47
	एकूण (एक)	582.39	-	-	582.39
(दोन)	ग्रामीण विकास				
1)	एक स्तंभक जमीण विकास कार्यक्रम	25.47	-	-	25.47
2)	अग्नि प्रवण क्षेत्र कार्यक्रम				
3)	जिल्हा रोजगार योजना	444.36	-	-	444.36
4)	रंगार हमी योजना	192.60	-	-	192.60
5)	जल सुधारणा	0.80	-	-	0.80
6)	सामूहिक विकास	0.80	-	-	0.80
7)	जमीण स्वच्छता कार्यक्रम	299.98	-	-	299.98
	एकूण (दोन)	963.86	-	-	963.86
(तीन)	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण				
1)	पाटबंधारे कोल्हापूर पद्धतीचे धारे	829.02	-	-	829.02
2)	जलप्रदाय क्षेत्र विकास कार्यक्रम				
3)	आयकट विकास				
4)	पूर नियंत्रण कामे				
	एकूण (तीन)	829.02	-	-	829.02
(चार)	विज्ञान विकास	642.47	-	-	642.47
(पाच)	उद्योग व स्थापना कामे				
1)	मोठे व मध्यम उद्योग				
2)	जमीण व लघु उद्योग	90.81	-	-	90.81
	एकूण (पाच)	733.28	-	-	733.28

विविध विकास शिबीरवाली झालेला योजनांतर्गत खर्च 1999-2000

जिल्हा - नागपूर

[रुपये लाखात]

अ. क्र.	विकास शिबीर उपशिष्य	जिल्हा पातळीवरील योजनावरील खर्च			
		जिल्हा वार्षिक योजना	स्टेट प्लान	अनुसूचित	एकूण
18.00		3	4	5	6
[सहा]	बांधत व देखणेकळण				
	1) मोठी व लहान बांध				
	2) अंतर्देशीय जलवाहतूक				
	3) रसायन विकास	1188.35		53.29	1241.64
	एकूण (सहा)	1188.35		53.29	1241.64
[सात]	सामान्य आर्थिक सेवा				
	1) पध्दत				
	2) स्थानिक विकास कार्यक्रम	1210.60			1210.60
	एकूण (सात)	1210.60			1210.60
[आठ]	सामाजिक आणि सामूहिक सेवा				
	1) सामान्य शिक्षण	551.22			551.22
	2) शिडा व एअर कल्याण	24.94			24.94
	3) समाज व संस्कृती	1.94			1.94
	4) वैजिक शिक्षण	1.45			1.45
	5) ग्रामीण शिक्षण व औषधी द्रव्ये	0.30			0.30
	6) आरोग्य सेवा	132.11			132.11
	7) ग्रामीण प्राणी पुरवठा व स्वच्छता	742.90			742.90
	8) हनिर्माण	13.70			13.70
	9) शहर विकास	452.97			452.97
	10) साहित्य व प्रसिध्दी				
	11) भागासवर्गीयांचे कल्याण	797.59			797.59
	12) कामगार व कामगार कल्याण	118.10			118.10
	13) समाज कल्याण	29.20			29.20
	14) पोषण	449.83			449.83
	15) स्थानिक विकास कार्यक्रम				
	एकूण (आठ)	3316.25			3316.25
	एकूण (एक ते आठ)	8823.75		53.29	8877.04
[नऊ]	न्युमीअस बजेट	60.50			60.50

आध्या 1) जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर

2) प्रकल्प अधिकारी ए.आ.वि.प्र. नागपूर.

तक्ता क्रमांक 11. 2

योजनेखालील महत्वाची भौतिक साध्ये 1999 - 2000 या वर्षाकरीता

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष/बाब	परिमाण	भौतिक साध्ये		
			बिगर आदिवासी योजना योजना	आदिवासी विशेष पटक योजना	विशेष पटक योजना
1	2	3	4	5	6
एक	कृषी व संवर्धन सेवा				
1)	पीक संवर्धन				
1)	सधन कापूस विकास कार्यक्रम				
	अ) प्रमाणित बियाणे	क्विंटल	29.00	16.6	
2)	तेलबिया उत्पादन कार्यक्रम				
	अ) मिनिक्ट	संख्या	35944	198	
3)	कडधान्य उत्पादन कार्यक्रम				
	अ) मिनिक्ट	संख्या	4029	89	
4)	आदिवासी शेतकऱ्यांना द्वारिद्वय खेवर आणण्यासाठी अर्थ सहाय्य	लाभार्थी संख्या	414		310
5)	विशेष अन्नधान्य उत्पादन कार्यक्रम (भारत)				
	अ) प्रमाणित बीजोत्पादन	क्विंटल	680		11
6)	एकात्मिक तणधान्य विकास कार्यक्रम				
	अ) प्रमाणित बियाणे	क्विंटल	1489	292	
7)	तुषार व टिबक सिंचन				
	अ) सिंच	संख्या	177		4
2)	फलोत्पादन				
1)	फलोत्पादन रोपसंरक्षण				
	अ) क्षेत्र	हेक्टर	2861		24
2)	बामोयती रोपमळ्याचे बळकटीकरण योजना				
	अ) कलमे/रोपे	हेक्टर	8	0.75	0.50
3)	मृदसंधारण				
1)	एकात्मिक घाणलोट क्षेत्र विकास कार्यक्रम				
	अ) शेत नळे	हेक्टर	10	55	
	ब) नाला बांध	संख्या	1	118	118.50
	क) भात साचरे	हेक्टर	11	14	196.76

तक्ता क्र. 11.2 पुढे सुरु

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	विकास शीर्ष/उपशीर्ष/बाब	परिमाण	भौतिक साध्ये		
			बिगर आदिवासी योजना	आदिवासी योजना	विशेष घटक योजना
1	2	3	4	5	6
4)	<u>पशुसंवर्धन</u>				
1)	पशुवैद्यकीय दवाखाना व प्रथमोपचार केंद्र बांधणे अ) बांधकाम	संख्या	1	-	-
2)	पशु प्रथमोपचार केंद्र/आधारभूत ग्राम केंद्र /कृत्रीम स्तन केंद्राची पुनर्रचना व आधुनिकीकरण अ) दर्जावाढ	संख्या	-	2	-
3)	तोडाचे व पायाचे रोगावर लाळ व सुरांच्या रोगावर नियंत्रण सहाय्य अ) लसमात्रा	संख्या	7700	25900	30860
5)	<u>दुग्ध व्यवसाय विकास</u>				
1)	निविष्टा कार्यक्रम आदिवासी/अनु. जाती, जमाती तसेच दुर्बल घटकातील कुटुंबांना प्रशिक्षण	संख्या	-	-	87
6)	<u>मत्स्य व्यवसाय</u>				
1)	मत्स्य बीज उत्पादन केंद्राची स्थापना अ) मत्स्यबीज	संख्या (लाखांत)	69	-	-
2)	अवरुध्द पाण्यातील मत्स्य संवर्धन अ) संचयन (लाखांत) ब) मत्स्योत्पादन	संख्या मेटन	69 5500	- 600	1 150
3)	मत्स्यव्यवसायोपयोगी आवश्यक सामुग्रीच्या खरेदीसाठी सहाय्य अ) नायलॉन सूत ब) नौका	किलो संख्या	- 71	- 2	48 -
4)	मत्स्यव्यवसाय विकास संस्था स्थापन करणे/मत्स्यसंवर्धन विकास यंत्रणा अ) मत्स्योत्पादन ब) प्रशिक्षणार्थी	टन संख्या	100 47	20 27	- 155

तक्ता क्रमांक 11. 2 पुढे चालू

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष/बाब	परिमाण	भौतिक साधे		
			बिगर आदिवासी योजना	आदिवासी योजना	विशेष घटक योजना
1	2	3	4	5	6
7	वने				
1)	औद्योगिक व व्यापारी उद्योगासाठी लागणा-या वन झाडांच्या जातीच्या लागवडीची योजना	हेक्टर	240	533	-
2)	निकृष्ट वनाचे पुनर्वनीकरण ओरोपवन	हेक्टर	55	84	-
3)	किरकोळ जंगल उत्पन्नाचा विकास ओमिश्रोपवन	हेक्टर	-	99	-
8)	सहकार				
1)	लहान शेतक-यांना व्याज व अनुदान लाभार्थी				50
2)	पीक उत्पादन प्रोत्साहन योजना ओसभासद	संख्या	8978	109	275
2)	सहकारी संस्थांचा पुनर्रचनेसाठी भागभांडवल ओ सभासद	संख्या	-	9	-
	दोन ग्रामिण विकासाकरिता विशेष कार्यक्रम				
1)	एकात्मिक ग्रामीण विकास व संलग्न सेवा ओलाभार्थी	संख्या	784	-	-
2)	अवर्षणप्रवण क्षेत्र कार्यक्रम				
1)	गट वनीकरण	हेक्टर	-	-	-
2)	रस्ता दुतर्फीकरण वनीकरण	कि. मी.	-	-	-
3)	नाला बँडींग	संख्या	-	-	-
4)	गाव तळी	संख्या	-	-	-
5)	तलाव दुतर्फी वनीकरण	कि. मी.	-	-	-
3)	जवाहर रोजगार योजना ओमनुष्य दिन	लाखात	10.58	4.73	-
4)	रोजगार हमी योजना ओमनुष्य दिन	लाखात	-	-	-
5)	जमीन सुधारणा ओअतिरिक्त जमीन दिलेल्या अभिहस्तांकितांना अर्थसहाय्य	लाभार्थी	-	-	-

अ. क्र.	विकास शीर्ष/उपशीर्ष/बाब	परिमाण	भौतिक साध्ये		
			बिगर आदिवासी योजना	आदिवासी योजना	विशेष घटक योजना
1	2	3	4	5	6
6)	ग्रामीण सफाई कार्यक्रम अ) शौचालये	संख्या	400	1173	840
	तीन पाटबंधारे व पुरनियंत्रण				
1)	लघुपाटबंधारे				
1)	लघुपाटबंधारे (स्थानिक क्षेत्र) अ) सिंचन तलाव	संख्या	-	-	-
2)	लघुपाटबंधारे (राज्यक्षेत्र) अ) नहर	संख्या	3	-	-
3)	अयशस्वी विहीरींना अनुदान अ) लाभार्थी	संख्या	-	-	1
4)	कोल्हापूर षडदतीचे बंधारे (स्थानिक क्षेत्र)	संख्या	-	-	-
2)	आयुक्त विकास अ) भूविकास कामे	संख्या	-	-	-
	चार विद्युत विकास				
1)	विद्युत विकास (ग्रामीण) अ) घरगुती दिवे	संख्या	2272	125	-
	बोकृषी पंप	संख्या	160	48	86
	कोस्ते दिवे	संख्या	123	-	575
	डोलहान विद्युत वाहिनी	कि. मी.	-	-	-
2)	विद्युत विकास (शहरी) अ) घरगुती दिवे/पंपे	संख्या	11413	-	-
3)	षडदती सुधार (ग्रामीण) अ) ट्रान्सफार्मर उभारणी	संख्या	7	-	-
	बेमोठी विद्युत वाहिनी	कि. मी.	6.9	-	-
	पाच ग्रामीण लघुउद्योग				
1)	रेशिम उत्पादन अ) प्रशिक्षण	संख्या	-	-	5
2)	सुशिक्षित बेरोजगारांसाठी बीज भांडवल अर्थसहाय्य अ) लाभार्थी	संख्या	177	4	39
3)	जिल्हा उद्योग केंद्र छोद्या उद्योगा- करिता कर्ज योजना अ) लाभार्थी	संख्या	8	-	3
4)	उद्योजकता प्रशिक्षण कार्यक्रम अ) लाभार्थी	संख्या	300	-	367

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष/बाब	परिमाण	भौतिक साध्ये		
			बिगर आदिवासी योजना	आदिवासी योजना	विशेष पटक योजना
1	2	3	4	5	6
सहा वाहतुक व दळणवळण					
1) जिल्हा स्तरे					
	(किमान गरजा कार्यक्रम सोडून)				
	अ)स्ते	कि. मी.	-	20	-
	ब)मोरीकाम	संख्या	-	-	-
2)किमान गरजा कार्यक्रमाखाली जिल्हा स्तरे					
	अ)स्ते	कि. मी.	-	25	-
	ब)पूल/मो-या	संख्या	-	5	-
3) हरिजन वस्त्यांम जोडणारे जोडस्त्रे					
	(वि. घ. योजना)				
	अ)स्ते	कि. मी.	-	-	158
सात सामाजिक व सामुहिक सेवा					
1) सामान्य शिक्षण					
1)प्राथमिक शाळेत बालवाड्या सुरु करणे					
	अ)बालवाड्या	संख्या	12	-	-
2) प्राथमिक शाळेत पुस्तक पेढ्या सुरु करणे					
	अ)विद्यार्थी	संख्या	2893	3990	8009
3) शैक्षणिक दृष्ट्या, मागासलेल्या भागा मधील प्राथमिक शाळेतील अनु-जाती/जमातीच्या विद्यार्थ्यांना विशेष सवलती					
	अ)विद्यार्थी	संख्या	1875	3625	9875
4) माध्यमिक शाळेतून पुस्तक पेढ्या उघडणे					
	अ)विद्यार्थी	संख्या	4225	866	10916
5) आदिवासी विद्यार्थ्यांना विद्यावेतन					
	अ)विद्यार्थी	संख्या	-	866	-
6) प्राथमिक शाळांच्या इमारतीच्या बांधकामासाठी जिल्हा ग्रामीण विकास प्राधिकरणांना अनुदान					
	अ)खोली	संख्या	-	-	-

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष/बाब	परिमाण	भौतिक साधने		
			बिगर आदिवासी योजना	आदिवासी योजना	विशेष घटक योजना
1	2	3	4	5	6
7)	खाजगी प्राथमिक शाळांना अनुदान अ) शाळा	संख्या	-	-	-
8)	दुर्बल घटकातील मुलींना शाळेत नियमित येण्यासाठी उपस्थिती भत्ता अ) विद्यार्थी	संख्या	318	11180	4853
2)	क्रिडा व युवक कल्याण				
1)	जिल्हा क्रिडा प्रशिक्षण कार्यक्रम व प्रशिक्षण केंद्राची स्थापना अ) प्रशिक्षण शिबीर केंद्रे	संख्या	-	-	-
2)	सामाजिक सेवा शिबीरे अ) शिबीरे	संख्या	24	3	12
3)	व्यायाम शाळांचा विकास अ) शाळा	संख्या	2	2	2
3)	तांत्रिक शिक्षण				
1)	+2 स्तरावरील व्यवसाय शिक्षण व राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणांतर्गत किमान कौशल्यावर आधारित कार्यक्रम अ) संस्था	संख्या	-	-	-
4)	आरोग्य सेवा				
1)	राष्ट्रीय हिवताप निर्मूलन अ) रुग्ण	संख्या	-	-	-
	बोरकतगट नमुने गोळा करणे	संख्या	523444	44774	-
2)	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे/उपकेंद्रे/ग्रामिण रुग्णालये बांधणे अनुशेष/शव-विच्छेदन केंद्रे अ) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	1	5	-
3)	ग्रामीण रुग्णालयाची स्थापना व दुरुस्ती	संख्या	1	-	-
4)	प्राथमिक आरोग्य केंद्राचे बळकटीकरण अ) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	45	3	-
5)	आयुर्वेदीक दवाखान्यातील सुविधेत वाढ करणे अ) दवाखाने	संख्या	33	-	-
6)	प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या औषध अनुदानात वाढ अ) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	45	3	-

अ. क्र.	विकास शीर्ष/उपशीर्ष/बाब	परिमाण	भौतिक साध्ये		
			बिगर आदिवासी योजना योजना	आदिवासी योजना	विशेष घटक योजना
1	2	3	4	5	6
5)	ग्रामीण पाणीपुरवठा व स्वच्छता				
1)	नळाने पाणी पुरवठा (सास उपाय) अोनळ योजना	संख्या	-	4	-
2)	जी.एस.डी.ए. चा नलीका स्वणण्याचा कार्यक्रम अोनळ योजना	संख्या	-	5	-
3)	विहीरी बांधणे (साथे उपाय)	संख्या	-	-	-
6)	गृहनिर्माण				
1)	भू-संपादन व भू-विकास अ)भू-संपादन क्षेत्र	हेक्टर	-	-	-
2)	सडेयातील गावठाण्यांचा विस्तार व घरे बांधण्यासाठी गावाची तरतूद अ)गावे	संख्या	86	-	-
7)	नगर विकास				
1)	गलिच्छ वस्ती सुधार कार्यक्रम अ)लोकसंख्या	संख्या	-	-	3174
8)	मागासवर्गीयांचे कल्याण				
1)	मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क देणे अ)विद्यार्थी	संख्या	2636	-	22882
2)	विमुक्त व भटक्या जमातीसाठी भारत सरकार शिष्यवृत्ती अ) विद्यार्थी	संख्या	91	-	-
3)	मुला-मुलींसाठी शासकीय वसतीगृहे उघडणे अ)वसतीगृहे	संख्या	-	2	-
4)	व्यावसायिक शिक्षण घेणा-या विद्यार्थ्यांसाठी असलेल्या वसतीगृहांतील मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना निर्वाह भत्ता अ)विद्यार्थी	संख्या	69	-	138
5)	हरिजन वस्त्यांची सुधारणा अ)वस्त्या	संख्या	-	-	129

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष/बाब	परिमाण	भौतिक साध्ये		
			बिगर आदिवासी योजना योजना	आदिवासी विशेष घटक योजना	विशेष घटक योजना
1	2	3	4	5	6
7)	आंतरजातीय विवाहास प्रोत्साहन अजोडपे	संख्या	-	-	60
8)	गलिच्छवस्ती व्यवसायात असलेल्या मुलांना शालांत पूर्व परिक्षेसाठी शिष्यवृत्ती अविद्यार्थी	संख्या	-	-	40
9)	मागासवर्गीयांना मंगलौरी कॉले, जी. आय. शीट्स बदलण्यासाठी, व्यक्तीगत आर्थिक सहाय्य देणे अलाभार्थी	संख्या	30	425	625
9)	समाजकल्याण				
1)	स्त्रियांसाठी पुरस्कृत योजना आणि निराश्रीत स्त्रियांसाठी विविध व्यवसायातील व्यावसायिक प्रशिक्षण अलाभार्थी	संख्या	-	-	-
2)	निराश्रीत मुलांसाठी संस्था बाह्य सेवा बालसदनाला सहाय्यक अनुदान अंशस्था	संख्या	-	-	-
3)	7वी व 8वी पर्यंतच्या शारिरीकदृष्ट्या अपंग विद्यार्थ्यांना राज्य शिष्यवृत्त्या अलाभार्थी	संख्या	260	-	-
4)	हुंडा पद्धती नष्ट करण्यासाठी योजना अमेळावे	संख्या	1	-	1
5)	स्वयंरोजगार योजनेखाली व्यक्तीगत अनुदान अलाभार्थी	संख्या	4	-	150
10)	पोषण				
1)	शालेय अहार कार्यक्रम अविद्यार्थी	संख्या	-	-	-

....201....

सूचका क्रमांक 11 . 2 पुढे चालू

अ. क्र.	विकास शीर्ष/उपशीर्ष/बाब	परिमाण	भौतिक साधने		
			बिगर आदिवासी योजना	आदिवासी योजना	विशेष घटक योजना
1	2	3	4	5	6
11)	कामगार व कामगार कल्याण				
1)	चालू औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थामधील उपकरणांची नूटी भरवण काढणे	संख्या	3	1	-
2)	ज्येष्ठतांक बँक प्रकल्पांतर्गत महिलां साठी नवीन औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेची स्थापना	संख्या	-	-	-
3)	संजय गांधी स्वावलंबन योजने अलाभार्थी	संख्या	373	-	387
4)	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेत पुस्तक पेढी सुरू करणे	संख्या	-	-	-

आधार :- 1) जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर.

2) प्रकल्प अधिकारी, ए.आ. वि. प्र. नागपूर.

..... 2002

तबता क्रमांक 11.3

रोजगार हमी योजना (1999-2000 वर्षाकरिता)

जिल्हा नागपूर

अ. क्र.	बाब	कामाचा प्रकार					एकूण
		सिंचने	सार्वजनिक कामे(रस्ते)	कृषि	वनीकरण	इतर	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	नियोजित कामाची संख्या	289	442	224	95	0	1050
2.	मंजूर केलेल्या कामाची संख्या	0	94	23	0	0	117
3.	सुरु केलेल्या कामाची संख्या	0	50	23	0	0	73
4.	पूर्ण केलेल्या कामाची संख्या	0	0	0	0	0	0
5.	मध्येच बंद केलेल्या कामाची संख्या	0	0	0	0	0	0
6.	कामासाठी केलेली तरतूद (रु. लाखात)	689.15	345.47	275.70	105.60	0	1415.92
7.	कामावर भालेला एकूण खर्च (रु. लाखात)	0	598.50	0	5.00	0	601.50
8.	रोजगार हमीती(मनुष्य दिवस लाखात)	0	14.91	0	0.13	0	15.04

टीप :- बाब क्र. 5 पावसाळ्यात रस्त्याची कामे व इतर कामे तात्पुरती बंद ठेवण्यात येतात. पावसाळा संपताच सर्व कामे परत सुरु करण्यात येतात. त्यामुळे कामाच्या प्रकाराप्रमाणे बंद केलेल्या कामांची संख्या उपलब्ध नाही.

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, रोजगार हमी योजना, नागपूर

..... 203.....

तबता क्रमांक 11.4

रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे, न्यावरील रोजगार व सर्व

1999-2000 या वर्षाकरिता

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	महिना	सर्व (रूपये - लाखात)		मनुष्य दिवस (लाखात)	रोजगार हमी योजनेखाली- ल कामाची संख्या
		प्रत्यक्ष	संचित		
1	2	3	4	5	6
1.	एप्रिल 1999	10.80	10.80	0.172	66
2.	मे 1999	13.95	24.75	0.241	90
3.	जून 1999	64.33	89.02	0.850	103
4.	जुलै 1999	19.84	108.92	0.288	88
5.	ऑगस्ट 1999	16.12	125.04	0.272	83
6.	सप्टेंबर 1999	41.75	166.79	0.611	74
7.	ऑक्टोबर 1999	7.21	174.00	0.102	54
8.	नोव्हेंबर 1999	22.89	196.89	0.366	100
9.	डिसेंबर 1999	24.23	221.12	0.427	100
10.	जानेवारी 2000	23.57	244.69	0.377	121
11.	फेब्रुवारी 2000	46.46	291.15	0.86	149
12.	मार्च 2000	182.98	174.13	1.138	151

आधार- जिल्हाधिकारी कार्यालय, रोजगार हमी योजना, नागपूर

पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाययोजना (1999-2000) वर्षाकरीता

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाबी	तहसील				
		नागपूरशा	सावनर	पारशिवनी	रामटेक	मौदा
1	2	3	4	5	6	7
1	वस्तीच्या एकूण गावांची संख्या (91 च्या जनगणनेनुसार)	-	128	109	139	122
2	गावांतील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	-	128	109	139	122
3	द्वारा माहिने पुढे पाणी उपलब्ध असलेल्या					
	अ) गावांची संख्या	-	125	108	139	121
	ब) त्यातील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	125	108	139	121
4	पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यासाठी केलेली उपाय योजना					
	अ) टिकरने पुरवठा हाणा-या					
	1. गावांची संख्या	-	-	-	-	-
	2. गावांतील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	-	-	-	-
	3. टिकरची संख्या	-	-	-	-	-
	ब) बैलगाडीने पुरवठा					
	हाणा-या					
	1. गावांची संख्या	-	-	-	-	-
	2. त्यातील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	-	-	-	-
	3. बैलगाडीची संख्या	-	-	-	-	-
	क) इतर साधनांनी पुरवठा					
	हाणा-या					
	1. गावांची संख्या	-	11	10	8	18
	2. गावांतील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	11	10	8	18
	3. साधने					

विहीरी खोल करून पाणीपुरवठा, तातपुरता नळयोजना, बुड्या लादणे, विहीरीचे आधेगहण, नवीन हातपंप बसविणे.

तरीता क्रमांक 11.5 पुढे चालू

नामपुर

क्र. सं.	बाबी	तहसील				
		कामठी	कुही	भिवापूर	रमख	नामपुरा(गा)
	६	७	१०	११	१२	
१	१. शेतीच्या एकूण गावांची संख्या(अ) व्यंजनांनुसार	78	155	108	138	151
२	२. गावातील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	78	155	108	138	151
३	३. बारी सहिते पुरवठा पाणी उपलब्ध असलेल्या					
	अ) गावांची संख्या	78	138	106	108	127
	ब) त्यातील वाड्या वस्त्यांची संख्या	78	138	106	106	127
४	४. पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गाव व त्यासाठी केलेली उपाय योजना					
	अ) टंचाई पुरवठा होणा-या					
	१. गावांची संख्या	-	-	-	-	-
	२. गावातील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	-	-	-	-
	३. टंचाईची संख्या	-	-	-	-	-
	ब) बिलगाडीने पुरवठा होणा-या					
	१. गावांची संख्या	-	-	-	-	-
	२. त्यातील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	-	-	-	-
	३. बिलगाडीची संख्या	-	-	-	-	-
	क) इतर साधनांनी पुरवठा होणा-या					
	१. गावांची संख्या	-	7	1	6	30
	२. गावातील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	7	1	6	30
	३. साधने					

विहीरी सोल करून पाणीपुरवठा, तात्पुरती नळयोजना, बुडत्या सादणे, विहीरीचे अधिग्रहण, नवीन हातपंप बसविणे.

तहसील क्रमांक 11.5 पुढे चालू

जिल्हा - नागपूर

क्र.	गावांची	तहसील				जि. एकूण
		हिंमण्णा	काटोल	नेरसेड	कळमेश्वर	
1	2	13	14	15	16	17
1	कस्तुर्या एकूण गावांची संख्या(शे) ज्या जनगणनेनुसार	121	168	133	92	1635
2	गावातील वाड्या व कस्तुर्यांची संख्या	121	168	133	92	1635
3	बास सहिते पूरव पाणी उपलब्ध असलेल्या					
अ	गावांची संख्या	99	144	114	92	1494
ब	त्यातील वाड्या व कस्तुर्यांची संख्या	99	144	114	92	1494
4	पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावा व त्यासाठी केलेली उपाय योजने					
अ	टंचाई पुरवठा हाणा-या					
	1. गावांची संख्या	-	-	-	-	-
	2. गावातील वाड्या व कस्तुर्यांची संख्या	-	-	-	-	-
	3. टंचाईची संख्या	-	-	-	-	-
ब	बिलगा व पुरवठा हाणा-या					
	1. गावांची संख्या	-	-	-	-	-
	2. गावातील वाड्या व कस्तुर्यांची संख्या	-	-	-	-	-
	3. बिलगाडीची संख्या	-	-	-	-	-
क	डिक्टर माधनांनी पुरवठा हाणा-या					
	1. गावांची संख्या	25	8	12	5	129
	2. गावातील वाड्या व कस्तुर्यांची संख्या	25	8	12	5	129
	3. गावांचे					

साजगी विहारेचे आदेशानुसार बुडर्या लाईन, पुरक नळ योजना, नाविन हातपप घणे.

टिप एकूण कस्तुर्या गावांची संख्या-1991 च्या जनगणनेनुसार दर्शविण्यात आली आहे.
 आधार 1) कार्यकारी अभियंता, लघुपाटबंधारे विभाग, जिल्हा परिषद, नागपूर.
 2) नागपूर जिल्ह्यातील सर्व पंचायत समिती.

संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र

[1999-2000 वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

अ. क्र.	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके		
		पिकाचे क्षेत्र	क्षेत्र	पिकाचे क्षेत्र	क्षेत्र	पिकाचे क्षेत्र	क्षेत्र	
		नांव		नांव		नांव		
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	नागपूर (श)	----- निरंक -----						
2	सावनेर	भात	100	ज्वारी	10200	ज्वारी	300	
		हरभरा	2800	कापूस	10000	भात	100	
						तूर	6800	
						मूग	200	
						उडीद	300	
						इतर डाळी	800	
						भुईमूग	1900	
						तीळ	200	
						सायाबीन	13500	
						कापूस	130	
						जवस	100	
						हरभरा	2800	
						रुबी तीळ	100	
						धान्ये		
3	पारशिवनी	भात	2480	ज्वारी	4000	तूर	6300	
		गहू	4200	कापूस	3500	मूग	200	
		हरभरा				उडीद	100	
						इतर डाळी	293	
						भुईमूग	243	
						सायाबीन	9800	
						कापूस	100	
						ज्वारी	135	
						जवस	-	
						गहू	1520	
						हरभरा	2410	
						रुबी डाळी	690	
						सुर्यफुल	560	
						ऊहाळी सुर्यफुल	560	

तक्ता क्र. 11.6 (पुढे चालू)

संकरित व अधिक उत्पादन देणाऱ्या पिकांच्या जाती व न्यासालील क्षेत्र

(1999-2000 वर्षाकरीता)

जिल्हा - नागपूर

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

अ. क्र.	जिल्हा	अधिक उत्पादन देणाऱ्या पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके	
		पिकाचे नाव	क्षेत्र	पिकाचे नाव	क्षेत्र	पिकाचे नाव	क्षेत्र
		3	4	5	6	7	8
1	नागपूर	भात	9081	ज्वारी	600	ज्वारी	113
		गहू	4190	कापूस	508	तूर	2215
				रब्बी ज्वार	150	मूग	200
						उडीद	100
						इतर डाळी	500
						सायाबीन	3361
						जवस	438
						तिळ	30
						करडई	10
						उन्हाळी भात	250
						गहू	2460
						हरभरा	3793
2	सांगली	भात	18446	ज्वारी	25	ज्वारी	25
		गहू	13300	रब्बी ज्वार	95	तूर	625
		हरभरा	2190			मूग	165
						उडीद	85
						इतर डाळी	110
						सायाबीन	14482
						हरभरा	3600
						जवस	900
						रब्बी इतर डाळी	535
						करडई	55
						रब्बी सुर्यफुल	1600
						उन्हाळी भात	2800
						उन्हाळी सुर्यफुल	920
						सायाबीन	3900

.....209.....

तक्ता क्र. 11.6 (पुढे बाल)

संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्यासालील क्षेत्र

(1999-2000 वर्षाकरीता)

जिल्हा - नागपूर

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

क्र.	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके		
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	
1	2	3	4	5	6	7	8	
8 कामठी	भात	1500	ज्वारी	418	ज्वारी	-		
		7810	कापूस	1000	तूर	1090		
	गहू			रब्बी पवार		मूग	130	
						उडीद	45	
						इतर डाळी	360	
						तिळ	5	
						सोयाबीन	10632	
						कापूस	105	
						जवस	310	
						हरभरा	2810	
						इतर डाळी	225	
						जवस	246	
		7 कुही	भात	6000	ज्वारी	15	भात	515
5000	रब्बी पवार			325	तूर	3712		
गहू						मूग	475	
						उडीद	160	
						सोयाबीन	28456	
						गहू	1615	
						हरभरा	4125	
						इतर डाळी	797	
						जवस	4000	
						तिळ	-	
						रब्बी पवार	8027	
						करडई	5	
						इतर मळीत धान्य	-	

तक्ता क्र. 11.6 पुढे सुरु...

तक्ता क्र.11.6 [पुढे चालु]

संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्यांसाठीील क्षेत्र

(1999-2000 वर्षाकरिता)

जिल्हा - नागपूर

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

अ. क्र.	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके	
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र
	2	3	4	5	6	7	8
3	भिवानूर	भात	2500	ज्वारी	10	ज्वारी	-
			4000	कापूस		860	तूर
		गहू	मूग	80			
			उडीद	80			
			इतर डाळी	850			
			सोयाबीन	21900			
			कापूस	35			
			गहू	235			
			हरभरा	2122			
			जवस	3100			
			करडई	-			
			तीळ	-			
			इतर गळीत	-			
रुबी ज्वार	500						
4	डमरु	भात	1600	ज्वारी	670	ज्वारी	305
			5000	कापूस		6510	तूर
		गहू	मूग	175			
			उडीद	70			
			इतर डाळी	170			
			सोयाबीन	26500			
			कापूस	390			
			गहू	585			
			हरभरा	4367			
			जवस	1565			
			करडई	45			
			तीळ	210			
			इतर गळीत	45			
रुबी ज्वार	4237						

जिल्हा - नागपूर

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

अ. क्र.	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके	
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8
10	नागपूर (गा)	गहू	2000	ज्वारी	2950	ज्वारी	50
		हरभरा	2422	कापूस	10100	भात	2
						तूर	2500
						मूग	50
						उडीद	10
						इतर डाळी	-
						सुर्यफुल	15
						तीळ	30
						सोयाबीन	13000
						कापूस	400
						जवस	110
						करडई	10
						इतर गळीत	2
				गहू	1000		
11	द्विगण	गहू	2790	ज्वारी	6800	ज्वारी	42
				कापूस	10100	भात	10
						तूर	6751
						मूग	360
						उडीद	80
						इतर डाळी	455
						भुईमुग	40
						तीळ	10
						सोयाबीन	10100
						कापूस	400
						जवस	4
						करडई	1
						इतर गळीत	148
				उन्हाळी भुईमुग	402		
				हरभरा	2422		

संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्यासालील क्षेत्र
[1999-2000 वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

अ. क्र.	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके	
		पिकाचे नाव	क्षेत्र	पिकाचे नाव	क्षेत्र	पिकाचे नाव	क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8
12 काटोल	गहू		3025	ज्वारी	12850	ज्वारी	160
				कापूस	3400	भात	100
						तूर	4300
						मूग	1500
						उडीद	900
						इतर डाळी	1800
						भुईमूग	7300
						तीळ	65
						सांघाबीन	19300
						कापूस	400
						हरभरा	3225
						जवस	75
						करडई	-
						इतर गळीत धान्ये	-
13 नरसंह	गहू		4860	ज्वारी	6348	भात	35
				कापूस	11750	तूर	5844
						मूग	1010
						उडीद	558
						इतर डाळी	310
						भुईमूग	4944
						तीळ	104
						सांघाबीन	13561
						जवस	200
						करडई	14
						इतर गळीत धान्ये	380
		हरभरा	3544				

....213....

तकता क्र.11:6 (पूढे चालु)

संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्यांसाठीील क्षेत्र

[1999-2000 वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

क्र. क्र.	तहसिले	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके	
		पिकाचे नाव	क्षेत्र	पिकाचे नाव	क्षेत्र	पिकाचे नाव	क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8
14	कळसर्वर	गहू	4000	ज्वारी	10500	ज्वारी	800
		हरभरा	2300	कापूस	8900	भात	15
						तूर	5521
						मूग	390
						उडीद	270
						इतर डाळी	790
						भुईमूग	2800
						तीळ	210
						सायाबीन	13350
						कापूस	433
						जवस	170
						करडई	7
						इतर गर्ळीत	-
						धान्ये	-

अधिकार - जिल्हा कृषी विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर.

जिल्ह्यातील रासायनिक सत्तांचे वाटप (वर्ष 1999-2000 या वर्षाकरीता)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	तहसील	रासायनिक सत्तांचे वाटप (म. टनात.)			एकूण	शेरा
		नियंत्रित संस्थाकडून	स्वाजमी संस्थाकडून			
1	2	3	4	5	6	
1	नागपूर (शहर)	5209	6789	11998		
2	साबरी	3528	6789	10317		
3	पारशिवनी	5520	6750	12270		
4	रासटक	4524	6225	10749		
5	मोडा	5020	10281	15910		
6	नामदी	4405	5871	10336		
7	कुही	5590	6762	12852		
8	भिवानपूर	2951	6515	10466		
9	डमड	5745	7830	12575		
10	नागपूर (ग्रामीण)	3420	4545	7965		
11	हिंगण	4838	5989	10827		
12	काटोल	5235	7245	12580		
13	नरसड	5548	6743	12291		
14	कनकेश्वर	4920	5289	10159		
जिल्हा एकूण		68422	93873	162295		

अध्याय : कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर

.....215,....

तत्ता क्रमांक : 11.8

जिल्हयातील साखर कारखाने : 1999 - 2000 गाळप हंगामासाठी

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	साखर कारखान्याचे नाव	सहकारी/साजगी	गळीत क्षमता [मि. टन]	प्रत्यक्ष गाळप [मि. टन]	साखरे उत्पादन [क्विंटल]
1	2	3	4	5	6	7
1	बौदा	श्रीराम सहकारी साखर कारखाना मर्यादित, बाबदेव.	सहकारी	1250	उसाअभावी सन 99-2000चा गाळप हंगाम घेण्यात आला नाही.	
2	हिंगण	विदर्भ शेतकरी सहकारी साखर कारखाना मर्यादित, मोहगाव.	सहकारी	2500		
3	सावनर	राम गणेश गडकरी सहकारी साखर कारखाना मर्यादित, सावनर.	सहकारी	2500	5160	1550
जिल्हा एकूण				9250	5160	1550

टीप :- अनुक्रमांक 2 सारतील नवीन कारखाने उभारणीखाली असल्याने स्तंभ 6 व 7 साठी साहित्यी निरुक्त आहे.

अध्यापक : प्रादेशिक सहसंचालक, (साखर), नागपूर.

दुग्ध संस्थांची संख्या (वर्षे 1999-2000)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	तहसिल	दुग्ध सहकारी संस्थांची संख्या	एकूण संभासदांची संख्या	गोळा केलेले दुग्ध एकूण दुग्ध प्रतिदिन (1000 लिटर)	शीत गृहांची संख्या	शीत गृहांची क्षमता (1000 लिटर)
1	2	3	4	5	6	7
1	जागपूरगा	1	25	110	-	100
2	सावनेर	30	2900	1825	5	20
3	पारशिवनी	7	450	365	1	-
4	सामटेक	14	825	730	2	10
5	मौडा	15	500	730	2	-
6	कामठी	05	270	365	1	-
7	कुहो	08	390	290	1	-
8	भिवापूर	08	390	365	1	-
9	उमरुड	08	450	365	1	-
10	नागपूरगा	10	300	183	1	-
11	द्विजाणा	11	640	548	1	-
12	काटोल	31	1675	2592	7	-
13	नरवेड	30	1300	1460	4	-
14	कळमन	18	810	1460	4	-
जिल्हा एकूण		196	11015	11388	31	130

टिप - दि. 3.99 अखेर एकूण 292 प्राथमिक दुग्ध संस्था होत्या, त्यापैकी सन 99-2000 मध्ये 100 प्राथ. दुग्ध सह. संस्थांची नोंदणी रद्द करण्यात आली. या वर्षी 4 नविन दुग्ध संस्था नोंदविण्यात आल्यात त्यामुळे गेल्या वर्षीच्या तुलनेत या वर्षी प्राथ. दुग्ध संस्थांची संख्या कमी झाली आहे.

अधार : जिल्हा दुग्धशाळा विकास अधिकारी, नागपूर.

तक्ता क्रमांक 11.10

अवर्षण प्रवर्षण कार्यक्रमांची प्रगती दर्शविणारा तक्ता [वर्ष - 1999-2000]

जिल्हा - नागपूर

जिल्ह्यांतील या कार्यक्रमांतर्गत निवडलेल्या तालुक्यांची संख्या - १ कुही	1.1 केंद्रीय पुस्तकृत	50 %
	2.1 राज्य पुस्तकृत	50 %
	3.1 एकूण	100 %

अ. क्र.	विकास क्षेत्र	उपलब्ध असलेली आर्थिक तरतूद रूपये लाखात	झालेला खर्च रु. लाखात	सर्वांची टक्केवारी	बाब	भौतिक साध्यांचा तपशील परिमाण	लक्ष्य	साध्य	साध्यांची टक्केवारी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	2501	12.45	-	-	क्षेत्र	हेक्टर	415	-	-
	एकूण	12.45	-	-	-	-	415	-	-

अधार : कल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास संस्था, नागपूर.

जिल्ह्यातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती
द्विमासिक त्रैमासिक व वार्षिक (वर्षे 1999-2000)

जिल्हा - कोल्हापूर

क्र.सं.	विकास क्षेत्र व उपभाषी	1999-2000 साठी तरतूद		1999-2000 मध्ये खालील तथ्ये		रुपये -लासात टक्केवारी	
		आदिवासी अ.टी. क्षेत्र	अ.टी. एम.क्षेत्र	आदिवासी अ.टी. क्षेत्र	अ.टी. एम.क्षेत्र	आदिवासी अ.टी. क्षेत्र	अ.टी. एम.क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8
क) कृषी संलग्न सेवा							
1)	शेतकरी संघटना	9.58	45.72	9.10	36.18	94.99	79.13
2)	कलानिमार्जन	3.25	-	3.15	-	96.92	-
3)	सुख व आरोग्यधारण	3.00	35.00	3.00	84.99	100.00	99.99
4)	पशुसंवर्धन	16.30	6.75	16.25	5.50	99.69	81.48
5)	हस्तशिल्प उद्योग विकास	3.98	0.24	1.64	0.08	23.67	33.33
6)	मत्स्य व्यवसाय	3.25	0.00	0.75	0.00	23.08	-
7)	वन	5.50	16.77	5.49	16.66	99.82	99.34
8)	पणत. बाजार व प्कारि	-	-	-	-	-	-
9)	सहकार	2.91	0.71	2.91	0.71	100.00	100.00
एकूण (एकूण)		58.72	155.19	45.29	144.12	84.31	92.87
ख) समाज कल्याण							
1)	एकात्मिक आदिवासी विकास स्वयंसेवक ग्राम स्वयं योजना	9.58	8.84	9.22	4.42	37.93	50.00
2)	जवाहर नवनिर्वास योजना	70.17	96.04	65.05	92.02	92.70	95.81
3)	राज्य शांतता योजना	-	-	-	-	-	-
4)	जमात आधारणा	-	-	-	-	-	-
5)	आदिवासी एकता कार्यक्रम	3.38	20.95	3.38	20.95	100.00	100.00
6)	इंदिरा नवनिर्वास योजना	-	-	-	-	-	-
7)	वसुधैव कुटुम्बकम्	-	-	-	-	-	-
8)	आदिवासी राजमार्ग कार्यक्रम	-	-	-	-	-	-
एकूण (ख)		79.13	125.83	73.65	117.39	93.07	93.29
ग) पाट/धातू व पुर नियंत्रण							
1)	लघु उद्योग	29.41	291.01	28.50	254.91	87.24	87.59
2)	जिल्हा पाट क्षेत्र विकास कार्यक्रम	-	-	-	-	-	-
3)	आयुष्य विकास	-	-	-	-	-	-
4)	पुर नियंत्रण काम	-	-	-	-	-	-
एकूण (ग)		29.41	291.01	28.50	254.91	87.24	87.59
घ) विनोद विकास							
1)	उद्योग व सामाजिक काम	3.50	20.00	3.50	20.00	100.00	100.00
च) उद्योग व सामाजिक काम							
1)	साहित्य व मध्यम उद्योग	-	-	-	-	-	-
2)	माध्यम व लघु उद्योग	0.25	2.10	0.25	2.10	100.00	100.00
एकूण (घ)		3.75	22.10	3.75	22.10	100.00	100.00

तक्ता क्रमांक - 11.11 (पुढे चालू)

जिल्ह्यातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती

त्यावरील तरतूद व सर्व [वर्ष 1999-2000]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये - लाखात]

[रुपये - लाखात]

अ. क्र.	विकास शिब व उपाशिब	1999-2000 साठी		1999-2000 मध्ये		टक्केवारी	
		तरतूद	आदिवासी अ. टी. क्षेत्र एस. क्षेत्र	झालेला सर्व	आदिवासी अ. टी. क्षेत्र एस. क्षेत्र	आदिवासी अ. टी. क्षेत्र एस. क्षेत्र	आदिवासी अ. टी. क्षेत्र एस. क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8
[सहा] वाहतूक व दळणवळण							
	1) मोठी व लहान बंदर	-	-	-	-	-	-
	2) अंतर्देशीय जलवाहतूक	-	-	-	-	-	-
	3) सस्ते विकास	27.78	249.67	0.71	302.43	2.56	121.13
	एकूण [सहा]	27.78	249.67	0.71	302.43	2.56	121.13
[सात] सामान्य आर्थिक सेवा							
	1) पण	-	-	-	-	-	-
	2) स्थानिक विकास कार्यक्रम	-	-	-	-	-	-
	एकूण [सात]	-	-	-	-	-	-
[आठ] सामाजिक आणि सामूहिक सेवा							
	1) सामान्य शिक्षण	16.80	53.71	13.79	32.92	34.80	61.11
	2) क्रिडा व युवक कल्याण	1.05	1.85	1.05	1.85	100.00	100.00
	3) कला व संस्कृती	-	-	-	-	-	-
	4) तांत्रिक शिक्षण	9.05	-	0.00	-	-	-
	5) वैयक्तिक शिक्षण व औषधी द्रव्ये	-	-	-	-	-	-
	6) आरोग्य सेवा	16.74	24.93	15.61	15.60	93.25	62.58
	7) ग्रामीण पणो पुरवठा व स्वच्छता	50.48	138.11	50.48	133.11	100.00	96.38
	8) गृहनिर्माण	-	-	-	-	-	-
	9) नगर विकास	-	-	-	-	-	-
	10) माहिती व प्रसिध्दी	-	-	-	-	-	-
	11) मागास वर्गीयांचे कल्याण	50.20	116.66	46.03	101.35	91.69	86.88
	12) कामगार व कामगार कल्याण	1.05	1.00	-	1.00	-	100.00
	13) समाज कल्याण	3.00	10.00	2.48	9.88	82.67	98.80
	14) पाषण	45.00	15.00	49.80	0.00	110.67	110.67
	एकूण [आठ]	192.87	361.26	179.24	295.61	92.93	81.83
	एकूण (एक ते आठ)	399.64	1205.06	332.14	1130.53	83.11	94.82
	19) न्युक्लीस भजट	80.50	-	80.50	-	100.00	-

टिप : यात वार्षिक उपयोजना (टीएसपी) अनुशेष अंतर्भूत योजना, राज्यस्तरीय योजना (टीएसपी) अंतर्भूत आहे.

अक्षर : प्रकल्प अधिकारी ए.आ.वि.प्र. नागपूर.

जिल्हा - नागपूर

कलम	बाब	परिमाण	उद्दिष्ट	साध्य
1	2	3	4	5
1.	अ) एकतात्मक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	लाभधारकांची संख्या	1720	1285
	ब) जेवण रोजगार योजना	लास मनुष्य दिवस	11.10	10.17
	क) जव उद्योग स्थापन करण	उद्योग संख्या	2200	2253
2.	अ) अतिशक्त जमिनांचे वाटप	हेक्टर	344.77	12.22
	ब) लाभधारक	संख्या अनु. जमाती	-	-
		अनु. जमाती	-	-
		हेक्टर	-	-
7.	पिण्यासाठी स्वच्छ पाणी	सेडी संख्या	130	64
8.	मुलांची योग्य प्रतिकार शक्ती वाढविणे			
	1) डी.सी. टी.	मुल संख्या	82519	78531
	2) पारिविक	मुल संख्या	82519	78613
	3) बी.सी.जी.	मुल संख्या	82519	97908
9.	अ) कुटूंब नियोजन शस्त्रक्रिया	शस्त्रक्रिया संख्या	23400	24419
	ब) समतुल्य शस्त्रक्रिया			
	1) अनु.	लाभार्थी संख्या	22000	20159
	2) सी.पी.यु.एस	-----	-	5429
	3) जे.पी.वापरकर्ता	-----	19200	14339
11.	अ) अनु. व्रत जातीच्या कुटुंबाना	लाभार्थी संख्या	3430	2837
	ब) अनु. व्रत जमातीच्या कुटुंबाना	लाभार्थी संख्या	3402	6383
	क) अनु. व्रत			
12.	सर्व समाजांसाठी महानिर्माण			
	क) इंधन आवास योजना	लाभार्थी संख्या	1743	1741
	ख) आर्थिक दुष्टांचा दुर्बल घटकासाठी	लाभार्थी संख्या	-	-
	घ) बांधणी			
	ग) वृद्ध व अपांडू घटकांसाठी घर बांधणी	लाभार्थी संख्या	-	-
13.	गलिच्छ वस्ती सुधारणा	लाकड्या	5825	6247
14.	वाजवी जमिनीवरील राप लागवड	संख्या लागत	29.00	19.41
	क) सामाजिक वानिकरण			
15.	गान्धी ज्वलन हिन संरक्षण			
	क) गान्धी भावांची दुकान उघडणी	संख्या	15	10
16.	सडक साठी ऊर्जा			
	अ) प.प. संचाचे विद्युतीकरण	पंप संख्या	1000	1616
	क) संचालित चुली	चुली संख्या	4125	4125
	ख) व.प.स.स.चे व.प.स.स.चे	संयंत्र संख्या	300	300

आधार - जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर.

विशेष घटक योजना (1999-2000 वर्षाकरिता)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	मुख्य विकास शिर्ष	उपलब्ध झालेली आर्थिक तरतूद (रुपये लाखात)	झालेला खर्च (रुपये लाखात)	खर्चाची टक्केवारी
1	2	3	4	5
1.	कृषि व सलमन सेवा	286.66	270.33	101
2.	ग्रामीण विकास	122.58	122.58	100
3.	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण (ग)	59.50	59.50	100
4.	विद्युत विकास	311.28	311.22	100
5.	उद्योग व स्थापकाम	16.65	16.18	100
6.	वाहतूक व कळणवळण	620.00	620.00	100
7.	सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	635.81	635.81	100
8.	सामाजिक व सामुहिक सेवा	458.37	448.82	98
जिल्हा एकूण		2490.81	2484.42	100

अध्याय : जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, (वर्ग - 1), नागपूर.

जिल्हा नवामु

[रुपये -हजारात]

नाकसमाख्या/विधानसभा	मंतदार	संजूर कामांची संख्या	संजूर कामांची	संदर्भ
विधानसभा/विधान	संजूर	जुनी/अपूर्ण/संदर्भ वर्षा	एकूण कामांची	वर्षात
परिषद/मतदार	संजूर	कामांची	अंदाजित	झालेला
संघाचे नाव	तरतूद	तील	किंमत	एकूण सर्व
		नवीन		
		कामे		

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

अ) लोकसभा सदस्य

1	श्री विलास सुततमवार	20000	-	-	-	-	-
1	श्री सुबांध माहिते	20000	-	-	-	-	-
	एकूण	40000	-	-	-	-	-

ब) विधानसभा सदस्य

2	पूर्व नामपूर	8500	41	48	89	10378	विधानसभा
3	पश्चिम नामपूर	7084	21	22	43	8071	मतदार संघ
4	दक्षिण नामपूर	7562	34	35	69	12294	निहाय झाले
5	उत्तर नामपूर	8571	28	26	49	10584	ल्या सर्चाची
6	मध्य नामपूर	6500	30	28	58	11034	माहिती
7	कोमठी	6312	32	38	70	12787	उपलब्ध
8	सामटक	8718	25	45	70	9287	नाही
9	उमड	5844	23	31	54	10827	
10	काटोल	6500	30	41	71	8717	
11	कळमण्वर	6500	20	40	60	9253	
12	सावनर	8065	19	32	51	11120	
	एकूण	75056	298	386	684	114350	

... 440 ...
 तबता क्रमांक 11.14(पुढे चालू)

जिल्हाचा स्थानिक विकास कार्यक्रम वर्ष - 1999-2000

जिल्हा - नागपूर

(रुपय - हजारत)

अ. क्र.	लाकसभा/राज्यसभा/विधानसभा/विधान परिषद मतदार संघाचे नांव	मतदार संघाला मंजूर तरतूद	मंजूर कामांची संख्या जुनी/अपूर्ण कामी	संदर्भ वर्षा-तील नवीन काम	एकूण	मंजूर कामांची अंदाजित किंमत	संदर्भ वर्षात झालेला एकूण खर्च
1	2	3	4	5	6	7	8
क)	विधान परिषद सदस्य						
13	नामदार माडकरी	5500	9	37	46	9440	3557
14	श्री. हजहर हुसैन	700	-	4	4	700	700
15	श्री. डाचमळभाण	700	-	7	7	700	700
16	श्री. अ. नाईक	500	-	2	2	495	495
17	श्री. काशीकर	3101	21	6	27	6720	2640
18	श्री. पांडुरंग इजार	3750	11	15	26	5739	3750
19	श्री. रणजित देशमुख	5450	5	21	26	7827	4184
20	श्री. बळवंतराव ढोबळे	6500	8	35	38	7428	6244
	एकूण	26201	49	127	176	39049	22270
अ. क्र.	लाकसभा/राज्यसभा/विधानसभा/विधान परिषद मतदार संघाचे नांव	राज्यसभामंजूर सदस्यांना मंजूर तरतूद	मंजूर कामांची संख्या जुनी/अपूर्ण कामी	संदर्भ वर्षा-तील नवीन काम	एकूण	मंजूर कामांची अंदाजित किंमत	संदर्भ वर्षात झालेला एकूण खर्च
1		3	4	5	6	7	8
उ)	राज्यसभा सदस्य						
21	श्री. एन. क. पी. साळवे	-	-	-	-	-	-
22	श्रीमती म. सापडे	20000	-	52	52	22200	-
23	श्री. सं. पनेरुपम	20000	-	1	1	500	375
	एकूण	40000	-	53	53	22700	375

आधार - जिल्हा नियोजन व विकास परिषद, नागपूर.

तल्ला क्र. 121

विद्युत्संचालन निवडक बोला सादर करणारे सातत्यास सातत्यास विद्युत्संचालन

एप्रिल-1999 ते मार्च-2000

विद्युत्संचालन विभाग

एप्रिल-1999 ते मार्च-2000

क्र. सं.	विद्युत्संचालन विभाग	विद्युत्संचालन विभाग	एप्रिल-1999	मे-1999	जून-1999	जुलै-1999	ऑगस्ट-1999	सप्टेंबर-1999
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	सातपुडा	सातपुडा	1060	1128	1157	1041	1055	1061
2	सातपुडा	सातपुडा	828	845	875	702	724	748
3	सातपुडा	सातपुडा	528	541	570	580	595	600
4	सातपुडा	सातपुडा	1045	1149	1109	1101	1145	1184
5	सातपुडा	सातपुडा	1810	1754	1718	1607	1582	1679
6	सातपुडा	सातपुडा	1487	1428	1404	1355	1307	1359
7	सातपुडा	सातपुडा	1179	1173	1125	1174	1191	1121
8	सातपुडा	सातपुडा	983	963	1058	1122	1084	1085
9	सातपुडा	सातपुडा	1012	-	-	-	-	-
10	सातपुडा	सातपुडा	1808	1841	1758	1854	1868	1778
11	सातपुडा	सातपुडा	2801	2801	2801	2801	2801	2801
12	सातपुडा	सातपुडा	2175	2175	2175	2175	2175	2175
13	सातपुडा	सातपुडा	1919	1976	1957	1490	1548	1555
14	सातपुडा	सातपुडा	2800	2484	2552	2547	2812	2838
15	सातपुडा	सातपुडा	1181	-	-	-	-	453
16	सातपुडा	सातपुडा	1894	1420	1849	1805	1470	1728
17	सातपुडा	सातपुडा	-	77	-	-	-	-
18	सातपुडा	सातपुडा	785	797	809	827	787	875

क्र. 121 मुद्दे चालू

जिल्ह्यातील निवडक शेती मालाच्या सरासरी घाऊक किंमती

एप्रिल-1999 ते मार्च-2000

जिल्हा - नागपूर

(प्रती विवटल मूल्य रुपयात)

अ. क्र.	शेती मालाचे वर्णन	शेती मालाचा प्रकार	ऑक्टोबर 1999	नोव्हेंबर 1999	डिसेंबर 1999	जानेवारी 2000	फेब्रुवारी 2000	मार्च 2000	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	तांदूळ	लुवई	1085	1078	1001	1009	1028	1029	1061	886
2.	गहू	कायाण	732	762	760	862	796	705	728	642
3.	ज्वारी	संकरित	630	551	587	544	549	557	567	466
4.	हरबरा	देगी	1212	1219	1230	1192	1220	1192	1167	1120
5.	तूर	मकरान	1711	1571	1573	1490	1405	1468	1596	1629
6.	मूग	मकरान	1374	1411	1276	1295	1322	1366	1361	1366
7.	उडीद	काळा	1160	1141	1334	1167	1096	1506	1198	1104
8.	भुईमूग	अपोला	996	1155	1220	1211	1145	1130	1101	1246
9.	तीळ	पोसा	-	2500	1804	1970	-	-	1829	1683
10.	जवस	मकरान	1824	1783	1705	1713	1801	1644	1781	1694
11.	कापूस	एच 8	2301	2301	2301	2301	2301	2301	2301	2301
12.	कापूस	एच 8	2175	2175	2175	2175	2175	2175	2175	1980
13.	मसूर	मकरान	1525	1563	1545	1450	1405	1278	1427	1165
14.	मिरची	मिठकूर	2331	2352	2475	2437	2251	2162	2447	2689
15.	संत्री	मसुरी	696	909	885	1088	1023	1338	945	742
16.	एडी	सामनिक	1475	-	-	1325	1048	1486	1409	1108
17.	कलथा	सामनिक	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	सोयाबीन	सामनिक	778	781	739	767	830	834	793	1108

अधार : 1) कृषी उत्पादन बाजार समिती, नागपूर जिल्हा
2) महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादन पंचम महासंघ
सर्वांकित-नागपूर

तल्ला क्र. 12.2

जिल्ह्यातील मूख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या कर्तूच्या मासिक

क्र.	वस्तुचे नाव	मात्रा	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
1	तांदुळ	किलो	17.00	17.00	18.00	18.50	19.50	20.00			
2	तांदुळ	किलो	10.00	10.00	11.00	11.50	12.50	13.00			
3	तांदुळ	किलो	9.00	9.00	10.00	10.50	11.50	12.00			
4	गहू	किलो	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00			
5	गहू	किलो	9.00	9.00	9.00	8.00	8.00	8.00			
6	ज्वारी	किलो	10.00	10.00	10.00	11.00	11.50	12.00			
7	ज्वारी	किलो	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00			
8	बाजरी	किलो	7.00	7.00	7.50	7.50	8.00	8.00			
9	तूर डा.	किलो	20.50	20.00	20.00	24.50	23.50	20.00			
10	चना डा.	किलो	21.00	17.50	18.50	16.50	18.50	17.50			
11	मुग डा.	किलो	28.00	28.00	27.00	27.50	28.50	30.00			
12	उडीद डा.	किलो	28.00	27.50	28.50	28.00	28.50	29.00			
13	मसूर डा.	किलो	28.00	28.00	22.50	22.00	23.00	24.00			
14	साखर	किलो	15.00	15.05	15.00	15.00	15.00	15.00			
15	साखर	किलो	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05			
16	गूळ	किलो	14.00	13.50	14.00	15.00	15.00	15.00			

.....

 कृ. 12.2 पुढे चालू

जिल्ह्यातील सहाय्यांच्या ठिकाणांच्या महत्वाच्या कृतींच्या मासिक

सरासरी किंमती. (किंमत '0.00' रु. त)

वर्ष- 1999.

जिल्हा- नागपूर

क्र.	कृतीचे नाव	कृतीची प्रत/जात	परिमाण	जुलै 1999	ऑगस्ट 1999	सप्टें. 1999	ऑक्टो. 1999	नोव्हें. 1999	डिसे. 1999	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	4	11	12	13	14	15	16	17	18

धान्ये-

1.	तांदुळ	उत्तम	किलो	20.00	20.00	20.00	20.00	20.00	20.00	19.17	18.08
2.	तांदुळ	मध्यम	"	13.00	13.00	13.00	13.00	13.00	13.00	12.23	13.59
3.	तांदुळ	हलका	"	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	11.17	10.66
4.	गहू	उत्तम	"	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	7.50	9.79	10.70
5.	गहू	मध्यम	"	8.00	8.00	8.00	8.00	8.25	6.50	8.11	9.30
6.	ज्वारी	रबी	"	12.00	12.00	12.00	12.00	12.25	13.00	11.51	10.62
7.	ज्वारी	संरीत	"	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	-	-
8.	बाजरी	मध्यम	"	8.00	8.00	8.00	8.00	8.50	10.00	7.96	8.10

डाळी :-

9.	तूर डा.	मध्यम	किलो	30.00	30.00	32.00	34.00	33.75	30.00	29.69	31.69
10.	चना डा.	"	"	17.00	17.50	18.00	19.75	20.50	19.00	18.27	23.10
11.	सुन डा.	"	"	28.50	28.50	27.00	28.00	28.00	28.00	27.92	27.67
12.	उडीव डा.	"	"	28.25	27.25	27.00	27.00	28.00	30.00	27.58	24.88
13.	नसूर डा.	"	"	24.00	24.00	24.00	24.00	24.50	28.00	24.17	24.72

तांदूळ व गूळ :-

14.	तांदूळ	उ.ना.	किलो	15.45	15.50	15.50	15.50	15.50	15.00	15.58	15.95
15.	तांदूळ	मध्यम	"	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05
16.	गूळ	म/पि	"	15.00	16.00	16.00	15.00	15.00	15.00	14.87	19.08

कृ. 12.2 पुढे चालू

.....222.....
 तमता क्र. 122 मुंबई जाल् ..

जिल्हयातील मूल्यानवयान्या ठिकाणान्या महत्वाच्या वस्तुन्या मासिक

सामग्री किंमती किंमती किंमती 0.00 रु. त्त

जिल्हा- नागपूर

वर्ष- 1999

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत्यजात	परिमाण	जाने 1999	फेब्रु 1999	मार्च 1999	एप्रिल 1999	मे 1999	जून 1999
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

तेल-

17.	गोडतेल	मईमूम	किलो	46.50	46.00	45.00	44.00	44.00	42.00
18.	खो. तेल	सुटे	-	77.50	67.50	70.00	69.00	68.00	72.50
19.	वन. तूप	डालडा	-	50.00	50.00	47.00	44.00	44.00	42.00

दुध व दुग्धजन्य पदार्थ-

20.	सुटे दुध	म्हशीचे	लिटर	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00
21.	शुद्ध तूप	-	किलो	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00

मांस व मासे-

22.	मांस (बोकड्याचे)	-	किलो	105.00	105.00	105.00	105.00	105.00	105.00
23.	ताजे मासे रथा. म.	-	-	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00
24.	अंडी (कोबडीची)	-	डझन	21.00	21.00	21.00	21.00	21.00	21.00

मत्स्यजन्य पदार्थ-

25.	गोंग्याणे	मध्यम	किलो	28.00	28.00	28.00	28.00	28.00	28.00
26.	लोबरे	सु. वाटी	-	64.00	61.00	60.00	60.00	62.00	65.00
27.	मिरची	सु. सके.	-	48.00	48.00	42.00	38.00	38.00	38.00

फळे व भाजीपाला-

28.	केळी म.	जळगाव	डझन	8.25	8.00	8.00	8.00	8.00	8.50
29.	कांदे	मध्यम	किलो	8.00	8.00	5.00	5.00	5.00	6.50
30.	बटाटे	मध्यम	-	6.00	4.75	4.50	5.50	6.00	6.00

पेथे-

31.	चहा	ATC वत्ती	किलो	140.00	134.75	127.00	120.00	120.00	120.00
32.	काँफी	यावडर	100 ग्र	15.00	15.00	15.00	15.50	15.50	15.50

तमता क्र. 122 मुंबई जाल्

.....22.....
 तल्ला क्र. 12.2 पुढे चालू

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्त्वाच्या वस्तूंच्या मासिक

सरासरी किंमतीची किंमती. (किंमत '0.00' रु. त)

जिल्हा- नागपूर

वर्ष- 1999.

अ. क्र.	वस्तूचे नाव	वस्तूची प्रत/जात	परिमाण	जुलै 1999	ऑगस्ट 1999	सप्टेंबर 1999	ऑक्टो. 1999	नोव्हें. 1999	डिसे 1999	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	4	11	12	13	14	15	16	17	18

तेल-

17.	मोडेतेल	मूईम	किलो	40.50	42.00	46.00	45.25	42.50	41.00	43.73	49.70
18.	सो. तेल	सुदे	-	70.00	74.50	79.00	80.00	80.00	80.00	74.00	79.85
19.	वन. तूप	डालडा	-	39.00	38.00	39.00	40.00	40.00	40.00	42.75	50.08

दुध व दुग्धजन्य पदार्थ-

20.	सुटे दुध	महगीचे	लिटर	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	11.75
21.	गुळ तूप	-	किलो	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00	158.42

मांस व मासे-

22.	मांस (बोक्याचे)	-	किलो	105.00	105.00	105.00	105.00	105.00	105.00	105.00	103.13
23.	ताजे मासे	ध्या. म.	-	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	59.42
24.	अंडी/कोंबडीची	-	डझन	21.00	21.00	21.00	21.00	21.00	21.00	21.00	19.20

मसाल्याचे पदार्थ-

25.	शेंगदाणे	मध्यम	किलो	23.00	23.00	23.00	23.00	23.00	23.00	23.08	28.58
26.	सोबरे	सु. चाटी	-	65.00	61.25	60.00	60.00	61.25	65.00	62.04	70.74
27.	मिरची	सु. सके.	-	38.00	33.00	33.00	38.00	38.00	38.00	40.00	37.87

फळे व मार्जपाता-

28.	केळी म.	जळमाच	डझन	8.00	9.00	9.00	9.00	9.00	8.50	8.44	8.85
29.	कांदे	मध्यम	किलो	8.00	7.00	9.00	7.50	6.00	5.50	6.54	15.04
30.	बटाटे	मध्यम	-	7.00	6.00	6.00	6.00	6.00	5.50	5.77	9.83

पेये-

31.	चहा	OTC/मती	किलो	127.50	137.50	132.00	127.50	132.50	140.00	129.90	131.82
32.	कोंफी	पावडर	100 g	15.50	15.50	15.50	15.50	15.50	15.50	15.37	17.13

.....
 तलता क्र. 12.2 पुढे चालू..

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्त्वाच्या वस्तूंच्या मासिक

सरासरी किंमतीची किंमती (किंमत '0.00' रु.त)

जिल्हा- नागपूर

वर्ष- 1999.

क्र.	वस्तूचे नाव	वस्तूची प्रत/जात	एकक	जाने 1999	फेब्रु 1999	मार्च 1999	एप्रिल 1999	मे 1999	जून 1999
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

जखन व दिवाबत्ती:-

33.	रोकेल	—	लिटर	2.90	2.90	2.90	2.90	2.90	2.90
34.	लाकूड	ज्याऊ	40मी.	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00
35.	कोळसा	जाकडी	—	275.00	275.00	275.00	275.00	275.00	275.00

कापडे:-

36.	साडी	45 मी.	1 नम	190.00	190.00	190.00	190.00	190.00	190.00
37.	शर्टींग	टेरीको.	मिटर	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00
38.	पॉलका कापड	2 X 2	1 नम	55.00	55.00	55.00	55.00	55.00	55.00

भांडी:-

39.	पातेले	स्टील	किलो	117.50	118.00	114.00	120.00	120.00	120.00
40.	पातेले	पितळ	—	140.00	135.00	143.00	155.00	155.00	155.00

बायरातील सर्व्ग वस्तू:-

41.	प्रसाधन सादण	लस	100	10.00	10.00	10.50	10.50	10.00	9.50
42.	धुण्याचा सादण	501	250	14.50	14.50	14.50	14.50	14.50	14.50
43.	दुधपेस्ट	कोलगेट	100	21.50	21.50	21.50	22.50	22.50	22.50
44.	केसतेल	टाटा हे.ऑ.	100	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00
45.	सुपारी	मध्यम	किलो	120.00	122.50	126.50	144.00	157.00	158.00
46.	चिडी	—	25नम	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00
47.	सिंगार	पनामा	10नम	7.50	7.50	7.50	7.50	7.50	7.50

तलता क्र. 12.2 पुढे चालू.....

.....२१.....
 तक्रा क्र. १२२ पुढे चालू

जिल्ह्यातील मूख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक

सरासरी किरकोळ किंमती. (किंमत '०.००' रु. ला

जिल्हा:- नागपूर

वर्ष:- १९९९.

अ. क्र.	वस्तूचे नाव	वस्तूची प्रत/जात	प्रति ताग	जुलै १९९९	ऑगस्ट १९९९	सप्टें १९९९	ऑक्टो. १९९९	नोव्हें १९९९	डिसे १९९९	वर्षाची सरासरी	भागील वर्षाची सरासरी
१	२	३	४	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८

कठम व दिवाकती:-

३३.	रोकेल	—	मिटर	२.९०	२.९०	२.९०	२.९०	२.९०	२.९०	२.९०	२.९०
३४.	लाकड	जळाऊ	शेकी	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.५८
३५.	कोळसा	लाकडी	—	२७५.००	२७५.००	२७५.००	२७५.००	२७५.००	२७५.००	२७५.००	२५५.९२

हमडे:-

३६.	साडी	४.५ मी.	१ नम	१९०.००	१९०.००	१९०.००	१९०.००	१९०.००	१९०.००	१९०.००	१६२.९२
३७.	शर्टिंग	टेरीकॉ.	मिटर	१५०.००	१५०.००	१५०.००	१५०.००	१५०.००	१५०.००	१५०.००	५०.३३
३८.	पोलका	२ X २	१ नम	५५.००	५५.००	५५.००	५५.००	५५.००	५५.००	५५.००	१४.३३

गाडी:-

३९.	पातेले	स्टील	किलो	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	११५.००	११०.००	११७.२१	१२५.२०
४०.	पातेले	पितळ	—	१५५.००	१५५.००	१५५.००	१५५.००	१४७.५०	१४०.००	१४९.२१	९५.२१

बाजारातील सार्वजनिक वस्तू:-

४१.	प्रसाधन	जस	१००	९.७५	१०.५०	१०.५०	९.७५	९.५०	१०.००	१०.०४	९.३५
		साबण	कॅम								
४२.	धुप्याच	५०१	२५०	१४.५०	१४.५०	१४.५०	१४.५०	१४.५०	१४.५०	१४.५०	१४.३५
		साबण	कॅम								
४३.	दुधपेस्ट	कोलगेट	१००	२२.७५	२२.५०	२२.५०	२२.५०	२२.५०	२४.००	२२.७३	२०.५५
			कॅम								
४४.	केसतेल	टाटा	१००	१७.००	१७.००	१७.००	१७.००	१७.००	१७.००	१७.००	१४.३३
		हे.ऑ.	कॅम								
४५.	सुपारी	मध्यम	किलो	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१२५.५८
४६.	विडी	—	कॅनम	४.००	४.००	४.००	४.००	४.००	४.००	४.००	४.१७
४७.	सिंगा	पनामा	१० नम	७.५०	७.५०	७.५०	७.५०	७.५०	७.५०	७.५०	८.४६

अध्याय:- जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, नागपूर.

तल्ला क्र. 12.3

कामगारांचे माहक किंमतीचे निर्देशांक सन 1999-2000.

(मायाभूत वर्ष :- 1982 = 100)

जिल्हा :- नागपूर

केंद्र :- नागपूर

क्र. क्र.	माहिना	वर्ष	जन्म मट	पान, सुगरी तंबाखू इ.	इंधन व दिवाकती	घरबां धणी	कापड, ब्रिजाने व पादत्राणे	संकीर्ण	सर्वसाधारण निर्देशांक
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	एप्रिल	1999	414	628	391	611	273	457	432
2.	मे	1999	412	657	391	611	273	458	432
3.	जून	1999	418	648	391	611	273	458	435
4.	जुलै	1999	424	679	391	622	273	460	440
5.	ऑगस्ट	1999	434	679	387	622	273	460	445
6.	सप्टेंबर	1999	432	679	387	622	273	460	445
7.	ऑक्टोबर	1999	435	691	387	622	273	461	447
8.	नोव्हेंबर	1999	428	689	390	622	273	461	442
9.	डिसेंबर	1999	414	679	390	622	283	458	435
10.	जानेवारी	2000	418	696	391	636	283	461	438
11.	फेब्रुवारी	2000	408	691	392	636	283	461	435
12.	मार्च	2000	423	703	412	636	283	479	447
वार्षिक सरासरी 1999-2000			421	678	392	623	276	461	439

अधार :- कामगार अफेअर यांचे कार्यालय, मुंबई.

तक्रा क्र. 131

जिल्हयातील पोलिस अधिकारी/कर्मचा-यांची एकूण संख्या,

सन 1999-2000.

जिल्हा: नागपूर

क्र. क्र.	नाव	संख्या
1	2	3

1. पोलिस अधिकारी/कर्मचा-यांची संख्या:-		
क) पोलिस उप महानिरीक्षक (वर्ग-1)		1
ख) पोलिस अधकृत		1
ग) पोलिस उप अधकृत		6
घ) पोलिस सह अधकृत		11
च) पोलिस अधिक्षक/समादेशक		4
छ) पोलिस सहाय्यक अधिक्षक		6
ज) पोलिस उप अधिक्षक		28
झ) पोलिस निरीक्षक		88
ट) पोलिस उप निरीक्षक		439
ठ) पोलिस जमादार		500
ड) पोलिस हवालदार		1801
ढ) पोलिस शिपाई		6963

एकूण पोलिस अधिकारी/कर्मचा-यांची संख्या 9908

2. पोलिस ठाणे	61
3. अकृत पोस्ट	42
4. सब पोस्ट	13
5. लोकेशन	63
6. पोलिस ठाणे, अकृत पोस्ट व सब पोस्ट अर्दिवी सोप अस्तवेली गावे व सहरे	40
7. पोलिस दलांना एकूण सर्व्हर लाखात	7338

- अभार :- 1) पोलिस अधकृत, नागपूर सहर, नागपूर.
 2) पोलिस अधिक्षक (ग्रामीण), नागपूर.
 3) पोलिस अधिक्षक, लोहमार्ग, नागपूर.
 4) समादेशक, राज्य राखीव पोलिस बलगत
 क्र. 4 व 13, नागपूर.

जिल्ह्यातील ग्रहण्या संबंधीची अकडेवारी, सन 1999-2000.

जिल्हा : नागपूर

ज. क्र.	ग्रहण्याचे प्रकार	प्रकार मांची संख्या	चौक शी चातू जस लेली प्रक रणे	मागील वर्षाची कोटांत चातू जस लेली प्रकरणे	न्याया- लयात चौकशी साठी प्रकट केलेली प्रकरणे	न्यायालयाने काढून टाक- लेली, शिक्षा दिलेली, जा- मीन दिरया- सह निकाली काढलेली प्रकरणे	निर्दोष म्हणून सोड- लेली प्रकरणे	दोषी जस- लेली प्रक- रणे	वर्षाचे शेवटी न्याया- लया- तील प्रलं- बीत प्रकरणे
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1.	जलसंधारण ग्रहण्यात मदत करणे.	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	जलसंधारण ग्रहण्या- बाबत कट करणे.	3	-	-	3	-	-	-	3
3.	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याया- याबाबतचे ग्रहणे.	370	90	284	225	273	165	16	297
4.	व्यक्तीविषयक गंभीर ग्रहणे.	3202	503	1794	2305	610	527	67	1920
5.	व्यक्ती व मालमत्ता विषयक किंवा यवत मालमत्तेविषयक गंभीर ग्रहणे.	2549	430	2119	700	318	228	34	684
6.	व्यक्तीविषयक किर- कोळ ग्रहणे.	2332	247	1702	1951	1439	835	123	1743
7.	मालमत्ता विषयक किरकोळ ग्रहणे.	5953	1024	1374	1392	835	294	77	1424
8.	वर न नोंदलेले इंडी- यन पिनकोड आतील इतर ग्रहणे.	2402	1224	1278	2508	1323	1065	143	1393
एकूण (1 ते 8)		16326	3671	70330	9084	4302	3114	460	74575

... 25 ...
 त्रता क्र. 13.2 पुढे चालू.

जिल्ह्यातील कुत्र्या संबंधीची अकडेवारी, सन 1999-2000.

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	कुत्र्यांचे प्रकार	प्रकरणांची संख्या	चौकशी चालू असलेली प्रकरणे	मागील वर्षाची कोर्टात चालू असलेली प्रकरणे	न्यायालयात चौकशीसाठी प्रकिकठ केलेली प्रकरणे	न्यायालयाने काढून टाकलेली, शिक्षा दिलेली, जामीन दिरघासह निकाली काढलेली प्रकरणे	निर्दोष म्हणून सोडलेली प्रकरणे	दोषी असलेली प्रकरणे	वर्षाचे शेवटी न्यायालयातील प्रलंबीत प्रकरणे
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3. वर नमूद केलेले स्तर सुद्धे

काविशेष विषय	9243	794	52437	8285	7353	5585	501	60447
स्थानिक कायद्यांमधील प्रलंबीत ठरलेले कुत्रे.								
स। बी. एच. 1947 या कायद्यामधील कुत्रे.	4	4	-	5	-	-	-	5

एकूण 10 (क+ख)	9247	797	52437	8270	7353	5585	501	60452
---------------	------	-----	-------	------	------	------	-----	-------

एकूण 1 ते 8 व 9 (क+ख)	28172	4493	122327	17354	12255	3879	901	125927
-----------------------	-------	------	--------	-------	-------	------	-----	--------

अध्याय:- 1) सहाय्यक पोलिस अकडे सुद्धे शाखा - 1, नागपूर
 2) पोलिस अधिकांक, (नागपूर ग्रामीण), नागपूर

संख्या क्र. 133

पूर्वमात व्याज केलेले महंगा, सन 1999-2000.

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	सुर्य	स्त्रिया	एकूण	
1	2	3	4	5	
1.	रुवे अधिनियम.	1377	10	1387	
2.	मुंबई पोलिस अधिनियम.	227	6	233	
3.	मुंबई दारुबंदी अधिनियम.	7	1	8	
4.	रिमीनल प्रोसीजर कोड अधिनियम.	135	6	141	
5.	घरापोडी आणि चोरी.	152	3	155	
6.	होटे दस्तऐवज व फसवणूक.	32	0	32	
7.	सून.	69	12	81	
8.	डाके आणि बरोडे.	34	-	34	
9.	हरला व जलापत करणे.	52	-	52	
10.	फुल लानन पळवणे व बलात्कार.	16	-	16	
11.	लष्करी फुले.	-	-	-	
12.	इतर.	118	12	130	
		एकूण-	2169	50	2219

अध्यक्ष - अधिका, नव्यवती कारागृह, नागपूर.

.....

तमता क्र. 13.4

तुलनात बाबत केलेल्या कुलेगाराचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक

पात्रतेनुसार वर्गीकरण, सन 1999-2000.

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	नाम	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5
1.	18 वर्षांखालील			
	1.1) अशिक्षित	21	-	21
	1.2) अशिक्षित फक्त बायता येणारे	8	-	8
	1.3) बायता व लिहिता येणारे	58	-	58
2.	18 ते 21 वर्ष			
	2.1) अशिक्षित	107	1	108
	2.2) अशिक्षित फक्त बायता येणारे	28	2	30
	2.3) बायता व लिहिता येणारे	205	4	209
3.	22 ते 30 वर्ष			
	3.1) अशिक्षित	80	1	81
	3.2) अशिक्षित फक्त बायता येणारे	30	1	31
	3.3) बायता व लिहिता येणारे	215	7	222
4.	31 ते 40 वर्ष			
	4.1) अशिक्षित	147	2	149
	4.2) अशिक्षित फक्त बायता येणारे	11	2	13
	4.3) बायता व लिहिता येणारे	218	7	225
5.	41 ते 50 वर्ष			
	5.1) अशिक्षित	201	6	207
	5.2) अशिक्षित फक्त बायता येणारे	28	1	29
	5.3) बायता व लिहिता येणारे	507	12	519
6.	51 वर्षांखालील			
	6.1) अशिक्षित	53	1	54
	6.2) अशिक्षित फक्त बायता येणारे	-	-	-
	6.3) बायता व लिहिता येणारे	35	3	38
7.	एकूण			
	7.1) अशिक्षित	608	11	619
	7.2) अशिक्षित फक्त बायता येणारे	103	6	109
	7.3) बायता व लिहिता येणारे	1453	33	1486

अधिकार: अधीक्षक, मध्यवर्ती कारागृह, नागपूर.

.....
 कृ. 135

द्विवाणी व कौजदारी न्यायालयत निकालात काढलेली कामे/प्रकरणे

सन 1999-2000

जिल्हा: नागपूर

द्विवाणी				कौजदारी			
मूळ		अपील		मूळ		अपील	
नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण
1	2	3	4	5	6	7	8

417 945 812 400 136739 2004 88 3705
 13** 2** 9** 22**

* हस्तगतित कोर्टाक न्यायालय

** समाप्त

टीप - जिल्हा बंडाधिकारी व कार्यकारी बंडाधिकारी यांनी
 ज्या प्रकरणावर निर्णय दिलेला आहे ज्या प्रकरणाचा यात
 समावेश नाही.

अधीक्षक - जिल्हा व सत्र न्यायाधीश, नागपूर

जिल्ह्यातील बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकांची संख्या, ठेवी व कर्ज १९९९-२००० करीता

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	तहसील	बँकांची कार्यालये असलेली गांवे व शहरे	बँकेतील कर्मचा-यांची संख्या	वर्गी-कृत बँका	वर्गीकृत बँकांची शाखा, कार्यालये	वर्गीकृत बँकांच्या ठेवी रु. लाखात	वर्गीकृत बँकांच्या जमाऊ रकमा रु. लाखात	सहकारी बँका व त्यांच्या शाखा
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१.	नागपूरश	१	६३८०	३३	१५२	उ. ना.	उ. ना.	५३
२.	सावनेर	१०	२०८	-	११	---	---	८
३.	पारशिवनी	६	९६	-	७	---	---	४
४.	रामटेक	१०	१५६	-	१०	---	---	५
५.	मौदा	८	११५	-	८	---	---	९
६.	कामठी	९	२२१	-	९	---	---	६
७.	कुही	९	९१	-	९	---	---	५
८.	भिवापूर	५	६५	-	५	---	---	५
९.	उमरुड	१२	१८०	-	११	---	---	८
१०.	नागपूरगंगा	७	१७०	-	१२	---	---	७
११.	हिंगणा	९	१३४	-	११	---	---	८
१२.	काटोल	९	१६८	-	९	---	---	७
१३.	नरलेड	१०	१७२	-	१०	---	---	१०
१४.	कळमेश्वर	६	९८	-	५	---	---	५
जिल्हा बेरीज-		११०	८२५४	३३	२८९	६८९९४	३९०७४	१३९

टीप - १) स्तंभ ७ व ८ ची माहिती तालुकावार उपलब्ध नसल्यामुळे फक्त जिल्ह्याची माहिती दर्शविलेली आहे.

२) स्तंभ क्र. ५ मधील बँकांची माहिती नागपूर शहर वगळता उर्वरित तालुक्यासाठी उपलब्ध नाही तसेच रकाना क्र. ३ मधील कर्मचा-यांनी १९९९-२००० या वर्षात स्वेच्छा निवृत्ती पत्करल्याने व नियत वयोमानानुसार कर्मचारी सेवानिवृत्त झाल्याने गतवर्षीच्या तुलनेत या वर्षी बँकेतील कर्मचा-यांच्या संख्येत घट दिसून येते.

अधार - अग्रणी जिल्हा प्रबंधक, बँक ऑफ इंडिया, नागपूर.

... 240 ...

तक्ता क्र. 14.2

जिल्ह्यातील 31 मार्च 2000 रोजी चालू असलेल्या
संयुक्त भांडवली संस्था.

जिल्हा - नागपूर

मर्यादित भागभांड- वल असलेल्या संस्था		हमीद्वारे मर्यादित असलेल्या आणि नव्यासाठी काम न. करणा-या संस्था		एकूण
सार्वजनिक	साजगी	सार्वजनिक	साजगी	
1	2	3	4	5
403	2198	9	8	2818

अधार- कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी
व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

तक्ता क्र. 14.3

उत्तरविलेच्या विमापत्रांची संख्या व
विम्याची रक्कम, सन 1999-2000.

जिल्हा - नागपूर

क्र. क्र.	बाब	परिमाण	तपशिल 1999-2000
1	2	3	4
1.	साला.	संख्या	13
2.	उत्तरविलेली विमापत्रे.	संख्या	110196
3.	व्यपगत विमापत्रे.	संख्या	उ.ना.
4.	विम्याची रक्कम.	रु. हजारात	6531200

अधार- भारतीय जीवन बिमा निगम, नागपूर

वेल्हयातील चित्रपटगृहाविषयी अकडेवारी, सन 1999-2000.

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	तहसील	कायमवकृपाची चित्रपटगृहे		फिरती चित्रपट गृहे		गिडडीजे केंद्रे		वसूल केलेला करमणूक कर (रु. '000'*)
		संख्या	प्रत्येक लेळासाठी असलेली असनक्षमता	संख्या	प्रत्येक लेळासाठी असलेली असनक्षमता	संख्या	प्रत्येक लेळासाठी असलेली असनक्षमता	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	नागपूरशहा	24	20347	-	-	-	-	57603
2.	सावनेर	-	-	2	889	6	325	288
3.	पारशिवनी	-	-	1	450	5	245	112
4.	रामटेक	1	440	-	-	7	275	105
5.	मौदा	-	-	-	-	2	80	10
6.	कामठी	3	1729	-	-	8	400	1585
7.	कुही	-	-	2	550	3	120	65
8.	मिनापूर	-	-	3	540	1	40	148
9.	उमडे	2	1283	-	-	3	120	734
10.	नागपूर(गव)	-	-	-	-	2	115	31
11.	हिंमणा	-	-	1	400	5	335	80
12.	काटोल	1	500	1	140	4	200	346
13.	नरसेड	-	-	1	400	7	250	105
14.	कळमेरु	-	-	1	400	3	215	107
जिल्हा बेरीज :-		31	24279	12	3769	54	2780	61279

टिप:- 1) नागपूर येथील शाम, भारत व अनंद आणि कामठी येथील सुदामा व कृष्णा ही चित्रपटगृहे पूर्णपणे बंद आहेत.

2) वसूल करमणूक कर प्राप्तित स्तंभ 9 नागपूर शहर मध्ये दिश केवळ अधिकांकडील प्राप्त करमणूक कराच्या रकमेला समावेश आहे.

3) 1999-2000 चा वर्षाकरिता शासनाकडून रु. 6,90,00,000/- वसुलीचे उद्दिष्ट प्राप्त झाले त्या अनुषंगाने रु. 6,12,77,980/- करमणूक कराची वसुली झाली ती उद्दिष्टाचे 88.82% टक्के आहे.

अधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, (करमणूक शाखा), नागपूर.

गोळा केलेली अल्पबचत गुंतवणूक व खातेदारांची संख्या, सन 1999-2000.

जिल्हा :- नागपूर

(रु. लाखात)

अ. क्र.	योजनेचे नाव	सन 1999-2000 अखेर खाते दारांची संख्या	सन 1998-99 मधील गुंतवणूक		सन 1999-2000 मधील गुंतवणूक	
			ढोबळ	नसत	ढोबळ	नसत
1	2	3	4	5	6	7

1.	टपाल बचत खाते	-	7088.58	-4.27	8441.75	-119.39
2.	संचित मुदत ठेव	-	-	-	-	-
3.	पुनरावर्ती ठेव	82847	6242.83	2084.01	7215.14	2537.33
4.	समयबद्ध ठेव	-	643.14	153.48	772.09	257.95
5.	सार्वजनिक म. नि. निधि स्टेट बँक.	52348	6153.77	3775.00	7279.05	5045.75
6.	सार्वजनिक म. नि. निधि टपाल खाते	-	436.72	439.73	704.97	582.63
7.	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे (2 ते 7 मालिका) आ 8 वी मालिका.	-	-	-19.93	-	11.57
8.	हंदिरा विकास पत्रे	-	1681.16	1084.40	502.29	-313.22
9.	किसान विकास पत्रे	-	6287.74	3336.46	7682.04	3399.00
10.	मासिक आपत्ती योजना.	-	4112.97	3374.55	5840.75	3784.01
11.	रा. ब. घा. -87.	-	-	-476.04	-	-383.34
12.	सामाजिक सुरक्षापत्रे	-	-	-	-	-
13.	इतर सर्व योजना.	-	-	-	-	-
14.	राष्ट्रीय बचत योजना-1992	-	7.10	-39.83	5.00	-29.49

एकूण :- 135193 36703.15 16522.00 43570.00 18356.45

जिल्ह्यातील अल्पबचतीचे लक्ष्य रु. 13500.00 लाख (135 कोटी) 98-99 या वर्षाकरीता
 जिल्ह्यातील अल्पबचतीचे लक्ष्य रु. 17300.00 लाख (173 कोटी) 99-2000 या वर्षाकरीता
 तसेच गुंतवणूक 18356.45 लाख (183.56 कोटी) इतकी करण्यात आली आहे व
 टक्केवारी 100% झालेली आहे.

अध्यापक :- सहायक संचालक, अल्पबचत योजना, जिल्हाधिकारी कार्यालय,
 नागपूर.

तहसीलनिहाय मोळा केलेला जमीन महसूल, सन 1999-2000.

जिल्हा :- नागपूर

(रु. हजारात)

अ. क्र.	तहसील	चालू वर्षाची जमीन महसूलीची एकत्रित मागणी (पूर्वीची जमा रक्कम सोडून)	एकत्रित जमीन महसूलाची धकदाकी (अधिकृत व अनाधिकृत)	एकत्रित जमीन महसूलाची एकूण मागणी	सूट	निलंबित वसुली	वसुली पात्र	प्रत्यक्ष वसुली	जमीन महसूल देणा-या लातेदारांची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	नागपूरशह	39	29	68	-	-	68	47	12223
2.	सावनेर	158	61	217	-	-	217	77	11861
3.	पाराशिवनी	119	99	218	22	-	196	82	17846
4.	रामटेक	59	21	80	-	-	80	203	13388
5.	मौदा	131	54	185	25	-	160	138	12934
6.	कामठी	113	28	141	-	-	141	112	7174
7.	कुली	149	64	213	-	-	213	202	32208
8.	भिवापूर	77	6	83	-	-	82	241	16556
9.	उमरुड	296	75	371	-	-	371	202	19011
10.	नागपूर(गा)	100	31	131	-	-	131	128	20815
11.	हिंजणा	75	38	113	-	-	112	128	16617
12.	काटोल	101	53	154	-	-	154	179	14516
13.	नरसेड	130	180	310	-	-	311	114	17410
14.	कळमेजर	130	82	212	-	-	212	194	14228
जिल्हा एकूण :-		1675	821	2496	47	-	2448	2050	226787

अधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, (महसूल शाखा), नागपूर.

....244....

तखता क्र. 15.4

मुख्यालये आणि त्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे

आणि नियतकालिके, 31.3.2000 या दिवशी.

जिल्हा- नागपूर

अ. क्र.	तहसील	मुख्यालयाची संख्या	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके									
			दैनिक					साप्ताहिक				
			मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	नागपूरराज	023	20	15	5	-	40	93	20	-	3	123
2.	सावनेर	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	पारशिवनी	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	रामटेक	4	-	-	-	-	-	3	-	-	3	6
5.	मौदा	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	कामठी	14	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
7.	कुही	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	भिवानूर	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	उमडेड	9	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
10.	नागपूरगा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	हिंमणा	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
12.	काटोल	7	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3
13.	नरसेड	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	कळमेड	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण-		098	21	15	5	-	41	101	20	-	6	137

तखता क्र. 15.4 पुढे सुरु....

....245....

तस्ता क्र. 15.4 पुढे चालू..

मंत्रणालये आणि त्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे

आणि नियतकालिके, अ. 3, 2000 या दिवशी.

जिल्हा- नागपूर

अ. क्र.	तहसील	सुर-पाल यांची संख्या	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके									
			पाक्षिक					मासिक				
			मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण
1	2	3	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

1.	नागपूर(श)	728	8	-	-	-	8	20	7	4	-	41
2.	तावनेर	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	पारशिवनी	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	रामटेक	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	मौदा	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	कामठी	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	कुही	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	मिवापूर	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	उमरेड	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	नागपूर(गा)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	हिंमणा	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	काटोल	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	नरखेड	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	कळमेश्वर	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

जिल्हा एकूण- 739 8 - - - 8 20 7 4 - 41

अधार- 1) जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर (गृहशाखा)

2) जिल्हा माहिती अधिकारी, नागपूर.

....248....

तबता क्र. 15.5

स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदूळ, गहू व साखर.

सन 1999-2000

जिल्हा - नागपूर

(अकडे '00' टनामध्ये)

तांदूळ			गहू			साखर			नियमी
जिल्हा	जिल्हा- तील इतर	एकूण	जिल्हा	जिल्हा- तील इतर	एकूण	जिल्हा	जिल्हा- तील इतर	एकूण	स्वस्त
मुख्यालय	ठिकाणी	(1+2)	मुख्यालय	ठिकाणी	(4+5)	मुख्यालय	ठिकाणी	(7+8)	धान्य
1	2	3	4	5	6	7	8	9	वाटप
									दुकाने
									(संख्या)
									10
115	176	291	345	436	781	216	203	419	1296

तबता क्र. 15.6

जिल्हातील मागणी व वसुली केलेले धान्य.

सन 1999-2000.

जिल्हा - नागपूर

(अकडे '00' मे टनामध्ये)

मागणी	लेवही						मागणीशी वसुलीची टक्केवारी.	
	तांदूळ	गहू	ज्वारी	बाजरी	इतर	एकूण		
सर्व एकूण धान्याची मागणी	1	2	3	4	5	6	7	8
1000						602	602	60.20

टीप - प्रत्येक महसुली गावात दुकान उघडण्याची योजना बंद पडल्यामुळे स्वस्त धान्य दुकानांची संख्या कमी झाली आहे.

आधार - जिल्हा पुरवठा अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

....247....
 त्वता क्र. 15.7

जिल्ह्यातील 1999 मधील लोकसभा व 1999 मधील विधानसभा

निवडणूक संबंधी आकडेवारी.

जिल्हा: नागपूर

(आकडे हजारत)

अ. क्र.	मतदार संघाचे नाव	एकूण मतदारांची संख्या	मतदान केल्या मतदारांची संख्या			मतदानाची टक्केवारी	पक्षनिहाय मते मिळालेल्यांची संख्या		
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण		काँग्रेस	भा.ज.पा.	शिवसेना
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

लोकसभा निवडणूक- 1999

1. रामटेक	1051	589	301	690	65.65	221	-	242
2. नागपूर	1551	456	372	828	53.38	424	352	-

लोकसभा एकूण

2602	845	673	1518	58.34	655	352	242
------	-----	-----	------	-------	-----	-----	-----

विधानसभा निवडणूक - 1999

1. उमठे	167	64	51	115	68.93	21	23	-
2. कामठी	202	70	58	127	62.87	40	40	-
3. नागपूर उत्तर	258	67	63	131	50.65	67	44	-
4. नागपूर पूर्व	323	101	77	178	54.04	74	-	63
5. नागपूर दक्षिण	210	64	51	114	54.50	37	39	-
6. नागपूर मध्य	153	46	38	81	53.28	39	31	-
7. नागपूर पश्चिम	299	110	89	199	49.83	88	95	-
8. कळमेवर	198	70	53	124	62.30	-	-	31
9. काटोल	149	59	47	105	70.43	13	-	10
10. तावनेर	176	69	53	122	69.28	31	42	-
11. रामटेक	186	66	59	116	62.11	35	-	42

विधानसभा एकूण

2427	768	628	1412	58.18	443	320	148
------	-----	-----	------	-------	-----	-----	-----

त्वता क्र. 15.7 पुढे चालू....

जिल्ह्यातील 1999 मधील लोकसभा व 1999 मधील विधानसभा

निवडणूक संबंधी आकडेवारी

जिल्हा- नागपूर

(आकडे हजारात)

क्र.	मतदार संघाचे नाव	पक्ष निहाय मते मिळालेल्यांची संख्या							
		गोंड-वाना संगत	स्वतंत्र पार्टी	भारतीय रिपब्लिकन पार्टी	जनता दल	बहुजन समाजवादी पार्टी	दूरदर्शी	भारतीय बहुजन महासंघ	नॅशनलिस्ट कॉंग्रेस
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18

लोकसभा निवडणूक :-

1. रामटेक	16	-	-	-	-	17	-	-	150
2. नागपूर	-	20	-	-	-	14	-	-	-

लोकसभा एकूण :-

16	20	-	-	-	-	31	-	-	150
----	----	---	---	---	---	----	---	---	-----

विधानसभा निवडणूक :-

1. उमरुड	1	41	-	-	-	3	-	-	13
2. कामठी	-	16	-	-	-	1	-	-	18
3. नागपूर-उत्तर	-	11	45	-	-	6	-	-	-
4. नागपूर-पूर्व	-	11	-	-	23	2	-	-	-
5. नागपूर-दक्षिण	-	1	-	-	-	1	0.1	23	7
6. नागपूर-मध्य	-	1	-	-	6	1	-	-	-
7. नागपूर-पश्चिम	-	4	-	-	-	3	-	-	4
8. कळमेश्वर	1	15	-	-	-	1	-	1	35
9. काटोल	2	-	-	-	-	1	-	-	43
10. सायनेर	-	-	-	-	-	5	-	-	33
11. रामटेक	8	7	-	-	-	3	-	-	13

विधानसभा एकूण :-

12	127	45	23	25	0.1	27	171
----	-----	----	----	----	-----	----	-----

जिल्ह्यातील 1999 मधिल लोकसभा व 1999 मधिल विधानसभा

निवडणूक संबंधी अकडेवारी.

जिल्हा- नागपूर

(अकडे हजारात)

अ. क्र.	मतदार संघाचे नाव	पक्ष निहाय मते मिळालेल्यांची संख्या							
		जनता दल संघ टोड	अ. भा. से.	राष्ट्रीय जनता दल	इंडिय न कॉ- ग्रेस (एस)	समाज वादी पार्टी	सत्य मार्ग पा- टी	तिवारी ऑल इ- डिया कॉंग्रेस	शिप्रस वर्कर्स पार्टी ऑफ इंडिया
1	2	19	20	21	22	23	24	25	26

लोकसभा निवडणूक :-

1. रामटेक
2. नागपूर

लोकसभा एकूण :-

विधानसभा निवडणूक :-

1. उमहें
2. कामठी
3. नागपूर-उत्तर
4. नागपूर-पूर्व
5. नागपूर-दक्षिण
6. नागपूर-मध्य
7. नागपूर-पश्चिम
8. कळमेवर
9. काटोल
10. सावनेर
11. रामटेक

विधानसभा एकूण:-

0.8	5	1	0.4	6	1				20
-----	---	---	-----	---	---	--	--	--	----

... 258 ...
 लता क्र. 15.7 पृष्ठे बालु ..

जिल्ह्यातील 1999 मधील लोकसभा व 1999 मधील विधानसभा
निवडणूक संबंधी अकरडेवारी.

जिल्हा - नागपूर

(अकरडे हजारात)

क्र.	मतदार संघाचे नाव	पक्ष निहाय मते मिळालेल्यांची संख्या			
		विदर्भ प्रजा पार्टी	ऑल इंडिया ट्राईब मायनॉ-रिटी सुरक्षा महासंघ	कम्युनिस्ट पार्टी ऑफ इंडिया	नाग विदर्भ आंदोलन समिती
1	2	27	28	29	30

लोकसभा निवडणूक :-

1. रामटेक
2. नागपूर

लोकसभा एकूण :-

विधानसभा निवडणूक :-

1. उमरुड
2. कामठी
3. नागपूर उत्तर
4. नागपूर पूर्व
5. नागपूर दक्षिण
6. नागपूर मध्य
7. नागपूर पश्चिम
8. कळमेवर
9. काटोल
10. सावनेर
11. रामटेक

विधानसभा एकूण :-

2

अधार : जिल्हा निर्वाचन अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

जिल्ह्यातील 31.3.2000 रोजीची अधिकारी व प्रवासी यांचेसाठी असलेल्या

विक्रमगृहांची तालुकानिहाय यादी.

जिल्हा: नागपूर.

अ. क्र.	तहसील	विक्रमगृहाचे नांव व मस्ता	कक्षांची संख्या
1	2	3	4
1	नागपूर	1) रविभवन नागपूर (सा. बा. विभाग)	93
		2) सर्किट हाऊस, नागभवर्ना	7
		3) जुने अमदार निवास, नागपूर	44
		4) नवीन अमदार निवास	388
		5) हेट हाऊस, सेमिनरी हिल्स, (वन विभाग)	2
		6) हेट हाऊस, अंबाहरी, (म. न. पा. नागपूर)	3
		7) डाक बंगला, गौस्वाडा, (म. न. पा. नागपूर)	3
2	सावनेर	8) विक्रमगृह, सावनेर (सा. बां. विभाग)	4
		9) निरीक्षण बंगला, साधा (वन विभाग)	2
		10) डाक बंगला, पिंपळा (सा. बां. विभाग)	2
3	पारशिवनी	11) विक्रमगृह, पारशिवनी (जि. प. नागपूर)	-
		12) पंच विक्रमगृह, नवेगांव बैरी (पाटबंधारे)	5
		13) पर्यटक निवास, सिडली-रामटेक (म. रा. प. म.)	10
4	रामटेक	14) विक्रमगृह, चोरबाहुली (राष्ट्रीय महामार्ग उपविभाग ४९)	2
		15) विक्रमगृह, देवलापार	2
		16) निरीक्षण बंगला, सिडली-रामटेक (पाटबंधारे)	4
		17) डाक बंगला, सालेघाट (वन विभाग)	2
		18) निरीक्षण बंगला, तोतलाडोह (वन विभाग)	2
		19) विक्रमगृह, तोतलाडोह (पाटबंधारे विभाग)	6
		20) निरीक्षण बंगला, सिरलोरी (वन विभाग)	2
		21) विक्रमगृह, राणी-डोह (वन विभाग)	-
		22) विक्रमगृह, मागरकसा (वन विभाग)	4
		23) डाक बंगला, मनसा (राष्ट्रीय महामार्ग)	2
5	मौदा	निरु	

... १११ ...
तमता क्र. १६४ पुढे चालू ..

अ. क्र.	तहसील	विक्रमगृहाचे नाव व पत्ता	कक्षांची संख्या
१	२	३	४
६	कामठी	२५) स्ट. हाऊस, कामठी (सा. बां. विभाग)	२
७	कुही	२६) विक्रमगृह, कुही (जिल्हा परिषद) २७) विक्रमगृह, अमोरा (जिल्हा परिषद)	२
८	भिजापूर	२८) विक्रमगृह, भिजापूर (सा. बां. विभाग) २९) विक्रमगृह, चोटेझरी (वन विभाग) ३०) विक्रमगृह, नवेगांव (वन विभाग)	३
९	उमरुह	३१) विक्रमगृह, उमरुह (सा. बां. विभाग)	१
१०	नागपूर(का)	निल	
११	हिंगणा	३२) स्ट. हाऊस, हिंगणा (जि. प. नागपूर)	२
१२	काटोल	३३) विक्रमगृह, काटोल (सा. बां. विभाग) ३४) विक्रमगृह, कोलाबडी (राष्ट्रीय महामार्ग उप विभाग ५६) ३५) विक्रमगृह, कोलाबडी (वन विभाग)	३
१३	नरसेड	३६) विक्रमगृह, चमेली (वन विभाग) ३७) विक्रमगृह, नरसेड (जि. प. नागपूर)	२
१४	कळमेरुवर	३८) विक्रमगृह, कळमेरुवर (सा. बां. विभाग)	२

टिप :- विक्रमगृह, राणी-डोह, पारशिवनी, कुही बंद करण्यात आले आहे.

- अधार :- १) कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, नागपूर
२) कार्यकारी अभियंता (बांधकाम), जिल्हा परिषद, नागपूर
३) महानगरपालिका, नागपूर
४) कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग, नागपूर
५) महाराष्ट्र राज्य चर्चटन महामंडळ, नागपूर
६) वन विभाग, नागपूर
७) राष्ट्रीय महामार्ग उपविभाग, १३, ४९, ५४ नागपूर
८) राष्ट्रीय महामार्ग उपविभाग, क्रं. ५५, भंडारा

निम्नलिखित निर्देशांक के तहत, 1999-2000

जिल्ला नाम

क्र. सं.	नाम	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1966-67	1970-71	1980-81	1990-91	1997-98	1998-99	1999-2000
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

(I) क्षेत्रफल व लोकसंख्या: 1961, 1971, 1981 व 1991

1. क्षेत्रफल	चौकिमी	9393	9328	9328	9351	9381	9381	9381
2. एकुल लोकसंख्या	संख्या '000'	1512	1942	2549	3287	3748	3819	3884
3. लोकसंख्या की घनता		162	198	281	351	397	374	291

(द्वि. नौ कि. मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या)

4. शेतकरी व एकुल शेतमजूर	द्वकेवारी	58.78	59.09	47.05	42.88	42.88	42.88	42.88
रांची एकुल काम करणा-यांची	द्वकेवारी							

(II) कृषी व सिंचना

1. जंगलक्षेत्र	हेक्टर '00'	1940	1930	1830	1610	1592	उ. ना. उ. ना.
2. लागवडीयोग्य क्षेत्र		720	820	810	820	858	उ. ना. उ. ना.
3. प्रत्येक कृषी काम करणा-या नागरीशेतकरी व शेतकरी लागवडी योग्य क्षेत्र	हेक्टर	1.4	1.8	1.6	1.29	1.40	उ. ना. उ. ना.
4. एकुल पिकाक्षेत्र	हेक्टर '00'	5320	5570	5200	5500	6154	उ. ना. उ. ना.
क) जलसिंचनाक्षेत्र		5210	5420	5020	5240	5800	उ. ना. उ. ना.
ख) उसाक्षेत्र		उ. ना.	1	2	5	11	उ. ना. उ. ना.
ग) भूईमूलाक्षेत्र		50	140	120	170	182	उ. ना. उ. ना.
घ) कामताक्षेत्र		700	920	800	640	604	उ. ना. उ. ना.
5. निष्पन्न पिकाक्षेत्र		उ. ना.	5138	5600	5812	5392	उ. ना. उ. ना.
6. प्रत्येक कृषी काम करणा-या नागरीशेतकरी व शेतकरी पेरलेले निष्पन्न क्षेत्र	हेक्टर	0.78	1.00	1.20	1.04	1.09	उ. ना. उ. ना.
7. एकुल कृषिपेढा पेरलेला क्षेत्राची निष्पन्न पेरलेला क्षेत्राची	द्वकेवारी	1.40	2.53	11.03	9.29	11.82	उ. ना. उ. ना.
8. सिंचनाक्षेत्र एकुल क्षेत्र	हेक्टर '00'	270	390	580	1710	1458	उ. ना. उ. ना.

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	1997-98	1998-99	1999-2000
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

9.	एकूण सिंचनाखालील क्षेत्राची एकूण पिकाखालील क्षेत्राशी टक्केवारी.	टक्केवारी	5.2	7.3	10.3	30.42	23.65	उ. ना.	उ. ना.
10.	निव्वळ सिंचन क्षेत्र	हेक्टर '00'	270	370	430	490	845	उ. ना.	उ. ना.
11.	कालव्याद्वारे सिंचित क्षेत्र	-	60	100	190	230	452	उ. ना.	उ. ना.
12.	विहिरीद्वारे सिंचित क्षेत्र	-	140	190	250	280	392	उ. ना.	उ. ना.
13.	इतर साधनाने सिंचित क्षेत्र	-	80	90	168	199	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
14.	सिंचनाखालील क्षेत्र								
	का अन्नधान्ये	हेक्टर '00'	150	150	400	1010	1200	उ. ना.	उ. ना.
	ख) उस	-	उ. ना.	उ. ना.	2	5	9	उ. ना.	उ. ना.
	ग) भुईमूग	-	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	30	17	उ. ना.	उ. ना.
	घ) कापूस	-	उ. ना.	20	10	24	39	उ. ना.	उ. ना.
	च) फळे व भाजीपाला	-	उ. ना.	10	140	170	285	उ. ना.	उ. ना.
(3)	मृदसंधारणाची कामे:-								
	का बांधबंधिस्त केलेली जमीन हेक्टर '00'	उ. ना.	220	70	उ. ना.	6.48	6.48	उ. ना.	
	ख) मजगीखालील क्षेत्र	-	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	5.29	5.29	उ. ना.
	ग) पुनःप्राप्त केलेले क्षेत्र	-	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
(4)	कृषि अवजारे-								
1.	का लाकडी नांगर	संख्या '000	70	61	72	90	78	78	78
	ख) लोखंडी नांगर	- '000	2	4	5	12	24	24	24
2.	सिंचनाकरीता तेलावर चालणारे पंप	- '00'	10	20	30	30	30	30	30
3.	सिंचनाकरीता विद्युत पंप	- '00'	20	80	180	250	388	388	388
4.	उसाचे चरक								
	का शक्तीवर चालणारे	संख्या	उ. ना.	25	29	30	42	42	42
	ख) बैलाच्या मदतीने चालणारे	-	उ. ना.	36	40	45	70	70	70

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960	1970	1980	1990	1997	1998	1999
			-61	-71	-81	-91	-98	-99	-2000
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

(5) पशुधन:-

1. एकूण पशुधन	संख्या '000'	813	871	1070	1121	1061	1061	1061
2. प्रत्येक बैलजाडीमागे लागू चड केलेले निव्वळ क्षेत्र	हेक्टर	5.04	5.10	5.06	5.12	5.15	उ. ना.	उ. ना.
3. दुभत्या गाधी.	संख्या '000'	64	67	75	91	73	73	73
4. दुभत्या म्हशी.	-	17	18	22	27	29	29	29
5. शेळ्या व मेंढ्या.	-	196	149	257	323	325	325	325
6. कोंबड्या व तत्सम पक्षी.	-	220	237	377	432	599	599	599

(6) मत्स्य व्यवसाय:-

1. समुद्रातील मत्स्य उत्पादन	मे. ट. '000'	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
2. गोड्या पाण्यातील मत्स्य ऊ.	मे. टन	उ. ना.	उ. ना.	926	4617	4123	6280	6900
3. मत्स्य व्यवसायाच्या सहकारी संस्था	संख्या	उ. ना.	उ. ना.	38	74	91	93	93

(7) नोंदणीकृत कारखाने व कर्मचारी:-

1. चालू कारखाने	संख्या	234	426	459	1279	1435	1486	1478
2. कामगारांची दै. स. उपस्थिती.	- '00'	320	350	360	490	549	436	543
3. दर लाख लोकसंख्येमागे नोंद केलेल्या कामगारांची संख्या.	संख्या	2536	1649	1836	1906	1645	1653	1390

(8) विद्युत:-

1. विद्युत निर्मिती (हजार कि. वॅ./तास)	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	
2. वापरलेली वीज.	-	22	277	605	789	1175	1704	1847
3. विद्युतीकरण झालेली शहरे	संख्या	79	12	13	23	23	23	23
4. विद्युतीकरण झालेली गावे.	-	78	655	1309	1878	1878	1878	1878

(9) सहकार:-

1. संस्था.								
का शेती पतसंस्था.	संख्या	829	643	611	597	597	597	597
ख) बिगर शेती पतसंस्था.	-	521	113	204	541	713	745	753
ग) बिगर शेती, बिगर पतसंस्था	-	उ. ना.	1175	1300	2884	2620	2669	2595
2. सभासद.								
का शेती पतसंस्था.	संख्या '000'	उ. ना.	89	129	193	231	216	216
ख) बिगर शेती पतसंस्था.	-	उ. ना.	13	30	348	611	657	712
ग) बिगर शेती बिगर पतसंस्था	-	उ. ना.	111	352	290	361	391	378

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960	1970	1980	1990	1997	1998	1999
			-61	-71	-81	-91	-98	-99	-2000
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3. वेळते भांडवल										
क)	शेती पतसंस्था.	रु. लाखात	उ. ना	113	125	1148	34261	41607	55392	
ख)	बिगर शेती पतसंस्था.	-	उ. ना	31	36	1557	63020	78514	71789	
ग)	बिगर शेती बिगर पतसंस्था	-	उ. ना	130	441	1276	20921	214692	28316	
4. दिलेली कर्जे										
क)	शेती पतसंस्था.	रु. लाखात	उ. ना	107	35	467	2197	11654	51940	
ख)	बिगर शेती पतसंस्था.	-	उ. ना	उ. ना	उ. ना	848	2800	73695	55485	
ग)	बिगर शेती बिगर पतसंस्था	-	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	503	523	उ. ना.	
10) शिक्षण-										
1. प्राथमिक. (अस्थायी)										
क)	संस्था.	संख्या.		659	1718	1796	2092	2425	2465	2465
ख)	विद्यार्थी.	संख्या '000'		73	216	328	416	443	451	451
ग)	शिक्षक.	संख्या '000'		2	7	8	10	14	13	13
घ)	प्रति शिक्षक विद्यार्थी.	संख्या		27	32	24	24	32	35	35
2. माध्यमिक व उच्च माध्यमिक.										
क)	संस्था.	संख्या.		83	289	303	522	656	674	674
ख)	विद्यार्थी.	संख्या '000'		43	128	205	306	385	395	395
ग)	शिक्षक.	संख्या '000'		2	7	7	9	12	12	12
घ)	प्रति शिक्षक विद्यार्थी.	संख्या		22	18	27	29	31	33	33
3. महाविद्यालयीन.										
क)	संस्था.	संख्या.	उ. ना.	22	24	49	135	141	141	
ख)	विद्यार्थी.	संख्या '000'	उ. ना.	21	32	56	73	72	84	
ग)	शिक्षक.	संख्या	उ. ना.	2000.	2028.	1760	3467	3480	3495	
घ)	प्रति शिक्षक विद्यार्थी.	संख्या	उ. ना.	11	16	32	21	21	24	
4. साक्षरतेची टक्केवारी.										
क)	पुरुष.	टक्केवारी.		48.1	56.1	56.1	81.79	81.79	81.79	81.79
ख)	स्त्रिया.	-		31.3	33.5	33.5	64.74	64.74	64.74	64.74
ग)	एकूण.	-		35.1	45.9	45.9	73.64	73.64	73.64	73.64

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960	1970	1980	1990	1997	1998	1999
			-61	-71	-81	-91	-98	-99	-2000
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

(11) वैद्यकीय व आरोग्य सेवा:-

1. दवाखाने	संख्या	67	125	140	135	121	121	124
2. रुग्णालये	---	10	20	23	26	23	23	23
3. प्रा. आ. केंद्र	---	11	13	13	45	45	45	45
4. खाटा	---	1567	1846	4275	4938	5011	5011	5011
5. दर लाख लोकसंख्येमागे खाटा	---	103	95	220	191	136	131	129
6. उपचार केलेले रुग्ण								
का) बाह्य रुग्ण	--"000"	1230	2939	4503	7682	4114	4102	1998
ख) आंतर रुग्ण	--"000"	30	69	532	426	551	557	495
7. जन्माचा दर	दर हजार	28.0	22.5	20.8	25.79	17.26	20.90	19.46
8. मृत्यू दर	---	6.9	6.2	6.7	6.45	4.28	5.80	5.45

(12) वाहतूक व दळणवळण:-

1. रस्ते लांबी (न. पा. वगळून)	कि. मी.	745	1159	3683	5792	6338	6806	6839
2. दर 100 चौ. कि. मी. क्षेत्रामागे रस्त्याची लांबी (न. पा. रस्ते वगळून)	---	8	12	37	58	64	71	69
3. रस्त्याची लांबी, दर लाख लोकसंख्येमागे	---	49	60	142	224	199	230	176
4. एकूण रेल्वेमार्गाची लांबी	कि. मी.	322	343	350	383	391	421	421
5. डाक कार्यालये	संख्या	156	266	339	323	344	345	349
6. तार कार्यालये	संख्या	33	47	71	84	89	90	90

(13) स्थानिक स्वराज्य संस्था:-

1. पंचायत समिती	संख्या	13	13	13	13	13	13	13
2. ग्रामपंचायत	---	196	659	699	765	775	775	778
3. नगरपालिका	---	10	10	10	10	10	10	10
4. कटक मंडळे	---	1	1	1	1	1	1	1
5. महानगरपालिका	---	1	1	1	1	1	1	1

(14) संकीर्ण:-

बँक शाखा (सर्व बँका)	संख्या	30	80	148	369	398	408	408
----------------------	--------	----	----	-----	-----	-----	-----	-----

टीप :- 1) पशुधनाची आकडेवारी 1961, 1966, 1978, 1987 व 1992 च्या पशुगणनेवर आधारित आहे.

आधार :- 1) अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई. 2) जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, नागपूर.